

LET'S SHARE

- > BESTUURSVERSLAG 2017
- > GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2017
- > INDICATOREN ROC FRIESE POORT 2017

INHOUDSOPGAVE

BESTUURSVERSLAG 2017

WOORD VOORAF VAN HET COLLEGE VAN BESTUUR	3	05 › MEDEWERKERS	72
LEESWIJZER	6	5.1 DOELSTELLINGEN	73
BERICHT VAN DE RAAD VAN TOEZICHT	8	5.2 STRATEGISCH EN LEVENSFASEBEWUST PERSONEELSBELEID	82
01 › PROFIEL	12	5.3 PERSONEELSBESTAND	83
1.1 ROC FRIESE POORT	13	5.4 WET EVENREDIGE VERTEGENWOORDIGING VAN VROUWEN IN MANAGEMENTFUNCTIES	87
02 › VISIE EN BELEID	17	5.5 ARBEIDSVORWAARDEN	88
2.1 MISSIE	18	06 › BEDRIJFSVOERING	91
2.2 KERNWAARDEN	19	6.1 KWALITEITSZORG	92
2.3 SPEERPUNTEN 2017	20	6.2 KLACHTENREGELINGEN	94
2.4 DOELSTELLINGEN	21	6.3 HUISVESTING	95
03 › STAKEHOLDERS	24	6.4 INKOOP	96
3.1 BEDRIJVEN EN INSTELLINGEN	25	6.5 FACILITAIRE DIENSTVERLENING	97
3.2 OVERHEID	30	6.6 ICT	98
3.3 ONDERWIJS	36	6.7 MARKETING EN COMMUNICATIE	99
3.4 OUDERS	41	07 › FINANCIËN	101
3.5 STUDENTEN	42	7.1 FINANCIËN	102
3.6 MEDEWERKERS	47	7.2 RESULTATEN 2017	103
04 › ONDERWIJS	48	7.3 CONTINUÏTEIT	106
4.1 DOELSTELLINGEN	49	AANVULLENDE RICHTLIJNEN OCW - HELDERHEID IN BEKOSTIGING	115
4.2 ONDERWIJSCONCEPT	51	BIJLAGE 1 VERKLARING BEVOEGD GEZAG	120
4.3 IHKS / KEUZEDELEN	52	BIJLAGE 2 SAMENSTELLING, FUNCTIE EN NEVENFUNCTIES VAN DE RAAD VAN TOEZICHT	123
4.4 EXAMENVERSLAG	54	BIJLAGE 3 SAMENSTELLING STUDENTENRAAD	125
4.5 OPBRENGSTEN 2016-2017	56	BIJLAGE 4 JAARVERSLAG OR ROC FRIESE POORT 2017	126
4.6 INSPECTIE EN WETGEVING	57	BIJLAGE 5 TABELLEN SOCIAAL JAARVERSLAG	128
4.7 BEGELEIDING EN ZORGSTRUCTUUR	58	BIJLAGE 6 LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN	135
4.8 EDUCATIE	60	GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2017	137
4.9 BESTUURSAKKOORD	62	INDICATOREN ROC FRIESE POORT 2017	189
4.10 CENTRUM DUURZAAM	65		
4.11 INTERNATIONALISERING	67		
4.12 IDENTITEIT	69		
4.13 VOLWASSENENONDERWIJS	70		

WOORD VOORAF VAN HET COLLEGE VAN BESTUUR

EEN VISIE DIE INVULLING GEEFT AAN REGIONALE BEHOEFTE

Het jaar 2017 stond in het teken van de nieuwe visie en de doelstellingen voor de komende vier jaar. Een visie die tot stand is gekomen door goed te luisteren naar de mensen om ons heen. Meer dan 500 mensen - studenten, aankomende studenten, ouders/ verzorgers, docenten en SLB'ers, praktijkopleiders, werkgevers, beleidsmedewerkers en regionale partners – hebben in bijeenkomsten met ons mee gedacht over de toekomst van ons mbo in Friesland en Flevoland. En wat zij belangrijk vinden, beloven wij uit te voeren. Vakmanschap, persoonlijke ontwikkeling, een leven lang ontwikkelen en verbinding met de regio bleken de thema's.

Wij hebben hun wensen en verwachtingen kernachtig vertaald in vier ambitieuze beloften, onder de titel "Wendbaar onderwijs, waardevolle mensen":

1. we lopen voorop bij de ontwikkelingen in het werkveld;
2. we garanderen dat studenten bij ons het beste uit zichzelf kunnen halen;
3. we zijn het opleidingsinstituut waar iedereen zich een leven lang kan ontwikkelen
4. en we verbinden ons aan de regio.

Tijdens de studiedag 'FP naar 2021' op 10 oktober gaven we het startschot voor de komende vier jaar. Alle collega's (#team fp) kwamen hiervoor samen in de 11stedenhal in Leeuwarden. De komende jaren zullen we er alles aan doen om die beloften waar te maken. Vanuit een onderwijsvisie die is gestoeld op de pijlers Vakmanschap en Brede vorming. Niet naast elkaar, maar onlosmakelijk met elkaar verbonden. Vanuit onze christelijke identiteit willen we onze studenten een breed perspectief geven op het leven en op wat het leven waardevol maakt.

AL VOLOP ONDERWEG

In het afgelopen jaar zijn we al volop gestart met het waarmaken van onze beloften.

Een mooi voorbeeld van hoe invulling gegeven aan belofte 4, verbinding aan de regio, is het project 'Midden yn 'e Mienskip' dat we mede vanuit onze regionale verbondenheid met het Culturele

ALICE MULLER EN REMCO MEIJERINK

Hoofdstadjaar Leeuwarden – Fryslân 2018 zijn gestart. Dit project is een voorbeeld van integratie van betekenisvolle activiteiten in ons onderwijs in samenwerking met regionale partners. In het kader van armoedebestrijding en gezonde voeding zijn diverse projecten gestart in de armere wijken in Leeuwarden die tevens bijdragen aan de professionele ontwikkeling van onze studenten.

Vanuit belofte 1, vooroplopen bij de ontwikkelingen in het bedrijfsleven, hebben we het afgelopen jaar diverse activiteiten ondernomen zoals de Yacht Builders Academy, Healthy Aging Friesland en Cyber@Work waarin we in samenwerking met het werkveld en andere partners werken aan de innovatie binnen onze opleidingen.

Om studenten het beste uit zichzelf te laten halen – belofte 2 – worden nieuwe onderwijsvormen ingezet. Zo is gestart met zogenaamde praktijkroutes – vooralsnog alleen in de zorg en welzijn - waarin studenten op diverse locaties van zorginstellingen praktijkervaring opdoen en leren en daarbij grotendeels hun eigen leerroute bepalen. Dergelijke vormen van wendbaar onderwijs komen tegemoet aan de ontwikkelingen in het werkveld en de wensen van onze partners en studenten.

Op het gebied van een leven lang ontwikkelen – belofte 3 – heeft ROC Friese Poort van oudsher een relatief sterke regionale positie via ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen BV. De snelle technische, digitale, maatschappelijke en sociale ontwikkelingen op de arbeidsmarkt vragen om een goede regionale infrastructuur op het gebied van bij- na- en omscholing van volwassenen en professionals. Na een aantal jaren van stagnatie is het aantal scholingstrajecten op de markt van het leven lang ontwikkelen in 2017 gestegen tot meer dan zesduizend. De komende jaren zullen we verder investeren in deze vormen van onderwijs om nog beter tegemoet te komen aan de vragen en wensen van onze opdrachtgevers.

ONZE PROFESSIONALS

‘Waardevolle mensen’ betreft niet alleen onze studenten maar ook onze ruim 1.600 collega’s. Professionals die met hart voor het onderwijs iedere dag weer het beste uit onze studenten en uit zichzelf proberen te halen. Onze teams krijgen de professionele ruimte om binnen de kaders zelf invulling te geven aan het onderwijs. Wij faciliteren en ondersteunen ze daarbij, met bijvoorbeeld passende scholing. Het afgelopen jaar is het aantal trainingen dat de Friese Poort Academie verzorgt voor onze medewerkers verder toegenomen naar ruim 1.800. We zijn er trots op dat onze aanvraag om aspirant opleidingschool te worden, door het ministerie is toegekend. Ook dit geeft aan dat professionalisering stevig is verankerd in onze organisatie.

INTERNE ORGANISATIE

In 2017 is volop gewerkt aan kwaliteitsverbetering. De afdelingen ICT, HRM en M&C zijn gecentraliseerd. Dit leidt tot een efficiëntere dienstverlening en een vereenvoudiging van de interne processen. De examenorganisatie is aangepast op basis van de nieuwe wetgeving. Deze kwaliteitsslag is niet nog afgerond en krijgt in 2018 een vervolg.

Micha van Akkeren heeft afscheid genomen als voorzitter van het College van Bestuur. De RvT is hem erkentelijk voor zijn inzet en behaalde resultaten en wenst hem alle goeds voor de toekomst. Remco Meijerink vervult nu de rol van voorzitter en vanaf 1 maart 2018 is Alice Muller benoemd als lid College van Bestuur. De Raad van Toezicht vindt dat met Alice Muller een krachtig en herken-

baar bestuurder is aangetrokken. Iemand die samen met voorzitter Remco Meijerink de organisatie mee kan nemen in de toekomstige ontwikkelingen in het mbo.

Voor het verwezenlijken van de ambities van ROC Friese Poort en met het oog op de ‘span of control’ is in 2017 het directiemodel van ROC Friese Poort aangepast. Het aantal vestigingsdirecteuren is uitgebreid van vier naar zeven. Voor de vestigingen Drachten, Leeuwarden/Dokkum en Sneek betekent dit dat de directie bestaat uit twee vestigingsdirecteuren. Emmeloord/Urk behoudt één directeur.

ONZE DUURZAME GEBOUWEN

ROC Friese Poort heeft stevige ambities ten aanzien van duurzaamheid. Een aantal jaren geleden bouwden we het meest duurzame schoolgebouw van Nederland op onze campus in Drachten en het afgelopen jaar hebben we deze lat nóg hoger gelegd door niet alleen energiezuinig maar ook circulair te bouwen. Onze nieuwe locatie voor uniformberoepen in Leeuwarden is het eerste schoolgebouw in Nederland dat 100% energie neutraal en circulair is gebouwd. Duurzaamheid is ons nieuwe normaal. Zowel in onze bedrijfsvoering als in het onderwijs. Onze technische opleidingen dragen hieraan bij door samen met het bedrijfsleven in Noord-Nederland studenten en technische professionals te scholen in nieuwe duurzame technieken.

REFLECTIE EN VERBETERING

We zijn goed op weg, maar op een aantal punten is zeker nog een verbeterslag te maken. Onze professionele kwaliteitscultuur kan nog verder worden versterkt. De dialoog voeren met elkaar over hoe we de kwaliteit verder kunnen verhogen, behoeft nog meer aandacht. Ook daarin betrekken we weer alle groeperingen die bij ons onderwijs betrokken zijn. Al onze activiteiten vragen om periodieke evaluatie en bijstelling. Innovatie gaat namelijk ook bij ROC Friese Poort gepaard met vallen en opstaan.

TERUGBLIK

We kijken terug op een mooi jaar. Een jaar van heroriëntatie op onze visie en een jaar waarin we onze ambities hebben aangescherpt en prestaties veelal hebben verbeterd. We zijn veel dank verschuldigd aan al onze collega's die met passie voor het onderwijs en voor onze studenten hun werk doen. Trots zijn we op onze studenten die zich ieder op hun eigen wijze ontwikkelen tot mooie, waardevolle mensen en we zijn dankbaar dat we dit samen mogen doen met hun betrokken ouders en met alle partners in Flevoland en Friesland.

College van Bestuur

Remco Meijerink
Alice Muller

REACTIES

Reacties op dit Geïntegreerd Jaardocument zijn zeer welkom. Mailen kan naar centraal@rocfrieseport.nl.

REMCO MEIJERINK EN ALICE MULLER

LEESWIJZER

Dit is het Geïntegreerd Jaardocument 2017 van ROC Friese Poort. Met dit document willen wij de lezers - en dat zijn al onze stakeholders - een compleet overzicht geven van de gebeurtenissen en resultaten in het voorbije jaar.

Het document bestaat uit drie delen:

- Bestuursverslag 2017
- Geconsolideerde jaarrekening 2017
- Indicatoren ROC Friese Poort 2017

Vóór publicatie is het document gelezen door de Raad van Toezicht en Directieraad. Zij herkennen zich in het document en onderschrijven de inhoud. Op pagina 8 leest u het verslag van de Raad van Toezicht. Onze accountant heeft kennis genomen van het bestuursverslag, in combinatie met de jaarrekening, en gaf een goedkeurende verklaring.

BESTUURSVERSLAG.

Het bestuursverslag bevat 7 hoofdstukken:

Hoofdstuk 1 Profiel.
Een beschrijving van de organisatie, de organisatiestructuur en het organogram.

Hoofdstuk 2 Visie en Beleid.
Onze missie, het strategisch beleid en de doelstellingen.

Hoofdstuk 3 Stakeholders.
Over de interne en externe betrokkenen en belanghebbenden van ROC Friese Poort. In dit hoofdstuk komen de externe contacten van ROC Friese Poort met bedrijven en instellingen, overheid en onderwijsinstellingen aan bod. Ook ouders, studenten en medewerkers zijn belangrijke (interne) stakeholders.

Hoofdstuk 4 Onderwijs.
De onderwijsdoelen, bijbehorende activiteiten en resultaten op het gebied van onderwijs.

Hoofdstuk 5 Medewerkers.
De ontwikkelingen die betrekking hebben op medewerkers en de specifieke HRM-doelstellingen.

In hoofdstuk 6 Bedrijfsvoering.
De onderdelen kwaliteitszorg, klachtenregeling, huisvesting, inkoop, facilitaire dienstverlening, ICT en marketing en communicatie.

Hoofdstuk 7 Financiën.
De financiële positie van ROC Friese Poort inclusief continuïteitsparagraaf.

Daarna volgen de bijlagen van het Bestuursverslag met ondersteunende gegevens voor de hoofdstukken. Ook vindt u hier een lijst met afkortingen.

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2017

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van Stichting voor Christelijk BVE Friesland/Flevoland en Friese Poort Opleiding & Training B.V. te Leeuwarden (100% belang).

INDICATOREN ROC FRIESE POORT

Volgens de regeling Jaarverslaggeving Onderwijs moeten bekostigde onderwijsinstellingen aan het jaarverslag en de jaarrekening een set met gegevens toevoegen.

RELEVANTE ONDERWERPEN PER STAKEHOLDER:

Klik op de items rechts in de tabel om door te klikken naar het juiste onderwerp.

STAKEHOLDER	ONDERWERPEN
Medewerkers	3. Stakeholders (3.6 Medewerkers) 5. Medewerkers 6. Bedrijfsvoering Bijlage 4 Ondernemingsraad Bijlage 5 Tabellen sociaal jaarverslag
Studenten	3.5 Studenten 4. Onderwijs 6.1 Kwaliteitszorg (waardering studenten) 6.2 Klachtenregelingen Bijlage 3 Studentenraad
Ouders	3.4 Ouders 3.5 Studenten 4. Onderwijs 6.2 Klachtenregelingen Bijlage 3 Studentenraad
Toeleverende scholen	3.3 Onderwijs 3.5 Studenten 4.1 Onderwijsdoelstellingen 6.1 Kwaliteitszorg (Waardering scholieren vmbo/havo)
Werkveld	3.1 Bedrijven en instellingen 4.1 Onderwijsdoelstellingen 4.13 Volwassenonderwijs 6.1 Kwaliteitszorg (waardering bedrijven)
Overheid	Bericht van de Raad van Toezicht 1. Profiel 2. Visie en beleid Menselijke maat: 3.5 Waardering studenten en 3.6 Waardering medewerkers 3.2 Overheid 4.1 Onderwijsdoelstellingen 4.4 Examenverslag 5.1 HRM-doelstellingen 7. Financiën 7.3 Continuïteitsparagraaf Bijlage 1: Verklaring Bevoegd Gezag

MEEST VOORKOMENDE AFKORTINGEN

BBL	beroepsbegeleidende leerweg (combinatie werken en leren)	HBO	hoger beroepsonderwijs
BOL	beroepsopleidende leerweg (leren op school, stage in bedrijf of instelling)	IHKS	invoering herziene kwalificatiestructuur
BPV	beroepspraktijkvorming (stage)	MBO	middelbaar beroepsonderwijs
BVE	beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	OBP	ondersteunend en beheers personeel
CAO	collectieve arbeidsovereenkomst	OP	onderwijzend personeel
CVB	college van bestuur	OM	opleidingsmanager
DR	directieraad	ROC	regionaal opleidingscentrum
EVC	eerder verworven competentie	RVT	raad van toezicht
		VMO	vestigingsmanagementoverleg
		VSV	voortijdig schoolverlaten

BERICHT VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

Het jaar 2017 stond voor de Raad van Toezicht (RvT) vooral in het teken van de visie voor de komende jaren. Tevens werd een nieuwe voorzitter van de RvT benoemd, was er een wijziging in het College van Bestuur (CvB) en werd een nieuwe accountant benoemd.

Het nieuwe visiedocument 2017-2021 'Wendbaar onderwijs, waardevolle mensen', met daarin vier beloften voor de toekomst, werd goedgekeurd. In 2016 is de basis gelegd met een hernieuwde kijk op de organisatie en een andere aanpak (de blik naar buiten). In 2017 is de besturingsfilosofie verder geconcretiseerd en vertaald in het nieuwe visiedocument, waarmee een stevig fundament voor de komende jaren is gelegd.

SAMENSTELLING

De raad telde in 2017 zeven leden. Omdat voorzitter Doeke Fokkema, conform de benoemingstermijnen van de Code Goed Bestuur in het mbo en het rooster van aftreden per 1 januari 2017 aftredend was, werd in het najaar van 2016 de procedure voor het aantrekken van een nieuwe voorzitter opgestart. Op basis van de algemene

profielchets en de reeds aanwezige competenties binnen de RvT, werd gezocht naar iemand met een breed netwerk en bestuurlijke ervaring. Per 24 maart 2017 is Ger Jaarsma benoemd tot voorzitter. In het dagelijks leven is hij voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Makelaars en Taxateurs in onroerende goederen NVM. De RvT ziet in hem een ondernemende en verbindende voorzitter. Omdat aanvankelijk geen opvolging was voor deze positie, is Doeke Fokkema tot 23 maart 2017 aangebleven als voorzitter.

In verband met het einde van de eerste benoemingstermijn heeft de remuneratie- en benoemingscommissie (R&B Commissie) eind 2017 met lid Jan Olivier een gesprek gevoerd. De Raad heeft besloten hem per 1 december 2017 te herbenoemen voor een tweede termijn van vier jaar.

Een compleet overzicht van de samenstelling van de RvT en van de relevante nevenfuncties en benoemingstermijnen is opgenomen in bijlage 2.

De ondersteuning van de Raad van Toezicht werd verzorgd door de bestuurssecretaris.

HONORERING

De beloning van de RvT is ten opzichte van het voorgaande jaar ongewijzigd en nog steeds op het niveau van de sectorbrede hono-

reringsregeling voor mbo-instellingen 2015. De RvT heeft destijds besloten de verhoging in de sectorregeling - waarbij een relatie wordt gelegd met de beloning van de bestuurders (15% voorzitter en 10% leden) - niet door te voeren. Ook in 2017 is dat standpunt gehandhaafd.

TAAKVERDELING / COMMISSIES

De RvT heeft de taken onderverdeeld in drie commissies, die onderwerpen voorbereiden voor de behandeling in de voltallige raad.

AUDITCOMMISSIE

De auditcommissie (AC) kwam in het verslagjaar viermaal bijeen. Tweemaal was de accountant een deel van de vergadering aanwezig. De eerste keer voor bespreking van de managementletter en de tweede keer voor bespreking van de jaarrekening, het accountantsverslag en het jaarverslag. De goedkeuring van de jaarrekening, het financiële deel van het jaarverslag, de begroting, het tre-

asurystatuut, de aanbesteding en benoeming van de accountant en het strategisch huisvestingsplan werden door de AC voorbereid. Met het CvB werd verder het beleid rondom de bevoegdhedenverdeling tussen bedrijfsopleidingen en het ROC, het ICT- en informatiebeveiligingsbeleid, de kaderbrief, het controleplan en het strategisch personeelsplan besproken. Daarnaast waren de leden van de AC aanwezig bij de interviews in het kader van de aanbestedingsprocedure voor het benoemen van een nieuwe accountant.

COMMISSIE ONDERWIJS, CULTUUR EN IDENTITEIT

De commissie onderwijs, cultuur en identiteit (COCI) heeft in het verslagjaar driemaal vergaderd. In alle vergaderingen is het nieuwe visiedocument en de daarbij behorende prestatiekaart intensief besproken. De prestatiekaart bevat de doelstellingen op basis van het visiedocument. Het CvB rapporteert hierover driemaal per jaar aan de RvT. De rapportage kent daarnaast een financiële rapportage en een overzicht van kengetallen ('basis op orde'). Ook is in een tweetal vergaderingen gesproken over het nieuwe inspectiekader en de ontwikkelingen op het gebied van examinering en kwaliteitszorg. Daarnaast is de goedkeuring van het jaarverslag voorbereid.

REMUNERATIE- EN BENOEMINGSCOMMISSIE

Voor de R&B-commissie stond 2017 vooral in het teken van het aantrekken van een nieuwe voorzitter RvT en een nieuw lid CvB. Micha van Akkeren heeft afscheid genomen als voorzitter van het

College van Bestuur. De RvT is hem erkentelijk voor zijn inzet en behaalde resultaten en wenst hem alle goeds voor de toekomst. Remco Meijerink vervult nu de rol van voorzitter en vanaf 1 maart 2018 is Alice Muller benoemd als lid College van Bestuur. De Raad van Toezicht vindt dat met Alice Muller een krachtig en herkenbaar bestuurder is aangetrokken. Iemand die samen met voorzitter Remco Meijerink de organisatie mee kan nemen in de toekomstige ontwikkelingen in het mbo.

REGULIERE EN EXTRA VERGADERINGEN, VERANTWOORDING, EVALUATIEVERGADERING EN STUDIEDAG EN INFORMATIE

In het verslagjaar kwam de RvT vijf keer bijeen in een reguliere vergadering met het CvB. Naast de drie strategische rapportages, waarmee het CvB aan de RvT verantwoording aflegt over de stand van zaken met betrekking tot de doelstellingen behorend bij het visiedocument, werd goedkeuring gegeven aan het visiedocument 2017-2021 'Wendbaar onderwijs, Waardevolle mensen', de jaarrekening 2016, het jaarverslag 2016, de (meerjaren)begroting 2018, het treasury statuut en het strategische huisvestingsplan 2018-2023. Daarnaast werd Remco Meijerink benoemd als voorzitter CvB, Jan Olivier voor vier jaar herbenoemd als lid RvT, het vergaderrooster 2018 vastgesteld en het reglement RvT gewijzigd voor wat betreft de jaarlijkse evaluatie van het CvB (360 graden feedback werd standaard toegevoegd aan de procedure). Verder werd KPMG per 1 augustus 2017 benoemd als nieuwe accountant.

Ook werd de rapportage van de monitoringscommissie 2016 'Beter, maar ook goed genoeg?' besproken. Geconstateerd werd dat de branchecode nauwgezet is vertaald in de eigen reglementen en dat de uitvoering daarvan goed wordt gevolgd. Daarnaast waren vijf extra vergaderingen over de volgende onderwerpen: benoeming Ger Jaarsma per 24 maart 2017 als voorzitter RvT, vertrek Micha van Akkeren als voorzitter CvB, het besluit om een intentieovereenkomst af te sluiten in zake huisvesting in het nieuwe Cambuurstadion, vaststelling profielschets lid CvB en benoeming Alice Muller per 1 maart 2018 als lid CvB.

INFORMATIEVOORZIENING

De Raad ontving ook het afgelopen jaar weer de rapportages van diverse tevredenheidsonderzoeken en de verslagen van de vergaderingen van de OR en de SR, alsmede de verslagen van het overleg met de vakbonden en een knipselkrant met actuele artikelen uit vakbladen en kranten.

EVALUATIEVERGADERING / STUDIEDAG

De eigen evaluatievergadering vond plaats in combinatie met een studiedag in het najaar en werd voorafgegaan door een extra vergadering over het starten van de procedure voor werving en selectie van een lid CvB en een gedachtewisseling over de profielschets.

De evaluatievergadering/studiedag stond onder leiding van Rob Schallenberg van Governance Support. Hij nam de RvT mee in een zelfevaluatie rond de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van toezichthouden. Er is van gedachten gewisseld over de rol van de RvT als werkgever en de samenstelling van de RvT (met het oog op drie RvT-leden die per 1 januari 2019 aftredend zijn). Ook is teruggeblikt op het functioneren van de RvT rond de werving en selectie van het nieuwe CvB in 2015 en het functioneren van het nieuwe CvB. De evaluatie/studiedag heeft geleid tot zestien concrete actiepunten voor de lange en korte termijn.

CONTACTEN MET INTERNE EN EXTERNE STAKEHOLDERS

Om de juiste afwegingen te kunnen maken, goede besluiten te nemen en een optimale sparringpartner voor het CvB te kunnen zijn, is het voor de RvT belangrijk zich breder te laten informeren dan uitsluitend door het CvB. Daarom schoof een aantal leden van de RvT – in het kader van de totstandkoming van het visiedocument – aan bij de ronde tafelgesprekken die het CvB organiseerde met externe relaties. Daarnaast spreekt de RvT jaarlijks met de vestigingsdirecteuren en twee keer per jaar met de OR en SR. Ook worden jaarlijks twee werkbezoeken aan vestigingen gebracht, waarbij met medewerkers en studenten en zo mogelijk met externe relaties van gedachten wordt gewisseld over actuele onderwerpen. Hieronder een kort verslag van deze bijeenkomsten.

WERKBEZOeken AAN DE VESTIGINGEN

In 2017 werd voorafgaand aan twee reguliere vergaderingen een bezoek gebracht aan een vestiging. In het voorjaar was dit de vestiging Drachten. Dit bezoek stond in het teken van de afronding van het nieuwe visiedocument en de notitie identiteit. In het najaar stonden bij het bezoek aan de vestiging Emmeloord /Urk de vier beloften uit het visiedocument centraal. De Raad ging over de belofte ‘wij lopen voorop bij ontwikkelingen in het werkveld’ in gesprek met Frank Kodden (bestuurder Zorggroep Oude en Nieuwe Land) en Rob Beekmans (opleidingsmanager team Gezondheidszorg). In het kader van de belofte ‘wij verbinden ons aan de regio’ werd Suplacon plaatbewerking bezocht. Met directeur/eigenaar Jellard Koers is gesproken over welke acties van onderwijs, bedrijven en overheid nodig zijn om het dreigende personeelstekort in de maakindustrie tegen te gaan. Hierbij kwamen ook de onderwijsontwikkelingen aan bod die tot stand komen in samenwerking met de Vrienden van de Maakindustrie Emmeloord/Urk. Terug op de vestiging werd (aanhakend bij de belofte ‘wij garanderen dat studenten bij ons het beste uit zichzelf kunnen halen’) met medewerkers en studenten gesproken over de excellentietrajecten ‘Ambassadeurs’ en de taaltraining van ambassadeurs in York (UK). Het bezoek werd afgesloten met een gesprek met de directeur bedrijfsopleidingen en de opleidingsmanager educatie over de groei van het volwassenenonderwijs en het verzorgen van diverse trainingen voor volwassenen.

Dit sloot aan bij de belofte ‘wij zijn het opleidingsinstituut waar iedereen zich een leven lang kan ontwikkelen’.

ONDERNEMINGSRAAD DE STUDENTENRAAD

In het voorjaar en najaar vonden overleggen plaats met delegaties van de OR en de SR. Met een delegatie van de OR is gesproken over hoe het overleg tussen het CvB en de OR verloopt, alsmede hoe wordt aangekeken tegen de verbinding met bedrijven en instellingen, de samenwerking met het Friesland College, het visiedocument, het toekomstig financieel meerjarenperspectief, het huisvestingsbeleid en meer specifiek de plannen rond het Cambuurstadion en het ouderenbeleid. De onderlinge relatie is open en transparant. Vanuit die basis is er een constructief overleg tussen de RvT en de OR. Met de SR is van gedachten gewisseld over het overleg tussen de SR en het CvB. De SR is van mening dat het CvB toegankelijk is en werk maakt van zaken die door de SR worden aangedragen. Daarnaast wordt gesproken over de keuze voor ROC Friese Poort, het nieuwe visiedocument, de christelijke identiteit, ICT, facilitaire zaken (zoals de roosters) en de kwaliteit van het onderwijs. Verder was er ad hoc overleg met de OR en SR over de wijzigingen in het CvB. De OR en SR zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van de profielschets en hebben daarover positief geadviseerd. Ook zijn positieve adviezen uitgebracht ten aanzien van de benoemingen van Remco Meijerink en Alice Muller. Bij de benoeming van het lid CvB hadden de voorzitter van de OR en de SR zitting in de selectiecommissie.

“Met een frisse blik op de toekomst wil ROC Friese Poort onderdeel zijn van de samenleving. Samen met bedrijven en instellingen willen we de optimale medewerkers voor de toekomst afleveren. Verder willen we er voor zorgen dat de studenten gedurende hun opleiding zich thuis voelen.”

VESTIGINGSDIRECTEUREN

In 2017 werd voor het tweede achtereenvolgende jaar ook met de vestigingsdirecteuren gesproken. Er is gekozen voor een andere opzet: de zeven RvT-leden en de zes vestigingsdirecteuren gingen in drie groepen uiteen om met elkaar van gedachten te wisselen over actualiteiten, de algemene gang van zaken in de instellingen, de relatie met het CvB en het nieuwe visiedocument.

TOETSING AAN DE BRANCHECODE

De taken en werkwijze voor de RvT zijn vastgelegd in de statuten en het reglement voor de RvT. Het bestuursreglement is een aanvulling op wettelijke en statutaire bepalingen en opgesteld conform de statuten en artikel 9.1.7. van de WEB. Deze reglementen zijn in overeenstemming met de branchecode en staan op de website van ROC Friese Poort. ROC Friese Poort is – met uitzondering van de iets langere zittingsduur van de huidige voorzitter – in 2017 niet afgeweken van de branchecode Goed Bestuur.

FINANCIEEL TOEZICHT

Ook dit jaar heeft de RvT de jaarrekening, het jaarverslag, het accountantsverslag en de begroting, inclusief meerjarenperspectief behandeld. Alle stukken zijn eerst besproken in de auditcommissie. De auditcommissie heeft ze daarna met een positief advies voorgelegd aan de RvT, die ze heeft goedgekeurd. De accountant gaf een goedkeurende verklaring over de ‘getrouwheid’ en de ‘rechtmatigheid’.

TOT SLOT

Met een frisse blik op de toekomst wil ROC Friese Poort onderdeel zijn van de samenleving. Samen met bedrijven en instellingen willen we de optimale medewerkers voor de toekomst afleveren. Verder willen we er voor zorgen dat de studenten gedurende hun opleiding zich thuis voelen. Deze uitdagingen voor 2017 zijn het afgelopen jaar vertaald in vier beloften, die we hebben benoemd in ons visiedocument ‘wendbaar onderwijs, waardevolle mensen’.

Daarmee is een stevig fundament voor de komende jaren gelegd. Op dat fundament gaat we samen met het CvB, de directie en met alle medewerkers vol vertrouwen verder bouwen aan een school waar naast vakmanschap ook brede vorming centraal staat!

Als u wilt reageren, dan is uw reactie van harte welkom op: rvt@rocfriesepoort.nl

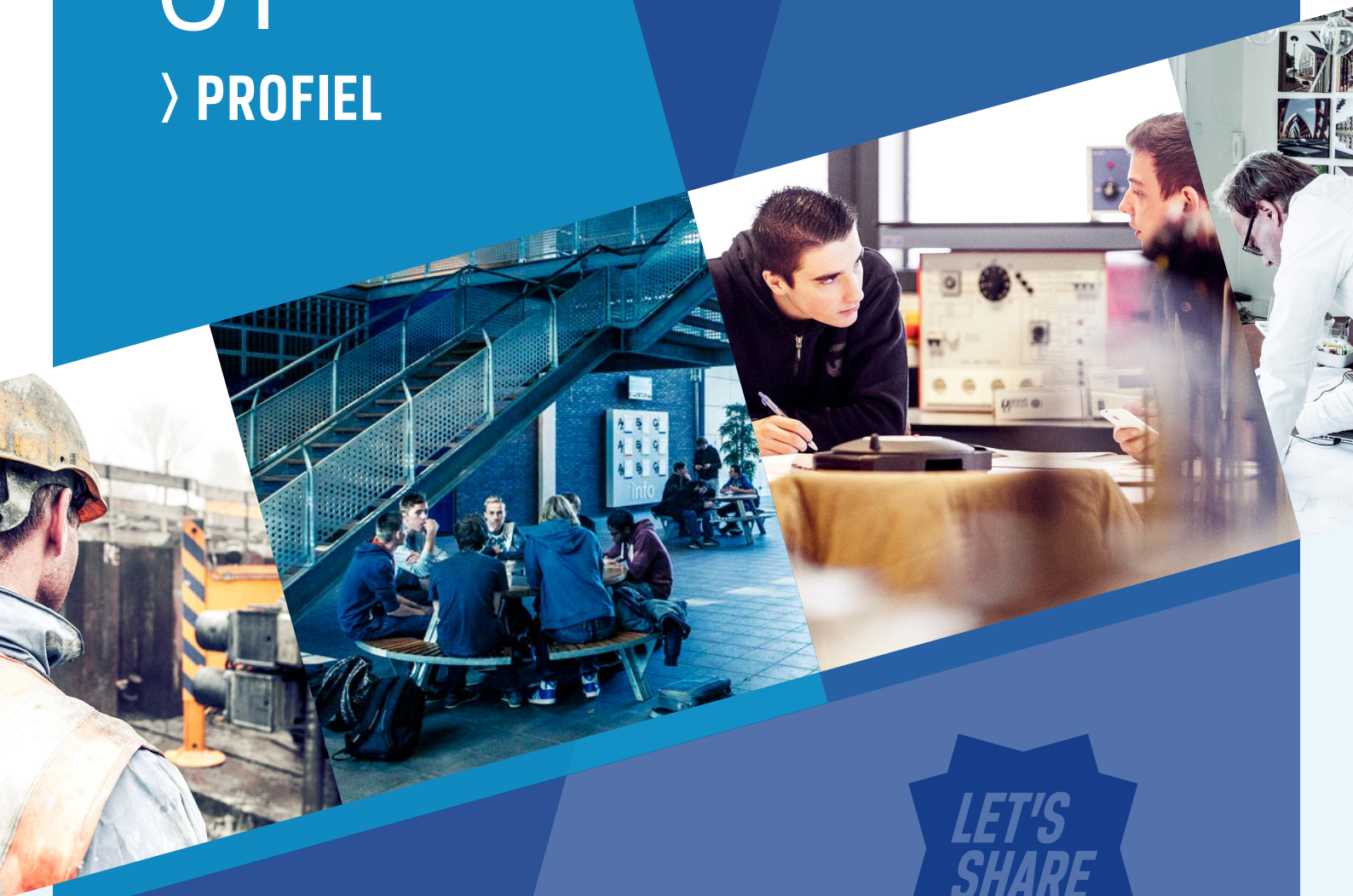
Leeuwarden, 29 juni 2018

Namens de Raad van Toezicht,

Ger Jaarsma
Voorzitter

01

> PROFIEL

**LET'S
SHARE**

1.1 ROC FRIESE POORT

COLLEGE VOOR CHRISTELIJK BEROEPSONDERWIJS EN EDUCATIE

ROC Friese Poort verzorgt beroepsonderwijs (mbo) voor jongeren en volwassenen in Friesland en de Noordoostpolder en telt circa 14.000 studenten in het middelbaar beroepsonderwijs en circa 3.000 cursisten in het contractonderwijs.

Beroepsonderwijs van hoge kwaliteit met diverse opleidingen, cursussen en trainingen, een duidelijke structuur en goede lessen. Persoonlijke aandacht en betrokkenheid, kleinschaligheid en sterke regionale gebondenheid zijn belangrijke kenmerken. Naast vakmanschap staat ook brede vorming centraal. Jongeren en volwassenen worden voorbereid op de arbeidsmarkt en samenleving. Uitgangspunten daarbij zijn eigen aanvangsniveau, ambitie en talent. Vanuit de christelijke achtergrond wordt op eigentijdse wijze invulling gegeven aan onderwijs en vorming. Medewerkers en docenten beschikken over de juiste vakkennis en bouwen aan een structuur waarin actief leren en persoonlijke ontwikkeling alle ruimte krijgen.

In het visiedocument 2017-2021 'Wendbaar onderwijs, Waardevolle mensen' zijn vier beloften geformuleerd:

- Wij lopen voorop bij de ontwikkelingen in het werkveld.
- Wij garanderen dat studenten bij ons het beste uit zichzelf kunnen halen.
- Wij zijn het opleidingsinstituut waar iedereen zich een leven lang kan ontwikkelen.
- Wij verbinden ons aan de regio.
- Deze beloften bepalen de focus van onze organisatie de komende vier jaar.

VESTIGINGEN

Alle activiteiten van ROC Friese Poort worden verzorgd vanuit relatief zelfstandige vestigingen in Leeuwarden/Dokkum, Drachten, Sneek en Emmeloord/Urk. Deze vestigingsstructuur zorgt voor een sterke verbondenheid met de eigen regio en de mogelijkheid om in te spelen op specifieke regionale behoeftes. Binnen de vestigingen heeft elke opleiding/afdeling een eigen plek. Voor onze student en medewerkers creëren we zo een omgeving waar je elkaar kent en gekend wordt. Het onderwijs wordt met het regionale bedrijfsleven en het toelevend onderwijs afgestemd op de scholingsinfrastructuur. Zo kan goed worden aangesloten bij de wensen van (potentiële) studenten, bedrijven en instellingen.

ROC FRIESE POORT BEDRIJFSOPLEIDINGEN

Ook voor bedrijven en instellingen verzorgt ROC Friese Poort een breed scala aan opleidingen, cursussen en trainingen. Dit wordt aangeboden onder de naam ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen. Men kan bij ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen terecht voor omscholing, herscholing en bijscholing, voor re-integratie, het Ervaringsprofiel (EVP) en het Ervaringscertificaat (EVC).

-> In 4.13 wordt uitgebreid aandacht besteed aan het contractonderwijs van ROC Friese Poort.

ORGANISATIESTRUCTUUR

ROC Friese Poort is gevestigd in Leeuwarden, Dokkum, Drachten, Sneek, Emmeloord en Urk. De locaties in Leeuwarden en Dokkum en de locaties in Emmeloord en Urk behoren organisatorisch tot dezelfde vestiging. Iedere vestiging wordt aangestuurd door één of twee vestigingsdirecteuren. De vestigingsdirecteuren en het CvB vormen samen de directieraad van ROC Friese Poort. Om de integraliteit tussen het regulier onderwijs en het onderwijs voor volwassenen te versterken is de directeur bedrijfsopleidingen in 2017 eveneens toetreden tot de directieraad. Dit zal na één jaar worden geëvalueerd. In de directieraad worden alle beleidsstukken en overige belangrijke stukken besproken en vastgesteld, waarbij wordt gestreefd naar consensus. Wanneer geen consensus wordt bereikt, beslist het CvB.

JURIDISCHE STRUCTUUR

ROC FRIESE POORT

Juridisch kent ROC Friese Poort een stichtingsvorm. De organisatie is in 1993 opgericht als Stichting voor Christelijk Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie Friesland/Flevoland. Het bestuur is in handen van het CvB. Het toezicht wordt uitgeoefend door de RvT.

ROC FRIESE POORT BEDRIJFSOPLEIDINGEN

In 1998 is voor de uitvoering van het contractonderwijs ROC Friese Poort Opleiding & Training B.V. opgericht. In 2007 is de handelsnaam gewijzigd in ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen. ROC Friese Poort is 100% aandeelhouder. De aandeelhouder wordt wettelijk vertegenwoordigd door het CvB. Binnen de besloten vennootschap is een statutair directeur benoemd.

GOVERNANCE

De branchecode Goed Bestuur in het mbo bevat afspraken en handreikingen over bestuur, toezicht ende horizontale dialoog. De afspraken zijn niet vrijblijvend. ROC Friese Poort heeft ze vertaald in de statuten, het reglement RvT en het bestuursreglement. In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd. Bij ROC Friese Poort is sprake van scheiding van bestuur en toezicht. De RvT heeft een toezichthoudende taak met betrekking tot het CvB en is belast met de taken en bevoegdheden zoals bepaald in de statuten en het reglement RvT. Het CvB is belast met en bevoegd tot het besturen van ROC Friese Poort en verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering, als bepaald in de statuten en het bestuursreglement. De statuten, het reglement RvT en het bestuursreglement zijn openbaar gemaakt via de website van ROC Friese Poort (te vinden onder de knop 'over ons' / 'over ROC Friese Poort').

INTERNE ORGANISATIE EN PROCURATIE

Onder het CvB opereren vestigingsdirecteuren. In 2017 is – met het oog op de 'span of control' - het aantal vestigingsdirecteuren uitgebreid van vier naar zeven. De vestiging Emmeloord/Urk heeft één directeur. De andere drie vestigingen hebben twee directeuren. Deze zijn ieder afzonderlijk verantwoordelijk voor de eigen onderwijsteams. Voor alle overige zaken (staf, begroting, externe vertegenwoordiging etc.) geldt een gezamenlijke verantwoordelijkheid. De onderwijsteams in de vestigingen worden aangestuurd door de opleidings-

managers, die rechtstreeks onder de vestigingsdirecteur vallen. De vestigingsdirecteuren leggen over het te voeren beleid met een verantwoordingsrapportage drie keer per jaar verantwoording af aan het CvB. Aan de hand van deze rapportage vinden monitoringsgesprekken plaats. De vestigingsdirecteuren voeren ter voorbereiding op het gesprek met het CvB met de opleidingsmanagers monitoringsgesprekken. In het bestuursreglement is de procuratieregeling opgenomen, die de gedelegeerde bevoegdheid van bepaalde functionarissen regelt om verplichtingen ten opzichte van derden aan te gaan. Deze procuratieregeling houdt in dat bepaalde functionarissen volmacht (mandaat) hebben tot het aangaan van contractuele verplichtingen namens ROC Friese Poort en het nemen van besluiten ten aanzien van medewerkers en studenten (met inachtneming van de voorwaarden die in deze regeling worden genoemd).

BELANGHEBBENDEN EN VERTICALE EN HORIZONTALE VERANTWOORDING

Aan de verticale verantwoording wordt invulling gegeven door verantwoording af te leggen aan de rijksoverheid en de Inspectie van het Onderwijs. De horizontale verantwoording vindt plaats via dialoog met de belanghebbenden. Dit zijn onder andere studenten, ouders/verzorgers, SR, oud-studenten, medewerkers, OR, toeleverende scholen, hbo-instellingen, onderwijsadviesraden (OAR), branche adviesgroepen (BAG), gemeenten, provincie, bedrijven, instellingen en kamer van koop-handel.

-> In hoofdstuk 3 lees u hier meer over.

COLLEGE VAN BESTUUR

Het CvB is het bevoegd gezag van de stichting. De RvT houdt toezicht op de uitvoering van werkzaamheden en de uitoefening van bevoegdheden door het CvB en staat het College met raad ter zijde.

Het CvB werd gevormd door voorzitter Micha van Akkeren (1972) en lid Remco Meijerink (1974). Door het vertrek van Micha van Akkeren is Remco Meijerink benoemd als voorzitter. Voor de vacature lid CvB is de procedure voor werving en selectie opgestart. Per 1 maart 2018 is Alice Muller (1974) benoemd als lid CvB.

Er is sprake van een collegiaal bestuur waarbij er een gezamenlijke integrale verantwoordelijk is. De bezoldiging van het CvB is in overeenstemming met de Wet Normering Topinkomens.

NEVENFUNCTIES MICHA VAN AKKEREN:

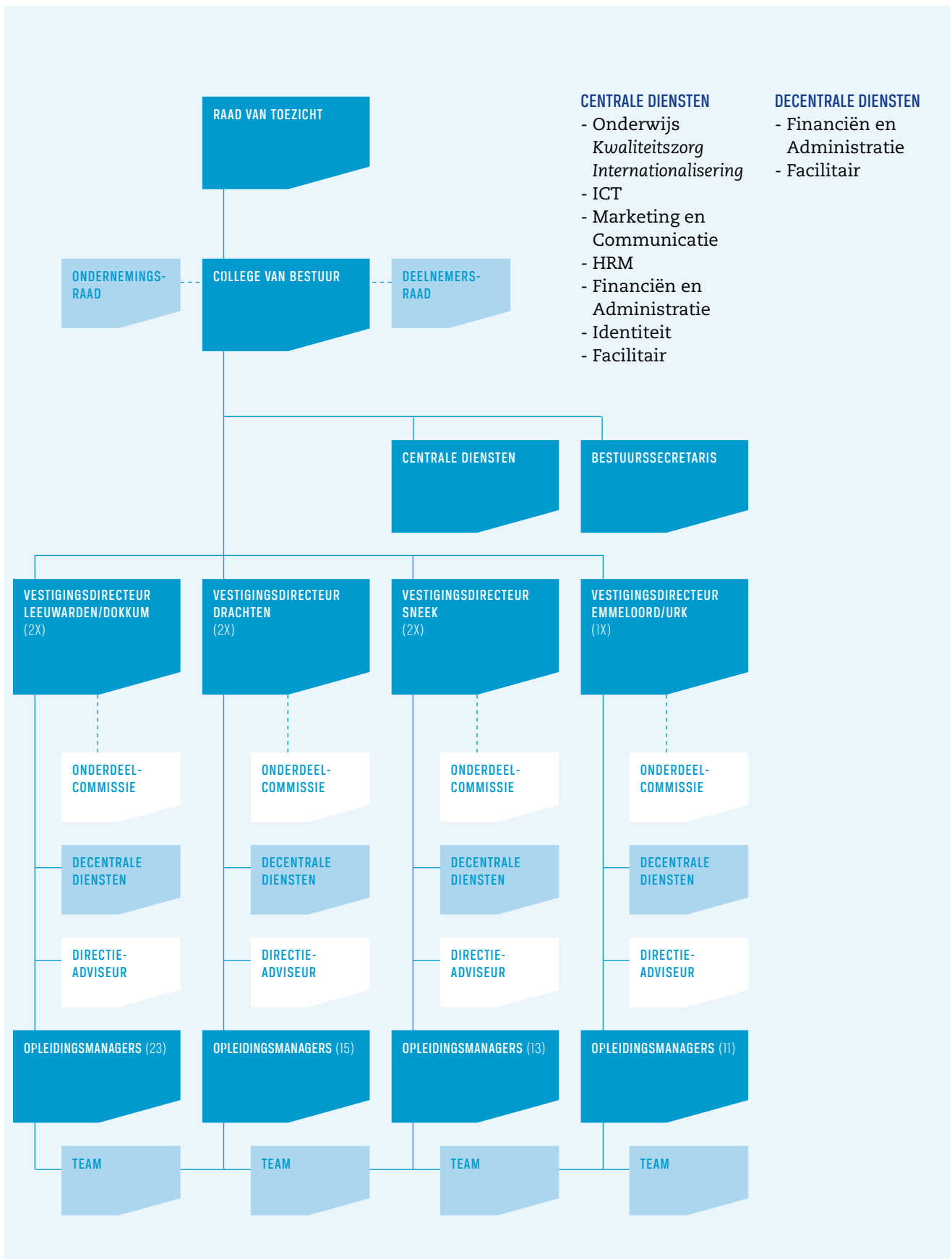
1. Lid Raad van Commissarissen GGZ Friesland, lid Audit Commissie
  2. Lid Adviesraad Instituut Techniek NHL Hogeschool
  3. Voorzitter Stuurgroep CIV Healthy Ageing
  4. Lid Bestuur Maritieme Academie Holland
  5. Vicevoorzitter Innovatie Pact Fryslân
  6. Vicevoorzitter kernteam Human Capital topsector Water
- Met uitzondering van de eerstgenoemde nevenfunctie zijn alle nevenfuncties onbezoldigd.*

NEVENFUNCTIES REMCO MEIJERINK:

1. Voorzitter RvT Stichting Openbare Bibliotheek Twenterand
  2. Lid Stuurgroep strategische informatievoorziening en benchmark MBO Raad (tot 1 september 2017)
  3. Lid financiële commissie van de vereniging MBO Raad en de stichting MBO Diensten (tot 1 september 2017)
  4. Lid Sectorkamer Zakelijke Dienstverlening & Veiligheid
  5. Lid Commissie van Afgevaardigden Waarborgfonds MBO
  6. Lid Board Win4all (vanaf 1 september 2017)
  7. Voorzitter Stuurgroep CIV Healthy Ageing (vanaf 1 oktober 2017)
  8. Lid Bestuur Maritieme Academie Holland (vanaf 1 oktober 2017)
  9. Lid Innovatie Pact Fryslân (vanaf 1 oktober 2017)
- Alle genoemde nevenfuncties zijn onbezoldigd.*

Studiedag 'FP op naar 2021'

Op 10 oktober werd tijdens een studiedag voor alle medewerkers het startschot gegeven voor de komende vier jaar, waarin de visie van ROC Friese Poort 'Wendbaar onderwijs, waardevolle mensen' gestalte krijgt. Alle collega's (#team fp) kwamen samen de 11stedenhal in Leeuwarden. Dagvoorzitter Peter Heerschop begeleidde ons door het programma en moedigde ons aan het beste uit onszelf te halen. Voor inspiratie zorgde Robin van Galen, die op de Zomerspelen in Beijing goud haalde met zijn waterpolodames. Hij vertelde ons hoe geloof en vertrouwen in elkaar tot grote prestaties kan leiden. Vervolgens konden collega's kiezen uit diverse workshops, lezingen of een sportieve training: als warming-up voor de uitdaging die voor ons ligt. Uiteraard was de afsluiting in ons eigen Friese Poort House, zo kon ook alvast geoefend worden met het vieren van onze successen.

02

> VISIE EN BELEID

**LET'S
SHARE**

2.1 **MISSIE**

"ROC Friese Poort is een opleidingencentrum voor leren, leven en uitwisselen van kennis en ervaringen. Persoonlijke aandacht, kleinschaligheid en sterke regionale gebondenheid zijn belangrijke kenmerken. Jongeren en volwassenen worden voorbereid op de arbeidsmarkt en samenleving. Uitgangspunten daarbij zijn eigen aanvangsniveau, ambitie en talent. Vanuit de christelijke achtergrond wordt op eigentijdse wijze invulling gegeven aan onderwijs en vorming'

2.2 KERNWAARDEN

Meer dan 500 mensen – studenten, aankomende studenten, ouders/ verzorgers, docenten en studieloopbaanbegeleiders, praktijkopleiders, werkgevers, beleidsmedewerkers en regionale partners – hebben in 2017 tijdens live-bijeenkomsten met ons mee gedacht over de toekomst van ons mbo in Friesland en Flevoland.

Persoonlijke ontwikkeling, een leven lang ontwikkelen en verbinding met de regio bleken de belangrijkste thema's. ROC Friese Poort vertaalde dit naar nieuwe kernwaarden en beloften.

KERNWAARDEN

Omzien naar elkaar en een respectvolle en zorgvuldige omgang met je medemens en je omgeving; dat geeft voor ons in de kern weer wat Jezus ons leert. Daarom zijn de kernwaarden betrokken en betrouwbaar voor ons richtinggevend. Wij inspireren en ondersteunen onze studenten op hun persoonlijke weg. Een weg die niet van tevoren kan worden uitgestippeld, maar die we alleen kunnen vinden door samen op weg te gaan.

VIER BELOFTEN

Wij doen onze studenten, medewerkers, ouders, decanen, bedrijven, instellingen en de regio vier beloften:

1. Wij lopen voorop bij de ontwikkelingen in het werkveld;
2. Wij garanderen dat studenten bij ons het beste uit zichzelf kunnen halen;
3. Wij zijn het opleidingsinstituut waar iedereen zich een leven lang kan ontwikkelen;
4. Wij verbinden ons aan de regio; Deze beloften bepalen de focus van onze organisatie de komende vier jaar.

VAKMANSCHAP EN BREDE VORMING

Onze onderwijsvisie stoelt op de pijlers vakmanschap en brede vorming. Vakmanschap is en blijft de kern van ons onderwijs en wordt geleerd in een omgeving waar school en praktijk sterk met elkaar zijn verweven. Onze brede vorming gaat verder dan het aanleren van persoonlijke vaardigheden. Het is vorming die de persoon maakt tot wie hij is.

We zien dat het werkveld constant in beweging is en onderhevig is aan sterke veranderingen. Er worden betrokken en flexibele professionals gevraagd, die in staat zijn met de veranderingen mee te bewegen. Je leert niet (meer) een vak voor het leven, maar je bent een vakman die weet wat er in het vakgebied speelt en die daarin mee kan ontwikkelen. De uitkomst van het onderwijs kan niet worden gegarandeerd of verzekerd; het onderwijs laat studenten zichzelf ontdekken en ontwikkelen.

Vanuit onze christelijke identiteit geven we studenten meer mee dan wat vanuit beroepsvorming vereist is. Een brede ontwikkeling sluit beter aan op de dynamiek van de arbeidsmarkt, waar steeds meer waarde wordt gehecht aan duurzaamheid, persoonlijke groei-processen en maatschappelijke betrokkenheid.

Beide pijlers staan niet naast elkaar, maar zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Alleen door het geïntegreerd aanbieden van vakmanschap én brede vorming komen studenten volledig tot hun recht en leren ze een betekenisvolle bijdrage te leveren aan onze veranderende maatschappij.

“Alleen door het geïntegreerd aanbieden van vakmanschap én brede vorming komen studenten volledig tot hun recht en leren ze een betekenisvolle bijdrage te leveren aan onze veranderende maatschappij.”

2.3 SPEERPUNTEN 2017

IEUW VISIEDOCUMENT EN DOELSTELLINGEN VOOR DE KOMENDE VIER JAAR

Het jaar 2017 stond in het teken van het nieuwe visiedocument 'Wendbaar onderwijs, Waardevolle mensen'. In het visiedocument zijn de perspectieven op de toekomst beschreven en worden vier beloften gedaan aan de stakeholders. Tevens is aan het visiedocument het pamflet Christelijke identiteit 3.0 gekoppeld waarin wordt beschreven hoe ROC Friese Poort vanuit de Christelijke identiteit op moderne wijze invulling wil geven aan brede vorming. Vanuit het visiedocument zijn de doelstellingen voor de komende vier jaar bepaald. In een programmaplan zijn tien ROC brede activiteiten benoemd die aanvullend en/of ondersteunend zijn aan de plannen van de teams om uitvoering te geven aan de vier beloften.

KEUZEDLEN

In augustus 2016 is de herziene kwalificatiestructuur ingevoerd. In 2017 stond vooral de invoering van de keuzedelen centraal. Hoewel uiteindelijk elke student een ruime keuze moet hebben in de keuzedelen, is in eerste instantie gekozen voor een beperkt aanbod. De herziening raakt alle delen van de organisatie. Niet alleen de opleidingsprogramma's en examens moeten tijdig op orde zijn, maar ook de voorlichting aan (potentiële) studenten en de inrichting van de systemen vraagt de nodige aandacht.

-> Zie ook 4.3 Invoering herziene kwalificatiestructuur

EXAMINERING

In verband met de invoering van de nieuwe wet op de examencommissies, is veel aandacht besteed aan de examenorganisatie. Examencommissies zijn opnieuw samengesteld en gepositioneerd. Ook de collega's die de examens vaststellen, zijn hier ondergebracht. De voorzitters rapporteren rechtstreeks aan het College van Bestuur.

-> Zie 4.4 Examenverslag.

TOELATINGSRECHT

In 2017 is de Wet Vroegtijdige aanmelding en toelatingsrecht in het mbo in werking getreden. Hierin is de wettelijke toelating geregeld voor studenten die zich voor 1 april aanmelden. Voor 1 februari dient de school te hebben gepubliceerd voor welke opleidingen aanvullende eisen gelden (vastgesteld door het ministerie), voor welke opleidingen er een numerus fixus geldt en wat de verplichte intakeactiviteiten zijn.

-> Zie 4.7 Begeleiding en Zorgstructuur.

2.4 DOELSTELLINGEN

2017 stond in het teken van het afronden van het visiedocument Vakkracht en de start van het nieuwe visiedocument 'Wendbaar onderwijs, Waardevolle mensen'.

RESULTATEN GERELATEERD AAN VISIEDOCUMENT 'VAKKRACHT':

STRATEGISCHE DOELEN	OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	RESULTAAT
Voldoen aan de eisen van de Wet	Alle opleidingen een voldoende beoordeling van de inspectie.	In 2016 heeft het heronderzoek door de inspectie plaatsgevonden. Dit leverde onder meer een beoordeling 'goed' op. Eén opleiding heeft een onvoldoende voor kwaliteitsborging. Deze opleiding heeft het kwaliteitszorgsysteem goed op orde, maar meer tijd nodig om het zich eigen te maken.
	Alle opleidingen een voldoende beoordeling van de inspectie.	In 2017 is er een goedkeurende accountants-verklaring afgegeven.
Christelijke identiteit	70% van de medewerkers herkent de christelijke identiteit.	73%
	50% van de studenten geeft aan dat er in hun opleiding aandacht is voor religie en geloof.	39% In 2017 is verder uitvoering gegeven aan Christelijke identiteit 3.0 om de christelijke identiteit in het onderwijs op een eigentijdse manier vorm te geven.
Duurzame school	Het Centrum Duurzaam is gerealiseerd.	Het Centrum Duurzaam is gerealiseerd en ontwikkelde in 2017 succesvolle activiteiten.
	Alle opleidingen bieden de module duurzaam aan.	Binnen alle vestigingen worden volop activiteiten uitgevoerd op het gebied van duurzaamheid.
Tevreden stakeholders	Studenten 7 Toeleverende scholen 7,5 Ouders: > 2013 BPV-bedrijven 7	Hoewel de doelstellingen zijn behaald, zijn er binnen de onderzoeken nog items te benoemen die aandacht vragen. De lat wordt voor de komende vier jaar hoger gelegd.
Uitdagend onderwijsprogramma	50% van de studenten tevreden over afwisseling werkvormen.	50% tevreden In het kader van de herziening invoering nieuwe kwalificatiestructuur is gewerkt aan (nieuwe) didactische werkvormen.
Persoonlijke begeleiding	50% van de studenten tevreden over de begeleiding op school.	53% tevreden De doelstelling is behaald, maar dit item verdient veel aandacht en moet in de toekomst hogere resultaten boeken.
Onderwijs-arrangementen	Elke opleiding kent 1 of meer onderwijs-arrangementen.	Deze doelstelling is ingehaald door de keuzedelen.
Onderwijs voor bijzondere doelgroepen	Studenten met een beperking zijn tevreden over begeleiding op school (> 2012).	

Vervolg resultaten 'Vakkracht'

STRATEGISCHE DOELEN	OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	RESULTAAT
Afstemmen opleidingsaanbod	75% van de BOL studenten die wilde gaan werken heeft binnen 3 maanden werk gevonden.	73% van de BOL studenten die wilde gaan werken heeft binnen 3 maanden werk (gemeten in 2016).
Betrokken bedrijfsleven	80% van de BPV bedrijven wordt betrokken bij beoordeling en/of examinering.	90% van de bedrijven waar examinering plaatsvindt wordt hierbij betrokken.
Dichtbij bedrijven en instellingen	3% van de docenten heeft een praktijkstage gedaan.	Ruim 3% van de docenten heeft een praktijkstage gedaan. Het opdoen van praktijkervaring door onderwijzend personeel zal verder worden bevorderd.
Opleidingen-aanbod voor volwassenen	Aandeel volwassen studenten groeit met 5% t.o.v. 2013-2014.	Het aandeel volwassen studenten is gegroeid. In de komende vier jaar zal dit bijzondere aandacht krijgen en het doel worden verhoogd.
Goed opgeleide professionals	98% van de docenten is bevoegd of studerende daarvoor.	98% van de docenten is bevoegd of studerende daarvoor.
Krachtige teams	85% van de medewerkers geeft aan dat binnen het team aantoonbaar aan de verbetering van de kwaliteit wordt gewerkt.	90% van de medewerkers geeft aan dat binnen het team aantoonbaar aan de verbetering van de kwaliteit wordt gewerkt.
Onderwijskundig leiderschap	Alle OM's hebben minimaal 20% van hun tijd contact met studenten.	In 2016 is afgestapt van deze doelstelling. Er is voor gekozen om opleidingsmanagers meer tijd te geven voor het team en voor externe contacten.
	75% van de medewerkers geeft aan dat voldoende wordt doorgegeven wat ROC Friese Poort wil bereiken.	73% van de medewerkers geeft aan dat voldoende wordt doorgegeven wat ROC Friese Poort wil bereiken.
Goede werkgever	Medewerkers waarderen ROC Friese Poort met een 7,2.	Medewerkers waarderen ROC Friese Poort met een 7,8.

DOELSTELLINGEN 2017-2021

DOELSTELLINGEN GERELATEERD AAN HET VISIEDOCUMENT 'WENDBAAR ONDERWIJS, WAARDEVOLLE MENSEN':

STRATEGISCH DOEL	PRESTATIE-INDICATOR ¹
BELOFTE 1 Het bedrijfsleven is tevreden over de kennis van ROC FP van de ontwikkelingen in het werkveld.	75% van het bedrijfsleven is tevreden over de kennis van ROC FP van de ontwikkelingen in het werkveld.
Het bedrijfsleven is tevreden over de aansluiting praktijk en theorie.	75% van het bedrijfsleven is tevreden over de verbinding aansluiting tussen praktijk en theorie.
BELOFTE 2 ROC Friese Poort wordt ervaren als een 'waardengemeenschap' waar op een aansprekende wijze gesprek wordt gevoerd over waarden en (beroeps)ethiek.	60% van de studenten. 60% van de ouders. (vraagstelling aan te passen aan de doelgroep)
Studenten zijn tevreden over begeleiding en maatwerk (incl. passend onderwijs).	75% van de studenten is tevreden over begeleiding. 75% van de studenten is tevreden over maatwerk.
BELOFTE 3 Groeit aantal volwassenen.	Het aantal volwassenen (23+ crebo en cursorisch onderwijs) groeit met 50% (= per jaar 10,5%).
ROC Friese Poort heeft de best gekwalificeerde medewerkers.	Elke medewerker heeft een ontwikkelplan gekoppeld aan functieprofiel.
BELOFTE 4 We zijn herkenbaar betrokken in de regio.	Spontane naamsbekendheid ROC Friese Poort breed ligt op 75%. Waardering binnen de regio voor ROC Friese Poort > 8.
We werken mee aan social return.	30% van de stagiaires zijn geplaatst bij de bedrijven waar we zaken mee doen. Nulmeting=21% (2016/2017) Per jaar 2% groei.

DOELSTELLINGEN GERELATEERD AAN DE BASIS OP ORDE:

STRATEGISCH DOEL	PRESTATIE-INDICATOR
Stakeholders zijn tevreden over ROC Friese Poort.	Ouders waarderen ROC Friese Poort met minimaal een 7,1.
	Studenten waarderen ROC Friese Poort met minimaal een 7,5.
	BPV-bedrijven waarderen ROC Friese Poort met minimaal een 7,5.
	Medewerkers waarderen ROC Friese Poort minimaal met een 8,0.
Er zijn hoge opbrengsten.	Jaar- en diplomaresultaat en starterssucces liggen boven de inspectienorm.
De kwaliteit van het onderwijs is voldoende.	De kwaliteit van het onderwijs van een team is voldoende of goed wat betreft de kwaliteitsgebieden onderwijsproces, examinering diplomering, schoolklimaat en kwaliteitszorg.
Er is een professionele kwaliteitscultuur.	Nader te bepalen.
Financieel en fysiek gezonde organisatie.	Eindejaarsverwachting in relatie tot de exploitatiebegroting .
	Eindejaarsverwachting in relatie tot de investeringsbegroting.
	Ziekteverzuim is lager dan gemiddeld in het mbo.
De studentaantallen zijn stabiel.	Het aantal studenten per vestiging blijft minimaal gelijk.

DOELSTELLINGEN OP BASIS VAN JAARTHEMA'S:

DOELSTELLING	PRESTATIE-INDICATOR
De resultaten voor Nederlands en rekenen zijn goed.	Het percentage studenten dat een voldoende haalt voor Nederlands ligt op 90%.
	Het percentage studenten dat een voldoende haalt voor rekenen ligt op 70%.
De doelen bestuursakkoord zijn behaald.	5% van de studenten neemt deel aan een excellentieprogramma.
	Voor 70% van de BPV bedrijven is duidelijk wie aanspreekpunt is bij ROC Friese Poort.
Medewerkers zijn tevreden over ICT.	Medewerkers zijn tevreden over de ondersteuning ICT en waarderen met een 7,5.

Vanaf 1 januari 2018 worden de resultaten op deze doelstellingen gemeten.

03

> STAKEHOLDERS

**LET'S
SHARE**

3.1 BEDRIJVEN EN INSTELLINGEN

Samenwerking is het fundament waarop ROC Friese Poort is gebouwd. Contact met onze omgeving vinden wij belangrijk. Het stelt ons in staat onze beloften te realiseren. Overleg met onze stakeholders is nodig om voorop te blijven lopen bij de ontwikkelingen in het werkveld en toekomstige werknemers af te leveren die up-to-date geschoold zijn. Niet voor niets is de verbinding met de regio één van onze vier beloften. Samen met onze stakeholders in de regio voelen wij ons verantwoordelijk voor de werknemers van de toekomst. Wij geloven dat je het meest bereikt wanneer je krachten bundelt, kennis en ervaring deelt en van elkaar wilt leren. Pas dan kunnen onze studenten het beste uit zichzelf halen, maar kunnen omgekeerd ook de medewerkers van onze stakeholders zich een leven lang ontwikkelen door bij ons herscholing, omscholing en bijscholing te volgen.

ROC Friese Poort kent als onderwijsinstelling veel verschillende stakeholders. De instelling legt jaarlijks verantwoording af aan de stakeholders via onder meer het jaarverslag. Daarnaast is de horizontale dialoog een belangrijk onderdeel in de verantwoording

naar de stakeholders. In dit hoofdstuk een verslag van de horizontale dialoog met de belangrijkste stakeholders.

Contact met onze omgeving en de branches waarvoor wij opleiden, vinden wij belangrijk. Niet alleen

om mensen te informeren, maar ook om te overleggen. Naast de BAG en de Onderwijsadviesraden participeert ROC Friese Poort samen met bedrijven en instellingen in diverse projecten.

“Wij geloven dat je het meest bereikt wanneer je krachten bundelt, kennis en ervaring deelt en van elkaar wilt leren”

CEV CYBERSECURITY

Met Cyber@Work wil ROC Friese Poort een stevige impuls geven aan de reguliere ICT-opleidingen en de ICT-opleidingen van Friese Poort bedrijfsopleidingen. Cyber security is één van de toekomstberoepen binnen de IT sector en ook in alle andere sectoren speelt cyber security een integrale rol. ROC Friese Poort wil vooroplopen als het gaat om cyber security en regionaal (noordelijke provincies en Flevoland) en nationaal (Defensie en andere mbo scholen) een voortrekkersrol spelen voor vmbo, mbo, bedrijven en organisaties.

Achter Cyber@Work zit een expertiseteam cyber security met docenten ICT van alle vestigingen van ROC Friese Poort.

Cyber@Work heeft een directe relatie met het Centrum voor Excellent Vakmanschap (CEV) ICT & Cyber van Coöperatie Paars Partnerschap. ROC Friese Poort is houder van het CEV ICT & Cyber en is de kartrekker in MBO ICT en Cyber gerelateerde onderwijsactiviteiten voor Defensie. Dit doen we in samenwerking met Defensie, bedrijven en andere ROC scholen. Ontwikkelde onderwijsmaterialen, expertise, inzet van docenten en het netwerk worden gedeeld met Cyber@Work.

YACHT BUILDERS ACADEMY

In 2017 is subsidie toegekend uit het Regionaal Investeringsfonds voor de Yacht Builders Academy (YBA). De hoofddoelstellingen zijn het verdubbelen van de instroom en het ontwikkelen van onderwijs toegespitst op de jachtbouwsector. ROC Friese Poort vormt samen met De Vries Scheepsbouw Makkum de 'founding fathers'. Daarnaast hebben nog circa 35 partijen hun medewerking toegezegd voor dit Centrum voor Innovatief Vakmanschap (tweeëntwintig bedrijven, zes onderwijsinstellingen, vier brancheorganisaties, de provincie Fryslân en de gemeenten Súdwest-Fryslân en De Fryske Marren). In het eerste jaar zijn acht projecten van start gegaan.

SAMENWERKING MET DE DUTCH DRONE ACADEMY

De toepassingsmogelijkheden van drones zijn enorm. ROC Friese Poort is een samenwerking aangegaan met de Dutch Drone Academy. Dit geeft het recht op exclusiviteit in het aanbieden van scholing, waaronder het behalen van een brevet om te mogen vliegen (voor Noord-Nederland). Tevens is een keuzedeel ontwikkeld.

SAMENWERKING MET BEDRIJVEN: INNOVATIE-CLUSTER DRACHTEN

In de afgelopen jaren is de samenwerking met de bedrijven uit het Innovatiecluster Drachten (ICD) verder toegenomen. ROC Friese Poort verzorgt opleidingstrajecten voor een aantal medewerkers van de deelnemende bedrijven en daarnaast leveren de bedrijven regelmatig stageplaatsen voor onze studenten. De plannen die

in 2016 zijn ontwikkelend op het terrein van 'High Tech Systems and Materials' (HTSM) zijn in 2017 verder uitgewerkt. Er wordt nauw samengewerkt om te komen tot innovatieve opleidingstrajecten voor het mbo bij ROC Friese Poort, voor het hbo bij de NHL Stenden en voor de overgang mbo-hbo door ROC Friese Poort en NHL Stenden gezamenlijk.

De samenwerking heeft er ook toe geleid dat ROC Friese Poort participeert in een 3D-metaalprinter in het 'shared facilities center' van het ICD en hiervoor scholingstrajecten voor docenten en studenten ontwikkelt. Ook op het terrein van robotica wordt de mogelijkheid voor een opleidingstraject verkend. De opleidingen Middenkader Engineering en IT & Games zijn bezig met de voorbereiding van een aanvraag Robotica in samenwerking met NHL Stenden.

SAMENWERKING MET BEDRIJVEN: BIOSINTRUM OOSTERWOLDE

ROC Friese Poort neemt deel aan het Ecomunitypark in Oosterwolde. Dit is een initiatief van de gemeente Ooststellingwerf voor een biobased economy, waarbij in eerste instantie vooral regionale bedrijven zijn betrokken en provinciale opschaling plaatsvindt naar de onderwijsinstellingen. Inmiddels is een goed beeld ontstaan van de activiteiten die de onderwijsinstellingen op kunnen pakken:

- Stage- en/of afstudeeropdrachten op het gebied van duurzaamheid, biobased economy, toerisme en recreatie en milieu-educatie en voorlichting.
- Workshops, cursussen en conferenties voor onderwijs, bedrijfsleven, overheden en andere geïnteresseerden.
- Volwassenenonderwijs.
- Living lab waarbij samen met bedrijven op het park en in de regio opdrachten worden uitgevoerd.

In oktober 2017 nam een aantal techniekstudenten deel aan het Congres Circulaire Economie. In het Ecomunitypark volgden ze lezingen over het 'circulair produceren' van producten. Ook werd een bezoek gebracht aan het Zernike complex in Groningen, waar ze lezingen bijwoonden over 'out of the box thinking' en stands bezochten van bedrijven die al werken volgens de principes van de circulaire economie.

SAMENWERKING BEDRIJVEN EN VO: VERNIEUWING OPLEIDINGEN TECHNIEK EMMELOORD/URK

In 2017 is het project 'Vernieuwing opleidingen Werktuigbouwkunde' voortgezet (opleidingen constructiewerker, plaatwerker en verspaner op niveau 2 en 3). Het project is in samenwerking met het Vakcollege Noordoostpolder en de Vrienden van de Maakindustrie Emmeloord/Urk (VME) opgezet. De insteek van het project is om de opleidingen ambitieuzer te maken, beter op de praktijk af te stemmen en een doorlopende leerlijn te creëren van het Vakcollege Noordoostpolder en ROC Friese Poort, waardoor de schoolloopbaan van de leerling/student verkort kan worden. In 2018 wordt het project uitgebreid met de opleidingen Elektro en Mechatronica. Het project vraagt veel en intensieve samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven.

In 2017 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

1. Herinrichting werkplaats Werktuigbouwkunde (verbouwing en aanschaf nieuwe machines).
2. Realisatie Summerschool 2017 (in samenwerking met Vakcollege NOP). Studenten die de Summerschool succesvol hebben afgesloten kunnen hun studie met een half jaar verkorten. Meerdere studenten hebben hiervan gebruik gemaakt.
3. Uitwerking proces examinering en afspraken over scholing van docenten en praktijkopleiders.
4. Ontwikkelen van de keuzedeelmodulen in samenwerking met Aeres. (melkrobot).

5. Naast een doorlopende leerlijn is gestart met een doorlopende begeleidingslijn in samenwerking met het Vakcollege. Als pilot heeft de afdeling techniek een licentie gekocht van Kompas (begeleidingssoftware vmbo) om zo de begeleiding van het vmbo op het mbo voort te zetten.

CAREER UP

In het Noorden is een online platform ontwikkeld voor ondersteuning van de matching tussen student, school en bedrijven. In het hoger onderwijs is al een pilot uitgevoerd met dit platform en men wil dit nu uitbreiden naar het mbo. Doel van het project is om de aansluiting tussen student, middelbaar beroepsonderwijs en het werkveld te verbeteren. Om de noordelijke arbeidsmarkt beter te laten werken is het van groot belang om de vraag en het aanbod van mbo'ers nu en in de toekomst op elkaar af te stemmen.

Innovatie van het noordelijke ecosysteem rond human capital in het middelbaar beroepsonderwijs en de regionale arbeidsmarkt is cruciaal. Dit wordt in gang gebracht door:

1. Het verzamelen van gedetailleerde informatie over de toekomstige vraag naar arbeid van Noord-Nederlandse werkgevers.
2. Het in kaart brengen van het aankomende aanbod van werkenden.
3. Het digitaal beschikbaar stellen van deze informatie aan werkgevers, aankomend werkenden en het beroepsonderwijs.

Twee teams hebben hieraan deelgenomen. Ze zijn in januari 2017 gestart. Het is een dynamisch profiel dat gedurende de opleiding steeds bijgesteld moet worden. Om het project te kunnen uitbreiden en ook een koppeling te realiseren naar het hbo, is eind 2017 besloten het project te verlengen. De studenten zijn enthousiast.

CLAIM YOUR FUTURE

Jongeren zijn de toekomst. In Claim Your Future nemen mbo- en hbo-studenten hun toekomst in eigen hand. MentorProgramma Friesland inspireert de komende drie jaar met organisaties in Litouwen, Portugal, Spanje, Groot-Brittannië, Duitsland en Nederland jongeren om zelf de regie te nemen voor verandering en innovatie in hun regio. ROC Friese Poort participeert in dit traject waarvan de aftrap in november heeft plaatsgevonden.

Branche Advies Groepen (BAG) De BAG zijn in 1998 opgericht. Leden uit verschillende branches adviseren ROC Friese Poort en Friesland College over onderwerpen van strategische aard. Er zijn voor vijf branches adviesgroepen actief: Administratie, BouwHout-Wegenbouw-Schilders (BHWS), Handel, Metaalsector en Welzijn-Verpleging. ROC Friese Poort en Friesland College hebben in 2016 de in 2014 geformuleerde afspraken verder uitgewerkt. Dit zijn:

- Een BAG met een kleinere kern van leden en een flexibele schil.
- Meer (branche) overstijgende thema's.
- De thema's worden gezamenlijk door scholen en bedrijven/instellingen gekozen.
- De BAG bijeenkomsten kennen een gezamenlijke start met bijvoorbeeld een inleider en worden in een tweede (programma) deel opgesplitst in (branche) verwante groepen.
- Dit type bijeenkomsten wordt twee keer per jaar georganiseerd.
- De (nieuwe) vacatures worden ingevuld vanuit nieuw opgestelde functieprofielen.

Op 29 en 30 maart werd een tweedaagse georganiseerd rondom het thema Sociaal Ondernemerschap door een kerngroep bestaande uit de dagelijkse besturen van BAG Handel en Administratie. Er werd bewust voor een tweedaagse gekozen om studenten en docenten er meer bij te kunnen betrekken. In eerdere BAG bijeenkomsten was het aantal aanwezige studenten en docenten te gering om een inspirerend gesprek aan te kunnen gaan. Dit format bleek succesvol:

- één dag voor studenten, ter inspiratie voor docenten en studenten.
- één dag gedeeltelijk voor (andere) relaties en BAG leden.
- een gezamenlijke avond ter afsluiting.

ONDERWIJS ADVIES RADEN (OAR)

Eén van de doelstellingen van ROC Friese Poort is het onderwijs zo goed mogelijk te laten aansluiten bij het bedrijfsleven. Daarnaast is ieder ROC verplicht het beroepenveld te betrekken bij de inhoud en uitvoering van de examens. Om dit inhoud te geven heeft ROC Friese Poort in alle vestigingen voor clusters of opleidingen (of een combinatie hiervan) onderwijsadviesraden (OAR) opgericht. De OAR kan door advisering over het onderwijs en de examinering een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van de opleidingen en de afgestudeerde studenten van ROC Friese Poort. De leden van de OAR zijn de schakel tussen onderwijs en bedrijfsleven. Nagenoeg alle afdelingen van ROC Friese Poort beschikken over een OAR. Er zijn circa 250 leden vanuit bedrijven of instellingen benoemd. De bindende factor in de jaaroverzichten van de onderwijsadviesraden van ROC Friese Poort in 2017 is de vaststelling dat de OAR een toegevoegde waarde heeft. De OAR is een klankbord voor het onderwijs en voor de (leer)bedrijven uit de regio. Het is een platform om je als school te profileren, de (leer)bedrijven te informeren en 'feeling' te houden met alle werkvelden.

De OAR Leeuwarden/Dokkum, Drachten, Sneek en Emmeloord/Urk hielden zich onder andere bezig met:

Toekomst van het beroep en de veranderingen in het beroep.

- Opbouw en invulling van het nieuwe kwalificatiedossier.
- Nieuwe onderwijsconcepten, keuzedelen en examinering.
- BPV begeleidingsmodel en scholing van het werkveld bij de examenbeoordeling.
- Doorstroom mbo-hbo en Associatie Degree.
- Gastlessen en workshops.
- Faciliteren bedrijfsbezoek.

3.2 OVERHEID

Naast de vele contacten met bedrijven en instellingen is ook de overheid een belangrijke stakeholder. Er is vanuit de gehele instelling contact met de provincies Fryslân en Flevoland en per vestiging met de diverse gemeenten.

BURGERSCHAP DOKKUM

In november startte de locatie Dokkum met burgerschapsdagen, met als thema (buiten)gewone burgers, helden van alledag. Dit is het begin van een drietal tweedaagse programma's waarin onderdelen die passen bij het thema burgerschap geïntegreerd worden aangeboden. Streven is zoveel mogelijk regionaal actuele onderwerpen aan te bieden en aan te sluiten bij de belevingswereld van de student, door bijvoorbeeld het uitnodigen van ervaringsdeskundigen uit de regio. Hierdoor wordt de student zich bewust van zijn of haar eigen positie in de regio en van de eigen verantwoordelijkheid als burger. De eerste tweedaagse kende onder andere de volgende onderdelen: AED/reanimatie, brandweer, ambulance en politiepreventietruck. De kracht van deze programma's is het ervaren met ervaringsdeskundigen, interactie en beleven.

INNOVATIEPACT FRYSLÂN

Het Innovatiepact Fryslân is het samenwerkingsverband tussen het Friese hoger onderwijs, het beroepsonderwijs, het bedrijfsleven, de provincie Fryslân en de F4 (Leeuwarden, Heerenveen, Smallingerland en Súdwest-Fryslân). Als strategisch platform zet het Innovatiepact Fryslân zich in om de innovatiekracht en het ondernemerschap van de provincie te versterken. Het strategisch platform van het IPF bestaat uit zestien vooraanstaande bestuurders van Friese bedrijven, kennisinstellingen en overheden. Als krachtig, innovatief en sterk verbonden systeem stellen zij de gezamenlijke ambities voor Fryslân vast. De uitvoeringsorganisatie van het IPF is de aanjager die de verschillende partijen verbindt.

Er zijn vier programmalijnen: Sterk Fries Ondernemerschap, Ynbusiness, Fries Innovatie Ecosysteem en New Government Policy. Door de interactie tussen Business, Talent&Knowledge, Smart Money en Government Policy worden nieuwe ideeën geboren en bestaande ideeën verder uitgewerkt in een innovatief eco-systeem. ROC Friese Poort is partner van het IPF.

WIN4ALL FLEVOLAND

Win4All Flevoland is een gezamenlijk en gedragen initiatief van bedrijfsleven, beroepsonderwijs, gemeenten en provincie Flevoland. Dit programma richt zich op duurzame 'economische' groei voor

Flevoland. Zij vestigt de aandacht vooral op bedrijven met ambitie om te groeien en sluit aan bij krachtige bestaande netwerken. Samen werken de partners van Win4All aan concrete uitdagingen waar Flevoland voor staat. Deze zijn gecentreerd rondom 4 thema's:

- Voldoende geschoold arbeids-potentieel.
- Sterke nationale en internationale profilering van Flevoland, als aantrekkelijke regio voor ondernemerschap.
- Toegang tot kapitaal voor groei en innovatie.
- Een goede ondersteunings- en netwerkstructuur.

ROC Friese Poort heeft zitting in de Board, die werkt aan de gezamenlijke uitdagingen en gesprekken voert met nieuwe partners. Zo wordt het netwerk steeds uitgebreid.

KONING WILLEM-ALEXANDER EN KONINGIN MÁXIMA OP BEZOEK OP URK

Op donderdag 29 juni waren Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima te gast in de provincie Flevoland. Als eerste werd een bezoek gebracht aan de locatie van ROC Friese Poort op Urk, waar het Maritiem onderwijsaanbod centraal staat. Het Koninklijk Paar bezocht enkele lokalen waar les werd gegeven in het boeten van netten, visverwerking en onderhoud van scheepsmotoren. Ook was er een gesprek met vissers en vertegenwoordigers van maritieme bedrijven, die actief betrokken zijn bij de lessen en stages op deze locatie.

VSV-CONTACTSCHOOL

AANPAK VAN VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN

De aanpak van voortijdig schoolverlaten (vsv) is een van de landelijk vastgestelde beleidsthema's waar mbo-instellingen op inzetten om de onderwijskwaliteit verder te verhogen.

ROC's, AOC's, vmbo-scholen en RMC's (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt) in Friesland en Flevoland doen hun uiterste best om het aantal voortijdig schoolverlaters zo klein mogelijk te houden. Dit heeft in 2017 geleid tot het verder terugdringen van het aantal vsv-ers. Het vsv-cijfer is het percentage van de studenten onder de 23 jaar, dat zonder startkwalificatie (een diploma op mbo niveau 2 of hoger) de school verlaat. Het behalen van een startkwalificatie is erg belangrijk. Jongeren met een startkwalificatie hebben twee keer zoveel kans op een baan en een beter toekomstperspectief.

CONTACTSCHOOL VOOR DE PROVINCIE FRIESLAND

Met ingang van 1 januari 2017 is ROC Friese Poort de contactschool voor de regionale aanpak voortijdig schoolverlaten in de provincie Friesland. ROC Friese Poort beheert de middelen voor het onderwijs (vo en mbo) en ziet toe op een goede uitvoering van de uitvoeringsplannen samen met de coördinatoren van de drie RMC's.

Voor de periode 2017-2020 hebben de onderwijsinstellingen en de gemeenten in Friesland gezamenlijk provinciale en regionale maatregelen geformuleerd om vsv te bestrijden en een vangnet te creëren voor jongeren in een kwetsbare positie. De concrete maatregelen zijn opgetekend

in een regioplan voor de regio Zuidwest, de regio Noord Friesland en de regio De Friese Wouden. De maatregelen zijn verdeeld in de volgende hoofdgroepen:

- Stay at school: het voorkomen van uitval uit het onderwijs van overbelaste jongeren.
- Take the next step: het organiseren van een netwerk rond de overstapmomenten van de jongeren vanuit het praktijkonderwijs, het voortgezet speciaal onderwijs, vmbo-bb en de entreeopleiding naar het (vervolg)mbo of de arbeidsmarkt. In deze overstap zijn deze jongeren vaak kwetsbaar. Het is van belang dat partners die betrokken zijn bij deze overstap de jongeren goed in beeld hebben en goede afspraken met elkaar maken zodat de overstap naar vervolgonderwijs of de arbeidsmarkt goed verloopt.
- Back to school: het organiseren van een netwerk rond de overstapmomenten van 'oude' voortijdig schoolverlaters die niet zelfstandig de weg terug naar school vinden.

In Friesland is de ambitie dat in het schooljaar 2019-2020 niet meer dan 600 jongeren voortijdig de school verlaten. Dat is een vermindering van bijna 22% ten opzichte van 2016. De Minister heeft als landelijke doelstelling geformuleerd: maximaal 20.000 vsv in 2021. Dat is een vermindering van 20% ten opzichte van 2016.

FINANCIËLE VERANTWOORDING VAN DE MIDDELEN WAARVOOR ROC FRIESE POORT HET BEHEER IN 2017 HEEFT GEDAAN.

Regio Friesland noord

ROC Friese Poort heeft in het kader van de regionale aanpak voortijdig schoolverlaten voor het jaar 2017 voor de regio Noord Friesland een bedrag ontvangen van € 361.513. Tussen ROC Friese Poort en de contactgemeente (gemeente Leeuwarden) is er geschoven met budgetten. Er is van RMC Friesland Noord een budget van € 31.645 overgeheveld naar ROC Friese Poort. In totaal had ROC Friese Poort € 393.158 ter beschikking in 2017.

	BEGROOT	BESTEED	TOELICHTING
Stay at school mbo	€ 106.500,00	€ 61.400,00	De middelen zijn ingezet voor de rebound en de intensieve begeleiding van o.a. jongeren met ASS.
Stay at school vo	€ 106.500,00	€ 106.350,00	De middelen zijn geheel ingezet voor de inzet van schoolmaatschappelijk werk, inzet Buro, inzet formatie vo-scholen.
Take de next step	€ 126.515,00	€ 98.300,00	De middelen zijn ingezet ten behoeve van het verbeteren van de overdracht, begeleiding terug naar school, provinciale exit procedure, verbeteren van de afspraken, etc.
Experimenteerruimte	€ 18.076,00	€ -	Niet ingezet.
Beheerskosten	€ 27.434,00	€ 7.386,74	Er is veelvuldig overleg geweest met de diverse partners, provinciale overleggen zijn geïnitieerd en de financiële administratie is bijgehouden. De niet besteedde middelen komen ten goede aan vsv activiteiten.

Regio Zuid-West Friesland

Ontvangen is een bedrag van € 121.793. Tussen ROC Friese Poort en de contactgemeente (gemeente Súdwest-Fryslân) is er geschoven met budgetten.

	BEGROOT	BESTEED	TOELICHTING
Stay at school mbo	€ 13.500,00	€ 13.500,00	De middelen zijn ingezet voor huisbezoeken bij verzuim en extra begeleiding aan jongeren door schoolmaatschappelijk werk 'als het even niet lukt' (Stipe project).
Take de next step	€ 83.100,00	€ 83.100,00	Deze middelen zijn ingezet voor maatwerktrajecten, ondersteuning van de overstap door overstapcoaches en jobhunting projecten.
Experimenteeruimte	€ 13.012,00	€ 13.011,96	Deze middelen zijn ingezet ten behoeve van de Challengeklas.
Beheerskosten	€ 12.179,30	€ 7.386,74	Er is veelvuldig overleg geweest met de diverse partners, provinciale overleggen zijn geïnitieerd en de financiële administratie is bijgehouden. De niet besteedde middelen komen ten goede aan vsv activiteiten.

Regio De Friese Wouden

Er is een bedrag ontvangen van € 274.342. Tussen ROC Friese Poort en de contactgemeente (gemeente Smallingerland) is er niet geschoven met budgetten.

	BEGROOT	BESTEED	TOELICHTING
Stay at school mbo	€ 137.171,00	€ 5.040,00	In 2017 zijn drie aanvragen gedaan vanuit het vo en één uit het mbo voor een plustraject. De procedure met het instellen van een boven schoolse toetsingscommissie blijkt bij nader inzien niet aan te sluiten bij de dagelijkse praktijk en is te complex. Voor 2018 is de aanpak herzien. De plussmiddelen worden verdeeld over de vo- en mbo-instellingen.
Take de next step	€ 96.020,00	€ -	In 2017 stond voor coördinatie € 250.000 begroot voor 4 overstapcoaches, waarbij € 96.020 bij ROC Friese Poort zijn ondergebracht en € 174.047 bij de contactgemeente. Het blijkt dat er te ruim begroot is. Ook bij de contactgemeente blijven middelen over. De overgebleven middelen worden in 2018 op een andere wijze ingezet.
Experimenteeruimte	€ 13.717,00	€ -	Niet ingezet.
Beheerskosten	€ 27.434,00	€ 7.386,74	Er is veelvuldig overleg geweest met de diverse partners, provinciale overleggen zijn geïnitieerd en de financiële administratie is bijgehouden. De niet besteedde middelen komen ten goede aan vsv activiteiten.

REGULIERE CONTACTEN MET GEMEENTEN VANUIT DE VESTIGINGEN

Vanuit de vestigingen zijn er vele contacten met de gemeenten over onder meer het voortijdig schoolverlaten, RMC's, zorgleerlingen, scholing van langdurig werkzoekenden en huisvestingsplannen.

Een paar voorbeelden per vestiging: **Vestiging Leeuwarden/Dokkum**

De CDA statenfractie bezoekt het Centrum Duurzaam. Met raadsleden van de gemeente Leeuwarden werd gesproken over armoede en kansen. Er werd door de vestiging ook actief meegedaan aan LEJA, de Lokaal Educatieve Jeugd Agenda van de gemeente Leeuwarden. Onderwijs, jeugdhulpverleners en overheid overleggen via dat platform over onderwijs en jeugdzorg. Ook dit jaar deden enkele studenten mee aan de Reboundvoorziening. Rebound is een zogeheten 'time-out voorziening' waar studenten maximaal 20 weken verblijven. Per 1 januari 2017 zijn er door de gezamenlijke gemeentes van Friesland extra gelden beschikbaar gesteld voor preventie en vroegsignalering. Deze gelden zijn op de vestiging Leeuwarden/Dokkum ingezet om School Als Vindplaats verder uit te breiden. Op de locaties Anne Wadmanwei en Dokkum is dit project uitgebreid met een actieteam in samenwerking met de GGD, MEE Friesland en andere hulpverleners.

VESTIGING DRACHTEN

De opleiding maatschappelijke zorg, verzorging & verpleging (MZVV) participeert samen met de gemeente Smallerland in een project voor belangenvereniging LFB. Voor mensen met een verstandelijke beperking zal op school het project 'Samen Sterk' worden uitgevoerd. Het bureau traject, advies en begeleiding (TAB) werkt intensief samen met het centrum voor jeugd en gezin (CJG) Smallerland. Vanuit Entree zijn er contacten met dezelfde gemeente in het kader van NT2 traject Perspectief. Met de provinciale instelling Keunstwurk wordt samengewerkt in het kader van de profilering van de kunst & cultuur opleidingen. Het productiehuis BEAT! van de opleiding kunst & cultuur heeft opdrachten voor de gemeente uitgevoerd.

VESTIGING SNEEK

Samen met de gemeente, Vripack en de NHL Stenden wordt onderzoek gedaan naar het inrichten van een maritieme campus in Sneek. De mogelijkheid wordt onderzocht om de maritieme opleidingen, inclusief de opleidingswerf, op deze campus te huisvesten. In 2017 is tevens het Arbeidsmarktplatform Súdwest-Fryslân opgericht. Gemeente, bedrijven, instellingen en het onderwijs werken daarin samen om de uitdagingen die zich in dit deel van de provincie voordoen met elkaar aan te gaan. In dat kader wordt onderzocht of de oprichting van een Technolab haalbaar is. Een Technolab heeft tot doel om jongeren vanaf vier jaar op een speelse manier in contact te brengen met techniek om daarmee de instroom in technische beroepen te bevorderen.

VESTIGING EMMELOORD/URK

Het team Entree helpt samen met de Gemeente Noordoostpolder en de Werkcorporatie (een organisatie die zich richt op mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt) studenten die na hun opleiding aan het werk willen door al tijdens hun schoolloopbaan te kijken naar eventuele werkplekken. De werkcorporatie helpt anderstalige studenten bij het vinden van een taalstage. In zowel de gemeente Noordoostpolder als Urk is een samenwerkingsverband tussen de gemeentes, welzijns-werk, bibliotheek en ROC Friese Poort gericht op de bestrijding van laaggeletterdheid (Huis voor Taal). Met inzet van vrijwilligers en ondersteuning van de landelijke stichting Taal voor het Leven worden zoveel mogelijk mensen met taalvragen aan een daarvoor getrainde vrijwilliger gekoppeld. Mensen met specifiekere leer-vragen worden doorverwezen naar ROC Friese Poort. Een ander initiatief (van gemeente, Werkcorporatie, ROC Friese Poort en het bedrijf Zuidberg) is het ontwikkelen van een traject om inburgeraars aan een baan te helpen in de techniek. De maakindustrie in de Noordoostpolder wil graag nieuw personeel werven. Het opleidingsbedrijf voor de metaalsector heeft voorlichting gegeven in de klassen van Educatie. Een aantal cursisten is vervolgens gaan proeflassen bij de afdeling Techniek.

Midden yn 'e Mienskip Betekenisvolle projecten, inspirerende leerervaringen: waardevolle mensen

Door het initiëren van waardevolle projecten willen we inspirerende leerervaringen creëren voor studenten. Dit in het kader van brede vorming en bewustzijnsontwikkeling. Daarom hebben we in 2017 alle ROC Friese Poort teams gestimuleerd om nieuwe samenwerkingsverbanden aan te gaan of bestaande projecten te upgraden. Hiervoor zijn teamambassadeurs benoemd, die gefaciliteerd werden met twee uren per week. Midden yn 'e Mienskip (MYEM) is een mooie kans om relevante projecten te initiëren en/of met nieuwe partners te gaan samenwerken. Zo bied je studenten een inspirerende leerervaring en creëer je tegelijkertijd een kwaliteitsimpuls voor je opleiding! Dit is inmiddels voor een groot deel gelukt, al blijkt het niet altijd even makkelijk te zijn om teams in beweging te krijgen.

- Blokhuispoort

Het afgelopen jaar hebben we hard gewerkt aan de realisatie van onze ruimtes in de Blokhuispoort. Doel: het creëren van een inspirerende, uitdagende leeromgeving voor onze studenten in het culturele hart van Leeuwarden

- **Brede vorming en bewustzijnsontwikkeling**
Vanuit MYEM en kunst & cultuur is deelgenomen aan de werkgroep 'Spoor C' en is een bijdrage geleverd aan de publicatie van Pieter Baay en Alieke Hofland 'De waarde(n) van brede vorming: Bildung in het beroepsonderwijs.'
- **Community Service Learning**
Eén van de manieren om vorm en inhoud te geven aan brede vorming en bewustzijnsontwikkeling van jonge mensen is Community Service Learning (CSL). Door studenten in contact te brengen met diverse doelgroepen, vraagstukken en problematieken in onze samenleving stimuleer je sociaal bewustzijn en maatschappelijke betrokkenheid.
- **Duurzaamheid/Europees energieproject**
Vanuit MYEM is geparticipeerd in een traject vanuit de gemeente Leeuwarden en de provincie: het Europese energieproject 'Construction Skills'.
- **Frij Stiper project**
Participatie in het Frij-Stiper (vrijwilligers) programma van Culturele Hoofdstad (CH2018). Dit programma maakt deel uit van het project Brug naar werk II en heeft als doel duizend uitkeringsgerechtigden te werven als vrijwilliger om binnen diverse projecten (CH2018) werker-ervaring op te doen. Dit gebeurt door mentoren uit verschillende lagen van onze organisatie. Gemeenten en 'Europa' stellen 1 miljoen beschikbaar voor training en begeleiding. ROC Friese Poort zou deze trainingen (deels) kunnen verzorgen.

- **Project 'Crafts' meester-gezel LF2018**
Goed vakmanschap moet zichtbaarder worden. Daarom wordt de meester en gezel formule verder uitgebreid, onder andere in het beroepsonderwijs. Dit opleidingsprincipe wordt sinds de middeleeuwen succesvol gehanteerd om vak kennis over te dragen van meester naar leerling. Culturele hoofdstad heeft een 'Crafts'-project opgezet om ambachten te stimuleren door de meester-gezel formule nieuw leven in te blazen. Vanuit MYEM kijken we wat de mogelijkheden zijn voor ons ROC.
- **Knowledge 2018**
Knowledge2018 is het gezamenlijke platform van de Leeuwarder mbo- en hbo-kennisinstellingen (ROC Friese Poort, Friesland College, Nordwin College, Van Hall Larenstein en NHL Stenden) in het kader van Leeuwarden Fryslân Europees Culturele Hoofdstad 2018. Het platform heeft als missie 'jongeren in de lead vóór-, tijdens- en na 2018' en 'kennisinstellingen als innovatiemotor van de regio'. Knowledge2018 ontwikkelt sociale, ecologische en economische projecten, waarbij altijd studenten van verschillende opleidingen met elkaar samenwerken.

MYEM internationaal

Claim your Future/Legacy Midden yn 'e Mienskip heeft dit project in 2016 geadopteerd. Met studenten van de vestigingen in Sneek, Drachten en Leeuwarden/Dokkum en studenten van het Friesland College en NHL Stenden zijn Birmingham en Liverpool bezocht. Dit in het kader van onderzoek naar sociaal ondernemerschap en de legacy van Liverpool CH2008. Een mooie samenwerking tussen het mbo en hbo.

Malta projecten

Vanuit MYEM hebben wij diverse projecten met het ROC (MCAST) op Malta geïnitieerd en uitgezet in onze organisatie. Variërend van de opleidingen handel en ICT tot grafische vormgeving en maritiem. Tientallen studenten zijn het afgelopen jaar vanuit Friesland naar Malta afgereisd en vanuit Malta naar Friesland.

De gedeeltelijke toekenning van KA2 gelden voor deze projecten met MCAST, het Nordwin college, Friesland College en nog een paar andere internationale partners, is de kers op de taart voor onze inspanningen, omdat de projecten kunnen worden gecontinueerd.

- **MYEM stagiaires en onderzoek**
Er zijn negen hbo en zeven mbo stagiaires begeleid die in uiteenlopende MYEM projecten hebben geparticipeerd. Twee vierdejaars marketing en communicatie studenten van de NHL Stenden hebben tijdens deze stageperiode hun afstudeeronderzoek bij ons gedaan. Onderwerpen: internationalisering binnen ROC Friese Poort en armoedeproblematiek onder kinderen in Leeuwarden.

- **Community festival** MYEM organiseerde in juni samen met studenten en medewerkers van de opleiding Docent Theater van de NHL Stenden het community art festival 'Up to us' in de Blokhuispoort. In 2018 zal op 4 juli de tweede editie plaatsvinden. Het biedt een multidisciplinair scala aan voorstellingen, exposities, optredens en performances gemaakt door mbo - en hbo studenten, waarbij samen met doelgroepen uit verschillende Leeuwarder wijken diverse maatschappelijke thema's worden behandeld. De gemeente Leeuwarden is opdrachtgever.

Gezonde voeding als kleine stap in de strijd tegen armoede.

Vanuit MYEM is in 2017, in het kader van armoedebestrijding en gezonde voeding, een CSL project gestart in één van de armste wijken van Nederland. Voor de Plataanschool en OBS Oud-Oost hebben studenten een fruitkastje gebouwd en een weggeefmarkt georganiseerd. Het fruitkastje is gesponsord door een timmerbedrijf. Een supermarkt in de wijk is bereid gevonden om structureel wekelijks fruit te leveren, waardoor alle kinderen dagelijks van twee stuks fruit worden voorzien. Een mooie, duurzame samenwerking en een prachtig voorbeeld van CSL.

De ambitie vanuit MYEM is om alle basisscholen in arme wijken in Leeuwarden en in de provincie te voorzien van een 'Midden yn 'e Mienskip/ROC Friese Poort fruitkast' plus schoolfruitlevering.

Gezonde voeding als kleine stap in de strijd tegen armoede.

3.3 ONDERWIJS

ROC Friese Poort onderhoudt goede contacten met andere onderwijsinstellingen in Noord Nederland.

MBO-HBO

De CvB's van de noordelijke mbo en hbo-instellingen komen periodiek bijeen om zaken in het kader van doorstroom af te stemmen. In het verslagjaar is gesproken over onder andere:

- Verbetering doorstroom (mentoring door studenten/ alumni; experimenten met mbo-opleidingen die een uitstroomprofiel inrichten dat gericht is op de doorstroom).
- Keuzedelen.
- Doorstroomcijfers.
- Subsidiemogelijkheden.
- Nieuwe opleidingen.
- Associate Degree.
- Ontwikkelingen Noordelijke Innovation Board.
- Stand van zaken rond de studiekostenregeling.
- Stuurgroep Techniepact Noord.

FRIES MBO

FRIESLAND COLLEGE

In 1996 is een strategische alliantie met het Friesland College afgesloten over het opleidingsaanbod in Friesland. Deze alliantie is in 2005 op een aantal punten h0erzien. Op basis van deze alliantie is periodiek overleg tussen de Colleges van Bestuur. In 2017 is er acht keer overleg gevoerd. Naast overleg over de onderlinge samenwerking en de strategische alliantie zijn de volgende onderwerpen besproken:

- Afstemming opleidingenaanbod, melding DUO en Numerus Fixus.
- Ontwikkeling praktijkroutes / samenwerking Zorg en Welzijn.
- Ecomunitypark Oosterwolde.
- RIF- gas 2.0 / Energy College.
- Ontwikkelingen Bouwloket.
- CIV Healthy Ageing.
- Culturele hoofdstad.
- Themabijeenkomst BAG en toekomst BAG.
- Project 'Aan de bak en onder dak'.
- Aanbesteding Educatie.
- Organisatie CVI-conferentie 2018.

FRIESLAND COLLEGE EN NORDWIN COLLEGE

ROC Friesland College en ROC Friese Poort vormen samen met het AOC Nordwin College het mbo in Friesland. Omdat het opleidingsaanbod van de roc's en het aoc steeds meer raakvlakken kennen, is in 2015 besloten gezamenlijk periodiek overleg te voeren. In het verslagjaar heeft – vanwege diverse omstandigheden – één keer bestuurlijk overleg plaatsgevonden. In dat overleg is gesproken over:

- Kennismaking Raden van Toezicht (inclusief Nordwin College).
- Vertegenwoordiging van het mbo in 'De Werkkamer' en het bestuur van 'Leren en Werken'.
- Intentieverklaring onderzoeksconsortium.
- Financiële positie Nordwin College / verkenning samenwerking met het Clusius College in Noord.

Ten aanzien van het laatste onderwerp waren er vervolgesprekken met het Friesland College en ROC Friese Poort.

NOORDELIJK OVERLEG MBO

Ook de mbo-scholen in de provincies Friesland, Groningen en Drenthe voeren periodiek overleg. Zaken die in het verslagjaar aan de orde zijn geweest zijn onder andere:

- Keuzedelen.
- Opleidingsaanbod.
- Wettelijk toelatingsrecht.
- Samenwerking lerarenopleiding.
- Zorgstructuur.

LANDSTEDE, DELTION, WINDESHEIM, CIBAP

Vanuit Emmeloord/Urk wordt nauw samengewerkt met Landstede en Deltion College. Er wordt onder meer gewerkt aan het ontwikkelen van een zorgtrainingscentrum in het kader van Healthy Aging. Het gaat hierbij om een zorg ethisch lab, een wijkzorg lab en een zorgtechnologisch lab.

ROC Friese Poort neemt deel aan het samenwerkingstraject Topcentrum E-Commerce. Dat doen we samen met Deltion College, Landstede, Cibap, Hogeschool Windesheim, Kennispoort regio Zwolle, Talentstad en achttien e-commerce bedrijven. Ook de provincie Overijssel, provincie Flevoland, de regiogemeenten, Thuiswinkel.org, Dutch Digital Delta en Wehkamp ondersteunen het project. De deelnemende bedrijven hebben de komende jaren gemiddeld tussen de vijf en tien nieuwe goed opgeleide werknemers nodig om te kunnen blijven ontwikkelen. E-commerce is met recht een enorme groeiemarkt te noemen.

Het Topcentrum E-Commerce bestaat uit drie pijlers:

- Onderwijsontwikkeling, opleiden voor de sector.
- Leven Lang Leren, commercieel aanbieden van onderwijsmodules aan bedrijven.
- Community, versterken van samenwerking van bedrijven en onderwijsinstellingen.

Deelname aan het Topcentrum geeft goede mogelijkheden voor bedrijfsopleidingen en het regionale onderwijs in Friesland en Flevoland, ook wat het onderwijs aan volwassenen betreft.

MBO-HBO

Er zijn diverse samenwerkingsverbanden met de hbo-instellingen in het noorden. Enkele voorbeelden zijn:

ASSOCIATE DEGREE (AD)

Het kunnen doorstromen na het behalen van een mbo-diploma (op niveau 4) naar een AD wordt steeds aantrekkelijker voor onze studenten. Het is een wettelijk erkende tweejarige hbo-opleiding onder de verantwoordelijkheid van de hogeschool. Een AD is inhoudelijk en financieel een interessant alternatief, niet alleen voor jongeren, ook voor volwassenen.

Bij de ontwikkeling van nieuwe AD's, naast de al bestaande, is door ROC Friese Poort nauw samengewerkt met de hbo-instellingen in de omgeving.

- Medio 2017 is door ROC Friese Poort (vestiging Sneek) en NHL Stenden gestart met de ontwikkeling van de AD opleiding Small Business. Deze duale (werken/leren opleiding biedt onze doorstromende mbo-studenten van het domein Handel & Ondernemerschap een mooie kans de stap te maken naar het hbo. Na twee jaar kunnen zijn hun AD opleiding afronden met een volwaardig en gevalideerd diploma. Zij kunnen daarna doorstromen naar de arbeidsmarkt óf in twee jaar een hbo-bachelor afronden.
- Samen met de NHL Stenden wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een AD voor werkenden op het terrein van Maritieme Techniek. Het is de bedoeling dat ook deze AD op de locatie van ROC Friese Poort wordt aangeboden.

- De opleiding PWOA Drachten werkt samen met NHL Stenden aan de ontwikkeling van een AD en aan doorstroomprogramma's 'PABO' en vaardigheden 'HBO'.
- Samen met de NHL Stenden Willem Barentsz en het Nova College is er een onderzoek gestart naar het opzetten van een associate degree-traject op het gebied van Electro Technical Officer (ETO).

Doel is een traject waar studenten van de opleiding Maritiem officier (mbo niveau 4) naadloos kunnen instromen en eventueel met tijdswinst een hbo-diploma kunnen behalen.

- Vanuit het lokale bedrijfsleven is er grote behoefte aan survey-medewerkers voor hydrografie (bodemonderzoek). Het team Scheepvaart en Logistiek oriënteert zich samen met NHL Stenden en de firma Skilltrade op de mogelijkheden om een cursus in dit vakgebied aan te bieden op Urk. Dit kan in de vorm van een AD traject, maar ook andere cursusvormen zijn wellicht mogelijk. De opleidingen sluiten aan bij de vraag van de arbeidsmarkt. ROC Friese Poort voorziet daarmee in de behoefte van het regionale bedrijfsleven aan specifieke vakkennis.

KEUZEDEEL VOORBEREIDING HBO

In Noord-Nederland werken zes roc's, twee aoc's en vier hogescholen aan de verbetering van de doorstroom van mbo naar hbo en het terugdringen van de uitval van mbo'ers uit het hbo. De mbo- en hbo-instellingen zien het als een gezamenlijke maatschappelijke verantwoordelijkheid dat de doorstroom van mbo naar hbo goed is en dat er voldoende hoog opgeleide mensen zijn in (Noord) Nederland. In december 2012 hebben de Colleges van Bestuur een

convenant ondertekend met daarin de afspraken over de mbo-hbo-samenwerking. Naar aanleiding van dit convenant is het project 'Succesvolle doorstroom van mbo naar hbo' gestart, waarin de instellingen samenwerken aan concrete activiteiten ter verbetering van de doorstroom.

Het landelijk doorstroomkeuzedeel 'Voorbereiding hbo (K0125)' is in werkgroepen met mbo- en hbo-docenten uitgewerkt tot halffabricaten (leidraden) gericht op doorstroom van mbo4 naar

inhoudelijk samenhangende clusters van hbo-opleidingen, zoals techniek, sociale opleidingen, verpleegkunde, kunsten, economie. Vervolgens is ROC Friese Poort in 2017 gestart met het ontwikkelen van onderwijsprogramma's en de uitvoering ervan, dit in samenwerking met het hbo. De inhoud: studievaardigheden (generiek), kennis & vaardigheden en oriëntatie op opleiding & beroep (actieve keuzebegeleiding).

ROC Friese Poort ontwikkelde samen met het hbo de volgende doorstroom keuzedelen:

Voorbereiding hbo: economische context	met Hanzehogeschool en NHL Stenden
Voorbereiding hbo: technische context	met Hanzehogeschool (bouw/engineering) en NHL Stenden (bouw)
Voorbereiding hbo: wiskunde voor de techniek	met Hanzehogeschool
Voorbereiding hbo: verpleegkunde context	met NHL Stenden
Voorbereiding hbo: zorg&welzijn/ sociale opleidingen context	met NHL Stenden
Voorbereiding hbo: horeca context	met NHL Stenden
Voorbereiding hbo: integrale veiligheid	met NHL Stenden
Voorbereiding Pabo	met NHL Stenden
Voorbereiding hbo: kunstonderwijs	met Hanzehogeschool
Hbo doorstroom Handel	Met NHL Stenden

VMBO-MBO

Er is structureel overleg met de decanen van het voortgezet onderwijs. Tweedejaars en derdejaars leerlingen van het vmbo worden uitgenodigd om op een praktische wijze kennis te maken met het mbo. Vierdejaars hebben meeloopdagen. Ook de 'warme overdracht' van vmbo-leerlingen naar het mbo is een gespreksonderwerp. In een gezamenlijke 'overstapkalender' zijn de processtappen en verantwoordelijkheden vastgelegd, om uitval tijdens de overstap te voorkomen.

Alle vestigingen participeren samen met het vmbo in samenwerkingsverbanden met betrekking tot zorgleerlingen en passend onderwijs. De opleidingen binnen Techniek draaien mee in de zogenoemde Technetkringen, waarin ook vmbo-scholen uit de regio participeren. Het organiseren van doe-dagen en het promoten van techniek in het onderwijs staat nadrukkelijk op de agenda van de Technetkring.

Elke vestiging heeft in de regio specifieke afspraken met de vmbo-scholen over doorstroom. Enkele concrete voorbeelden:

- Binnen VMH9 (Turbotraject Techniek) werkt de vestiging Drachten samen met vmbo-scholen (niveau TL), de Hanzehogeschool en de NHL Stenden aan een kortere en daarmee aantrekkelijker leerweg door de beroepskolom van vmbo naar hbo.
- Techniek Tastbaar (Drachten) is een 'belevingsevent' in de Techniek speciaal voor leerlingen uit de bovenbouw van het basison-

derwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs om hen te enthousiasmeren voor een opleiding in de techniek.

- Samen met acht vmbo-scholen in NO-NW Fryslân is er in het afgelopen najaar een nauwe samenwerking tot stand gekomen op het gebied van de Gelijke Kansen Alliantie. Door subsidie vanuit de vo-raad en mbo-bestuurs gelden worden doorstroomcoaches gefinancierd die per vmbo-school vijftientig kwetsbare leerlingen helpen een goede overstap te maken naar het mbo.
- Voor maritieme techniek participeert ROC Friese Poort (Sneek en Emmeloord/Urk) in de Maritieme Academie Holland. Het gaat daarbij onder meer om het gezamenlijk ontwikkelen van examens en over de doorlopende leerlijn vmbo-mbo-hbo.
- Binnen de Yacht Builders Academy wordt gewerkt aan de ontwikkeling van keuzevakken voor het vmbo en wordt samengewerkt om de instroom te bevorderen.
- Het team ICT, media en games (Emmeloord/Urk) is een samenwerking aangegaan met het Emelwerdcollege in Emmeloord/Urk door het opzetten van een plusklas. De leerlingen van havo- 3 t/m vwo 6 komen acht middagen bij de opleidingen om kennis te maken met ICT in de breedste zin van het woord. Het team wil deze constructie uitbouwen met het vmbo in de regio.
- Met het vmbo Berechja op Urk wordt gewerkt aan een keuze-deel Nautisch voor het vmbo.

SAMENWERKING PRAKTIJKONDERWIJS

Eind 2017 is een convenant gesloten tussen de Entreeopleidingen MBO en het Praktijkonderwijs in Friesland om de onderlinge aansluiting te bevorderen. Het doel is enerzijds voortijdig schoolverlaten terug te dringen en anderzijds jongeren van het Praktijkonderwijs de mogelijkheid geven een startkwalificatie te behalen. Door goede afspraken te maken willen partijen de mogelijkheden van jongeren zo optimaal mogelijk benutten richting werk en/of diplomering onder het motto 'eruit halen wat er in zit'. Hierbij willen alle partijen aansluiten bij het beleid van de Rijksoverheid (invoering Passend Onderwijs, Focus op Vakmanschap, invoering entreeopleidingen en de nieuwe kwalificatiestructuur, de Participatiewet en Quotumwet), de provinciale samenwerking voor een sluitende aanpak Fryslân en de decentralisaties AWBZ en jeugdzorg. In de samenwerkingsovereenkomst is beschreven welke studenten van Praktijkonderwijs kunnen doorstromen naar het mbo en op welke wijze de overgang georganiseerd wordt.

VERVOLGAANPAK VSV 2017-2020 FRIESLAND

In 2016 hebben de drie Friese RMC-regio's gezamenlijk een aanvraag ingediend voor de vervolgaanpak VSV 2017-2020. De zorgarrangementen en de jongeren in een kwetsbare positie zijn in kaart gebracht. Met deze informatie wordt steeds duidelijker met welke 'witte vlekken' Friesland te maken heeft en welke maatregelen nodig zijn, zowel provinciaal als regionaal.

SAMENWERKING MET GEMEENTE EN ZORGINSTELLING

ROC Friese Poort Drachten, MOS (stichting Maatschappelijke Onderneming Smalingerland) en zorginstelling De Friese Wouden hebben in 2017 de mogelijkheden verkend om in 2018 te starten met een route 'praktijkgestuurd leren' voor studenten Maatschappelijk Zorg, Verzorging en Verpleegkunde. Het doel is ontschotting van organisaties, waarbij onze studenten verder kijken dan hun eigen vakgebied. ROC Friese Poort sluit aan bij de visies (op leren) van de beide organisaties. Het wordt een proeftuin om onze eigen praktijkroute vorm te geven.

SAMENWERKING BEDRIJVEN: PRAKTIJKLEREN ZORG EN WELZIJN

De Friese Hof is een samenwerkingsproject van Zorggroep Oude en Nieuwe Land en ROC Friese Poort. De vestiging experimenteert in dit project met vormen van praktijkleren. Derdejaars studenten Verzorgende-IG en tweedejaars studenten Helpende Zorg en Welzijn volgen vier dagdelen lessen van docenten van het ROC en lopen daarnaast vier dagdelen stage bij ZONL. Dit zorgt voor een mooie integratie van theorie en praktijk.

Coloriet (een organisatie die wijkzorg in Lelystad, Dronten en Zeewolde biedt) wil eenzelfde opzet van opleidingen implementeren. Er zijn gesprekken gevoerd om te komen tot co-creatie bij het opzetten van praktijkleren in Lelystad. Het is de bedoeling dat er daadwerkelijk sprake is van co-creatie: Coloriet verzorgt de werving en aanmeldingen en docenten van ROC Friese Poort verzorgen samen met Coloriet het onderwijs. In nauwe samenwerking met Caritas Urk, een stichting voor jeugd- en jongerenwerk, zijn de teams Zorg en Welzijn gestart met een wijkleerteam op Urk. Het doel is studenten te laten ervaren wat wijkgericht werken inhoudt. Ze gaan de wijk in om mensen te helpen hun sociale context te verbreden en te inventariseren waar de wensen en behoeften van de bewoners liggen.

3.4 OUDERS

BELEID

Voor ROC Friese Poort zijn ouders/verzorgers een onmisbare schakel in de relatie tussen de student en de school. De betrokkenheid van ouders is essentieel bij het maken van de juiste keuze voor een mbo-opleiding, voor het behalen van betere studieresultaten en het behalen van een diploma voor werk of doorstroming naar het hbo en in het tegengaan van verzuim, motivatieproblemen en schooluitval om zo voortijdig schoolverlaten te voorkomen.

ROC Friese Poort wil graag dat ouders/verzorgers de samenwerking met school in 2018 beoordelen met minimaal een 7. Van eind januari tot en met half februari 2017 is er een onderzoek onder ouders/verzorgers van studenten (tot 21 jaar) geweest. Ouders/verzorgers waarderen in het algemeen ROC Friese Poort als opleidingsinstituut met een 6,7. Er zal dus nog een extra kwaliteitsslag nodig zijn om het gewenste cijfer in 2018 te behalen. Op basis van de conclusies en aanbevelingen in het onderzoek is de onderwijsteams gevraagd om acties te ondernemen om de oudertevredenheid en ouderbetrokkenheid verder te verhogen.

UITVOERING

Met het oog op de versterking van de relatie docent/ouders hebben de onderwijsteams in 2017 verschillende initiatieven genomen:

- Het voeren van startgesprekken met ouders/verzorgers van eerstejaars studenten.
- Het verzorgen van ouderavonden voor eerstejaarsstudenten en de ouderejaarsstudenten. Dit zijn belangrijke momenten om samen met andere ouders/verzorgers ervaringen uit te wisselen en in gesprek te gaan met docenten.
- Het zorgdragen voor 100% informatieplicht aan ouders/verzorgers via het ouderportaal, zodat ouders/verzorgers optimaal inzage hebben in de prestaties en de studieresultaten en over eventueel ontrecte meldingen van verzuim.

Werkdiners met ouders

Een mooi voorbeeld van interactie en wederzijdse betrokkenheid zijn de werkdiners. Conform de notitie ouderparticipatie voert het CvB jaarlijks, samen met de vestigingsdirecteur, op twee vestigingen overleg met ouders. Aan de hand van stellingen worden thema's als imago, organisatie van de school, veiligheid, studiebelasting, schoolkeuze, begeleiding en individuele aandacht en informatievoorziening aan de orde gesteld. Er worden vijftien tot twintig ouders uitgenodigd, zoveel mogelijk verspreid over de regio en opleidingen (inclusief niveau en leerjaar). In maart is gesproken met ouders van studenten van de vestigingen Drachten en Leeuwarden/Dokkum.

Gebleken is dat ouders deze bijeenkomsten erg op prijs stellen en graag geïnformeerd willen worden over de studievoortgang, programmering, stages etc. Over het algemeen zijn de ouders positief. Men waardeert de persoonlijke aandacht, het bieden van structuur, de kwaliteit, de warme sfeer en hoge mate van betrokkenheid. Aandachtspunten zijn het uitdagen van studenten, het ouderportaal, lesroosters en het vinden van stageadressen. De verslagen per vestiging worden intern besproken en leiden waar nodig tot verbeteracties. Besloten is vanaf 2018 in iedere vestiging werkdiners met ouders te organiseren.

3.5 STUDENTEN

STUDENTENRAAD

De studentenraad van ROC Friese Poort is in 2017 uitgebreid van negen naar zeventien zetels. Dit om de relatie met de achterban te verstevigen, maar ook omdat niet altijd iedereen bij de vergaderingen aanwezig zijn, bijvoorbeeld vanwege stage of toetsen.

JAARVERSLAG STUDENTENRAAD

Op grond van de WEB en het door de studentenraad vastgestelde rooster van aftreden worden jaarlijks in januari verkiezingen georganiseerd. Per 1 februari 2017 waren 14 vacatures in de studentenraad, als volgt verdeeld over de vestigingen:

- Vestiging Leeuwarden/Dokkum: 5 vacatures
- Vestiging Drachten: 4 vacatures
- Vestiging Sneek: 2 vacatures
- Vestiging Emmeloord/Urk: 3 vacatures

In de vestigingen Leeuwarden/Dokkum en Drachten waren meer kandidaten dan vacatures en zijn verkiezingen georganiseerd. Op 1 februari 2017 werd de nieuwe raad geïnstalleerd. In het verslagjaar heeft de studentenraad vijf keer overleg gevoerd met het CvB. Eén bijeenkomst is geheel gewijd aan de totstandkoming van het visiedocument. Er was steeds sprake van een open en transparant overleg. De stukken die aan de studentenraad zijn voorgelegd, zijn alle voorzien van een positief advies of met instemming gele-

zen. Aandachtspunten die vanuit de studentenraad werden aangedragen zijn door het CvB opgepakt en naar tevredenheid afgehandeld.

Een greep uit de onderwerpen die zijn besproken met het CvB: vergaderrooster, verkiezing voorzitter, vicevoorzitter en secretaris, scholing studentenraad, vakantie-regeling studenten 2017-2018 en 2018-2019, jaarverslag studentenraad 2016, begroting 2018, nieuwe studentenapp, model OER, Onderwijsovereenkomst, de naamgeving van het studentenportaal, de hoofdlijnen van de begroting 2018, medezeggenschapsstatuut, kaderbrief 2018, het visiedocument, de subsidie-regeling verbeteren studiesucces, de JOB-monitor, het klachtrecht en de klachtenregeling, de verkiezingen, het handboek intake, het toelatingsbeleid en het rookbeleid.

Daarnaast is twee keer overleg gevoerd met de ondernemingsraad en met een delegatie van de RvT.

In het overleg met de ondernemingsraad is gesproken over onder andere de ervaringen met de vernieuwde ELO, de ervaringen met betrekking tot ICT, excellentie, stages, internationalisering, passend onderwijs, de rol van de SR in de benoemingsprocedure van het CvB, het visiedocument en de kaderbrief.

In het overleg met een delegatie van de RvT werd gesproken over

waarom voor ROC Friese Poort is gekozen, de redenen om zitting te gaan nemen in de studentenraad, de gebruiksvriendelijkheid van de ELO, het studiemateriaal, de mogelijkheden om naar een andere opleiding over te stappen, de lesroosters, de relatie met het CvB, de christelijke identiteit, het visiedocument en de kwaliteit van het onderwijs.

Daarnaast heeft de RvT in het kader van de wijzigingen in het CvB ook ad hoc overleg met de studentenraad gevoerd en een drietal adviesaanvragen aan de studentenraad voorgelegd. Er is positief geadviseerd ten aanzien van de benoeming van Remco Meijerink als voorzitter CvB en Alice Muller als lid CvB. Bij de werwing en selectie van het lid CvB had de voorzitter van de SR zitting in de selectiecommissie.

Per 1 januari 2017 is de 'Wet versterking bestuurskracht onderwijsinstellingen' van kracht geworden. Op basis van deze wet heeft het bevoegd gezag de voorafgaande instemming op de hoofdlijnen van de begroting nodig van de medezeggenschapsorganen (SR en OR) voordat de begroting kan worden vastgesteld. Deze instemming dient verkregen te worden in een gezamenlijke vergadering van de OR en de SR.

In de vergadering d.d. 20 oktober is door de studentenraad en ondernemingsraad ingestemd met de hoofdlijnen van de begroting.

Voorafgaande aan de gezamenlijke vergadering waren de stukken met de afzonderlijke overlegorganen besproken.

-> In bijlage 3 de samenstelling van de studentenraad.

WAARDERING STUDENTEN

Een tevreden student is één van de strategische doelstellingen van ROC Friese Poort. Om te kunnen vaststellen of deze doelstelling is gehaald, zijn in 2017 meerdere onderzoeken onder studenten uitgevoerd.

Via PSE (Periodiek Studenten Evaluatie) evalueren onderwijsteams zelf met studenten het onderwijsleerproces en de organisatie van het onderwijs in een periode.

Het BPV-onderzoek onder studenten heeft inzicht gegeven in hoe tevredenheid studenten zijn over de aspecten matching, begeleiding en programma.

-> Zie ook 4.9 Bestuursakkoord.

Met het onderzoek Passend Onderwijs is inzicht verkregen op hoe het er voor staat met Passend Onderwijs en hoe tevreden studenten met een begeleidingsplan over de ondersteuning in het kader van Passend Onderwijs zijn.

-> Zie ook 4.7 Begeleiding en Zorg structuur.

KWALITEIT EIGEN DIENSTEN

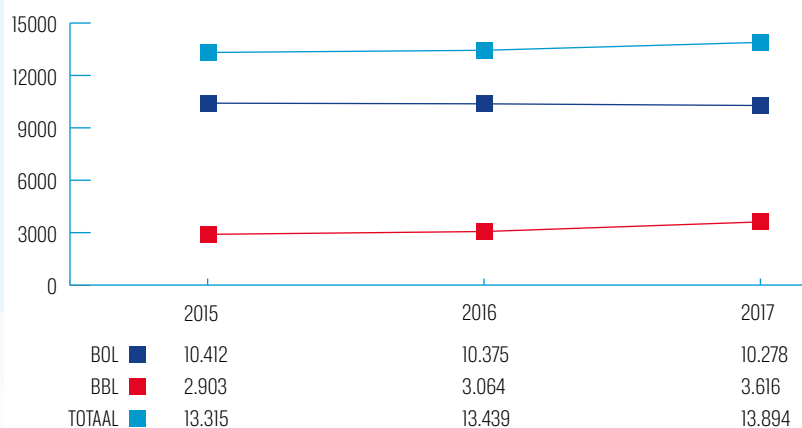
Bureau TAB heeft studenten gevraagd evaluaties in te vullen over de trajecten die zij hebben doorlopen. In de TAB rapportages zijn de resultaten per vestiging gebundeld.

STUDENTENAANTALLEN

AANTAL STUDENTEN PER LEERWEG	BOL				BBL				TOTAAL			
	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016
vestiging	2.890	2.838	2.743	-95	1.058	993	1.183	190	3.948	3.831	3.926	95
Drachten	1.416	1.387	1.282	-105	466	530	677	147	1.882	1.917	1.959	42
Leeuwarden/Dokkum	3.901	3.907	4.038	131	824	898	1.041	143	4.725	4.805	5.079	274
Sneek	2.205	2.243	2.215	-28	555	643	715	72	2.760	2.886	2.930	44
TOTAAL	10.412	10.375	10.278	-97	2.903	3.064	3.616	552	13.315	13.439	13.894	455

AANTAL STUDENTEN PER DOMEIN	BOL				BBL				TOTAAL			
	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016
Bouw en infra	335	382	425	43	251	145	195	50	586	527	620	93
Handel en Ondernemerschap	1.022	840	785	-55	407	477	490	13	1.429	1.317	1.275	-42
Horeca	339	356	329	-27	117	97	130	33	456	453	459	6
IT, Media en Games (ICT)	560	675	783	108	147	155	165	10	707	830	948	118
Beeld, Kunst en Creatie (Media, Kunst en Cultuur)	817	615	487	-128	9	10	11	1	826	625	498	-127
Entree (TAB)	225	243	280	37	43	47	33	-14	268	290	313	23
Techniek	1.324	1.175	1.088	-87	736	731	812	81	2.060	1.906	1.900	-6
Maritiem	206	217	233	16	105	133	169	36	311	350	402	52
Uiterlijke verzorging	475	474	459	-15	35	36	35	-1	510	510	494	-16
Uniformberoepen	603	665	665	0	30	15	9	-6	633	680	674	-6
Welzijn	1.740	1.784	1.885	101	223	296	400	104	1.963	2.080	2.285	205
Economie en Administratie (Zakelijke dienstverlening)	1.053	1.232	1.210	-22	53	88	127	39	1.106	1.320	1.337	17
Zorg en gezondheid	1.713	1.717	1.649	-68	747	834	1.040	206	2.460	2.551	2.689	138
TOTAAL	10.412	10.375	10.278	-97	2.903	3.064	3.616	552	13.315	13.439	13.894	455

AANTAL STUDENTEN NAAR LEERWEG PER 1 OKTOBER

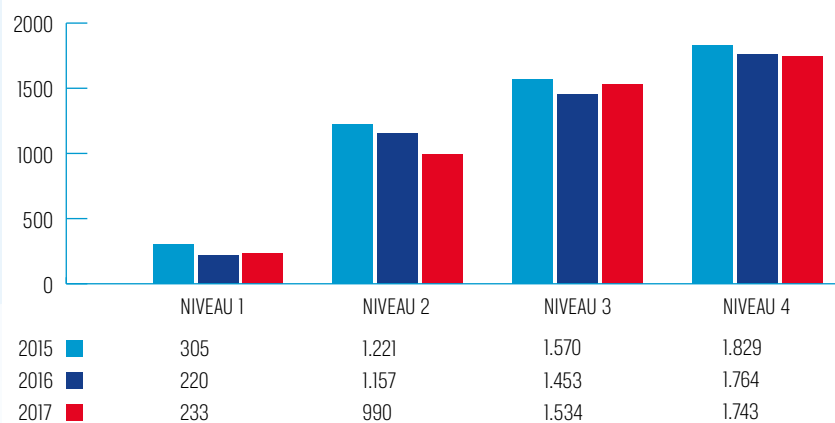

AANTAL DIPLOMA'S PER NIVEAU	NIVEAU 1				NIVEAU 2				NIVEAU 3			
	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016
VESTIGING												
Drachten	92	62	61	-1	327	339	280	-59	425	455	446	-9
Emmeloord/Urk	33	26	35	9	191	224	214	-10	213	191	178	-13
Leeuwarden/Dokkum	117	73	72	-1	470	408	339	-69	673	597	639	42
Sneek	63	59	65	6	233	186	157	-29	259	210	271	61
TOTAAL	305	220	233	13	1.221	1.157	990	-167	1.570	1.453	1.534	81

AANTAL DIPLOMA'S PER NIVEAU	NIVEAU 4				TOTAAL			
	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016
VESTIGING								
Drachten	516	529	514	-15	1.360	1.385	1.301	-84
Emmeloord/Urk	243	217	216	-1	680	658	643	-15
Leeuwarden/Dokkum	699	624	557	-67	1.959	1.702	1.607	-95
Sneek	371	394	456	62	926	849	949	100
TOTAAL	1.829	1.764	1.743	-21	4.925	4.594	4.500	-94

AANTAL ALLOCHTONE STUDENTEN	2015	2016	2017	MUTATIE 2017 - 2016
VESTIGING				
Drachten	110	97	109	12
Emmeloord/Urk	129	55	52	-3
Leeuwarden/Dokkum	107	66	40	-26
Sneek	14	17	18	1
TOTAAL	360	235	219	-16

AANTAL DIPLOMA'S PER NIVEAU

AANTAL DIPLOMA'S PER DOMEIN / NIVEAU	NIVEAU 1				NIVEAU 2				NIVEAU 3			
	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016
Bouw en infra	2			0	111	131	61	-70	66	68	33	-35
Handel en Ondernemerschap				0	159	151	133	-18	257	182	194	12
Horeca				0	74	52	30	-22	60	61	52	-9
IT, Media en Games (ICT)				0	19	20	20	0	82	81	74	-7
Beeld, Kunst en Creatie (Media, Kunst en Cultuur)				0	28	30	35	5	23	20	18	-2
Entree (TAB)	296	219	233	14				0				0
Techniek	2			0	233	184	186	2	181	186	216	30
Maritiem				0	34	63	79	16	32	55	45	-10
Uiterlijke verzorging				0	24	36	19	-17	99	80	112	32
Uniformberoepen				0	221	163	133	-30	110	54	93	39
Welzijn				0				0	187	165	158	-7
Economie en Admi- nistratie (Zakelijke dienstverlening)				0	54	54	50	-4	64	79	105	26
Zorg en gezondheid	5	1		-1	264	273	244	-29	409	422	434	12
TOTAAL	305	220	233	13	1.221	1.157	990	-167	1.570	1.453	1.534	81

AANTAL DIPLOMA'S PER DOMEIN / NIVEAU	NIVEAU 4				TOTAAL			
	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016	2015	2016	2017	mutatie 2017 - 2016
Bouw en infra	54	43	44	1	233	242	138	-104
Handel en Ondernemerschap	170	144	143	-1	586	477	470	-7
Horeca	27	51	57	6	161	164	139	-25
IT, Media en Games (ICT)	131	132	128	-4	232	233	222	-11
Beeld, Kunst en Creatie (Media, Kunst en Cultuur)	120	122	154	32	171	172	207	35
Entree (TAB)				0	296	219	233	14
Techniek	188	180	192	12	604	550	594	44
Maritiem	31	39	46	7	97	157	170	13
Uiterlijke verzorging	51	58	44	-14	174	174	175	1
Uniformberoepen			15	15	331	217	241	24
Welzijn	541	511	451	-60	728	676	609	-67
Economie en Administratie (Zakelijke dienstverlening)	299	270	233	-37	417	403	388	-15
Zorg en gezondheid	217	214	236	22	895	910	914	4
TOTAAL	1.829	1.764	1.743	-21	4.925	4.594	4.500	-94

3.6 MEDEWERKERS

Het CvB vindt verbinding met de organisatie op alle niveaus erg belangrijk. Daarom woont het CvB jaarlijks per vestiging tweemaal het vestigingsmanagementoverleg (VMO) bij. Verder wordt eens per drie jaar een werkbezoek gebracht aan alle teams. Het CvB heeft bij haar aantreden in 2016 in het kader van kennismaking echter besloten alle circa 65 opleidingsteams te bezoeken. In 2017 zijn deze bezoeken afgerond. Het heeft een goed beeld van de organisatie en van wat er leeft opgeleverd. Vanaf 2018 zullen alle teams weer eens per drie jaar worden bezocht.

Daarnaast worden managementconferenties voor alle leidinggevenden georganiseerd. In het verslagjaar stond de eerste conferentie in het teken van de invulling van het nieuwe visiedocument. Er werd gereflecteerd op de uitkomsten van de co-creatiesessies. De bijeenkomst in het najaar stond in het teken van de relatie tussen de onderwijsteams en de stafdiensten. Onderwijsmanagers konden in workshops aangeven waaraan behoefte is. De stafdiensten kunnen zo beter inspelen op wat er nodig is.

Alle nieuwe medewerkers zijn door het CvB uitgenodigd voor een kennismakingsbijeenkomst. Er zijn drie bijeenkomsten georganiseerd, waarbij circa vijftig nieuwe medewerkers aanwezig waren. Ook deze bijeenkomsten leveren belangrijke informatie op: waarom wil iemand voor onze organisatie werken, wat is het beeld dat iemand heeft van onze organisatie en hoe is de eerste indruk? Over het algemeen wordt ROC Friese Poort ervaren als een goede werkgever.

ONDERNEMINGSRAAD

ROC Friese Poort kent een OR met zestien leden. De OR-leden per vestiging vormen de vier onderdeelcommissies (OC's) en voeren overleg met de vestigingsdirecteur over vestigingsspecifieke zaken. Daarnaast kent de OR een drietal commissies: HRM, Onderwijs, kwaliteit, identiteit & organisatie (OKIDO) en Financiën. De voorzitter en de secretaris van de OR

hebben eens per vijf tot zes weken overleg met het CvB. In dat overleg worden de agendapunten voor de OR en OVOR en actuele zaken besproken.

-> Het jaarverslag van de Ondernemingsraad is opgenomen in bijlage 5.

WAARDERING MEDEWERKERS

In 2017 zijn er geen ROC Friese Poort brede resultaten verzameld over de waardering medewerkers. Met het onderzoek Passend Onderwijs is inzicht verkregen op hoe passend onderwijs binnen onderwijsteams wordt vormgegeven en hoe het binnen de onderwijsteams wordt ervaren.

KWALITEIT EIGEN DIENSTEN

De Friese Poort Academie (FPA) heeft medewerkers gevraagd evaluaties in te vullen over de trainingen die zij hebben doorlopen. Met de evaluaties kan de FPA haar trainingen verder verbeteren en feedback geven aan in- en externe trainers.

04

> ONDERWIJS

4.1 DOELSTELLINGEN

DOELSTELLINGEN 2012-2017

In 2017 hadden de doelstellingen (vanuit het visiedocument Vakkracht) vooral betrekking op een voldoende beoordeling van de inspectie, een uitdagend onderwijsprogramma, persoonlijke begeleiding en onderwijsarrangementen/keuzedelen.

EEN VOLDOENDE BEOORDELING VAN DE INSPECTIE

VISIEDOCUMENT VAKKRACHT

“Er zijn geen onvoldoende beoordelingen op onderwijs- en examenkwaliteit en naleving wettelijke vereisten.”

DOELSTELLING 2012-2017

Voldoen aan de eisen van de Wet

Alle opleidingen een voldoende beoordeling van de inspectie.

Eén opleiding heeft een onvoldoende voor kwaliteitsborging. Deze opleiding heeft het kwaliteitszorgsysteem goed op orde, maar meer tijd nodig om het zich eigen te maken.

DOELSTELLING 2017-2021

De doelstelling om te voldoen aan de eisen van de inspectie is vrij smal, omdat niet jaarlijks en niet bij alle opleidingen onderzoek door de inspectie plaatsvindt. Voor de komende vier jaar is de doelstelling verbreed. Het gaat niet alleen om de beoordeling van de inspectie, maar er vindt verantwoording plaats over de kwaliteitsborging en kwaliteitscultuur in alle teams.

UITDAGEND ONDERWIJSPROGRAMMA

VISIEDOCUMENT VAKKRACHT

“De mensvisie van ROC Friese Poort gaat er van uit dat Christus ons oproept om aandacht voor elkaar te hebben en elkaar tot steun te zijn. Het kan vanuit deze visie niet zo zijn dat jongeren die nog zoekende zijn in het diepe worden gegooid. Integendeel, zij moeten geleidelijk aan meer zelfstandigheid en verantwoordelijkheid leren en kunnen dragen.”

DOELSTELLING 2012-2017

Uitdagend onderwijs-programma

50% van de studenten tevreden over afwisseling werkvormen.

50% tevreden (meting 2016).

In het kader van de herziening invoering nieuwe kwalificatiestructuur is gewerkt aan (nieuwe) didactische werkvormen.

ONDERWIJSVISIE

ROC Friese Poort werkt vanuit het onderwijsconcept Actief Leren. Kenmerken van dit concept zijn de geleidelijke route naar meer zelfstandigheid, de praktijkgerichtheid en de begeleiding die daarbij wordt gegeven.

In 2017 zijn voorbereidingen getroffen voor een bijgestelde onderwijsvisie, vanuit de pijlers Vakmanschap en Brede vorming. De bovengenoemde kenmerken blijven daarin overeind staan, maar worden ingepast in meer moderne vormen van leren.

-> Zie 4.2 Onderwijsconcept.

DOELSTELLING 2017-2021

Bij kwalitatief goed onderwijs gaat het er niet alleen om dat de studenten tevreden zijn, maar dat ook bedrijven zien dat het onderwijs aansluit bij de praktijk. Voor de komende vier jaar wordt – gekoppeld aan de beloften – de tevredenheid over de wijze van onderwijs gemeten bij de bedrijven en instellingen, met name gericht op de aansluiting school en praktijk.

PERSOONLIJKE BEGELEIDING

VISIEDOCUMENT VAKKRACHT

“In het onderwijs van ROC Friese Poort staat de loopbaan van de student centraal. Dit betekent dat de individuele student en de omgeving waarin de student leeft, de normen en waarden in de samenleving en de eisen van het beroepenveld een belangrijke rol spelen in de vormgeving van het onderwijs. De student wordt hierin begeleid en kan gebruik maken van de zorgstructuur, waar op maat ondersteuning wordt verleend.”

DOELSTELLING 2012-2017

Persoonlijke begeleiding

50% van de studenten tevreden over de begeleiding op school.

53% tevreden.

De doelstelling is behaald, maar dit item verdient veel aandacht. Het streven is een verdere verhoging van dit percentage.

RESULTAAT 2012-2017

Hoewel de doelstelling is behaald, kan de begeleiding van studenten op een aantal punten worden verbeterd. Die liggen met name op het gebied van studieloopbaanbegeleiding, maatwerk en passend onderwijs. Op deze onderdelen is in 2017 ingezet. Voor studieloopbaanbegeleiding is ingezet op het aanreiken van handvatten aan teams om studenten beter te begeleiden naar vervolgopleiding of werk: loopbaanoriëntatiebegeleiding (LOB).

DOELSTELLING 2017-2021

Voor de komende vier jaar blijft de tevredenheid onder studenten over begeleiding en maatwerk (inclusief Passend Onderwijs) één van de doelstellingen.

-> Zie 4.7 Begeleiding en Zorgstructuur.

ONDERWIJSARRANGEMENTEN/ KEUZEDLEN

VISIEDOCUMENT VAKKRACHT

“De extra onderwijstijd die in het actieplan mbo is opgenomen, benut ROC Friese Poort om studenten de mogelijkheid te bieden een onderwijsarrangement te kiezen. Door deze onderwijsarrangementen wordt de kans op de arbeidsmarkt vergroot of de doorstroom naar een hoger niveau bevorderd.”

DOELSTELLING 2012-2017

Onderwijs-arrangementen

Elke opleiding kent één of meer onderwijsarrangementen.

Deze doelstelling is ingehaald door de keuzedelen. Daar heeft de prioriteit in 2017 gelegen.

DOELSTELLING 2017-2021

In de nieuwe doelstellingen komen arrangementen en keuzedelen niet meer terug.

-> Zie ook 4.3. IHKS/Keuzedelen.

4.2 ONDERWIJSCONCEPT

VISIE OP ONDERWIJS

In de onderwijsvisie van ROC Friese Poort (Actief Leren) staat naast het leren van een vak, de persoonlijke begeleiding centraal. Jongeren worden niet in het diepe gegooid, maar bij de hand genomen in een geleidelijke overgang naar meer zelfstandigheid en naar meer complexiteit. Na de totstandkoming van het nieuwe visiedocument “Wendbaar onderwijs. Waardevolle mensen”, is gekeken naar de actualiteit van de huidige onderwijsvisie en zijn voorbereidingen getroffen voor de bijstelling daarvan. In de nieuwe onderwijsvisie blijven de uitgangspunten van vakmanschap en persoonlijke begeleiding van kracht, maar zal meer worden aangesloten bij het (voorbereiden op) het leren in de praktijk en de brede vorming. Door de mogelijkheden van bijvoorbeeld keuzedelen en excellentieprogramma's zullen studenten – nog meer dan voorheen – steeds meer hun eigen leerroute gaan bepalen.

PRAKTIJKROUTES

De uitvoering van het onderwijs kent verschillende variaties in werkvormen. Om meer aan te sluiten bij de praktijk worden in alle opleidingen diverse vormen van hybride leren ingezet, waarbij de praktijk in de school en de school in de praktijk wordt gebracht.

Met name voor de domeinen zorg en welzijn is een start gemaakt met de zogenoemde 'praktijk-

routes', waarbij studenten – na een eerste periode op school – de rest van de opleiding volledig in de praktijk volgen. Zij staan op deze manier midden in de (veranderende) praktijk en er vindt een kruisbestuiving plaats tussen toekomstige en zittende werknemers.

Studenten worden gescreend of deze manier van leren bij hen past en worden goed voorbereid op het leren in de praktijk. De student leert vervolgens vanuit datgene wat hij in de praktijk tegenkomt. De kennis- en vaardigheidslessen sluiten daarop aan en worden in co-creatie met de instelling vorm gegeven.

Door de samenwerking met verschillende instellingen, is een diversiteit aan praktijkroutes ontstaan, passend bij de instelling en passend bij de studenten. Aandachtspunt hierbij is de borging van de kwaliteit van het onderwijs en de examinering en de onderlinge afstemming binnen ROC Friese Poort.

In 2018 wordt gewerkt aan een meer eenduidige visie op de praktijkroute, de logistieke inrichting daarvan en een eenduidige vorm van examineren.

In 2017 zijn met de volgende instellingen praktijkroutes ontwikkeld:

Welzijnsinstellingen:

- Amaryllis Leeuwarden
- Wellzo in Leeuwarden

Zorginstellingen:

- Alliade locaties in Bergum, Drachten, Sneek en Wolvega
- Thuiszorg, Het Friese Land
- Interzorg, Ferwert
- Zuid Oost zorg locatie Waadwente, Dokkum
- Zorggroep Oude en Nieuwe Land
- ROC Friese Poort Drachten, MOS (stichting Maatschappelijke Onderneming Smalingerland)

Ziekenhuis:

- Medisch Centrum Leeuwarden

4.3 IHKS / KEUZEDELEN

In 2016 is de wetswijziging van kracht geworden met betrekking tot de invoering van de nieuwe kwalificatiestructuur (IHKS) en het verplicht opnemen van keuzedelen in alle opleidingen. Alle nieuwe studenten zijn in het schooljaar 2016-2017 gestart in een opleiding binnen de nieuwe kwalificatiestructuur.

Met het volgen van een keuzedeel kan een student zichzelf verdiepen of verbreden naar eigen behoefte. De gevolgde keuzedelen worden echter niet meegeteld voor het diploma. De keuzedelen gaan in 2020-2021 volwaardig meetellen voor het behalen van een mbo-diploma.

In 2017 is het kaderdocument 'Onderweg met keuzedelen bij ROC Friese Poort' opgesteld. In dit document zijn richtlijnen en een jaarplanning opgenomen. Het informeert onderwijsteams hoe te werken met keuzedelen binnen hun team. ROC Friese Poort wil elke student in de nabije toekomst een breed aanbod van keuzedelen aanbieden.

In oktober 2017 is een derde analyse gemaakt van het (voorgenomen) aanbod keuzedelen binnen ROC Friese Poort. Uitkomst op hoofdlijnen:

- 180 opleidingen en 52 verschillende keuzedelen;
- gemiddeld 1,2 keuzedelen per opleiding;
- maximaal 3 keuzedelen en minimaal 1 keuzedeel per opleiding;

- 6,3% van de mogelijke keuzedelen uit het landelijk register keuzedelen wordt aangeboden;
- in het aanbod van ROC Friese Poort komen 8 niet-gekoppelde keuzedelen voor;
- in totaal zijn 230 keuzes gemaakt;
- er zijn 87 resultaten behaald;
- er zijn 8 keuzedelen aangeboden waar een certificaat aan is verbonden en deze zijn ook gekozen.

BOL	BBL
Keuzedeel	Keuzedeel
Engels in de beroepscontext A2	Engels in de beroepscontext A2
Eetcultuur en- wensen	Duurzaamheid in het beroep D
Verdieping software	Eetcultuur en- -wensen
Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	Online marketing en het toepassen van e-commerce
Online marketing en het toepassen van e-commerce	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)

AANDACHTSPUNTEN

Het aanbieden van keuzedelen vraagt in het logistieke systeem nog wel de nodige aandacht. Men wil graag toe naar meerdere keuzemomenten per jaar dan op dit moment binnen Eduarte mogelijk is. Ook het tijdig kunnen inpassen in de roostering behoeft nog verbetering. In samenwerking tussen onderwijs en logistiek wordt naar oplossingen gezocht. De examinering van keuzedelen vraagt nog verdere afstemming tussen de vestigingen en de domeinen, omdat dezelfde keuzedelen nu bij verschillende opleidingen worden aangeboden.

UITZONDERING OP DE KEUZEVERPLICHTING

Er zijn geen opleidingen die gebruik hebben gemaakt van de wettelijke mogelijkheid om de zogenoemde 'uitzondering op de keuzeverplichting' te benutten. Door gebruik te maken van deze uitzondering is het mogelijk voor opleidingen om 240 SBU te vervangen door een onderdeel dat gericht is op persoonlijke of culturele vorming.

NIET-GEKOPPELDE KEUZEDLEN

In het kaderdocument 'Onderweg met keuzedelen bij ROC Friese Poort' is een procedure opgenomen voor het behandelen van de verzoeken van studenten om niet-gekoppelde keuzedelen te mogen volgen. Een niet-gekoppeld keuzedeel biedt de student de kans een keuzedeel te volgen dat niet gekoppeld is aan de kwalificatie waarop zijn/haar opleiding is gebaseerd. Een voorwaarde voor het honoreren van een verzoek voor een niet-gekoppeld keuzedeel is dat het keuzedeel niet ondoelmatig overlapt met één of meer onderdelen van de kwalificatie. Als dit is geconstateerd moet zo'n verzoek door de school worden gehonoreerd. Organisatorische bezwaren kunnen er echter toe leiden dat een verzoek wordt afgewezen. In alle gevallen toetst de domein onderwijskundige of er sprake is van overlap tussen de kwalificatie en het keuzedeel. De domein onderwijskundige kan een verzoek indienen bij de toetsingskamer van SBB om de overlap te laten onderzoeken.

AANBOD VERPLICHTING KEUZEDLEN

Als in de praktijk blijkt dat het niet doelmatig is om het keuzedeel daadwerkelijk te verzorgen, bestaat de mogelijkheid om het alsnog uit het aangeboden programma te halen. Dit kan alleen als deze beslissing van tevoren voorzien van motivatie aan de studenten kenbaar is gemaakt. Een geldige reden is bijvoorbeeld te weinig deelnemers.

4.4 EXAMENVERSLAG

EXAMENCOMMISSIES

Met de komst van de nieuwe wetgeving omtrent examencommissies is kritisch gekeken naar de examenorganisatie van ROC Friese Poort en de samenstelling van de examencommissies. Er is gekozen voor één centrale examencommissie die verantwoordelijk is voor het beleid omtrent examinering en decentrale examencommissies op de vestigingen. De decentrale examencommissies dragen zorg voor het afgeven van diploma's op deugdelijke gronden en houden toezicht op het totale proces van de voorbereiding, uitvoering, beoordeling, archivering en evaluatie van de examinering binnen de vestigingen. Nieuw voor deze commissies is de verantwoordelijkheid voor het vaststellen van het exameninstrumentarium. Hiertoe zijn adviescommissies in het leven geroepen om de decentrale examencommissies te adviseren over de kwaliteit van de examens. De decentrale examencommissies zijn opnieuw samengesteld op basis van de nieuwe wetgeving. Elk team is vertegenwoordigd in één van de decentrale examencommissies. Dit betekent wel een groot aantal leden in examencommissies. In het voorjaar van 2018 wordt dit geëvalueerd en bekeken of het werken met kleinere specialistische examencommissies niet de voorkeur heeft.

De centrale examencommissie stelt het handboek examinering op, waarin de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende betrokkenen bij examinering zijn beschreven. In de bijlagen bij het handboek zijn (verplichte) formats en handreikingen opgenomen om teams te ondersteunen bij de examinering. Het aantal verplichte formats is fors afgenomen, maar de regels worden nog steeds als bureaucratisch ervaren. In 2018 wordt gekeken of de procedures verder vereenvoudigd kunnen worden.

CONVERGENTE EXAMINERING

Binnen ROC Friese Poort is het uitgangspunt 'convergente examinering'. Dit houdt in dat dezelfde opleidingen gebruik maken van hetzelfde exameninstrument. Op deze manier heeft ROC Friese Poort één gezicht naar de verschillende stakeholders en eenduidige examinering voor alle studenten. Doordat er sprake is van convergentie, ligt het besluit rond wel of niet inkopen van examens bij het domein. Inkoop is daarbij uitgangspunt, de kwaliteit van de examens is daarbij leidend. Aandachtspunt is de examinering van de keuzedelen. Omdat binnen verschillende domeinen gebruik maken van dezelfde keuzedelen, kan examinering uit elkaar gaan lopen. De kwaliteit hiervan moet goed worden bewaakt.

EXAMINERING IN DE BEROEPSCONTEXT

De uitvoer van examinering ligt bij de teams. Zij zorgen voor een gedegen voorbereiding, zijn verantwoordelijk voor de afname en beoordeling en stellen de resultaten van de studenten vast. Na afloop evalueren zij de tevredenheid omtrent examinering, zodat het proces geoptimaliseerd kan worden. Doordat examinering (deels) plaatsvindt in de reële beroepscontext, sluit examinering aan bij de beroepspraktijk. Door nauwe samenwerking met het bedrijfsleven op het gebied van afname, beoordeling en evaluatie, verzekeren we als ROC Friese Poort dat de examinering het vertrouwen van het bedrijfsleven heeft en aansluit bij de beroepspraktijk.

In 2017 is een start gemaakt met de zogenoemde praktijkroutes. Hierbij gaan studenten na een periode op school volledig verder in de praktijk. Het betreft hier met name studenten uit het domein Zorg en Welzijn. De examinering die in de reguliere opleidingen wordt gebruikt, blijkt niet goed aan te sluiten bij deze vorm van praktijkleren. Samen met de examenleverancier wordt gekeken of de examens hierop kunnen worden aangepast.

WERKWIJZE EVALUATIE

Betrokkenen bij examinering evalueren jaarlijks hun eigen functioneren. Teams nemen verbeterpunten op in hun teamplannen, examencommissies in hun jaarplanning. Er zijn korte lijnen tussen de teams en de decentrale examencommissies, doordat de examencoördinatoren uit de teams lid zijn van de decentrale examencommissie. Hierdoor is goed zicht op de kwaliteit van examinering in de teams. De decentrale examencommissies hebben overleg met de vestigingsdirecteuren over de stand van zaken op de vestiging en overleg met het college van bestuur over de kwaliteit van examinering ROC Friese Poort breed. In iedere decentrale examencommissie zit een extern lid van buiten de instellingen. Er zitten geen leden in de examencommissies die een financieel belang hebben.

4.5 OPBRENGSTEN 2016-2017

DEFINITIES

Diplomaresultaat =
$$\frac{\text{gediplomeerde uitstroom in BJ}}{\text{totale uitstroom in BJ}}$$

Jaarresultaat =
$$\frac{\text{gediplomeerd in BJ}}{\text{gediplomeerd in BJ + ongediplomeerde uitstroom in BJ}}$$

BJ = Bekostigingsjaar 1 oktober t/m 31 september

DIPLOMARESULTAAT EN JAARRESULTAAT

Diploma- en jaarresultaat geven een indicatie van het percentage gediplomeerden en moet dus zo hoog mogelijk zijn.

	2014-2015		2015-2016		2016-2017	
	ROC Friese Poort	gemiddelde ROC's	ROC Friese Poort	gemiddelde ROC's	ROC Friese Poort	gemiddelde ROC's
DIPLOMARESULTAAT	82,4%	75,0%	80,4%	74,1%	80,0%	74,5%
JAARRESULTAAT	81,1%	74,0%	78,6%	73,3%	78,7%	73,0%

BRON CFI-DUO

VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN

Het percentage VSV geeft een indicatie van de ongediplomeerde schoolverlaters en moet dus zo laag mogelijk zijn.

	2014-2015		2015-2016		2016-2017	
	ROC Friese Poort	gemiddelde ROC's	ROC Friese Poort	gemiddelde ROC's	ROC Friese Poort	gemiddelde ROC's
VSV	3,6%	5,4%	3,4%	5,1%	3,6%	5,2%

BRON CFI-DUO

-> Zie ook prestatie-indicatoren ROC Friese Poort op pagina 186.

4.6 INSPECTIE EN WETGEVING

DOELSTELLING

Voldoen aan de eisen van de Wet.

Alle opleidingen een voldoende beoordeling van de inspectie.

Eén opleiding heeft een onvoldoende beoordeling voor kwaliteitsborging.

In 2017 heeft geen onderzoek door de inspectie plaatsgevonden.

Informatieplicht studenten

Alle studenten die bij ROC Friese Poort met een opleiding zijn gestart hebben een OER (onderwijs- en examenreglement) ontvangen waarin in ieder geval de volgende wettelijke onderdelen zijn opgenomen:

- aantal begeleidende onderwijzers, per programmaonderdeel per studiejaar.
- aantal klokuren BPV.
- onderwijsprogramma.
- examenreglement.
- examenplan.
- examencommissie.
- commissie van beroep voor de examens.

Het model voor de OER, het examenreglement, de examencommissies en de samenstelling van de examencommissie en de commissie van beroep zijn door het CvB vastgesteld.

TOELATING

Iedereen die met of zonder extra begeleiding een diploma kan halen, kan bij ROC Friese Poort terecht. Bij de toelating worden de landelijk geldende instroomeisen gehanteerd. In principe wordt niemand geweigerd bij ROC Friese Poort. Wel wordt in een zorgvuldige intake bekeken of de juiste opleiding is gekozen. Bij de intake wordt in enkele gevallen het bedrijfsleven betrokken om een goed beeld te kunnen geven van het toekomstige beroep.

VOORLICHTING

Voor de arbeidsmarktvoorlichting aan studenten worden studiebijsluiters gebruikt. Met de Friese mbo-instellingen zijn afspraken gemaakt om dit op dezelfde wijze te doen.

ONDERWIJSOVEREENKOMST

Voordat een student aan een opleiding begint, tekent hij of zij samen met de school een onderwijsovereenkomst. Deze overeenkomst bevat een reglement waarin ieders rechten en plichten zijn opgenomen. De regels geven duidelijkheid over wat kan en mag. Ze leggen de basis voor een goede verhouding tussen studenten en docenten, voor goed onderwijs en een goede beroepspraktijkvorming.

PRAKTIJKOVEREENKOMST

Met elke student wordt een praktijkovereenkomst (pok) afgesloten. Hier staat in wat de rechten en plichten zijn van de student tijdens de BPV. Voor de keuzedelen wordt een aparte praktijkovereenkomst afgesloten.

BEKOSTIGING

Alle wettelijke vereisten met betrekking tot de bekostiging worden jaarlijks door de accountant gecontroleerd, volgens het door de minister voorgeschreven controleprotocol. ROC Friese Poort heeft in 2017 aan al deze vereisten voldaan.

4.7 BEGELEIDING EN ZORGSTRUCTUUR

ORGANISATIE VAN DE BEGELEIDING

De begeleidingsstructuur binnen ROC Friese Poort is beschreven in de notitie Begeleiding Centraal. Aandachtsgebieden binnen de begeleiding zijn het leertraject van de student, loopbaanontwikkeling en persoonlijke begeleiding en ondersteuning. De begeleidingsstructuur kent drie lagen: basisbegeleiding, extra begeleiding en specialistische begeleiding. De basisbegeleiding en de extra begeleiding worden geboden door het opleidingsteam. De extra begeleiding is bedoeld voor de studenten die extra ondersteund worden in het kader van Passend Onderwijs. De specialistische begeleiding binnen de school wordt uitgevoerd door Bureau Traject Advies en Begeleiding (Bureau TAB). Bureau TAB kan voor specialistische begeleiding ook doorverwijzen naar externe hulpverlening.

BUREAU TAB (TRAJECT ADVIES EN BEGELEIDING)

Elke vestiging van ROC Friese Poort heeft een Bureau TAB, dat zorg draagt voor advies aan studenten bij studiekeuze, zorg en advies in bijzondere omstandigheden en ondersteuning bij onder meer studievaardigheden, dyslexie, taal en rekenen. Bij de afronding van een traject krijgt de student de mogelijkheid een korte evaluatie in te vullen over het gevolgde traject bij Bureau TAB. Studenten zijn erg tevreden over

de dienstverlening en waarderen deze met gemiddeld een 8,4. Naast het bieden van specialistische begeleiding aan studenten heeft Bureau TAB een adviserende rol naar docenten en onderwijsteams en een coördinerende rol op het gebied van de intake en Passend Onderwijs. Deskundigheidsbevordering onder docenten heeft plaatsgevonden door middel van scholingen die in samenwerking met de Friese Poort Academie zijn aangeboden. Voorbeelden hiervan zijn de 'gatekeeperstraining' en de training begeleidingsplan schrijven.

SCHOOLMAATSCHAPPELIJK WERK

Binnen elke vestiging wordt schoolmaatschappelijk werk uitgevoerd. De uitvoering van schoolmaatschappelijk werk is in handen van gekwalificeerde specialisten. Zij zorgen mede voor de doorverwijzing naar en afstemming met externe hulpverleners. Zij participeren in de gebiedsteams en spelen daarmee een belangrijke rol in de preventie van uitval en vroegsignalering van problemen. Het traject Schoolmaatschappelijk Werk wordt geëvalueerd door middel van een enquête die aan het einde van het traject bij studenten wordt afgenomen. Uit de evaluatie van schooljaar 2016-2017 blijkt dat studenten dit traject gemiddeld met een 8,1 waarderen.

PREVENTIE EN VROEGSIGNALERING

In Leeuwarden loopt al enige jaren het project 'School als vindplaats' waarin naar een nauwe samenwerking met de externe hulpverlening wordt gestreefd om uitval zoveel mogelijk te voorkomen. Vanaf 1 januari 2017 krijgen we van de Friese gemeenten per student 15 euro om de samenwerking met de externe hulpverlening te bevorderen, zodat nu ook andere vestigingen daaraan kunnen werken. Deze gelden worden ingezet voor extra schoolmaatschappelijk werkers, GGZ-jeugdverpleegkundigen en samenwerking met de gemeentelijke gebiedsteammedewerker.

TOELATING EN INTAKE

De studieloopbaanbegeleiding van de student start bij de intake. De uitgangspunten en procedure van de intake zijn vastgelegd in het handboek Intake. In 2017 zijn het toelatingsbeleid en het handboek intake geïntegreerd tot het handboek Toelating en Intake. Het handboek Toelating en Intake wordt jaarlijks geëvalueerd. In 2017 is de wet op het Toelatingsrecht van kracht gegaan. Dit zorgt voor enkele wijzigingen in de uitgangspunten en procedure van de intake. Studenten die zich uiterlijk 1 april hebben aangemeld voor een opleiding, aan de toelatingseisen voldoen en aan de verplichte intake activiteiten hebben deelgenomen, hebben recht op toelating tot de opleiding. Een belangrijke verandering in de uitgangspunten bij de intake zijn de beloftes van ROC Friese Poort: We garanderen dat studenten bij ons het beste uit zichzelf kunnen halen en wij zijn het opleidingsinstituut waar iedereen zich een leven lang kan ontwikkelen. De intake staat meer dan voorheen in het teken van het begeleiden van studenten bij het kiezen van een opleiding waarmee je het beste uit jezelf kunt halen en je verder kunt ontwikkelen. Zo is de vestiging Leeuwarden vanuit het landelijke project City Deal in 2017 een pilot gestart met een loopbaangerichte intake. De procedure van de intake is op enkele punten aangepast. Het toetsen van eventuele aanvullende eisen, het uitvoeren van een numerus fixus (indien van toepassing) en de mogelijkheid voor studenten om een schriftelijk studiekeuzeadvies te ontvangen, zijn verwerkt in de procedure.

Jaarlijks worden intakers door middel van informatiebijeenkomsten door Bureau TAB op de vestigingen geïnformeerd over de wijzigingen met betrekking tot de intake. Dit jaar stond deze in het teken van de wijzigingen als gevolg van de wet op het toelatingsrecht. De trainingen Intake zijn in 2017 door de Friese Poort Academie gecontinueerd.

LOOPBAANORIENTATIE- EN BEGELEIDING

In 2017 is binnen ROC Friese Poort meer aandacht gekomen voor loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB). LOB draait om de loopbaancompetenties kwaliteitenreflectie, motievenreflectie, opleiding- en werkexploratie, loopbaansturing en netwerken. Er heeft een onderzoek plaatsgevonden bij twintig teams, verdeeld over de vestigingen. Daaruit kwam naar voren dat veel opleidingen voor een groot deel LOB al dekkend in het programma hebben zitten, maar dat er nog geen duidelijke afspraken zijn gemaakt over welke inspanning de student minimaal moet leveren om het onderdeel LOB af te ronden. Met name de competentie netwerken kwam nog niet overal voldoende terug. In het servicedocument LOB (2017) worden kaders en handreikingen gegeven waar de onderwijsteams mee verder kunnen. In 2018 wordt hier per onderwijsteam verder vorm aan gegeven.

PASSEND ONDERWIJS

ROC Friese Poort wil studenten een passende onderwijsplek bieden, met een passend ondersteuningsaanbod. Studenten die structurele problematiek ervaren en daardoor aanpassingen nodig hebben in het onderwijs, de BPV, de begeleiding

en/of de examinering om de opleiding succesvol te kunnen afronden, vormen de doelgroep van Passend Onderwijs. De uitvoering van het beleid staat beschreven in de notitie Begeleidingsplannen en de notitie Begeleiding Centraal. Passend Onderwijs wordt uitgevoerd door de onderwijsteams, waarbij de begeleider Passend Onderwijs binnen het team een belangrijke rol vervult. Elke vestiging heeft een coördinator Passend Onderwijs. Elk onderwijsteam heeft één of meerdere begeleiders Passend Onderwijs. ROC Friese Poort kijkt per student welke aanpassingen nodig zijn voor de student om de opleiding succesvol te kunnen afronden. In het kader van Passend Onderwijs is ondersteuning mogelijk in de vorm van aanpassingen in het onderwijs, de BPV, de begeleiding en de examinering. Afspraken over aanpassingen worden vastgelegd in een begeleidingsplan. Het begeleidingsplan wordt als bijlage toegevoegd aan de onderwijsovereenkomst. De evaluatie Passend Onderwijs is in 2017 uitgezet bij studenten met een begeleidingsplan en bij de onderwijsteams. De tevredenheid van studenten over Passend Onderwijs is in Emmeloord/Urk 81%, Leeuwarden 90% en Sneek 94% (Drachten had te weinig respons). De tevredenheid van de onderwijsteams is uitgedrukt in een rapportcijfer. Dit varieert van een 5,6 voor Drachten, 6,2 voor Leeuwarden, 6,8 voor Sneek en 7,4 voor Emmeloord/Urk.

FINANCIËLE VERANTWOORDING

De middelen voor Passend Onderwijs worden over de vestigingen verdeeld. De vestiging is verantwoordelijk voor de verdeling van de middelen binnen de teams.

4.8 EDUCATIE

De afdeling Educatie verzorgt taalactiviteiten in het kader van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB). Deze wet wil de zelfredzaamheid van volwassenen bevorderen met waar mogelijk aansluiting op het ingangsniveau van het beroepsonderwijs. De activiteiten moeten gericht zijn op het verbeteren van de Nederlandse taal- en rekenvaardigheden. Met ingang van 2015 is de 'gedwongen winkelnering' gefaseerd losgelaten en zijn de gemeentelijke budgetten samengevoegd tot een regiobudget. De gemeentes Noordoostpolder en Urk vallen onder de arbeidsregio Flevoland, waarvoor de gemeente Almere fungeert als contactgemeente.

De WEB-middelen zijn ingezet voor opleidingen Nederlandse taal gericht op alfabetisering en laaggeletterdheid, opleidingen gericht op het ingangsniveau van het beroepsonderwijs (mbo niveau 1, 2 of 3) en opleidingen Nederlands als tweede taal gericht op de beheersing van een basisniveau Nederlands voor zover het niet-inburgeringsplichtigen (waaronder EU-arbeidsmigranten) betreft.

Educatie biedt vanuit de WEB tevens taalondersteuning aan volwassen studenten in het mbo. Zo kunnen zij hun kans op studiesucces vergroten. Op Urk geeft de Taal- en rekenklas toekomstige volwassen studenten de mogelijkheid zich voor te bereiden op een mbo-studie door hun taal- en rekenvaardigheden te verbeteren. In het kader van de landelijke aanpak van laaggeletterdheid is in de gemeente Noordoostpolder en Urk een samenwerkingsverband actief (Huis voor Taal), bestaande uit vertegenwoordigers van de gemeente, Welzijnswerk (Carrefour in Noordoostpolder en Caritas op Urk), FlevoMeer Bibliotheek en ROC Friese Poort. Huis voor Taal activeert inwoners van Gemeente NOP om basisvaardigheden te onderhouden, bij te (blijven) leren, andere inwoners te ontmoeten en in gesprek te gaan, (maatschappelijke) activiteiten bij te wonen en het eigen netwerk te vergroten.

De afdeling Educatie van ROC Friese Poort biedt naast Educatie ook Inburgering aan. Verplichte inburgeraars kopen hun inburgeringstraject in bij een onderwijsinstelling die beschikt over een keurmerk. Friese Poort Bedrijfsopleidingen beschikt over het Keurmerk Inburgeren. Het inburgeringstraject bereidt de inburgeraars voor op het inburgeringsexamen.

In 2017 is het aantal inburgeraars bij de afdeling Educatie verdubbeld. Eind 2017 waren er twaalf groepen Inburgering en drie groepen Alfabetisering, in totaal bijna tweehonderd studenten.

Bij de afdeling Educatie stonden in december 2017 meer dan driehonderd cursisten ingeschreven. Het team Educatie bestaat uit elf docenten, een instructeur, een afdelingssecretaresse en een opleidingsmanager. Het team investeert in scholing op het gebied van gecertificeerde NT2- en ONA-docenten en heeft een teamplan kwaliteitszorg.

De afdeling Educatie heeft de samenwerking met het mbo verstevigd. In het najaar 2017 is begonnen met de werving en selectie van cursisten voor een groep NT2/Entree, die in februari 2018 start. Ook worden er door verschillende afdelingen binnen het mbo activiteiten georganiseerd voor inburgeraars, zoals een sport- en spelochtend en uitwisselingsproject over feesten met inburgeraars en mbo-studenten. Een groep veteranen heeft een pilot gedraaid met een maatjesproject. Deze oud-militairen deelden hun kennis en ervaringen op het gebied van de Nederlandse maatschappij in gesprekken met de inburgeraars, als voorbereiding op het examen Kennis van de Nederlandse maatschappij (KNM). De pilot zal in 2018 een vervolg krijgen, niet alleen in Emmeloord/ Urk, maar ook in Leeuwarden. ROC Friese Poort was in 2017 samen met de gemeente Noord-oostpolder en de gemeente Urk de organisator van de conferentie Integreer je met zijn allen. Tijdens deze bijeenkomst waren alle betrokken partijen bij statushouders uitgenodigd en vonden er tafelgesprekken plaats, die ervoor zorgden dat partijen met elkaar in contact werden gebracht. Medewerkers van de afdeling Educatie hebben in het najaar overleg gehad met gemeentes, Vluchtelingenwerk en met de Werkcoöperatie.

Met ITTA (kennisinstituut voor taalontwikkeling) is in de loop van 2017 het servicedocument 'Wendbaar onderwijs, Waardevolle mensen': NT2- studenten in het mbo van ROC Friese Poort' opgesteld, waarin acties op vestigingsniveau

en op centraal niveau beschreven worden. Per 1 januari 2018 is er een kwartiermaker NT2 en per vestiging een NT2-regisseur aangesteld die uitvoering geven aan de actiepunten. Er wordt gezocht naar meer samenwerking op het gebied van NT2 tussen de diverse vestigingen van ROC Friese Poort. Ook is er voor de vestigingen in Friesland ESF subsidie 'Een Brug naar werk' aangevraagd om de loopbaan van anderstaligen/ statushouders vanaf de start tot het verlaten van de school te volgen. De loopbaan coaching is gericht op uitstroom naar vervolgopleiding en uiteindelijk werk. De voortgang van het project wordt bewaakt door het domein NT2/Educatie.

Met het ISK-onderwijs en het mbo wordt gekeken naar afstemming en naar de mogelijkheden om te komen tot een doorlopende leerlijn.

In Leeuwarden is een goede samenwerking met het ISK. Elk half jaar start een nieuwe ISK groep met zestien deelnemers bij de Entreeopleiding. Zij volgen een programma van een half jaar, dat door de ISK docenten en de Entree/ Inburgeringsdocenten wordt gegeven. De leerlingen blijven dit half jaar ingeschreven bij de ISK (het Voortgezet onderwijs) en worden daarna ingeschreven bij de Entreeopleiding. De vijfde groep stroomt begin februari door naar de Entreeopleiding. Het komende jaar zullen ook de eerste oud ISK leerlingen hun diploma niveau 2 gaan halen.

In Drachten is een nauwe samenwerking tussen het ISK, de Prak-

tijkschool De Venen en de gemeente. Ook hier is in 2017 gestart met een gezamenlijke groep Inburgeraars (tot 25 jaar). Begin 2018 zal de eerste groep instromen bij de Entreeopleiding.

In vestiging Sneek is een groep statushouders per 1 augustus ingeschreven bij Entree/NT2. Samen met de gemeente Súdwest-Fryslân en ketenpartners wordt in 2018 gekeken naar trajecten voor de statushouders richting opleiding en werk.

4.9 BESTUURSAKKOORD

DOELSTELLINGEN EN RESULTATEN ROC FRIESE POORT 2017 OP INSTELLINGSNIVEAU

PROFESSIONALISERING

Om onze strategische doelstellingen te realiseren is het noodzakelijk dat onze medewerkers, studenten en partners in een omgeving opereren waarin ze zichzelf kunnen ontwikkelen.

DOELSTELLINGEN:

- Medewerkers zijn tevreden over het scholingsaanbod van Friese Poort Academie ten aanzien van actuele scholingsbehoeften, bijscholing vanuit het lerarenregister en strategische speerpunten.
- In 2019 heeft elke leidinggevende het te ontwikkelen leiderschapsprogramma gevolgd.

RESULTATEN 2017

- Een gedeelde visie op de gewenste professionele cultuur als onderdeel van het ROC Friese Poort brede visietraject is gerealiseerd. Daartoe hebben in 2017 twee managementconferenties plaatsgevonden.

- In 2017 is de Friese Poort Academie verder ontwikkeld en ingebed in het professionaliseringsbeleid van ROC Friese Poort. Jaarlijks worden 1.250 medewerkers getraind en geschoold door de Friese Poort Academie. De Academie heeft zich daarmee ROC Friese Poort breed ontwikkeld tot dé partner voor de professionele ontwikkeling van de medewerkers en teams.
- In het kader van goed opgeleide professionals is bijna 99% van de docenten bevoegd of studerende hiervoor (ambitie 2018: 99%). Het percentage van de docenten dat een masteropleiding heeft gevolgd met facilitering uit de Friese Poort beurs ligt rond de 6% (ambitie 2018: 9,5%) en 40% van de bevoegde docenten staat geregistreerd in het lerarenregister (ambitie 2018: 100%).
- Er zijn maatregelen uitgevoerd ten aanzien van de begeleiding en ontwikkeling van docenten, zoals de ontwikkeling en implementatie van een mentor-gezelsysteem.

TERUGDRINGEN VAN VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN (VSV)

Met het vastgestelde vsv-cijfers 2015/2016 staat ROC Friese Poort in de landelijke top 5 van ROC's met een lage schooluitval in Nederland.

- ROC Friese Poort wil het vsv-percentage van 2015/2016 in 2016/2017 minimaal continueren.

RESULTAAT

- Er is aandacht voor kwetsbare jongeren en jongeren met een beperking. Binnen Passend Onderwijs bieden opleidingsteams jongeren extra ondersteuning door individuele begeleidingsplannen.
- De overgang tussen vo-mbo en mbo-hbo is verstevigd.
- De rol van de SLB-er is verstevigd, waardoor meer aandacht is voor studieloopbaanbegeleiding en -oriëntatie.

De vsv-cijfers voor 2016-2017 liggen, met name voor niveau 1, 2 en 3 iets hoger dan vorig jaar. Het blijft van belang hier de vinger aan de pols te houden.

BEVORDEREN BESCHIKBAARHEID VAN DE BEROEPSPRAKTIJKVORMINGSPLAATSEN (BPV)

In december 2016 heeft ROC Friese Poort een nieuw verbeterplan BPV geschreven (verbetering van de begeleiding, matching en programmering).

DOELSTELLINGEN:

1. De BPV-tevredenheid bij bedrijven over een duidelijk aanspreekpunt is instelling breed verbeterd van 65% (nulmeting 2015) naar 66% in 2017. In 2018 streven we een tevredenheid onder bedrijven na van 70%.
2. De BPV-tevredenheid bij studenten over de aspecten matching, begeleiding en programma is, bij teams die een verbeteringslag dienen te maken verhoogd met minimaal 0,1 ten opzichte van de nulmeting in 2016. In 2020 scoren teams voor alle drie de onderdelen (matching, programma en begeleiding) gemiddeld een 3,5 in de JOB-score.

RESULTAAT 2017

Het Ministerie van OCW heeft ROC Friese Poort in 2017 een resultaatafhankelijk budget BPV toegewezen van € 1.462.797,00. Het geheel van de behaalde resultaten door ROC Friese Poort is met een voldoende beoordeeld.

TEVREDENHEID BEDRIJVEN OVER DUIDELIJKHEID AANSPREEKPUNT	
LOCATIE	2017
Drachten	78%
Emmeloord/Urk	69%
Leeuwarden/Dokkum	77%
Sneek	88%

Door de onderwijsteams is een enquête uitgezet onder BPV-bedrij-

ven en -instellingen met de vraag 'is duidelijk wie aanspreekpunt is voor vragen en/of klachten over de BPV?'. Van 46 teams (van de 58) hebben 487 mensen gerespondeerd.

31 teams binnen de vestigingen van ROC Friese Poort hebben de beoogde verbetering van 0,1 gerealiseerd. 15 teams hebben de doelstelling niet gehaald.

Teams waarbij de score gelijk is gebleven of de verbetering niet is gehaald, geven aan dat een gebrek aan tijd hen parten heeft gespeeld. Voor 16 teams kwam het onderzoek te vroeg.

In totaal hebben 46 teams een verbeterplan opgesteld voor het verbeteren van de BPV in hun opleiding. In totaal profiteren ongeveer 8200 studenten van deze verbeterplannen. De stijging van de tevredenheid onder studenten is gemeten in een eigen onderzoek onder studenten per team. De vragen komen overeen met de vragen uit de JOB-monitor.

VERBETEREN VAN DE RESULTATEN OP TAAL EN REKENEN

Taal- en rekenvaardigheden zijn basisvaardigheden voor alle studenten van ROC Friese Poort om lessen goed te kunnen volgen, voor het functioneren op de arbeidsmarkt en in de samenleving en voor doorstroom naar een vervolgopleiding.

DOELSTELLING:

- Het percentage studenten dat een voldoende haalt voor Nederlands ligt op 90%.
- Het percentage studenten dat een voldoende haalt voor rekenen ligt op 70%

RESULTAAT 2017

NEDERLANDS EINDCIJFERS CE (NORM = 90%)	
LOCATIE	CURSUSJAAR 2016/2017
Drachten	98,13%
Emmeloord/Urk	97,89%
Leeuwarden/Dokkum	97,71%
Sneek	98,63%

REKENEN EINDCIJFERS CE (NORM = 70%)	
LOCATIE	CURSUSJAAR 2016/2017
Drachten	50,65%
Emmeloord/Urk	52,00%
Leeuwarden/Dokkum	47,40%
Sneek	47,00%

De resultaten voor rekenen liggen ver onder de doelstellingen. Met name rekenen zal in het volgende jaar volop aandacht krijgen, door bijvoorbeeld training van reken-docenten.

VERBETEREN VAN STUDIEWAARDE

De sleutel tot succes is goed onderwijs en goede begeleiding. In 2018 streven we naar een gelijkblijvende prestatie voor studiewaarde ten opzichte van 2017.

RESULTAAT

In 2017 zijn de resultaten ten opzichte van 2016 verbeterd. Het aandeel in het budget studiewaarde bedraagt in 2017 3,2% ten opzichte van 3,1% in 2016. Ons reguliere marktaandeel MBO bedraagt 2,96% in 2017.

De activiteiten/maatregelen zijn afgestemd op community vorming, betere overgangen in het onderwijs, betere begeleiding tijdens het onderwijs en hoge kwaliteit van het onderwijs.

Het stimuleren van excellentie Excellentie is vertaald in vier programma's: internationalisering, competitie, vakmanschap en aansluiting bij vervolgonderwijs.

DOELSTELLING:

- In 2018 neemt 5% van de studenten deel aan een excellentieprogramma. De uitval bedraagt maximaal 10%.

ICT IN HET ONDERWIJS

ICT in het onderwijs van ROC Friese Poort richt zich op de beloften 'we lopen voorop bij de ontwikkeling in het werkveld' en 'we zijn het opleidingsinstituut waarin iedereen zich een leven kan ontwikkelen'. Bij ontwikkelingen op ICT-gebied wordt te werk gegaan volgens de visie van het 'vier in balansmodel', dat is ontwikkeld door Kennisnet (2015).

DOELSTELLING:

- Medewerkers en studenten zijn tevreden over het gebruik van ICT-middelen in de opleiding.

“Om onze strategische doelstellingen te realiseren is het noodzakelijk dat onze medewerkers, studenten en partners in een omgeving opereren waarin ze zichzelf kunnen ontwikkelen.”

4.10 CENTRUM DUURZAAM

Nederland staat midden in de energietransitie naar een fossielvrije wereld. Deze transitie vraagt een duurzame manier van werken. Daarom is het belangrijk om technisch personeel te scholen in nieuwe duurzame technieken. Samen met de technische opleidingen van ROC Friese Poort en het bedrijfsleven in Noord Nederland wil Centrum Duurzaam studenten en medewerkers van technische bedrijven prikkelen om zichzelf te ontwikkelen tot de energieprofessional van de toekomst. Centrum Duurzaam speelt voor de technische vakgebieden op deze ontwikkelingen in door het aanbieden van vernieuwende opleidingsactiviteiten in de vorm van levensecht onderwijs.

DUURZAAM DOEN HUIS

Het Duurzaam Doen Huis bestaat uit ongeveer 22 duurzame installaties op het gebied van installatietechniek, elektrotechniek en domotica. Het doel is om vanuit een energiemix toe te werken naar een energie neutrale situatie voor een woning of bedrijfspand. Deze mix bestaat uit het energiezuinig maken van installaties, het opwekken van energie door zon, wind, aardwarmte en biomassa en het opslaan van energie dat een woning of bedrijfspand niet direct verbruikt. Naast de technische praktijkopdrachten per installatie op het gebied van inregelen, in bedrijf stellen en meten zijn er ook algemene praktijkopdrachten in het Duurzaam Doen Huis. Met de workshop 'Hoe verduurzaam ik mijn woning?' kunnen studenten van alle opleidingen duurzame keuzes maken voor hun eigen woonsituatie of de situatie bij het stagebedrijf. In het kader van bedrijfsscholing is het Duurzaam Doen Huis ook een praktijk leeromgeving voor de opleiding Service Monteur Duurzame Installatietechniek (BBL) en bedrijfstrainingen voor installateurs uit Noord Nederland.

Studenten werken in projectteams aan levensechte projecten en worden niet alleen begeleid door docenten maar ook door het bedrijfsleven. Deze projecten dienen te leiden tot nieuwe inzichten voor studenten, docenten en bedrijven. Innovatieprojecten waar studenten aan werken zijn de solarboot

(duurzame mobiliteit), tiny house (duurzame energie), de waterstof-auto (duurzame mobiliteit) off grid set (duurzame energie), windmolen (duurzame energie) en Bijke (Healthy Ageing). De eerste stap van een innovatieproject is een excursie naar een bedrijf om het duurzame thema zelf te ervaren. Na een theorie- en praktijkdag start de Challenge. In een Challenge schetst een externe opdrachtgever de actuele praktijksituatie binnen een vakgebied en daagt de studenten uit om na te denken over kansen en mogelijkheden en te komen met een concreet idee op basis van design thinking en het CANVAS model. Studenten werken vervolgens in projecturen dit idee uit tot een prototype, een definitief ontwerp en een eindproduct. Gastlessen ondersteunen de Challenge waarbij een expert uit de praktijk studenten actuele informatie geeft om keuzes te maken binnen de Challenge. Momenteel werken de studenten aan een viertal projecten op basis van een Challenge: Skùltsje, off-grid, Hibertad en Light.

DUURZAAM DOEN LEZING

In samenwerking met ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen, Installatiewerk Noord, Uneto VNI en OTIB organiseert Centrum Duurzaam elke maand een Duurzaam Doen Lezing voor studenten, docenten en bedrijven. Elke lezing heeft een duurzaam thema met sprekers uit het bedrijfsleven. Een Duurzaam Doen Lezing attendeert studenten, docenten en bedrijven op de laatste technische duurzame ontwikkelingen. Met een aansluitend ronde tafel gesprek (RTG) verdiepen ondernemers en docenten het duurzame thema en ontwikkelen concrete duurzame ideeën voor praktische uitwerking voor studenten in de vorm van Challenges. In het kader van bedrijfscholing bestaat de verdieping uit een opleidingsaanbod op basis van open inschrijving of op maat.

DUURZAAMHEIDSMODULES

Interne deskundigen van Centrum Duurzaam ontwikkelen per vakgebied duurzaamheidsmodules, zoals bijvoorbeeld de 'blowerdoor test', luchtdicht bouwen, biobased en circulaire economie. In het kader van iHKS deelt Centrum Duurzaam de duurzaamheidsmodules met de werkgroepen iHKS als input voor het profieldeel, beroepsdeel en vrijekeuze deel (duurzaamheid in beroep). Tevens kijkt Centrum Duurzaam, als hotspot van Energy College, naar de inhoudelijke positionering van de basismodule Energietransitie in het nieuwe kwalificatiedossier.

4.11 INTERNATIONALISERING

HET BELANG VAN INTERNATIONALISERING

Studenten van ROC Friese Poort groeien op in een open samenleving. Als burgers van de toekomst is het noodzakelijk dat zij tijdens hun studie leren samen te leven en samen te werken met mensen van andere nationaliteiten en culturen. Werkgevers verwachten in toenemende mate dat werknemers beschikken over taalvaardigheid en internationale competenties. Naast genoemde redenen voor internationalisering is de persoonlijke groei een zo mogelijk nog belangrijker motief om studenten te stimuleren naar het buitenland te gaan. Niet zelden zeggen ouders dat hun kind wegging als jongere en terugkwam (na een internationale ervaring) als een zelfbewuste en verantwoordelijke volwassene. Studenten worden flexibeler, veerkrachtiger en krijgen een bredere blik op de wereld. ROC Friese Poort wil meer aandacht besteden aan internationalisering en heeft daarom een beleidsmedewerker internationalisering aangetrokken, naast de coördinatoren internationalisering op de vestigingen. In de loop van het jaar is input verzameld voor het nieuwe beleidsplan, dat in februari 2018 is vastgesteld.

MOBILITEIT

In 2017 zijn 243 studenten met een Europese subsidie van Erasmus+ naar het buitenland geweest voor een stage, een samenwerkingsproject of een deel van de opleiding. Een grote groep studenten nam deel aan internationale werkweken of excursies over de grens met vakinhoudelijke componenten of gericht op wereldburgerschap. Eveneens met Erasmus+ subsidie hebben 38 docenten in het kader van professionalisering meegelopen met buitenlandse collegae of lesgegeven op partnerscholen. Docenten worden gestimuleerd om een buitenlandervaring op te doen, zodat zij kunnen fungeren als rolmodel voor studenten. Uit onderzoek blijkt dat de docent en studieloopbaanbegeleider grote invloed hebben op de keuze van studenten om naar het buitenland te gaan. Knelpunt bij mobiliteit van docenten is de vervangen van deze docenten.

INTERNATIONALE PROJECTEN

Internationalisering kan een vliegwiel zijn voor innovaties. Een goed voorbeeld daarvan is 'Old Buildings New Technology', een project over innovatieve mogelijkheden om bestaande woningbouw energie neutraal te laten worden. Of het innovatieve project 'Metalearn', dat studenten inzet als experts om aanbevelingen te doen over gebruik van social media en devices in het onderwijs. Uitzonderlijk in dit verband was ook de samenwerking met de Zweedse

universiteit van Umea. In het kader van Culturele Hoofdsteden Leeuwarden en Malta is een project opgestart waarin ROC Friese Poort participeert met innovatieve studentenprojecten zoals het creëren van mini-ondernemingen en infopunten.

Het afgelopen jaar nam ROC Friese Poort deel aan diverse internationale samenwerkingsprojecten. Het in 2017 afgesloten ViWo (Visual World) project bestond uit een samenwerking tussen ROC Friese Poort en partners uit Duitsland, Finland, Spanje waarin studenten onderzoek hebben gedaan naar de relatie tussen vormgeving en culturele verschillen en overeenkomsten. In het project 'Smart Industries' realiseerden bedrijfsleven en onderwijs een aantal 'good practices' van energiemanagement voor de industrie. De Waddenagenda is een samenwerkingsverband tussen bedrijfsleven, overheid en onderwijs met als doel bewustwording over de potentie van het gebied. Voor studenten is een stage in het Duitse Waddenzeegebied, met centrale thema's als duurzaamheid, cultuur en toerisme, een blikverruiming.

INTERNATIONALE WEEK EN INTERNATIONALE STUDENTENAMBASSADEURS

Voor het eerst heeft ROC Friese Poort, in samenwerking met studenten van Stenden en O3, een internationale week georganiseerd. Door studenten met een buitenlandervaring werden op alle hoofdlocaties workshops gegeven voor studenten, onder andere over omgaan met cultuurverschillen, ontwikkeling van zelfstandigheid en omgaan met tegenslagen in het buitenland. Verder waren er stands met specifieke landeninformatie. Medewerkers konden informatie inwinnen over de meerwaarde van internationalisering. Het delen van ervaringen stond centraal. Herhaling van dit event eenmaal per half jaar is aan te bevelen, zo blijkt ook uit het adviesrapport 'Share your World' over de informatievoorziening betreffende internationalisering binnen ROC Friese Poort. In dit rapport wordt tevens geadviseerd om te gaan werken met internationale studentenambassadeurs. Een eerste pilot met studentenambassadeurs is eind 2017 opgestart.

INTERNATIONAAL PROFIEL SNEEK

De vestiging Sneek heeft als ambitie om internationalisering een prominente plek te geven in onderwijs en organisatie. De opleidingen Manager Groothandel/Junior Accountmanager en International Hospitality Studies hebben voorbereidingen getroffen om te kunnen starten met een tweetalige opleiding en daarvoor de BTEC erkenning behaald.

SAMENWERKING IN CONSORTIUM I-CNN

In het consortium van de drie noordelijke Christelijke mbo's (Alfa College, Landsteden en ROC Friese Poort) is onder meer gewerkt aan het digitaliseren van de benodigde documenten voor een internationale activiteit. Samen met HR adviseurs is een eerste aanzet gegeven tot internationalisering als HR instrument. Ook komend jaar zal internationale mobiliteit van medewerkers centraal staan. I-CNN heeft een gezamenlijke subsidieaanvraag voor Call 2017 (juni 2017 tot en met juni 2019) ingestuurd. De aanvraag is gehonoreerd en voor ROC Friese Poort is een bedrag van 258.646 euro beschikbaar voor mobiliteit van studenten en medewerkers.

“Studenten van ROC Friese Poort groeien op in een open samenleving. Als burgers van de toekomst is het noodzakelijk dat zij tijdens hun studie leren samen te leven en samen te werken met mensen van andere nationaliteiten en culturen.”

4.12 IDENTITEIT

ROC Friese Poort is een christelijke mbo-instelling, die op een eigentijdse wijze invulling geeft aan de christelijke identiteit. De school presenteert zich als een 'ontmoetingsschool'. Iedere student moet zich welkom voelen en de kans krijgen zich te ontplooiën. Docenten en andere medewerkers proberen op hun eigen wijze inhoud te geven aan deze opdracht, met de christelijke achtergrond als inspiratiebron.

JAARLIJKSE ACTIVITEITEN

Rond identiteit zijn er jaarlijks terugkerende activiteiten:

- Vieringen rond kerst en Pasen.
- Posterprojecten rond kerst en Pasen.
- Lesbrieven rond kerst en Pasen.
- Culturele projecten en lezingen/Studium Generale.
- Jaarlijkse bezinningsdagen voor teams.
- Lessen Levensbeschouwelijke Vorming (Levo) en themadagen.
- Scholing van docenten en management (Federatie Christelijk mbo).

CENTRALE ACTIVITEITEN

ROC Friese Poort kent de functie van beleidsmedewerker identiteit, die aandacht besteedt aan de ontwikkeling en scholing van docenten en die meedenkt over ontwikkelingen op het terrein van levensbeschouwelijke visies. Bij de introductie voor nieuwe medewerkers is identiteit één van de gespreksonderwerpen.

In 2017 zijn elf docenten gestart met een scholingstraject voor het vak Levo. Dit werd verzorgd door de afdeling theologie van de Hogeschool Windesheim Zwolle. Er zijn zes bijeenkomsten geweest en de deelnemers kozen zelf een verwerkingsopdracht om zich nader in te verdiepen. De Levo-modules zijn voor een groot gedeelte vernieuwd.

VISIETRAJECT: IDENTITEIT 3.0

Christelijke onderwijs transformeert steeds meer van 'grondslag denken' naar 'perspectief denken'. Dit houdt in dat meerdere bronnen uitgangspunt kunnen zijn van onze visie op identiteit. Een ROC Friese Poort brede werkgroep heeft hier vorm en inhoud aan gegeven. In mei 2017 is de visie gepresenteerd binnen de instelling. De kern van de nieuwe visie is dat 'brede vorming' centraal staat. Op een eigentijdse manier worden oude christelijke deugden vertaald in kernwaarden. De fundamentele waarden zijn: moed en verstandigheid (gericht op de mens zelf), empathie en rechtvaardigheid (gericht op de ander) en solidariteit en rentmeesterschap (gericht op de wereld). De instelling kiest er met deze visie duidelijk voor om, naast de beroepsvorming, de persoonsvorming te benadrukken. Niet alleen leren voor het beroep, maar ook voor 'het leven' leren krijgt veel aandacht. Een belangrijk instrument hiervoor is Community Service Learning. Dit onderwijsmodel kan vertaald worden als 'leren via dienstbaarheid aan de gemeenschap'. Het is een ervaringsgerichte

onderwijsvorm, die leerinhoud koppelt aan maatschappelijke betrokkenheid, waarover studenten kritisch reflecteren. Ervaringsgericht leren, betekenisvolle en belevingsgerichte activiteiten zijn daarbij belangrijke facetten. Met deze verandering wil ROC Friese Poort studenten ook meer verbinden met de regio. Dit sluit aan bij één van de vier beloftes van de instelling.

“Niet alleen leren voor het beroep, maar ook voor ‘het leven’ leren krijgt veel aandacht.”

Posterprojecten

In 2017 zijn er drie posterprojecten geweest voor de studenten. Eén drieluik was gericht op 'ROC Friese Poort in de regio'. Met Pasen stond het thema The Passion centraal. Studenten van Media & Vormgeving hebben rond dit thema fraaie posters ontworpen, die zijn ondersteund door lesbrieven. 'Licht' was het thema in de kerstperiode 2017.

4.13 VOLWASSENENONDERWIJS

ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen verricht als zelfstandig rechtspersoon de uitvoering van de contractactiviteiten binnen ROC Friese Poort. Dit volwassenenonderwijs voor particulieren en (medewerkers van) organisaties, maakt het voor ROC Friese Poort mogelijk om innovatieve onderwijs-trajecten te ontwikkelen die aansluiten bij het werkveld. Dankzij de integratie van regulier jongerenonderwijs en de contractactiviteiten voor volwassenen kunnen studenten zich binnen 'de poort' een leven lang blijven ontwikkelen.

OMZET 2017

De omzet van het contractonderwijs is in 2017 gestegen van € 5,4 miljoen naar bijna € 6,6 miljoen.

ZORG EN WELZIJN

Het domein Zorg en Welzijn is wederom fors gegroeid. Er is ingezet op de vraag naar andere opleidingsvragen zoals nieuwe vormen van beroepspraktijkvorming, het vormgeven van modulair en flexibel onderwijs en 21e-eeuwse vaardigheden die in het curriculum zijn verwerkt. De groei binnen dit domein zet door in 2018. Er liggen kansen bij zij-instromers die via een werken-leren traject met arbeidsovereenkomst (BBL-A) geschoold worden. Ook is er groeiverwachting bij de opleidingen voor assistenten gezondheidszorg.

TECHNIEK

Het domein Techniek is licht gegroeid. De technische markt zit in een opwaartse spiraal en er wordt weer geïnvesteerd in innovatie, procesverbetering en opleidingen. Het tekort aan technici en gekwalificeerd personeel, vooral op niveau 3 en 4, krijgt landelijke aandacht. Ook in 2018 wordt er groei verwacht, mede dankzij verscherping van de eisen aan vakkrachten.

ECONOMIE, ADMINISTRATIE EN HANDEL

De contractomzet voor het domein Economie en Administratie is gedaald. Dit heeft onder andere te maken met het beperkte aanbod voor volwassenen en het wegvallen van een landelijk opleidingstraject. Daarnaast zijn de generieke vakken van de Defensie-trajecten sinds dit jaar verschoven naar het domein Veiligheid. Het domein Handel kent een omzetstijging, vooral gerealiseerd door diverse Defensie-trajecten. Kansen binnen deze domeinen liggen in de ontwikkeling van nieuwe avondopleidingen. Met de in 2017 ontwikkelde opleiding Online marketing wordt binnen dit domein een nieuwe doelgroep bediend.

ICT

De bestedingen aan ICT nemen overal toe. ICT'ers op mbo-niveau worden ingezet in de arbeidsintensieve werkzaamheden. Dit is terug te zien in een lichte omzetsijging van dit domein. Een groot deel van de omzet binnen domein ICT wordt gegenereerd bij Defensie. Er is in 2017 door Bedrijfsopleidingen flink ingezet op Cyber Awareness en drones. Dit zal vanaf 2018 zichtbaar moeten worden in de omzetcijfers.

VEILIGHEID

De stijging van het domein Veiligheid is voornamelijk te danken aan de omzet van de generieke vakken van de Defensie-trajecten. Ook de continue (vervangings) vraag naar beveiligers, toezichthouders en bhv-ers draagt bij aan de omzetsijging. Nieuwe ontwikkelingen zoals de specialisatie profiling zijn interessant voor werkende beveiligers. Door een afname van opleidingen door Defensie wordt in 2018 een omzetsdaling verwacht.

HORECA

De omzet in het domein Horeca is door de teruglopende vraag van Defensie en de ontbrekende focus op domein Horeca in 2017 teruggelopen. Ook Culturele Hoofdstad 2018 heeft geen impuls kunnen geven. In 2018 wordt een lichte groei verwacht dankzij Defensie-trajecten.

COMMUNICATIE

De daling van de communicatie-omzet is het gevolg van de grote concurrentie van particuliere gespecialiseerde communicatiebureaus. De beperkte omzet van dit domein komt voort uit cross-selling bij bestaande klanten en diverse branche-opleidingen binnen zorg en welzijn.

ARBEIDSMOBILITEIT

ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen kreeg opnieuw het keurmerk *Blik op Werk*. Door politieke beslissingen is dit domein aan sterke schommelingen onderhevig. Ondanks de forse groei in 2017, gerealiseerd door de grote instroom en scholing van inburgeraars en statushouders, is de verwachting dat de omzet volgend jaar weer afneemt.

MARITIEM

Het domein Maritiem zet de stijgende omzetslijn door. Een focus op en kennis van de markt, gecombineerd met de goede resultaten in de visserij, maakt dit domein zeer geschikt voor innovatieve opleidingstrajecten (derde leerweg en cursorisch onderwijs). Groeikansen zijn er ook in 2018 te behalen door een verdere professionalisering van opleidingen en een nauwere samenwerking binnen de Maritieme Academie Holland, waar ROC Friese Poort deel van uitmaakt.

05

> MEDEWERKERS

5.1 DOELSTELLINGEN

Vanuit het visiedocument Vakkracht is voor HRM met name het stelprofiel 'Investeren in opleiders' van belang. Verbonden aan deze stelprofielen zijn doelstellingen geformuleerd. In 2017 hadden deze betrekking op:

- Goed opgeleide professionals.
- Krachtige teams.
- Onderwijskundig leiderschap.
- Goede werkgever.

GOED OPGELEIDE PROFESSIONALS

VISIEDOCUMENT VAKKRACHT:

De medewerker in het onderwijs is een professional die zijn beroep bewust, verantwoord en met de benodigde vakbekwaamheid verricht. De medewerkers zijn cruciaal voor de kwaliteit van het onderwijs. ROC Friese Poort geeft medewerkers de ruimte om het professioneel handelen te optimaliseren.

Bij deze doelstelling zijn als

DOELSTELLING

Goed opgeleide professionals

ROC Friese Poort heeft in 2017 alleen bevoegde docenten

Resultaat: 98% van de docenten is bevoegd of studerende daarvoor

subdoelstellingen geformuleerd: bevoegd en bekwaam, upgradering naar masterniveau, versterken vakmanschap en de ROC Friese Poort Academie.

BEVOEGD EN BEKWAAM

AANSTELLINGSBELEID

Voor kwalitatief goed onderwijs zijn bevoegde en bekwame docenten nodig. Op grond van ons aanstellingsbeleid komen alleen kandidaten die beschikken over een hbo-diploma in aanmerking voor een vaste benoeming als docent. Hiermee is het aanstellingsbeleid van ROC Friese Poort strikter dan de WEB voorschrijft. Er wordt naar gestreefd om aan de voorkant bij de werving en selectie alleen volledig bevoegde docenten aan te nemen en het aantal geschiktheidsverklaringen te beperken. Wanneer dit niet mogelijk is, worden bij indiensttreding afspraken gemaakt over te volgen scholing. Trajecten worden zo snel mogelijk opgestart. Gezamenlijk met de noordelijke ROC's en de NHL Stenden is een PDG-traject (pedagogisch didactisch getuigschrift) voor docenten en een PDA-traject (pedagogisch didactische aantekening) voor instructeurs ontwikkeld. Docenten en instructeurs hebben afhankelijk van het aantal aanmeldingen de mogelijkheid om in het voor- of najaar te starten. Met de richtlijn PDG-facilitering ondersteunen we de medewerkers die deelnemen aan een PDG-traject met een wekelijks aantal uren vrijstelling gedurende het traject.

DOORSTROOMPERSPECTIEF VOOR DOCENTEN NAAR SCHAAL LC

ROC Friese Poort kent een doorstroomperspectief voor docenten van schaal LB naar schaal LC.

Daartoe worden beoordelingscriteria gehanteerd die ertoe moeten leiden dat ROC Friese Poort over bevoegde en bekwame docenten blijft beschikken.

LERARENREGISTER

Om de inschrijving in het lerarenregister te stimuleren is de bereidheid hiertoe gekoppeld aan het aanstellingsbeleid, het doorstroombeleid en de toekenning van de ROC Friese Poort beurs. Daarnaast wordt het lerarenregister tijdens de jaargesprekken aan de orde gesteld. Het aantal docenten van ROC Friese Poort dat ingeschreven staat in het register is gestegen tot 40%.

LERARENBEURS DUO

Bevoegde docenten kunnen bij DUO onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor een lerarenbeurs. Er kan ook studieverlof aangevraagd worden van 10% tot 15% van de normjaartaak. In totaal hebben dertig docenten in 2017 studieverlof aangevraagd en gekregen voor in totaal 4824 uren.

AANTAL DOCENTEN		AANTAL UREN
Drachten	8	1323
Emmeloord	2	240
Leeuwarden	16	2645
Sneek	4	616
TOTAAL	30	4824

UPGRADING NAAR MASTERNIVEAU

De overheid wil het aantal masteropgeleide docenten verhogen. Om deze doelstelling te ondersteunen stelt ROC Friese Poort door middel van de ROC Friese Poortbeurs een extra tijdsfacilitering van 5-10% beschikbaar (bovenop de 10-15% van de lerarenbeurs).

De mogelijkheid om een master te volgen wordt zeer gewaardeerd. Docenten geven aan dat de masteropleiding zonder meer zinvol is en gebruikt wordt voor de verbetering van de onderwijskwaliteit. Opleidingsmanagers kaarten deze mogelijkheid regelmatig aan in de jaargesprekken. Er is een aantal initiatieven gestart om instellingsbreed ook meer gebruik te maken van de door de masters opgedane kennis.

VERSTERKEN VAKMANSCHAP

Voor het versterken van het vakmanschap stelt ROC Friese Poort een tijdsfaciliteit van maximaal 430 uur (per full-time fte) beschikbaar voor het volgen van een praktijkstage. Hiervan wordt met name door docenten gebruik gemaakt. De noodzaak voor het actief verwerven van actuele kennis van het werkveld geldt voor instructeurs in beperktere mate. Dit komt enerzijds door de vaak recente instroom vanuit het bedrijfsleven en anderzijds door de combinatie van een arbeidsovereenkomst bij onze instelling met het zelfstandig ondernemerschap of een dienstbetrekking in het bedrijfsleven.

Uit de verslagen blijkt dat docenten de stages als bijzonder positief ervaren en dat ook de verschillende stageomgevingen de inzet van onze docenten weten te waarderen. Docenten geven aan dat de kwaliteit van hun werk hierdoor verbetert. Kennis en ervaringen worden gedeeld in de teams.

Een praktijkstage is slechts één manier waarop docenten en instructeurs hun kennis van de beroepspraktijk op peil houden. Dit gebeurt ook door activiteiten die niet onder de praktijkstage vallen.

FRIESE POORT ACADEMIE

De Friese Poort Academie is verder gegroeid en biedt een breed scholingsaanbod aan docenten en instructeurs, leidinggevenden en ondersteuners. In 2017 is het aantal trainingen en het aantal geschoolde deelnemers gestegen met resp. 7% en 10% ten opzichte van het jaar ervoor. In het afgelo-

pen jaar werden er 154 trainingen georganiseerd, ten opzichte van 144 in 2016. Het aantal deelnemers dat een training volgde via de Friese Poort Academie groeide van 1666 in 2016 naar 1832 in 2017.

In 2017 was de academie toe aan een volgende stap: inbedding in het professionaliseringsbeleid. Daarom is de Friese Poort Academie vanaf april 2017 onder de afdeling HRM gepositioneerd (dit was voorheen Onderwijs & Kwaliteitszorg).

In 2017 zijn de volgende scholingen uitgevoerd:

OVERZICHT FPA TRAININGEN IN AANTALLEN

PERIODE: JANUARI - DECEMBER 2017

TRAININGEN	AANTAL TRAININGEN	AANMELDINGEN	DEELNEMERS
EXAMINERING			
Beoordelaars (beginners en gevorderden)	25	264	218
Taalassessoren (NL, Engels en Vakdocent)	6	53	41
Constructeurs & vaststellers	3	13	13
Werkconferentie steekproeven voor examencoördinatoren	1	81	60
SUBTOTAAL	35	411	332
TAAL EN REKENEN			
NT-2 keuzedeel (vervolg op basisdeel 2016)	1	13	11
NT-2 cursus (tweede keer)	1	7	7
Dyslexie *	1	8	0
Claroread (voorleessoftware dyslexie)	2	27	22
Studiedag taaldocenten	1	87	81
SUBTOTAAL	6	142	121
PASSEND ONDERWIJS & SLB			
Intakegesprekken	3	19	16
Begeleidingsplan schrijven	1	7	3
Studieloopbaanbegeleiding basis	3	51	36
Communicatie en representatie in de SLB	1	11	8
ONA begeleider	1	15	15
Oplossingsgericht en motiverend werken met jongeren	1	18	16
Herstelgericht werken (pesten)	1	11	10
SUBTOTAAL	11	132	104
ICT			
Microsoft Outlook (voor heavy users)	9	102	93
Microsoft Excel basistraining	2	33	24
iBabs voor gebruikers **	1	1	1
Functioneel beheer Office 365	1	9	9
Office 365 voor gebruikers (eerste trainingen 2016-2017)	1	17	17
Office 365; basistraining One Drive, Mail & Agenda	47	719	615
Office 365; vervolgtraining Samenwerken met je team	5	74	66
Prowise Presenter	6	57	56
SUBTOTAAL	72	1012	881

VERVOLG VAN OVERZICHT FPA TRAININGEN IN AANTALLEN

PERIODE: JANUARI - DECEMBER 2017

TRAININGEN	AANTAL TRAININGEN	AANMELDINGEN	DEELNEMERS
KWALITEITSBORGING			
Studiedagen professionalisering onderwijkskundigen	2	55	51
Teampage KZ (Planner Office 365)	5	55	52
Auditeren van de vaststellingscommissie	1	2	1
Auditoren vervolgscholing	2	24	22
SUBTOTAAL	10	136	126
PEDAGOGIEK & DIDACTIEK			
Routeplanner (incl. vervolgssessies & train-de-trainer!)	8	138	122
De 5 rollen van de leraar	1	7	6
21ste eeuwse vaardigheden	1	19	16
De 6e rol van de docent; de leercoach	1	14	14
Imagestyling (keuzedeel/IHKS)	1	14	11
Professionalisering LEVO docenten (vervolg)	1	12	10
SUBTOTAAL	13	204	179
DIVERSE THEMA'S EN TRAININGEN			
Notuleren op de laptop	1	10	9
Ontwikkeltraject tot senior instructeur	2	20	18
Weerbaarheid: omgaan met lastige klantsituaties	2	55	38
Vertrouwenspersonen	2	25	24
SUBTOTAAL	7	110	89
TOTALEN	154	2147	1832
		100%	85%

* Training Dyslexie is afgelast na de eerste bijeenkomst

** Training iBabs gebruikers is eenmalig 1 op 1 gegeven via FPA

Met name de volgende onderdelen zijn noemenswaardig:

- het aantal trainingen 'ICT in het onderwijs' is flink gestegen: van 26 trainingen in 2016 naar 72 trainingen in 2017. Deze stijging is het gevolg van de komst van Microsoft Outlook en de brede uitrol van Office 365.
- De training Routeplanner is nieuw in het scholingsaanbod van 2017. De komende jaren zal deze training een vast onderdeel van het aanbod vormen: het programma Routeplanner 3.0 wordt Friese Poort breed uitgerold.

BESTUURSAKKOORD: PROFESSIONALISERING

Tot en met 2015 vielen alle activiteiten die in het kader van Professionalisering zijn uitgevoerd onder MBO15. Op basis van dit plan van aanpak is tot en met 2015 invulling gegeven aan de speerpunten professionalisering van onderwijsgevend en management, aan teamontwikkeling en aan de kwaliteitsverbetering van het HRM-beleid. Er zijn in deze periode goede resultaten geboekt.

De ingeslagen weg richting verdere professionalisering is voortgezet in het deelplan Professionalisering onder het Bestuursakkoord. Het deelplan geeft een visie op de kracht van de medewerkers in een professionele cultuur. Hierin komen het kwaliteits- en vitaliteitsaspect samen. Diverse eerder genoemde onderdelen zijn in dit plan ondergebracht, zoals de ROC Friese Poort Academie, het lerarenregister, het verhogen van het aantal masteropgeleide docenten, de praktijkstages, lesobservaties, de gesprekkencyclus, teamontwikkeling en de begeleiding van beginnende leraren.

In 2017 is een gedeelde visie op de gewenste professionele cultuur als onderdeel van het integrale visietraject gerealiseerd. Een verdere versterking van de professionele kwaliteitscultuur is gestimuleerd door de invoering van studiedagen in het jaarrooster van de organisatie. Jaarlijks worden twee dagen aangewezen om op vestigings- en teamniveau te professionaliseren. Daarnaast is in 2017 een gezamenlijke studiedag voor alle medewerkers georganiseerd.

Er zijn maatregelen uitgevoerd in het kader van de begeleiding en ontwikkeling van docenten, waaronder de implementatie van een mentorgezelsysteem en het uitvoeren van de regeling vrijstelling beginnende docenten.

In samenwerking met de NHL Stenden is een aanvraag om aspirant opleidingsschool te worden ingediend bij het Ministerie van OCW. De aanvraag is toegekend. Met behulp van een subsidie wordt de komende vier jaar samen met NHL Stenden gewerkt aan de ontwikkeling van onze opleidingsschool.

In het kader van deskundigheidsbevordering van de medewerkers is 2,32% van de loonsom besteed aan scholing/congressen. Dit percentage is nagenoeg gelijk aan dat van vorig jaar (2,37%). Bij de laatste meting (intern medewerkersonderzoek) was 84% van de medewerkers tevreden over de geboden opleidingsmogelijkheden. De tevredenheidsscore op dit onderwerp in het onderzoek van Effactory (landelijke benchmark) is gestegen van 6,8 naar 7,1 in 2016. De mbo benchmark scoort hier een 6,6.

BEDRAG SCHOLING PER VESTIGING 2017

DRACHTEN	€ 361.649
EMMELOORD/URK	€ 243.106
LEEWARDEN/DOKKUM	€ 308.505
SNEEK	€ 348.768
CENTRALE DIENSTEN	€ 639.192
TOTAAL	€ 1.901.219

KRACHTIGE TEAMS

VISIEDOCUMENT VAKKRACHT:

Een onderwijsteam binnen ROC Friese Poort is een groep onderwijspersoneel (gemiddeld 15 personen) die gezamenlijk verantwoordelijk is voor de kwaliteit van één of meerdere opleidingen en zelf het werk organiseert en afstemt om te komen tot een afgesproken resultaat.

KRACHTIGE TEAMS

85% van de medewerkers geeft aan dat binnen het team aantoonbaar aan de verbetering van de kwaliteit wordt gewerkt.

Resultaat: 90% van de medewerkers geeft in het medewerkersonderzoek aan dat aantoonbaar aan de verbetering van kwaliteit wordt gewerkt

Als subdoelstellingen zijn geformuleerd: professionalisering teams, eigen verantwoordelijkheid binnen kaders, kwaliteitsgericht en randvoorwaarden en ondersteuning.

PROFESSIONALISERING TEAMS

ROC Friese Poort investeert in de verdere ontwikkeling van de teams. De manier waarop dit gebeurt wordt door de teams zelf ingevuld. De verschillende teams bevinden zich in verschillende ontwikkelingsfasen waardoor de behoeften aan professionalisering verschillend zijn. Het team is eigenaar van de eigen ontwikkeling. De onderwijsteams hebben in het afgelopen jaar een aanwijsbare professionaliseringslag gemaakt. Steeds meer teams pakken de handschoen op om vanuit hun eigen ruimte en behoefte de ontwikkeling van hun team krachtig vorm te geven. De opleidingsteams zijn volop in ontwikkeling richting zelfverantwoordelijkheid en resultaatgerichtheid. Er wordt onder andere gebruik gemaakt van coachingstrajecten, zelfevaluatie, intervisie en teamtrainingen. Daarnaast is er aandacht voor het verder verbeteren van de professionele dialoog.

Door de extra aandacht voor de beleving van kwaliteit en de manier waarop een ieder zijn/haar verantwoordelijkheid hierin neemt, is er binnen de teams en bij individuele medewerkers meer bewustwording van de eigen rol in het kwaliteitsproces ontstaan. In de afgelopen periode zijn meerdere teams de methode van de Stichting Leerkracht naar tevredenheid toe gaan passen. Met behulp van deze methodiek leren teams hoe zij meer aan zet kunnen komen, wordt eigenaarschap in teams ontwikkeld en wordt een bijdrage geleverd aan de verbetering van onderwijs en kwaliteitszorg.

EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID BINNEN KADERS

Onze nieuwe besturingsfilosofie is gericht op het versterken van de onderwijsteams en het vergroten van de handelingsruimte voor de professionalisering binnen de teams. Hoe teams omgaan met de professionele ruimte en invulling geven aan het professioneel statuut, blijkt onder meer uit de wijze waarop met de werkverdeling wordt omgegaan. Hiervoor geldt vanuit de cao mbo een set van afspraken over de (mede) zeggenschap en inzetbaarheid van onderwijsgevend.

Het uitgangspunt in het werkverdelingsproces is dat het onderwijsteam zelf verantwoordelijk is voor de werkverdeling, waarbij de leidinggevende een faciliterende en toetsende rol heeft. Op basis van de gemaakte afspraken is de werkverdelingsprocedure op onderdelen aangepast en is een stappenplan opgesteld om de leidinggevend te ondersteunen. Daarnaast is een presentatie beschikbaar waarin het werkverdelingsproces aan de teams wordt toegelicht. Teams worden hierbij desgewenst ondersteund. Monitoring van het werkverdelingsproces vindt via de onderdelencommissies van de vestigingen en het vestigingsmanagementoverleg plaats.

KWALITEITSGERICHT

Teams werken met name aan kwaliteitszorg door middel van zelfevaluaties en teamplannen. Alle teams hebben een taakhouder kwaliteitszorg die de kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur op de agenda plaatst. Verschillende input wordt gebruikt om inzichtelijk te maken of de kwaliteitszorg

voldoende is. Bijvoorbeeld audits, zelfevaluaties en jaarverslagen examencommissies.

Sinds een aantal jaren worden er teamaudits uitgevoerd. De resultaten van de audits worden besproken en de verbeterpunten worden opgenomen in het teamplan. Naast de audits worden er ook EBP's (evaluatie, bijstelling en planning), studentenpanels en ouderpanels georganiseerd.

RANDVOORWAARDEN EN ONDERSTEUNING

De onderwijskundigen binnen de Diensten Onderwijs en Kwaliteitszorg (DOK's) hebben onder meer als taak de teams te ondersteunen bij onderwijskundige zaken en de kwaliteitsborging. Men is tevreden over de ondersteuning van de DOK's, de diensten worden als waardevol ervaren. In het kader van de nieuwe kwalificatiestructuur is er extra onderwijskundige formatie ingezet voor de ondersteuning van de domeinen en de teams binnen de domeinen.

Qlikview is een instrument dat veel administratieve ballast wegneemt door snel en overzichtelijk managementinformatie te bieden. Het gebruik van Qlikview is verder geoptimaliseerd, onder andere door het aanbieden van trainingen via de Friese Poort Academie.

ONDERWIJSKUNDIG LEIDERSCHAP

VISIEDOCUMENT VAKKRACHT:

ROC Friese Poort heeft ervoor gekozen meer verantwoordelijkheden in de teams te leggen. De opleidingsmanager is de onderwijskundig leider van het team. Goede onderwijskundige leiders verhogen de effectiviteit van de school, dragen bij aan goede resultaten en helpen het onderwijs vernieuwen.

DOELSTELLING

Onderwijskundig leiderschap

OM's vervullen onderwijstaken. Bij 20% van hun taken staat het contact met studenten centraal.

Resultaat: niet alle OM's hebben 20% van hun tijd contact met studenten.

De subdoelstellingen zijn: contact met de student, deel van het team, visie en convergentie.

CONTACT MET DE STUDENT

In de profielschets van de opleidingsmanager is opgenomen dat deze een onderwijstaak van minimaal 20% heeft. In de functieomschrijving staat 'verzorgt een deel van de onderwijsactiviteiten (primaire proces)'.

Deze norm en daarmee ook de doelstelling is voor het tweede opeenvolgende jaar opgeschort. Er bestaan grote verschillen tussen opleidingsmanagers als het gaat om het percentage studentgebonden taken. Als gevolg van de hoge belasting van opleidingsmanagers is het percentage van 20% steeds verder onder druk komen te staan. In de afgelopen periode is een start gemaakt met de ontwikkeling van een nieuwe functiehuis. Evaluatie van de profielschets (met takenpakket) vormt hierbij een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast is in 2017 een start

gemaakt met de ontwikkeling van een nieuw leiderschapstraject dat in 2018 verder zal worden vormgegeven.

Het merendeel van de opleidingsmanagers geeft op een andere manier invulling aan het contact met studenten. Naast het lesgeven of invallen, vullen opleidingsmanagers de studentencontacturen met individuele (stage)begeleiding en studentenpanels.

DEEL VAN HET TEAM

Het medewerkerstevredenheidsonderzoek 2016 laat zien dat de medewerkers tevreden zijn over de samenwerking met directe collega's. Respondenten beoordelen hun directe collega's met een 8 en de samenwerking binnen het team met 7,6. Dit is een lichte toename ten opzichte van de vorige meting in 2015. Intervisie en peer review zijn instrumenten die aanvullend worden ingezet. Een volgend onderzoek staat gepland voor 2018.

Lesobservaties zijn belangrijk om de opleidingsmanagers inzicht te geven in het functioneren van hun teamleden in de onderwijspraktijk. De Friese Poort Academie heeft een training 'werken met lesbezoeken' voor opleidingsmanagers aangeboden. Ook docenten en onderwijsteams kunnen desgewenst een training volgen. Lesobservaties zijn inmiddels ook ingezet als collegiale consultaties tussen docenten onderling.

VISIE

In het medewerkerstevredenheidsonderzoek van 2016 wordt de stelling 'Ik sta achter de doelstellingen van ROC Friese Poort'

gehonoreerd met een 7,7. Dit cijfer werd ook gegeven bij de vorige meting in 2015. Teams worden gestimuleerd om actief bezig te zijn vanuit het visiedocument. De visie van ROC Friese Poort vertaalt zich ook in zaken als identiteit (dagopeningen), aanspreken op woord en gedrag en extra begeleiding voor studenten die dit nodig hebben.

Om de opleidingsmanagers te ondersteunen in hun taak om de visie van ROC Friese Poort adequaat uit te dragen wordt de besluitenlijst van de vergaderingen van de directieraad op het intranet geplaatst.

CONVERGENTIE

Bij de invoering van de nieuwe kwalificatiestructuur is opnieuw gekeken naar de mate van convergentie (overeenstemming) tussen identieke opleidingen. Afgesproken is dat de examens en het globale ontwerp van dezelfde opleidingen in verschillende vestigingen convergent zijn. Teams zijn zelf verantwoordelijk voor het verfijnen van het ontwerp, maar worden wel gestimuleerd om hierin de samenwerking te zoeken binnen het domein of de vestiging. Sturing vindt plaats via de vestigingen.

GOEDE WERKGEVER

VISIEDOCUMENT VAKKRACHT:

ROC Friese Poort is *zuinig op haar medewerkers en draagt zorg voor een goede werkomgeving, een goed aannemebeleid en goede zorg in geval van problemen of ziekte.*

DOELSTELLING

Goede werkgever

Medewerkers zijn tevreden over het werken bij ROC Friese Poort. Zij waarderen ROC Friese Poort met minimaal een 7.2.

Resultaat: medewerkers waarderen ROC Friese Poort in 2016 met een 7.8.

ROC Friese Poort staat voor goed werkgeverschap en zorgt voor een goede werkomgeving, met ruimte voor zingeving, persoonlijke ontwikkeling en een goede sfeer. De medewerkers worden ingezet op basis van hun competenties en kwaliteiten. De structuur en de te behalen resultaten zijn duidelijk benoemd en iedere medewerker van ROC Friese Poort draagt verantwoordelijkheid voor het bereiken van de gezamenlijke doelen.

Gemiddeld geven de medewerkers ROC Friese Poort in het medewerkersonderzoek 2016 (landelijke benchmark) het rapportcijfer 7.8. Medewerkers zijn over veel zaken tevreden.

Subdoelstellingen zijn: goede werkomgeving en laag ziekteverzuim.

GOEDE WERKOMGEVING

Vanuit het Masterplan Huisvesting wordt gewerkt aan een uitdagende leeromgeving voor studenten, maar ook aan goede werkomgeving voor medewerkers. Onder 6.3 wordt hier uitgebreid op ingegaan.

ROC Friese Poort heeft grote ambities ten aanzien van de duurzaamheid van nieuwe schoolgebouwen. Die ambities hebben vooral te maken met de leefomgeving: een goed klimaat, licht, akoestiek en ruimte. In de afgelopen jaren zijn diverse huisvestingsprojecten gerealiseerd, het meest recente is de nieuwe thuisbasis voor Uniformberoepen in Leeuwarden. Voor alle studenten, medewerkers en bezoekers van onze locaties is het van belang te kunnen studeren en werken in een omgeving die als veilig wordt ervaren. Ongevallen moeten zoveel mogelijk worden voorkomen en tegen incidenten moet worden opgetreden. De volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- Veilige leer-, leef- en werkomgeving. Onder gezonde leefomgeving verstaan we de inrichting, uitstraling en sfeer van een school. Naast de kwaliteit van de gebouwen, het meubilair, de kleuren en de ontspanningsmogelijkheden vallen hier ook zaken onder als schoonmaak en gedrag. Het is belangrijk om veel aandacht te besteden aan een eigentijdse en veilige leefomgeving.
- Door uniformiteit in de verplichte incidentenregistratie is er bij ROC Friese Poort op alle niveaus inzicht in de incidenten op alle locaties.
- Curatieve maatregelen. Door eenduidige procedures te hanteren kan professioneel en adequaat worden opgetreden bij mogelijke incidenten. Hiervoor zijn instellingsbreed richtlijnen aanwezig.

In het medewerkerstevredenheidsonderzoek van 2016 wordt de stelling 'ik ben tevreden over de omstandigheden waaronder ik mijn werk doe' (net als in 2015) met een 6,1 beoordeeld.

RUIMTE VOOR ZINGEVING, PERSOONLIJKE ONTWIKKELING EN EEN GOEDE SFEER

In iedere vestiging wordt aandacht besteed aan de identiteit, onder meer door identiteitsdagen, vieringen en dagopeningen. Medewerkers vinden dat de identiteit van de instelling herkenbaar is (73%) en zeggen hier ook een bijdrage aan te leveren (89%). 94% vindt dat de werksfeer goed is. In het onderzoek van 2016 scoort de stelling 'ik heb plezier in mijn werk' een 7,9.

-> Zie ook 4.12 Identiteit.

“ROC Friese Poort staat voor goed werkgeverschap en zorgt voor een goede werkomgeving, met ruimte voor zingeving, persoonlijke ontwikkeling en een goede sfeer. De medewerkers worden ingezet op basis van hun competenties en kwaliteiten.”

ZIEKTEVERZUIM

Het verzuimpercentage voor geheel ROC Friese Poort (voortschrijdend gemiddelde) lag ultimo december 2017 op 5,87%. Daarmee ligt het verzuimpercentage boven de doelstelling van 5%. Deze doelstelling is gebaseerd op het gemiddelde verzuimcijfer binnen het mbo met gebruik van dezelfde definities. Vergeleken met dezelfde periode in 2016 lag het verzuimpercentage 0,44% hoger. Het verzuimpercentage wordt sterk beïnvloed door de langdurige ziektegevallen. In de helft van deze gevallen gaat het om niet vermijdbaar verzuim. De oorzaken hiervan zijn medisch gerelateerd en voor de werkgever niet beïnvloedbaar. Hierbij onderzoeken we samen met de medewerker de mogelijkheden om toch van betekenis te zijn: uitgangspunt is te kijken naar wat de medewerker nog wél kan, ondanks zijn of haar medische beperkingen.

Kijkend naar de oorzaken van het verzuim wordt de toegenomen gemiddelde leeftijd herkend als belangrijke factor. Hetzelfde geldt voor extra druk op de werk-privébalans door mantelzorg. In het kader van preventie en duurzame inzetbaarheid is de verdere ontwikkeling en implementatie van het levensfasepersoneelsbeleid van belang.

Wij streven naar een ziekteverzuimpercentage van onder de 5%. De ontwikkeling richting eigen regiemodel en meer focus op het voorkomen van ziekte, het versterken van het (arbo)beleid met meer accent op gedrag, duurzame inzetbaarheid en vitaliteit en een verbeterde verzuimbegeleiding moeten hier aan bijdragen.

-> Zie ook figuur ziekteverzuim op pagina 89.

5.2 STRATEGISCH EN LEVENSFASE- BEWUST PERSONEELSBELEID

In 2016 is in het strategisch personeelsplan een beeld geschetst van het personeelsbestand en de toekomstige personeelsbehoefte van ROC Friese Poort. In 2017 is de vertaling naar beleid en vervolgacties gemaakt. Doelstelling van het strategische personeelsplan is HRM beleid te ontwikkelen, waarmee de voorspelde frictie op een goede en kansrijke wijze wordt aangepakt en de personele bezetting steeds aansluit bij onze ambities.

Sinds 2014 is er binnen ROC Friese Poort hernieuwde aandacht voor levensfasebewust personeelsbeleid. Het onderwerp is niet nieuw, maar vraagt meer aandacht als gevolg van verschillende ontwikkelingen, zowel intern als extern. We onderkennen uitdagingen die samenhangen met specifieke levensfasen en ROC Friese Poort wil hier op inspelen door haar medewerkers in de

verschillende levensfasen passende faciliteiten te bieden om de inzetbaarheid te behouden of te vergroten. De in 2014 vastgestelde notitie 'Levensfasebewust personeelsbeleid' biedt een goede basis voor de invulling van dit beleid. Ter ondersteuning van de implementatie wordt aanvullend instrumentarium ontwikkeld.

Aandacht voor de oudere én de startende docent is vormgegeven door het invoeren van de regelingen mentor-gezel en mentor-starter en de vrijstelling beginnende docenten. De regeling mentor-gezel waarbij het team de mogelijkheid heeft een half jaar voor pensionering van de oudere docent de opvolger al boven formatie aan te nemen en in te werken, is op 1 januari 2017 in werking getreden. Hiermee kan de oudere docent (en ook het team als geheel) worden ontlast, terwijl de overdracht van kennis geborgd wordt. De regeling vrijstelling beginnende docenten is per 1 augustus 2016 in werking getreden en werkt in combinatie met de regeling mentor-starter. De eerste betreft een tijdsfacilitering voor de startende docent, de tweede een tijdsfacilitering voor de oudere docent om de taak als mentor te kunnen vervullen.

Vanuit het belang dat wordt gehecht aan de werving, aanname en het behouden en professiona-

liseren van beginnende docenten, wordt gekeken naar aanvullende maatregelen waarmee een bijdrage kan worden geleverd aan hun (blijvende) inzetbaarheid. Voor de oudere docenten is eveneens aanvullend beleid in ontwikkeling, terwijl ook de groep medewerkers van 40 tot 60 jaar de aandacht heeft.

De inzet van het jaargesprek als instrument is onder meer van belang omdat dit het moment is waarop leidinggevende en medewerker stil kunnen staan bij de verschillende onderdelen van het HRM-beleid en hierover afspraken kunnen maken. De duurzame inzetbaarheid van de medewerker is een belangrijk onderdeel van het gesprek.

5.3 PERSONEELSBESTAND

Het aantal medewerkers is in 2017 gestegen. Per 31-12-2017 werkten er 1619 medewerkers bij ROC Friese Poort, eind 2016 waren dit er 1531. Gemeten in fte's was de omvang van het personeelsbestand eind 2017 1257,42 fte. Ten opzichte van eind 2016 is dit een toename van 56,46 fte.

De percentages in- en uitstroom lagen met respectievelijk 12,54% en 7,78% lager dan in 2016. De toename van het aantal medewerkers wordt met name veroorzaakt door de inzet van tijdelijke medewerkers in het kader van het Bestuursakkoord en de invoering van de nieuwe kwalificatiestructuur. Er waren geen onvervulde vacatures onderwijspersoneel. Om ervoor te zorgen dat ons personeelsbestand afgestemd blijft op toekomstige ontwikkelingen is het belangrijk om prognoses met betrekking tot de meerjarenformatie niet alleen in kwantitatieve zin, maar ook kwalitatief inzichtelijk te hebben. Dit hebben we gerealiseerd door het opstellen van een strategisch personeelsplan.

ROC Friese Poort voert een beleid dat is gericht op het beheersen van de wachtgeldkosten. De belangrijkste instroom in het wachtgeld wordt veroorzaakt door schommelingen in de formatie en door vervangingsvacatures, waardoor tijdelijke contracten aflopen. Eind 2017 kwamen zes wachtgelden op grond van de BW-regeling ten laste van ROC Friese Poort. Eind 2016 waren dat er tien.

Doelstelling is om het percentage tijdelijke contracten in de pas te laten lopen met het aandeel additionele formatie. Met een flexibele schil van ruim 18% ultimo 2017 ligt dit in lijn met de begroting.

Voor wat betreft de samenstelling van het personeelsbestand is de doelstelling dat minimaal 70% wordt ingezet ten behoeve van

het primaire proces. Met een verhouding van 75,14% OP/BOBP tot 24,86% AOBP wordt deze doelstelling ruimschoots behaald. De gemiddelde leeftijd van de medewerkers lag in 2017 iets boven de 46 jaar (46,12). In 2016 was dit 45,84 jaar.

Onderstaande tabellen voor medewerkers in (bruto) fte, personeelsverloop, medewerkers in aantallen en een overzicht van het functiebouwwerk in fte onderverdeeld per functie-categorie (peildatum 31-12-2017). Het betreft medewerkers in eigen loondienst (geen stagiaires, vrijwilligers en RvT). Bij de gegevens in aantallen is er alleen op hoofdaanstelling uitgedraaid, bij de gegevens in fte zijn alle aanstellingen uitgedraaid. De GO's (geen overeenkomst) zonder uren zijn eruit gefilterd bij alle tabellen.

GEMIDDELDE LEEFTIJD PER VESTIGING EN TOTAAL

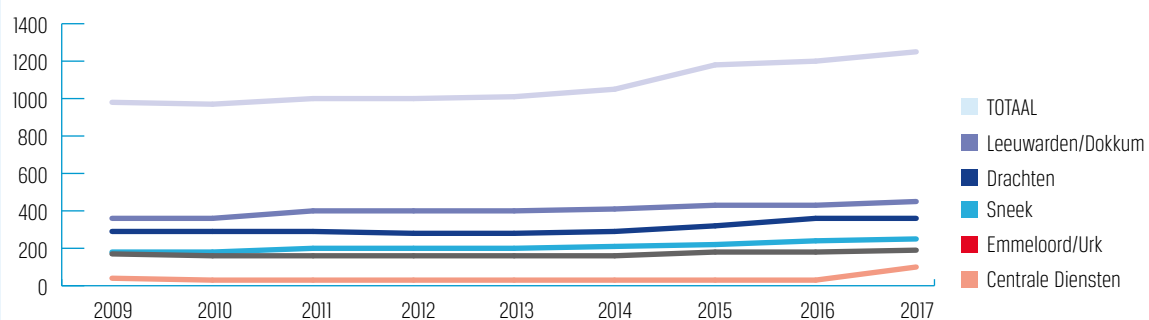
	DRACHTEN	EMMELOORD/ URK	LEEWARDEN/ DOKKUM	SNEEK	CENTRALE DIENSTEN	TOTAAL
2017	47	46	47	44	45	46
2016	47	46	46	45	47	46
2015	48	47	47	46	46	47
2014	48	47	48	47	46	47

MEDEWERKERS IN FTE

CATEGORIE	FTE TIJDELIJK	FTE VAST	TOTAAL 2016	FTE TIJDELIJK	FTE VAST	TOTAAL 2017
OP	123,35	631,82	755,17	119,52	666,44	785,96
AOBP	28,06	267,37	295,43	39,72	272,92	312,64
BOBP	40,74	109,62	150,37	48,03	110,79	158,83
TOTAAL	192,15	1008,81	1200,96	207,27	1050,15	1257,42

VESTIGING	OP	AOBP	BOBP	TOTAAL 2017
Centrale Diensten	1,9511	67,7281	0	69,68
Drachten	206,56	73,69	47,49	327,74
Emmeloord/Urk	110,60	40,34	17,05	167,99
Leeuwarden/Dokkum	299,73	86,19	54,04	439,96
Sneek	167,12	44,68	40,25	252,05
TOTAAL	785,96	312,64	158,83	1257,42

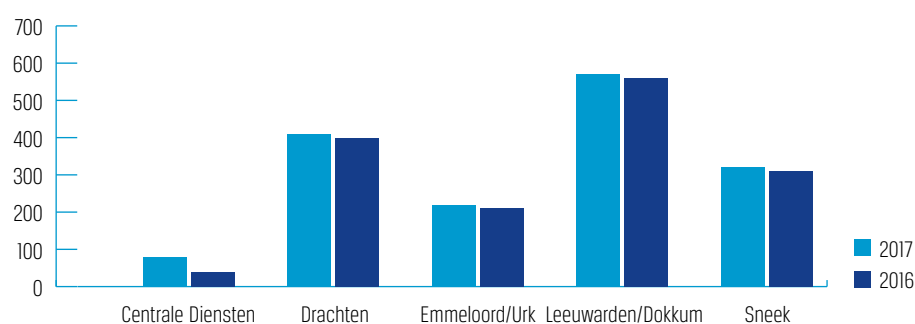
MEDEWERKERS IN FTE

MEDEWERKERS IN AANTALLEN

	2016		2017	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Instroom	203	13,26%	246	12,54%
Uitstroom	126	8,23%	161	7,78%
TOTAAL	192,15	1008,81	1200,96	207,27

VESTIGING	TOTAAL 2017	TOTAAL 2016
Centrale Diensten	80	36
Drachten	409	406
Emmeloord/Urk	226	212
Leeuwarden/Dokkum	573	566
Sneek	331	311
TOTAAL	1619	1531

VESTIGING	MANNEN	VROUWEN	TOTAAL 2017
Centrale Diensten	46	34	80
Drachten	187	222	409
Emmeloord/Urk	91	135	226
Leeuwarden/Dokkum	219	354	573
Sneek	149	182	331
TOTAAL	692	927	1619

VESTIGING	OP	AOBP	BOBP	TOTAAL 2017	OP	AOBP	BOBP	TOTAAL 2016
Centrale Diensten	1	79	0	80	0	36	0	36
Drachten	249	98	62	409	245	100	61	406
Emmeloord/Urk	143	54	29	226	133	53	26	212
Leeuwarden/Dokkum	384	112	77	573	371	121	74	566
Sneek	216	61	54	331	197	69	45	311
TOTAAL	993	404	222	1619	946	379	206	1531

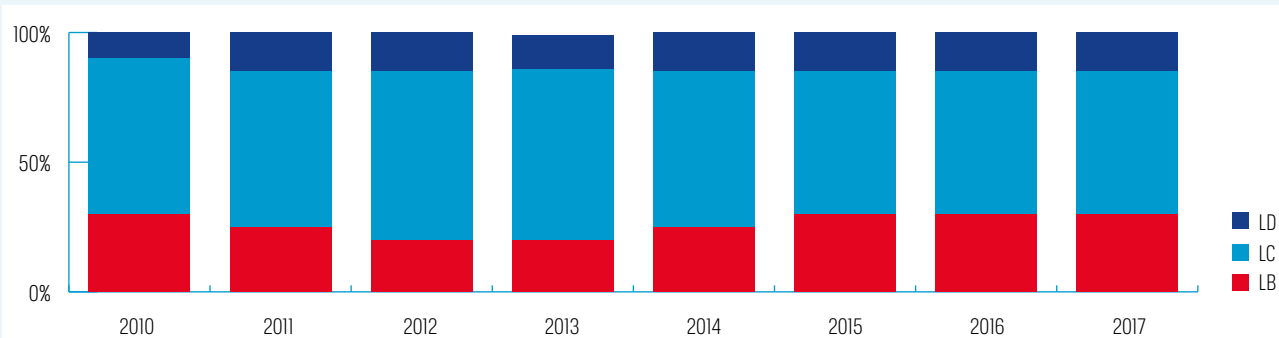
FUNCTIEBOUWWERK OP/BOBP

Functieschaal	2017		2016	
	Aantal fte	Percentage	Aantal fte	Percentage
Schaal 1-6	11,21	1,19%	14,29	1,58%
Schaal 7-11	854,11	90,40%	807,36	89,16%
Schaal 12+	79,47	8,41%	83,89	9,26%
TOTAAL	944,79	100%	905,53	100%

FUNCTIEBOUWWERK AOBP

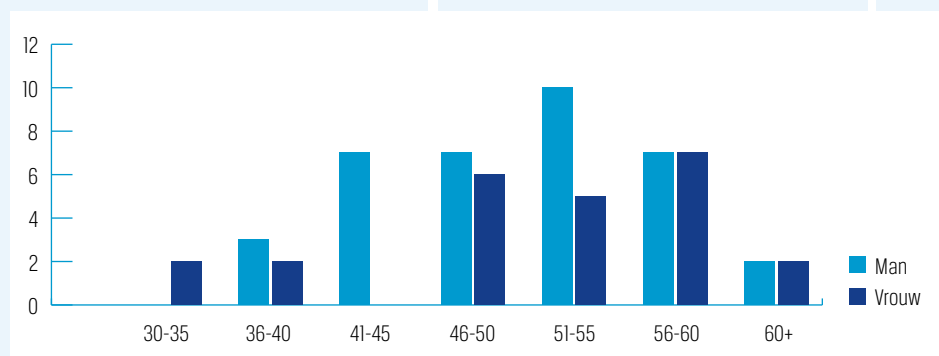
Functieschaal	2017		2016	
	Aantal fte	Percentage	Aantal fte	Percentage
Schaal 1-6	164,42	52,59%	161,36	54,99%
Schaal 7-11	119,55	38,24%	108,40	36,94%
Schaal 12+	28,67	9,17%	23,67	8,07%
TOTAAL	312,64	100%	293,43	100%

FUNCTIEMIX

5.4 WET EVENREDIGE VERTEGENWOORDIGING VAN VROUWEN IN MANAGEMENTFUNCTIES

De personeelsopbouw binnen het management (het CvB, de (ad-junct) vestigingsdirecteuren en opleidingsmanagers) van ROC Friese Poort was in het jaar 2017 als volgt:

Management in aantallen in 2017, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd. In totaal waren er 69 medewerkers (incl. opleidingsmanagers) werkzaam binnen het management bij ROC Friese Poort: 42 mannen en 27 vrouwen (61% om 39%).

De leeftijdscategorie 51-55 jaar is het grootst bij de mannen, de vrouwen zijn het meest vertegenwoordigd in de leeftijdscategorie 56-60 jaar.

Ultimo 2017 zijn alle leidinggevendenden 30 jaar of ouder. Vier leidinggevendenden zijn 60 jaar of ouder. In 2016 waren er vijf leidinggevendenden ouder dan 60 jaar.

5.5 ARBEIDSVOORWAARDEN

GENERIEK FUNCTIEHUIS

In 2017 is een start gemaakt met de ontwikkeling van een nieuw generiek functiehuis. Enerzijds omdat het huidige bouwwerk op meerdere punten verouderd is en het tijd is voor een actualisatie. Anderzijds omdat onze nieuwe visie 'Wendbaar onderwijs, waardevolle mensen' met vier beloften voor de toekomst vraagt om een functiebouwwerk dat deze visie en de organisatie ondersteunt. Dit traject wordt in 2018 vervolgd.

WERKKOSTENREGELING

In het kader van de werkkostenregeling (WKR) is besloten om de beschikbare vrije ruimte in 2017 te benutten met vier componenten:

- Fietsregeling.
- Fitnessregeling met onbeperkte openstelling van de fitnesslocaties en toevoeging van zwemabonnementen met een gelimiteerd bedrag.
- Mobiele device regeling.
- Sportkleding/sportattributenregeling.
- Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering.

De uitvoering vond plaats op basis van een open inschrijving voor alle componenten. Voor ieder component was een vooraf

vastgesteld budget beschikbaar en stond het maximaal uit te ruilen bedrag vooraf vast. De fiets- en mobile device regeling bleken het meest populair.

BAPO

Er waren 469 BAPO-gerechtigden. Dat zijn medewerkers die op 1 januari 2017 55 jaar of ouder waren. 195 medewerkers hebben gebruik gemaakt van de BAPO-regeling. Dit staat gelijk aan ruim 41% van het aantal BAPO gerechtigden.

Onderstaand een overzicht van het aantal medewerkers dat BAPO heeft opgenomen en het totaal aantal in FTE wat aan BAPO is opgenomen.

DEELNAME BAPO

	OP BAPO		OBP BAPO		TOTAAL BAPO	
	AANTAL	FTE	AANTAL	FTE	AANTAL	FTE
Drachten	42	6,09	9	1,11	51	7,20
Emmeloord	15	1,76	3	0,46	18	2,23
Leeuwarden / Dokkum	59	6,67	22	2,42	81	9,09
Sneek	29	3,28	7	0,93	36	4,21
Centrale Diensten	0	0,00	9	1,06	9	1,06
TOTAAL 2017	145	17,80	50	5,99	195	23,79
Totaal 2016	139	17,03	58	7,39	197	24,42

OP=OP EN BOBP
OBP=AOBP

ZIEKTEVERZUIM

Onderstaand een overzicht van het ziekteverzuim. Er is gebruik gemaakt van kengetal VP2, bij kengetal VP2 tellen zieken langer dan één jaar niet mee. VP2 wordt gebruikt om vergelijkingen te maken met andere sectoren. Bij de meldingsfrequentie wordt het aantal verzuimmeldingen in de verslagperiode gedeeld door het aantal medewerkers in de verslagperiode. Bij totalen zijn alle functiegroepen meegenomen zoals bijvoorbeeld directie.

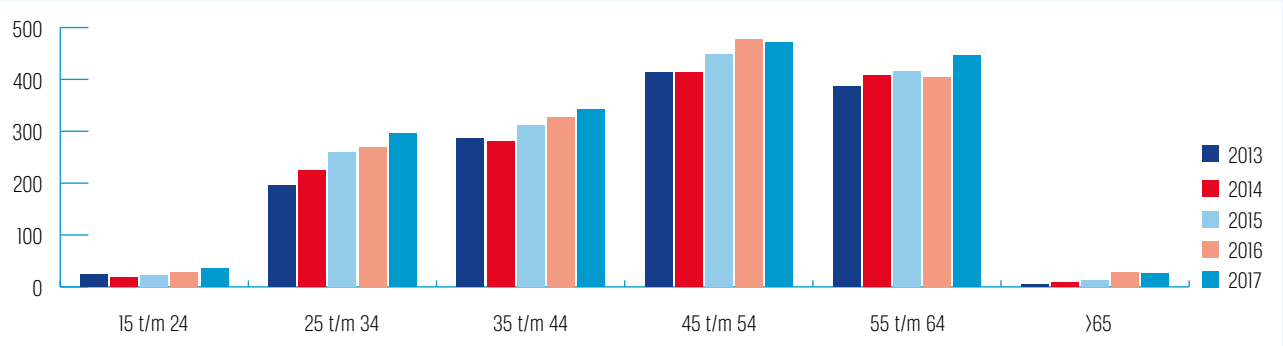
VERZUIMPERCENTAGE 2016 IN %	DRACHTEN	EMMELOORD/URK	LEEUWARDEN/DOKKUM	SNEEK	CENTRALE DIENSTEN	TOTAAL
OP	4,35	5,87	4,87	5,43	0	4,98
BOBP	9,01	0,81	4,85	2,28	0	5
AOBP	6,32	9,5	6,62	5,53	3,71	6,44
TOTAAL	5,86	6,4	5,22	5,04	3,41	5,46

MELDINGSFREQUENTIE	DRACHTEN	EMMELOORD/URK	LEEUWARDEN/DOKKUM	SNEEK	CENTRALE DIENSTEN	TOTAAL
MF 2016	0,89	0,67	1,15	0,99	0,91	0,97
MF 2017	0,78	0,59	1,06	0,84	1,08	0,89

VERZUIMPERCENTAGE 2017 IN %	DRACHTEN	EMMELOORD/URK	LEEUWARDEN/DOKKUM	SNEEK	CENTRALE DIENSTEN	TOTAAL
OP	4,73	4,22	5,27	4,22	0,46	4,74
BOBP	6,64	1,36	4,26	2,24	0	4,04
AOBP	5,66	8,12	5,49	5,85	4,19	5,63
TOTAAL	5,18	4,83	5,08	4,22	3,95	4,84

LEEFTIJDOPBOUW

Onderstaand een overzicht en een grafiek van de leeftijdsopbouw van de medewerkers in eigen loondienst.

LEEFTIJDGROEP	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
15 t/m 24	25	23	25	19	23	27	36
25 t/m 34	198	187	196	225	260	269	295
35 t/m 44	289	293	286	280	311	326	343
45 t/m 54	420	413	414	413	448	478	472
55 t/m 64	348	362	387	407	415	404	447
> 65	1	4	5	8	13	27	26
TOTAAL	1281	1282	1313	1352	1470	1531	1619

-> In bijlage 4 vindt u alle tabellen uit het Sociaal Jaarverslag 2017.

“Voor alle studenten, medewerkers en bezoekers van onze locaties is het van belang te kunnen studeren en werken in een omgeving die als veilig wordt ervaren. Ongevallen moeten zoveel mogelijk worden voorkomen en tegen incidenten moet worden opgetreden”

06

> BEDRIJFSVOERING

**LET'S
SHARE**

6.1 KWALITEITSZORG

ROC Friese Poort werkt aan kwaliteitsverbetering in het onderwijs. Door contacten met het werkveld, de MBO Raad, ouders en andere onderwijsinstellingen wordt inzicht verkregen in hoe stakeholders het onderwijs waarderen en hoe zij de samenwerking met ROC Friese Poort vorm willen geven. Ook studenten geven feedback op het onderwijs en denken mee over de realisatie van verbeteringen. Vervolgens wordt er op systematische wijze gewerkt aan kwaliteitsverbetering. Hierbij wordt de PDCA/IMWR cyclus doorlopen, waarbij ieder vanuit zijn/ haar eigen rol bijdraagt aan de gewenste kwaliteitsverbetering. Er worden op diverse niveaus in de organisatie evaluaties en metingen uitgevoerd.

VISIE EN ONDERZOEKSKADER

Het visiedocument geeft richting aan het onderwijs. Wendbaar onderwijs krijgt een plaats in de onderwijspraktijk. Nieuwe ontwikkelingen hebben extra toegevoegde waarde voor studenten, bedrijven of voor de onderwijsteams. Teams worden uitgedaagd deze eigen aspecten van kwaliteit vorm te geven en te evalueren zodat de effecten in de praktijk te benoemen zijn.

De aandachtsgebieden van kwaliteitszorg en ambitie blijven:

- Het zichtbaar maken van de kwaliteit van ROC Friese Poort.
- Het in kaart brengen van kansen om te verbeteren.
- Het uitvoeren van verbeteringen in relatie tot kwaliteitszorg en ambitie.

Het afgelopen jaar heeft vooral in het teken gestaan van het versterken van de kwaliteitscultuur. Niet de systemen en de documenten zijn het belangrijkste, maar de wijze waarop we samenwerken aan de realisatie van 'state of the art' onderwijs. De uitspraak 'van systemen naar genen' geeft de intentie weer. Teams krijgen meer professionele ruimte om eigen aspecten van kwaliteit boven op de basiskwaliteit vorm te geven. Onderwijsteams hebben de behoefte om de eigen onderwijskwaliteit goed in beeld te brengen. In Office 365 kunnen teams nu een 'eigen teampage' maken en daar samen in werken.

LEREN EN ONTWIKKELEN

Het afgelopen jaar is besloten om mee te doen aan een instellings-audit van het landelijk kwaliteitsnetwerk. Deze audit vindt plaats in het najaar van 2018. De kracht van het netwerk is samen kennis opbouwen en die kennis delen. ROC Friese Poort heeft actief deelgenomen aan diverse activiteiten.

ROC Friese Poort focust op waardevolle mensen. Er zijn diverse leertrajecten ontwikkeld en doorlopen om een gemeenschappelijk kader te ontwikkelen rond kwaliteitszorg en om ambitie en vaardigheden te vergroten. Dit geldt bijvoorbeeld voor de docenten kwaliteitszorg, de onderwijskundigen, de auditoren en betrokkenen bij examinering. De investering die vorig jaar is gepleegd om de kwaliteitsborging van de examinering en de diplomering te optimaliseren is nu zichtbaar in de dagelijkse onderwijspraktijk. Kwaliteitsbewustzijn leidt tot actief participeren in het examenproces en vanuit de eigen rol bijdragen aan het eindresultaat. Verbetermogelijkheden zijn steeds beter in beeld.

De contacten met het bedrijfsleven zijn door veel opleidingen geïntensiveerd. Steeds meer onderwijs vindt plaats op locatie. Deze wisselwerking maakt dat er in het onderwijs ook rekening gehouden kan worden met de behoefte van de beroepspraktijk. De inzet van keuzedelen maakt dat studenten extra voorbereid worden op de beroepspraktijk of doorstroom. Deze voorbeelden van wendbaar onderwijs vragen bij de kwaliteitsborging om verdieping omdat de wettelijke vereisten

vast liggen en de onderwijspraktijk in beweging is. ROC Friese Poort kent een SR en een OR. Daarnaast participeren we in veel regionale, landelijke en internationale netwerken. Feedback vanuit een andere invalshoek kan verfrissend zijn. Daarom zijn 'de masterminds' en de 'bureaucratiebrigade' in het leven geroepen. Beide groepen werken aan verbetervoorstellen, aan slimme antwoorden op complexe vraagstukken.

AUDITS

Gedurende het jaar zijn er diverse interne audits. Het kader hiervoor wordt gevormd door de strategie en het beleid van ROC Friese Poort, zoals het visiedocument en het onderwijsconcept Actief Leren.

Maar ook door het onderzoekskader mbo 2017 van de inspectie. Het doel van de audits is vaststellen in hoeverre de teams voldoen aan in- en externe kwaliteitseisen. In 2017 zijn er twintig teamaudits uitgevoerd. Teams kiezen ervoor om vaker de eigen onderwijskwaliteit zelf in beeld te brengen. Zo heeft een aantal teams een presentatie gehouden over een gebied dat onderzocht werd tijdens een audit. Bij vrijwel alle teamaudits zijn externe auditoren aanwezig geweest uit de pool van zeven christelijke roc's waarmee ROC Friese Poort samenwerkt. Alle auditoren zijn in 2017 (bij) geschoold en twee auditoren zijn dit jaar gecertificeerd als lead auditor bij Hobeon.

“Door contacten met het werkveld, de MBO Raad, ouders en andere onderwijsinstellingen wordt inzicht verkregen in hoe stakeholders het onderwijs waarderen en hoe zij de samenwerking met ROC Friese Poort vorm willen geven. Ook studenten geven feedback op het onderwijs en denken mee over de realisatie van verbeteringen.”

6.2 KLACHTENREGELINGEN

ROC Friese Poort kent een viertal commissies voor bezwaar en beroep:

- Klachtencommissie.
- Privacycommissie.
- Commissie Arbeidszaken.
- Commissie van Beroep voor de Examen.

KLACHTENCOMMISSIE / BEZWAARADVIESCOMMISSIE

Bij de klachtencommissie is in 2017 één klacht binnengekomen. Dit betrof een bezwaar in verband met een voornemen tot verwijdering. Deze klacht is niet in behandeling genomen. Reden is dat op grond van het reglement voor de behandeling van klachten de klacht eerst ingediend had moeten worden bij de vestigingsdirecteur van de locatie.

In het kader van de verwijderingsprocedure heeft het CvB de klachtencommissie (als bezwaaradviescommissie) gevraagd in deze zaak een advies aan het CvB uit te brengen. De reden voor het voorgenomen besluit tot verwijdering was herhaaldelijk wangedrag richting docenten en medestudenten. De bezwaaradviescommissie heeft een hoorzitting gehouden en aan het CvB geadviseerd om het ingediende bezwaar ongegrond te verklaren omdat het wangedrag en daarmee de onveilige situatie van de medestudenten en de docenten voldoende is aangetoond.

Wel heeft de bezwaaradviescommissie verweerder en verzoeker

nadrukkelijk geadviseerd om in gesprek te gaan over de mogelijkheid om op een andere vestiging van ROC Friese Poort de opleiding alsnog te vervolgen. Het CvB heeft dit advies overgenomen. De klager heeft hier uiteindelijk geen gebruik van gemaakt.

PRIVACYCOMMISSIE

De privacycommissie heeft in het verslagjaar geen klachten ontvangen.

COMMISSIE ARBEIDSZAKEN

Ook de commissie arbeidszaken heeft in het verslagjaar geen klachten ontvangen.

COMMISSIE VAN BEROEP VOOR DE EXAMENS

Er is in verslagjaar 2017 één beroepsschrift binnengekomen. Het ingediende beroepsschrift is niet ontvankelijk verklaard omdat het in de onderhavige zaak volgens de OER formatieve toetsing betrof en geen examen. Ook voor de opdrachten die met een onvoldoende waren beoordeeld kon om dezelfde reden geen beroep worden aangetekend.

De klager is gewezen op de mogelijkheid om de zaak voor te leggen aan de vestigingsdirecteur en tegen de uitspraak een klacht in te dienen bij de klachtencommissie van ROC Friese Poort.

OMBUDSLIJN MBO

Bij de ombudslijn mbo is in het verslagjaar één klacht ingediend. De klacht betrof beëindiging van

de studie in verband met problemen met de VOG-aanvraag. Er zijn gesprekken gevoerd en afspraken gemaakt over het voortzetten van de studie. De klacht is binnen de gestelde termijn door de vestigingsdirectie naar tevredenheid van de klager opgelost.

HET NIEUWE KLACHTRECHT PER 1 AUGUSTUS 2017

Het klachtrecht is vanaf 1 augustus 2017 wettelijk verankerd. ROC Friese Poort had reeds een reglement voor behandeling van klachten en een daarbij behorend reglement algemene bepalingen. De belangrijkste wijzigingen zijn:

1. Voorheen kon er uitsluitend een klacht bij de klachtencommissie worden ingediend tegen een uitspraak van de vestigingsdirecteur. Thans wordt de informele fase wel gestimuleerd, echter deze kan niet worden afgedwongen op het moment dat er een klacht bij de klachtencommissie wordt ingediend.
2. Voorheen kon men een klacht indienen n.a.v. een besluit en/of uitspraak. Op basis van de nieuwe wetgeving kan ook een klacht ingediend worden t.a.v. een gedraging.
3. De termijnen zijn gewijzigd.

PUBLICATIE

De klachtenregelingen en het register van de klachtencommissies (samenstelling) zijn openbaar gemaakt via de website van ROC Friese Poort en tevens gepubliceerd op de ELO en het intranet.

6.3 HUISVESTING

De afgelopen jaren heeft ROC Friese Poort aan verschillende huisvestingsopgaven gewerkt en ook de komende jaren staat er weer een aantal opgaven op de agenda. Om het overzicht te bewaken en te blijven aansluiten bij de herijkte visie van ROC Friese Poort is de wens om de plannen per vestiging meer in samenhang in beeld te brengen en het beleid explicieter te verankeren in een strategisch huisvestingsplan (SHP).

In het SHP zijn de doelen, ambities en risico's voor de huisvesting voor de komende jaren in beeld gebracht voor de totale portefeuille en per vestiging en gebouw. Het gaat om de ontwikkelingen voor de komende vijf jaar met waar mogelijk een doorkijk richting langere termijn. Ten grondslag aan de strategie voor onderwijs-huisvesting ligt het visiedocument 'Wendbaar onderwijs, Waardevolle mensen'. De visie is vastgelegd in vier beloften die aangeven hoe ROC Friese Poort de komende jaren graag het onderwijs wil vormgeven – van het voorop willen lopen op de ontwikkelingen in het werkveld tot aan het verbinden aan de regio.

De vier beloften zijn ten behoeve de toets van de huidige portefeuille vertaald in zes huisvestingsdoelen, waaraan de leeromgeving van de ROC Friese Poort in de ideale situatie voldoet:

- Duurzaam.
- Wendbaar ten opzichte van vraag en aanbod.
- Mogelijkheid voor cross-overs.
- Interessante leeromgeving.
- Geschikt voor diverse doelgroepen.
- Aansluiting bij 'couleur locale'.

In het verlengde van de visie, zijn de zes huisvestingsdoelen een weergave van de ontwikkelingsrichting van de leeromgeving. Waar in traditionele onderwijsvormen de studenten en docenten vooral op één plek waren te vinden, wordt onderwijshuisvesting nu steeds meer opgevat als een thuisbasis in een netwerk van locaties van waaruit een student kan studeren. Dit betekent dat een student aan ROC Friese Poort onderwijs volgt in een school, vaardigheden leert bij een bedrijf of een project uitvoert op een tijdelijk ingerichte projectlocatie in de regio.

De school is er om de basisvaardigheden aan te leren en vormt daarnaast een essentiële plek voor kennisuitwisseling en informele ontmoeting met medestudenten en docenten. De leeromgeving van ROC Friese Poort is op dit vlak in transitie. Van een 'hybride light' omgeving - leren op verschillende

plekken in het veld – is er een beweging naar steeds meer 'hybride inclusief', waarbij het werkveld ook naar binnen wordt gehaald of andersom, dat een groep studenten in het werkveld huist.

De opgeleverde nieuwbouw van de opleiding Uniformberoepen in Leeuwarden (2017) sluit aan bij de relatieve kleinschaligheid en herkenbaarheid van onze schoolgebouwen. Daarnaast zijn de duurzaamheidsambities maximaal ingevuld door 100% energie neutraal en circulair te bouwen. Als eerste schoolgebouw in Nederland! Aansluiten bij het werkveld krijgt een impuls door een intentieverklaring te tekenen voor huur in het nieuwe SC Cambuur stadion. Naast het stadion vindt er grootschalige gebiedsontwikkeling plaats zodat leren in de praktijk optimaal kan plaatsvinden.

Vanuit het Masterplan Huisvesting zijn in 2017 de volgende acties uitgevoerd:

- Realisatie nieuwbouw Uniformberoepen Leeuwarden.
- Vaststellen Strategisch Huisvestingsplan 2018 – 2023.
- Scenarioanalyse nieuwbouw of renovatie gebouw D campus Drachten.
- Intentieovereenkomst huur nieuw Cambuurstadion ten behoeve van de opleidingen Handel & Ondernemerschap en Economie & Administratie.

6.4 INKOOP

Het inkoopbeleid is gericht op kwaliteit en kosten. Verder zijn er wettelijke verplichtingen met betrekking tot Europese aanbestedingen. Via Europese aanbestedingen zijn contracten afgesloten met KPMG (accountant), RAET (HRM-, personeel- en salarisadministratiesysteem), Randstad (flexibele arbeid en Payroll) en Dalstra Reizen (vervoer en reisbureau). Deze laatste aanbesteding is gezamenlijk met het Friesland College uitgevoerd. Hierdoor zijn voordelen in volume en kennis optimaal gebruikt.

DUURZAME INKOOP

ROC Friese Poort heeft minimaal 75% van het totale volume van de aankopen en investeringen duurzaam ingekocht. Het streven blijft om 100% duurzaam in te kopen. Het onderwerp duurzaamheid is opgenomen in het inkoopbeleid en alle de bestekken die bij mantelcontracten worden opgesteld.

“ROC Friese Poort heeft minimaal 75% van het totale volume van de aankopen en investeringen duurzaam ingekocht. Het streven blijft om 100% duurzaam in te kopen.”

6.5 FACILITAIRE DIENSTVERLENING

ONDERWIJSLOGISTIEK

Nieuwe eisen aan opleidingen, keuzemodulen en verbeteringswensen vanuit de organisatie maken dat het huidige plannings- en roostersysteem niet meer voldoet. We zien het proces van plannen en roosteren als een integraal proces. Er is besloten

over te gaan naar één applicatie voor onderwijsplanning en roostering. De opdracht tot levering en implementatie van het onderwijslogistiek systeem is gegund aan Advitrae met het product Xedule. In 2017 is het project in alle vestigingen geïmplementeerd.

“We zien het proces van plannen en roosteren als een integraal proces. Er is besloten over te gaan naar één applicatie voor onderwijsplanning en roostering.”

6.6 ICT

Goede ICT voorzieningen zijn noodzakelijk voor hedendaags onderwijs en up-to-date bedrijfsvoering. Ze zijn een voorwaarde om de missie en strategische doelstelling van ROC Friese Poort vorm te geven. In 2017 hebben daarom diverse verbeteringen hun beslag gekregen. Voor het verder ontwikkelen en versterken van de informatievoorziening en de ICT organisatie is een Informatie-manager en een nieuwe ICT manager in vast dienst gekomen. Verder is er in de bedrijfsvoering naast de centrale ICT servicedesk ook het ICT Beheer gecentraliseerd. Hierdoor kan efficiënter en meer uniform worden gewerkt voor alle locaties. Door de centralisatie is er op de locaties een start gemaakt met het creëren van de zogenoemde 'i-Punten'. Dit zijn informatie- en supportpunten, waarmee de aansluiting van ICT op het primaire proces kan worden gewaarborgd.

Er is een aantal projecten gestart die voor stevige veranderingen in het applicatielandschap zorg dragen.

- Eduarte
- Xedule
- Office 365.

Deze projecten zijn bedoeld om ROC Friese Poort toekomstbestendig te maken met mbo-branchebekende systemen. Zij ondersteunen de onderwijs- en de bedrijfsvoeringsprocessen op een uniforme én moderne wijze.

Meer op de achtergrond zijn diverse verbeteringen in gang gezet voor een optimalisatie van de ICT-voorzieningen. Hierdoor wordt een bredere inzet van ICT mogelijk gemaakt. Denk daarbij aan het verbeteren van de stabiliteit van het netwerk en de wifi voorzie-

ning. Ook beleidsmatig is gewerkt aan structuur en eenduidigheid. Belangrijk is wat de eindgebruiker kan verwachten van de afdeling ICT. Dit toetsen we jaarlijks periodiek in een tevredenheidsonderzoek.

“Goede ict voorzieningen zijn noodzakelijk voor hedendaags onderwijs. In de bedrijfsvoering is naast de centrale ICT Servicedesk daarom nu ook het ICT Beheer gecentraliseerd. Verder is een start gemaakt met de implementatie van Eduarte, Xedule en Office 365. Deze zorgen ervoor dat het onderwijsproces en de bedrijfsvoering uniform worden ondersteund.”

6.7 MARKETING EN COMMUNICATIE

ROC Friese Poort communiceert actief met diverse doelgroepen. De afdeling marketing en communicatie is (mede) verantwoordelijk voor de communicatie met potentiële studenten, ouders, medewerkers ROC Friese Poort en andere stakeholders die van belang zijn voor de school.

NIEUWE WERKWIJZE

Waar eerder nog sprake was van versnippering en een eigen aanpak per vestiging, is in 2016 ingezet op de branding naar één merk ROC Friese Poort en eenduidige ROC brede communicatie. Dit heeft ertoe geleid dat de medewerkers marketing en communicatie met ingang van 1 januari 2017 niet meer decentraal onder de vestigingsdirecteur vallen, maar centraal onder het hoofd Marketing en Communicatie. In de relatie met de vestingen is er vanaf deze datum sprake van 'opdrachtgever en opdrachtnemer'.

MARKETINGCOMMUNICATIE VOORLICHTINGSACTIVITEITEN

In 2016 is onderzoek gedaan naar de customer journey van toekomstige studenten. Dit onderzoek geeft inzicht in de stappen die de aankomende student maakt plus zijn/haar behoeften tijdens het studiekeuzeproces. De aanbevelingen worden uitgewerkt in een voorlichtingsplan voor studiejaar 2018 – 2019. In 2017 heeft al een pilot plaatsgevonden met een Open Huis op de vestiging Emmeloord/Urk. Studenten hadden een belangrijke rol bij de ontvangst en begeleiding van de bezoekers. De resultaten waren positief.

ONLINE MARKETING

Het gebruik van social media is het afgelopen jaar fors uitgebreid. Met campagnes en het gebruik van Instagram is ingezet op het werven van studenten, het vergroten van het aantal volgers en het vergroten van webcare. Hierbij worden regelmatig studenten ingezet voor vlogs en stories. Tevens is een start gemaakt met een redesign van de website van ROC Friese Poort om de gebruiksvriendelijkheid te vergroten.

PROJECTCOMMUNICATIE

M&C heeft bij diverse projecten zorg gedragen voor communicatie richting belanghebbenden. Deze projecten zijn:

- Onderwijslogistiek
- Office 365 / rocfriesespoortal.nl
- Eduarte
- Veranderingen ICT
- Midden yn'e mienskip
- HRM / Raet

STRATEGISCHE VISIE

Voor de ontwikkeling van een nieuw strategisch plan 2017 – 2022 is ingezet op participatie van en meedenken door medewerkers, studenten, ouders, bedrijfsleven en andere stakeholders. De input hiervan vormt de basis voor het strategisch plan. De strategische visie bestaat uit vier beloften van ROC Friese Poort aan studenten, medewerkers, bedrijfsleven en andere stakeholders. De visie is gepresenteerd tijdens een studiedag op 10 oktober 2017.

Deze nieuwe visie leidt tevens tot herijking van de positionering van ROC Friese Poort. Hier wordt in 2018 invulling aan gegeven.

DIGITALE WERKOMGEVING

Office365 is ingevoerd als digitale werkomgeving. De inzet hierbij van M&C was tweeledig: ten eerste communicatie rondom de implementatie en ten tweede de ontwikkeling van een portal met Office365 tools voor medewerkers en studenten. Deze portal moet bijdragen aan de verdere verbetering van samenwerking en interne communicatie.

EXCELLENTIEPROGRAMMA

Bij ROC Friese Poort lopen veel succesvolle studenten en enthousiaste docenten rond. Om deze groep excellente studenten en docenten in de spotlights te zetten is er de verkiezing ROC Friese Poort Stars 2017. Medewerkers, studenten, stagebedrijven en relaties kunnen hun eigen STAR nomineren. De winnaar in de categorie Uitblinkend stage Maedeh Rahimi is doorgedrongen tot de landelijk finale van Ambassadeur van het MBO. Docent Conrad Berghoef (winnaar van de Starverkiezing in 2016) is verkozen tot Docent van het Jaar. Zeven studenten hebben deelgenomen aan de finale van de landelijke Skills Heroes. Dylan Hiemstra (applicatieontwikkelaar) en Sven van der Zee (webdesigner) hebben de finale gewonnen. Hylke Bootsma (meubelmaker) werd tweede. Student Sven van der Zee mocht als winnaar deelnemen aan WorldSkills in Abu Dhabi voor het kampioenschap webdesigning.

EXTERNE COMMUNICATIE

Een van de opdrachten van M&C is versterking van de profilering van ROC Friese Poort naar buiten. Hiervoor is het team versterkt met een senior adviseur externe communicatie. In 2017 is ingezet op perscommunicatie en sponsoring. Zo zijn de contacten met de regionale pers geïntensiveerd en is de regie op perscommunicatie versterkt. Wat betreft sponsoring is de nadruk verlegd van zichtbaarheid naar maatschappelijke betrokkenheid en participatie. Een voorbeeld hiervan is een eigen podium tijdens het jaarlijkse bevrijdingsfestival, dat volledig wordt gerund door studenten.

“Het gebruik van social media is het afgelopen jaar fors uitgebreid. Met campagnes en het gebruik van Instagram is ingezet op het werven van studenten, het vergroten van het aantal volgers en het vergroten van webcare. Hierbij worden regelmatig studenten ingezet voor vlogs en stories.”

07

> FINANCIËN

**LET'S
SHARE**

7.1 FINANCIËN

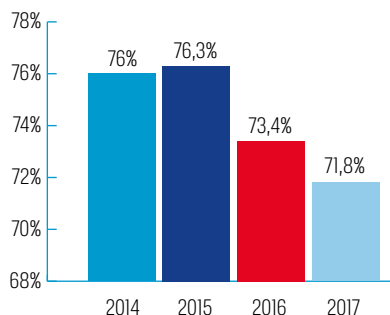
Op financieel gebied heeft ROC Friese Poort de zaken op orde. De liquiditeit en solvabiliteit voldoen aan de OCW-signaleringsgrenzen en de rentabiliteit ligt als gevolg van extra bestedingen op diverse beleidsterreinen een beperkt aantal jaren onder nul. Vanaf begrotingsjaar 2021 zal het resultaat weer boven nul liggen. In 2016 en 2017 is er extra in gezet op de invoering van de nieuwe kwalificatiestructuur en de uitvoering van meerdere onderwijs- en

ICT-projecten. Indien deze buiten beschouwing worden gelaten, ligt het genormaliseerde resultaat en de rentabiliteit (1,2%) boven nul. Bovendien heeft een gewijzigde verwerking van het cursusgeld geleid tot een eenmalige neerwaartse correctie van € 1,0 mln. in het resultaat 2017. De extra bestedingen en de correctie leiden per saldo tot een negatief resultaat en negatieve rentabiliteit in 2017. Het negatieve resultaat wordt gefinancierd uit het eigen vermogen,

waardoor de solvabiliteit is afgenomen. De solvabiliteit ligt ruim boven het gemiddelde in de sector en boven de gehanteerde signaleringsgrens OCW (60%). Dit is een gevolg van het financieren van investeringen in huisvesting en inventaris met eigen vermogen. Een groot deel van het vermogen ligt daarmee vast op langere termijn. Het is dan ook niet wenselijk om de solvabiliteit af te bouwen onder de signaleringsgrens gehanteerd door OCW.

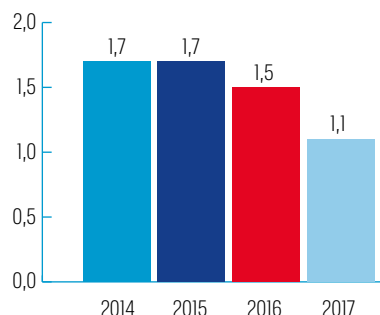
SOLVABILITEIT

EIGEN VERMOGEN / TOTAAL VERMOGEN *100%

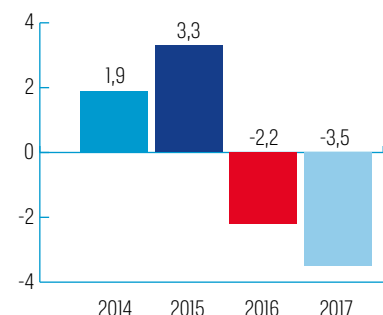
LIQUIDITEIT

VLOTTENDE ACTIVA EN LIQUIDE MIDDELEN / KORTLOPENDE SCHULDEN

RENTABILITEIT (GENORMALISEERD)

NETTO RESULTAAT / TOTALE BATEN *100%

De liquiditeit geeft aan in welke mate aan de kortlopende verplichtingen kan worden voldaan. OCW hanteert een regelgrens van 0,5. Ultimo 2017 bedraagt de liquiditeit 2017 1,1. De afname is vooral een gevolg van de investering in huisvesting Uniformberoepen, die volledig met eigen middelen is betaald.

7.2 RESULTATEN 2017

EXPLOITATIE 2017

Het resultaat over 2017 ligt € 1,3 mln. lager dan begroot. Het netto resultaat van +/- € 4,2 mln. (begroot +/- € 2,9 mln.) bestaat uit een eenmalige niet begrote correctie in de verwerking ontvangen cursusgelden van +/- € 1,0 mln., een incidenteel resultaat van +/- € 4,6 mln. (begroot +/- € 4,0 mln.) en een structureel resultaat van € 1,4 mln. (begroot: € 1,1 mln.). De eenmalige activiteiten bestaan uit de invoering Herziene Kwalificatie Structuur, diverse beleidsprojecten en besteding van de dividenduitkering 2016. Het structurele resultaat ligt per saldo € 0,3 mln. hoger door een aantal factoren. Enerzijds zorgen de gestegen omzet contractonderwijs en de vrijval op een tweetal voorzieningen voor een hoger resultaat. Anderzijds heeft de uitvoering van een aantal bouwkundige aanpassingen en de inhuur van extern personeel voor met name ziektevervanging gezorgd voor een lager resultaat.

EXPLOITATIE (* € 1 MILJOEN)	REALISATIE 2017	BEGROTING 2017	REALISATIE 2016
BATEN	119,9	113,2	111,2
Rijksbijdragen	109,4	104,6	101,4
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	0,8	0,6	0,7
College-, cursus-, les- en examengelden	0,8	1,5	1,5
Baten werk in opdracht van derden	6,4	4,7	5,4
Overige baten	2,5	1,8	2,2
LASTEN	124,0	116,0	113,7
Personeel	96,8	90,3	88,5
Afschrijvingen	7,7	8,0	7,3
Huisvestingslasten	6,1	5,8	5,6
Overige lasten	13,4	11,9	12,3
Financiële baten en lasten	0,1	-0,1	0,2
RESULTAAT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-4,0	-2,9	-2,3
Belastingen	0,2	0,0	0,1
NETTO RESULTAAT	-4,2	-2,9	-2,4

TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEPOSTEN

De baten liggen hoger door stijging van de rijksbijdrage in verband met compensatie van het macro studentenvolume, gestegen werkgeverspremies (pensioenpremie en -grondslag en WAO/WIA) in 2017 en een hogere besteding op diverse doelsubsidies, waaronder meer inzet van kwaliteitsgelden en prestatiesubsidie voortijdig schoolverlaten en studiewaarde. De werken voor derden liggen hoger door meer opbrengsten contractonderwijs, meer detachering van personeel, hogere projectsubsidies (School als vindplaats, Infraprojecten, Maritieme Yacht Builders Academy) en studentenbijdragen. Tegenover deze hogere bijdragen staan ook hogere kosten van inzet personeel en materieel.

De lasten liggen hoger bij personeel door stijging van de pensi-

oengrondslag en pensioen- en WAO/WIA-premie. Daarnaast is er meer personeel ingezet. De gemiddelde netto inzet (inclusief BO) over 2017 bedraagt 1.265 fte tegenover een begrote inzet van 1.233 fte. De hogere inzet heeft plaatsgevonden op het niet begrote deel van de invoering nieuwe kwalificatiestructuur (iHKS), studentengroei 17-18, toename van het contractonderwijs, diverse projecten en hogere ziektevervanging. De inzet op de ontwikkeling van iHKS en de uitvoering van een aantal beleidsprojecten (Midden yn de Mienskip, onderwijslogistiek, etc.) kennen een eenmalig karakter en leiden tot het hogere exploitatieverlies. Dit wordt gefinancierd uit de aanwezige reserve.

De hogere inzet personeel vindt plaats met eigen en extern personeel. Met eigen personeel is gemiddeld 1.210 fte in 2017 ingezet tegenover 1.197 fte begroot.

De inhuur van externen bedroeg gemiddeld 55 fte tegenover 36 fte begroot. De inzet van externen is gemiddeld 1,3 keer duurder als eigen personeel. In 2016 was de gemiddelde inzet 1.161 fte eigen personeel en 41 fte externe inhuur.

De materiële lasten liggen hoger door hogere huisvestingsuitgaven voor onderhoud en huisvestingsaanpassingen en aanschaf inventaris, apparatuur en leer- en hulpmiddelen (kosten werving studenten en examinering/diplomering). Een aantal uitgaven hangen direct samen met niet begrote of hogere projectopbrengsten (bv. internationalisering) en daarnaast is er meer uitgegeven aan begeleiding van het project Onderwijslogistiek.

KASSTROMEN 2017

De afname van de liquide middelen met € 12,4 mln. is het gevolg van enerzijds een positieve operationele kasstroom (€ 3,1 mln.) en anderzijds een negatieve kasstroom als gevolg

van investeringsactiviteiten (-/- € 15,4 mln.). De kasstroom uit financieringsactiviteiten betreft aflossing op bestaande leningen. Het werkkapitaal is afgenomen door toename van debiteuren, een herrubricering van overlopende

activa en de gewijzigde verwerking van cursusgeld onder kortlopende schulden.

Ultimo 2017 staat € 27,4 mln. (2016: € 39,8 mln.) op diverse spaarrekeningen tegen gemiddeld 0,46% (2016: 0,6%) aan rentevergoeding. De rente is ook in 2017 verder gedaald. Op de rekening-courant wordt inmiddels geen rentevergoeding meer gegeven. Per saldo bedragen de rentebaten in 2017 € 0,16 mln. (2016: € 0,22 mln.).

KASSTROMEN (* € 1 MILJOEN)	2017	2016
OPERATIONELE CASHFLOW	3,1	10,9
Resultaat gewone bedrijfsvoering	-4,1	-2,6
Afschrijvingen	7,7	7,3
Mutatie voorzieningen	-0,3	-0,2
Mutatie werkkapitaal	-0,2	6,3
Saldo interest / belastingen	0,1	0,1
INVESTERINGSCASHFLOW	-15,4	-6,2
FINANCIERINGSCASHFLOW	-0,1	-0,1
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN	-12,4	4,6

BALANS 2017

De balansverhoudingen laten een samenhang zien tussen de toename van de vaste activa, additionele uitgaven in het onderwijs en afname van de liquide middelen. De vaste activa neemt toe als gevolg van de realisatie nieuwbouw Uniformberoepen te Leeuwarden en investeringen in ICT. De voorzieningen dalen door een vrijval van de voorziening WGA als gevolg medewerkers die rechtstreeks instromen in de IVA en door een gewijzigde berekening van de jubileumvoorziening. De kortlopende schulden nemen toe door opname van de post vooruit ontvangen cursusgeld, toename van onderhanden werk contract-

INVESTERINGEN 2017

In 2017 is de nieuwbouw van Uniformberoepen gerealiseerd voor € 9,4 mln. In inventaris en apparatuur is voor € 6,5 mln. (2016: € 4,1 mln.) geïnvesteerd bij een begroting van € 8,3 mln. Hiervan is € 3,6 mln. geïnvesteerd in hard- en software: centrale investeringen in het netwerk en aanschaf van computers en mobile devices op de vestigingen. Er is voor € 1,4 mln. geïnvesteerd in machines en apparatuur hoofdzakelijk t.b.v. het onderwijs. In meubilair is € 1,0 mln. geïnvesteerd, waaronder de inrichting van het gebouw Uniformberoepen en de overige investeringen betreft € 0,5 mln.

ONTWIKKELING RESERVES EN VOORZIENINGEN

Binnen het eigen vermogen worden in de komende drie jaar een deel van de centrale (€ 5,7 mln.) en decentrale (€ 2,6 mln.) be-

activiteiten en de verplichting pensioenen en sociale lasten op balansdatum. Het eigen vermogen neemt af met het resultaat:

BALANS (* € 1 MILJOEN)	2017	2016
ACTIVA		
Vaste activa	92,7	84,9
Flottende activa	31,2	42,5
- vorderingen en voorraden	3,8	2,7
- liquide middelen	27,4	39,8
TOTAAL ACTIVA	123,9	127,4
PASSIVA		
Eigen vermogen (inclusief resultaat)	89,0	93,2
Voorzieningen	4,5	4,8
Langlopende schulden	0,9	1,0
Kortlopende schulden	29,5	28,4
TOTAAL PASSIVA	123,9	127,4

uitvoering van beleidsprojecten wordt gefinancierd uit de reserves. Hierdoor daalt de solvabiliteit en neemt het werkkapitaal wat af.

stemmingsreserves ingezet voor beleidsmatige projecten. De positieve resultaten volgens de meerjarenbegroting worden aan de reserves toegevoegd. Per saldo leidt dit naar verwachting tot een afname van het eigen vermogen van € 3,8 mln. De overige bestemmingsreserves, algemene reserve en private reserves blijven naar verwachting op hetzelfde niveau. In de voorzieningen worden de komende jaren geen belangrijke mutaties verwacht.

FINANCIERINGSSTRUCTUUR

In de oormerking van het eigen vermogen wordt het vermogen van Bedrijfsopleidingen aangemerkt als privaat vermogen. De contractactiviteiten betreffen private activiteiten en zijn onderhevig aan de vennootschapsbelasting. Het overige eigen vermogen wordt als publiek bestempeld. Overige uitgevoerde private activiteiten door de school worden kostendekkend uitgevoerd en bevatten derhalve geen resultaten.

KOSTENOPBOUW IN %	FRIESE POORT 2017	FRIESE POORT 2016	MBO SECTOR 2016
Personeel	78,1	77,8	74,8
Afschrijvingen	6,2	6,5	6,5
Huisvestingslasten	4,9	4,9	6,3
Overige lasten	10,8	10,8	12,4
TOTAAL	100,0	100,0	100,0

Het aandeel personele lasten in de totale lasten ligt in 2016 gemiddeld binnen de BVE sector op 74,8%. Dit is lager dan bij

ROC Friese Poort (78,1%). ROC Friese Poort besteedt relatief gezien minder aan huisvesting dan gemiddeld in de sector.

7.3 CONTINUÏTEIT

In het kader van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO) wordt in de continuïteitsparagraaf drie jaar vooruit gekeken naar ontwikkelingen op belangrijke punten van beleid en organisatie. Daarbij worden de gevolgen voor de financiële exploitatie en balanspositie beoordeeld.

ROC Friese Poort staat midden in de maatschappij, waarin vele ontwikkelingen een rol spelen die invloed hebben op het beroepveld waarvoor wij opleiden. Intensivering met het toekomstig beroepveld voor onze studenten is een belangrijk speerpunt. Dit komt ook terug in de navolgende belangrijke ontwikkelingen met financiële impact voor de organisatie:

- Vanaf 2018 wordt invulling gegeven aan de nieuwe strategie. De ambities die daarmee samenhangen vraagt inzet van extra middelen, zodat onderwijsteams en ondersteuning optimaal invulling kunnen geven aan deze extra taken en ambities. We onttrekken in dit kader incidenteel € 2,2 miljoen aan onze centrale beleidsreserves en € 1,4 miljoen aan onze vestigingsreserves. Het structurele resultaat uit normale bedrijfsvoering (onderwijs) bedraagt € 1,2 miljoen positief. We realiseren hiermee een gezonde en evenwichtige begroting 2018. In meerjarenperspectief (vanaf 2021) worden geen of minder incidentele middelen ingezet, waardoor een stabiele financiële organisatie wordt behouden.
- De demografische ontwikkeling in ons voorzieningsgebied laat een afname van het aantal jongere studenten zien vanaf 2020. Het aantal jongeren in het VMBO en VO is dalende en dit zal een negatief effect hebben op de instroom in het mbo. Dit wetende zet ROC Friese Poort volop in op het volwassenenonderwijs. Vooral bij- en nascholing van werkenden in het kader van 'Leven lang leren' vindt al volop plaats, maar zal in de organisatie nog meer aandacht krijgen. In het studentenaantal 2017-2018 zien we reeds een forse groei in het volwassenenonderwijs binnen de zorgopleidingen.
- Voor een verbeterde functionele dienstverlening naar studenten/ouders en medewerkers worden de studentenapplicatie en Office 365 breder ingezet. Naast goed projectmanagement vraagt dit van de beheerkant van de organisatie meer samenhang in het applicatielandschap en functioneel beheer. Ook door het bieden van meer keuzemogelijkheden en keuzemomenten voor studenten worden hogere eisen aan de beheerkant van de organisatie gesteld.
- Naast toenemende samenwerking (Healthy Ageing Fryslan, Yacht Builders Academy, Biobased Economy) met organisaties in het werkveld vindt innovatie plaats op het gebruiken van ICT in het Onderwijs, Centrum Duurzaamheid voor Techniek en Cybersecurity. Deze opsomming is niet uitputtend maar geeft een goed beeld van onze ambities. In de huidige (meerjaren) begroting zijn de financiële consequenties opgenomen.

- Onze medewerkers zijn onze belangrijkste kritische succesfactor. Het stimuleren en faciliteren van de professionele ontwikkeling (Friese Poort beurs, Friese Poort Academie en facilitering zij-instromers) en de duurzame inzetbaarheid (mentor-starter, mentor-gezel en facilitering startende docenten) dragen hier aan bij. Strategische personeelsplanning bevordert de bewustwording en betrokkenheid van leidinggevend en medewerkers ten aanzien van deze thema's. Behalve het zijn van een goed werkgever voor de medewerkers die nu in dienst zijn is het in dit kader ook van belang om ons buiten ROC Friese Poort als aantrekkelijk werkgever voor potentiële medewerkers te profileren. De financiering van de diverse instrumenten vindt plaats vanuit diverse regelingen en beleidsreserves.

- Het percentage medewerkers in de leeftijdscategorie 46 – 60 jaar is binnen het ROC het hoogst. Vergrijzing van het eigen personeel vraagt aandacht inzake belastbaarheid en inzetbaarheid. Om personeel duurzaam in te zetten, wordt het strategisch personeelsbeleid daarop afgestemd. Dit geldt ook voor het voorkomen van en terugdringen van het ziekteverzuim. Het ziekteverzuim ligt in 2017 op 5,9%. Door ontwikkeling naar het eigen regiemodel en meer focus op het voorkomen van ziekte, het versterken van het (arbo) beleid met meer accent op gedrag, duurzame inzetbaarheid en vitaliteit en een verbeterde verzuimbegeleiding streven we naar een ziekteverzuimpercentage van onder de 5%.

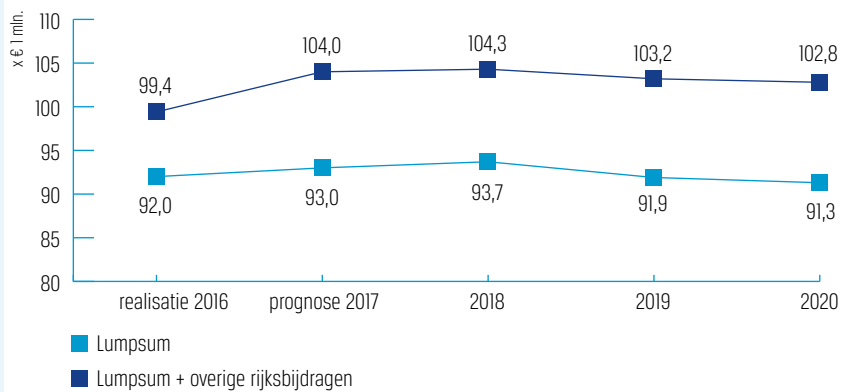

BEKOSTIGING

De ontwikkeling van de rijksbijdragen in de komende jaren is als volgt

De lumpsum zal de komende jaren dalen door een aantal overheidsmaatregelen. Deze zijn de korting macrodoelmatigheid, verkorting van de opleidingsduur en de taakstelling lumpsum lenteakkoord. Ook brengt de toevoeging van de AOC's onder het ministerie van OCW een lagere vergoeding per student met zich mee en leidt tot een afname van de lumpsum. Ondanks de continuering van het programma bestuursakkoord komen de baten

ONTWIKKELING RIJKSBEKOSTIGING

op een structureel lager niveau te liggen. Voor 2019 liggen de baten nog op een vergelijkbaar niveau als de jaren daarvoor door over-

loop van middelen uit het huidige bestuursakkoord.

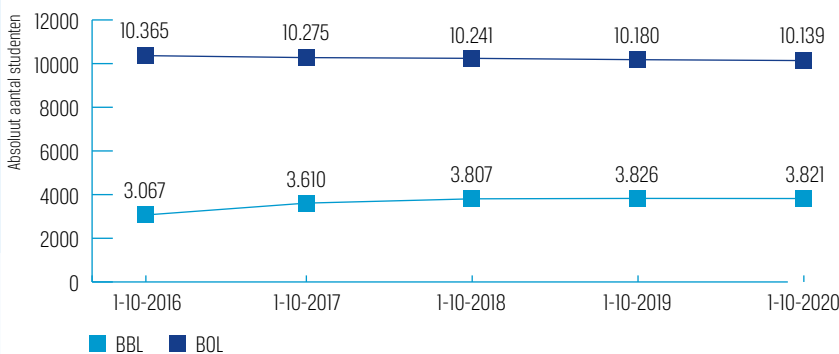
ONTWIKKELING STUDENTENAANTALLEN

Het aantal studenten is in het huidige cursusjaar 2016-2017 gegroeid met 200. Dit betreft volledig studenten deeltijd (BBL) bij alle vestigingen. De groei betreft vooral volwassen studenten in speciale trajecten Zorg & Welzijn via Bedrijfsopleidingen en binnen de technische beroepen. Het aantal BOL-studenten ligt op het niveau van vorig jaar.

Op basis van het aantal aanmeldingen in het voorjaar 2018 en de verwachte doorstroom wordt voor het cursusjaar 2018-2019 wederom groei verwacht voor zowel de BOL als BBL. Op dit moment is op basis van de voorlopige aanmeldingen een veel hogere groei te verwachten dan in de grafiek weergegeven. De komende tijd zal dit nauwlettend worden gevolgd, omdat een forse groei van studenten naast in 1e instantie een lagere bekostiging

ook tot formatieknelpunten kan leiden. Studenten dienen wel het onderwijsprogramma te kunnen volgen. In hoeverre de ingevoerde verplichte aanmelding voor 1 april daarop effect heeft is achter niet bekend. Ook vinden na de zomervakantie nog examens plaats die hun invloed hebben op door- en uitstroom. Derhalve is de stand per 1 oktober 2018 een voorlopige.

(PROGNOSE) STUDENTENONTWIKKELING

FORMATIEONTWIKKELING

De komende jaren zal de beschikbare formatie ten opzichte van 2017 dalen. Voor de financiële continuïteit zal het (begrote) negatieve resultaat van de voorbije jaren weer omgebogen worden naar een nulresultaat in 2021. De tijdelijk ingezette middelen vanuit de reserves nemen af en de piek in

2017 als gevolg van het doorschuiwen van middelen bestuursakkoord vlakt af. De middelen van het nieuwe bestuursakkoord worden gelijkmatiger ingezet. De daling is te realiseren door natuurlijk verloop en tijdelijke contracten niet te verlengen. De cijfers van de leeftijdsopbouw laten zien, dat in de komende jaren een grote groep

oudere medewerkers zal uitstromen. Ultimo 2017 is de leeftijdsgroep boven de 60 jaar circa 160 fte. Deze ontwikkeling wordt ook zichtbaar in de verhouding tussen vast en tijdelijk personeel: procentueel gezien neemt het aantal vaste contracten toe ten opzichte van de tijdelijke contracten.

KENGETAL (STAND 31/12) EXCLUSIEF BEDRIJFSOPLEIDINGEN	REALISATIE 2016	REALISATIE 2017	BERGOTING 2018	BERGOTING 2018*	STAND 1 APRIL 2018	PROGNOSE 2019	PROGNOSE 2020	PROGNOSE 2021
PERSENELE BEZETTING IN FTE								
Management / directie	8	8	9	9	9	9	9	9
Onderwijzend personeel	909	937	898	839	881	837	823	818
Ondersteunend personeel	296	313	306	365	371	363	349	344
Totaal personeel	1213	1258	1213	1213	1261	1209	1181	1171
Percentage onderwijzend personeel			74%	69%	70%	69%	70%	70%
SOORT DIENSTVERBAND								
Onbepaalde tijd (vast)	961	1003	988	988	1012	1000	1005	1010
Bepaalde tijd (tijdelijk)	193	209	194	194	213	179	151	140
Declaranten	59	46	31	31	36	30	25	21
Totaal personeel	1213	1258	1213	1213	1261	1209	1181	1171
Vast (%)	79%	80%	81%	81%	80%	83%	85%	86%
Tijdelijk (%)	21%	20%	19%	19%	20%	17%	15%	14%
* aantal fte opleidingsmanager naar ondersteunend				59	59	59	59	59

Vanuit goed werkgeverschap wil ROC Friese Poort medewerkers ook de zekerheid van een vast contract bieden. Naast het natuurlijk verloop is er voldoende flexibiliteit om schommeling in studentenaantallen en inkomsten op te vangen. Daarnaast moet het mogelijk zijn om snel te schakelen daar waar zich groeikansen aandienen.

Het strategisch personeelsplan geeft inzicht in de aspecten de gewenste omvang van de flexibele schil, de samenstelling en grootte van onderwijsteams, het omgaan met veranderende wet- en regelgeving (o.a. WWZ), mobiliteit en het vormgeven van Opleiden in de School om op de lange termijn over voldoende en goed gekwalificeerde docenten te beschikken.

STRATEGISCHE HUISVESTINGSPLANNING

Voor de huisvesting van het onderwijs is het Masterplan 2018-2023 vastgesteld. Flexibilisering speelt hierin de hoofdrol. Tot nog toe heeft ROC Friese Poort het overgrote deel van de huisvesting in eigendom en is daarmee minder flexibel in het inspelen

op gebruik van ruimte. In de toekomst vindt meer huur dichtbij het toekomstige werkveld plaats met de mogelijkheid om te anticiperen op ontwikkelingen in studentenaantallen en onderwijsvormen. De belangrijkste ontwikkelingen betreffen vervanging van het schoolgebouw in Drachten, huuroplossingen voor zakelijke

dienstverlening en uiterlijke verzorging en sloop van een oud gebouw in Leeuwarden. Voor alle plannen is een financiële doorrekening op lange termijn gemaakt met diverse scenario-analyses. De huisvestingsagenda is in de volgende tabel opgenomen.

HUISVESTINGSAGENDA	GEREED IN JAAR	BEDRAG X € 1 MILJOEN
DRACHTEN		
Nieuwbouw Gebouw D Economie/Adm/ICT (6.000 m ²)	2022	€ 11,00
Projectruimte Techniek	2018	€ 1,50
Huursituatie BTZ en Handel en Economie (per jaar)	2019	€ 0,20
EMMELOORD		
Huursituatie Kennis Instituut Veiligheid (per jaar)	2019	€ 0,05
LEEUWARDEN		
Sloop 'kruis' Wilaarderburen/Vervanging	2021	€ 2,00
In/verhuizing Cambuurstadion (inbouwpakket)	2020	€ 2,70
Huursituatie Cambuurstadion (half jaar)	2020	€ 0,45
OVERIGE OPBRENGSTEN EN KOSTEN		
Verkoop Ouddeelstraat Leeuwarden	2018	€ 0,30
Boekwinst Ouddeelstraat	2018	€ 0,15
Verkoop Wetterwille Drachten	2020	€ 1,00
Boekwinst Wetterwille	2020	€ 0,60

TREASURYBELEID

Het treasurybeleid is gericht op het waarborgen van de financiële continuïteit, het minimaliseren van de rentekosten en optimaliseren van de rentebaten. In 2017 zijn in het kader van continuïteit de (tijdelijk) overtollige middelen bij drie financiële instellingen gestald. Deze middelen staan op spaarrekeningen waarbij de tegoeden binnen 1 maand opvraagbaar zijn. Daarnaast heeft ROC Friese Poort geen derivaten. Hiermee wordt het financiële risico gespreid en tevens rekening gehouden met het rendement. Hierbij wordt voldaan aan de regeling 'beleggen, lenen en derivaten OCW 2016'.

Er wordt jaarlijks een kasstroomprognose opgesteld over een meerjarige horizon. Gedurende het jaar wordt deze prognose periodiek beoordeeld en geactualiseerd. Op basis van de geplande investeringen hoeft geen vreemd vermogen te worden aangetrokken. ROC Friese Poort loopt alleen renterisico over de huidige leningen op de rentevervaldatum. Ons beleid is om – indien de liquiditeitspositie dit toelaat – leningen bij een renteherzieningsmoment volledig af te lossen. Dit leidt tot toekomstig lagere rentelasten. De eerstvolgende renteherzieningsdatum is op 1 juni 2020.

MEERJARENRAMING

De meerjarenraming 2018 – 2020 is gebaseerd op de goedgekeurde meerjarenbegroting 2018-2020. De macro-economische effecten als

gevolg van de overheveling van de AOC's naar het ministerie OCW en het nieuwe bestuursakkoord kwaliteitsafspraken 2019-2022 zijn hierin niet verwerkt. Desalniette-

min streven we in het kader van een gezonde financiële situatie naar de gepresenteerde resultaten onder de streep in de navolgende tabel.

EXPLOITATIE (* € 1 MILJOEN)	BEGROTING 2017	REALISATIE 2017	BEGROTING 2018	PROGNOSE 2019	PROGNOSE 2020
Rijksbijdragen	89,6	91,6	92,7	92,0	91,1
Rijksbijdragen additoneel	15,7	17,8	16,3	15,4	14,0
Werk voor derden / overig	7,9	10,6	10,0	10,1	11,0
TOTAAL BATEN	113,2	120,0	119,0	117,5	116,2
Personeel	90,3	96,8	94,2	91,8	89,1
Materieel	25,7	27,2	27,2	27,3	27,9
TOTAAL LASTEN	116,0	124,0	121,4	119,1	117,0
Financiële baten en lasten	-0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
RESULTAAT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-2,9	-3,9	-2,4	-1,6	-0,9
Belastingen	0	0,2	0,0	0,0	0,0
NETTO RESULTAAT	-2,9	-4,1	-2,4	-1,6	-0,9

Uit bovenstaand overzicht blijkt het verloop van de resultaten voor de komende jaren. De negatieve resultaten zijn het gevolg van incidentele lasten. De komende jaren wordt volop ingezet op kwaliteitsverbeteringen, maar wij zijn

ons bewust van het feit dat het tijdelijke middelen betreft, vanuit de reserves gefinancierd. Door hierop in te zetten met tijdelijke formatie kunnen de lasten in voldoende mate teruggebracht worden, zodat de meerjarenprognose sluitend

is. Deze terugloop is ook zichtbaar in de resultatenrekening: enerzijds dalen, zoals verwacht, de rijksbijdragen. Anderzijds is er voldoende ruimte om dit in de personele lasten op te vangen.

EXPLOITATIE (* € 1 MILJOEN) PER 31-12	BALANS 2016	REALISATIE 2017	PROGNOSE 2018	PROGNOSE 2019	PROGNOSE 2020
DEBET					
Vaste activa	84,9	92,7	90,7	86,7	84,6
Liquide middelen	39,8	27,4	26,3	28,4	30,3
Vorderingen + Voorraden	2,7	3,8	3,2	3,0	3,0
TOTAAL DEBET	127,4	123,9	120,2	118,1	117,9
CREDIT					
Eigen vermogen	93,2	89,0	86,6	85,0	85,2
Voorzieningen	4,8	4,5	4,8	4,8	4,9
Langlopende schulden	1,0	0,9	0,8	0,7	0,5
Kortlopende schulden	28,4	29,5	28,0	27,6	27,3
TOTAAL CREDIT	127,4	123,9	120,2	118,1	117,9

De balanswaarden van 2018 – 2020 zijn aangepast op de uitkomsten van 2017 en wijken daarmee enigszins af van de balans prognose in de begroting 2018 – 2020. Ten tijde van de jaarrekening is gekozen voor een andere verwerkingwijze van het cursusgeld. Dit heeft een geringe invloed op het balanstotaal.

BEDRAGEN X € 1.000	SIGNALERINGS- GRENS OCW	REALISATIE 2016	GEMIDDELDE SECTOR 2016	REALISATIE 2017	PROGNOSE 2018	PROGNOSE 2019	PROGNOSE 2020
Solvabiliteit	30-60%	73,2%	55%	71,8%	72%	72%	72,3%
Liquiditeit	< 0,5	1,5	1,6	1,1	1,1	1,1	1,2
Rentabiliteit	< 0%	-2,2%	1,1%	-3,5%	-2,0%	-1,4%	-0,8%

De financiële waarden voldoen aan de signaleringgrenzen van OCW. De solvabiliteit geeft geen dalende trend. De liquiditeit daalt door de investeringen en begrote resultaten, maar is voldoende om de extra incidentele uitgaven op het gebied van onderwijs en personeel in de komende jaren te kunnen financieren. Ook de geplande huisvestingsinvesteringen kunnen met eigen middelen worden betaald. De rentabiliteit ligt als gevolg van incidentele

uitgaven meer dan drie opeenvolgende jaren beneden de 0% (signaleringsgrens OCW), maar zal vanaf 2020 weer boven nul uitkomen.

INTERNE BEHEERSINGS-SYSTEEM EN COMPLIANCE

Voor realisatie van de organisatie-doelstellingen en bewaking van een gezonde bedrijfsvoering wordt gebruik gemaakt van een planning & controlproces. Extern vindt controle plaats door de Onderwijsinspectie en externe accountant. Zij brengen hier beide verslag vanuit. In het planning & controlproces is in 2016 de kaderbrief ingevoerd en in 2017 is de prestatiekaart met de belangrijkste prestatie-indicatoren ingevoerd. Op deze wijze vindt er een meer beleidsmatige sturing plaats die gekoppeld is aan financiën.

Intern vindt op velerlei terreinen auditing en controle plaats om te borgen dat er wordt gehandeld in overeenstemming met de wet- en regelgeving en kwalitatief goed onderwijs wordt verzorgd. De beheersingsmaatregelen voor de wettelijke onderwijsactiviteiten en het strategisch beleid staan beschreven in hoofdstuk 4. De beheersing van de bedrijfsvoering is geborgd in de 4-maandelijkse monitoringcyclus en daarnaast is maandelijks financiële informatie beschikbaar over belangrijke prestatie-indicatoren. Voor huisvesting projecten wordt gewerkt met jaarlijkse scenarioanalyses.

Binnen het kader van strategisch risicomanagement worden twee keer per jaar de risico's geïnventariseerd die het behalen van de doelstellingen en een continue bedrijfsvoering kunnen bedreigen. Op basis van de risico's wordt beoordeeld welke beheersmaatregelen nodig zijn om de risico's aan te pakken. De uitvoering en monitoring van de beheersmaatregelen

wordt zoveel als mogelijk via de reguliere Planning & Controlcyclus, dan wel projectmatig uitgevoerd. Alhoewel risico's lijken uit te gaan van ongewenste gebeurtenissen en situaties, biedt het in de praktijk de mogelijkheid van nieuwe kansen en organisatie-ontwikkeling.

RAAD VAN TOEZICHT

De auditcommissie heeft in 2017 de kaderbrief 2018, de meerjarenbegroting 2018 - 2020 en de jaarrekeningen 2016 van ROC Friese Poort en Bedrijfsopleidingen en de managementletter 2016 besproken ter voorbereiding op de bespreking in de Raad van Toezicht. Daarnaast voert zij namens de Raad van Toezicht het gesprek met de externe accountant over het afgelopen verslagjaar en de interne organisatie.

Naast de reguliere Planning & control documenten is specifiek gesproken over het strategisch huisvestingsplan en het strategisch personeelsplan. Het Treasurystatuut is geactualiseerd en door de Raad van Toezicht goedgekeurd. In 2017 is KPMG benoemd als nieuwe externe accountant na een Europese aanbesteding. De accountant heeft een transitieonderzoek uitgevoerd waarin vooral het IT-beleid en de IT-organisatie is beoordeeld. Op dit terrein zijn nog de nodige stappen te maken, die de organisatie naar een professioneler dienen te brengen.

HORIZONTAAL TOEZICHT

ROC Friese Poort heeft een convenant met de belastingdienst waarbij op basis van begrip, transparantie en vertrouwen

wordt samen gewerkt. In 2017 is geen regulier onderhoudsgesprek met de fiscus gevoerd. Wel zijn er weer specifieke onderwerpen afgestemd, zoals de uitvoering van de WKR-regeling, Bring your own device met bijbehorende vergoedingen. Bovendien heeft in 2017 scholing van eigen medewerkers plaatsgevonden om het fiscale bewustzijn in de organisatie op peil te houden.

Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelasting van toepassing voor het onderwijs. De stichting ROC Friese Poort voldoet aan de voorwaarden voor vrijstelling. Dit geldt niet voor ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen BV, die als zodanige rechtspersoon vpb-plichtig is.

BELANGRIJKSTE RISICO'S EN ONZEKERHEDEN

Tijdens het opstellen van de begroting en het jaarverslag worden de risico's voor ROC Friese Poort beoordeeld. Immers risico's zijn niet statisch, maar wijzigen voortdurend. Voor een deel van de operationele en financiële risico's wordt een financiële buffer

(weerstandscapaciteit) aangehouden. Deze zijn beschreven in de jaarrekening en heeft geleid tot een benodigde risicobuffer van € 5,6 mln. ultimo 2017.

De uitvoering en monitoring van de beheersmaatregelen wordt zoveel als mogelijk via de reguliere Planning & Controlcyclus, dan wel

projectmatig uitgevoerd. Naast voorgaande inventarisatie worden ook scenarioanalyses op het gebied van huisvesting, de jaarlijkse managementletter meegenomen in het risicomangement. De belangrijkste risico's van dit moment met de huidige stand van zaken (beheersmaatregelen) zijn in de tabel opgenomen.

ONDERWERP	RISICO	BEHEERSMAATREGELEN
1. Bezuinigingen overheid op financiering 2019.	Niet snel kunnen anticiperen op de terugval in opbrengsten, waardoor het financiële resultaat en de bedrijfsvoering onder druk komen te staan.	<ul style="list-style-type: none"> - In de formatieplanning wordt rekening gehouden met natuurlijke uitstroom en tijdelijke contracten. - Voor het cursusjaar 2018/2019 is een taskforce formatie ingesteld, die zorgt voor juiste matching vraag en aanbod personeel, maar ook anticipeert op de terugval in financiële middelen.
2. Vast versus flexibele formatie (F).	<ul style="list-style-type: none"> - Tijdelijke middelen (Bestuursakkoord en inzet beleidsreserves) leiden tot formatie-groei, terwijl de Wet Werk en Zekerheid tijdelijke contracten van max. twee jaar toestaat. - Aantrekken voldoende kwalitatief personeel in krappe arbeidsmarkt. 	<ul style="list-style-type: none"> - Strategische personeelsplanning krijgt een meer kwalitatieve invulling, waarbij toekomstige personeelsbehoefte, natuurlijk verloop en nieuwe instroom een plek krijgen. - Huidige beleid gecontinueerd (bij goed functioneren na één jaar vast dienstverband), tenzij het geen structurele formatie betreft. - Werving docenten Techniek via excellente studenten.
3. Kwaliteitszorg (S).	Behoud niveau kwaliteitsborging binnen de nieuwe besturingsfilosofie.	<ul style="list-style-type: none"> - Versterken van de PDCA-cyclus. - Weergave prestatie-indicatoren in qlikview. - Aandacht voor kwaliteitscultuur.
4. Uitvoering strategisch beleid (S).	Niet realiseren van de beloftes door het verzanden in de dagelijkse gang van zaken.	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen programmaplan voor ROC Friese Poort brede activiteiten en het monitoren daarvan. - Aanstellen drie extra vestigingsdirecteuren.
5. BPV-VSV, BA-doelen halen (F).	Niet realiseren van resultaat afhankelijke subsidies.	In de monitoring aandacht voor behaalde resultaten op de prestatie-indicatoren voor de prestatiesubsidies.
6. Kwaliteit en veiligheid ICT (O + R).	ICT-infrastructuur en ICT-systemen steeds meer van strategisch belang. Gevolgen van uitval of veroudering kunnen groot zijn.	<ul style="list-style-type: none"> - Inrichting van informatiemanagement en voorbereiding AVG (nieuwe privacywetgeving) is gestart. Verdere implementatie in 2018. - Centralisatie van specialistische ICT-taken. - Herinrichten van diverse bedrijfsprocessen (Eduarte).

TABEL OVERZICHT RISICO'S

Tussen haakjes is de aard van het risico aangegeven. Dit zijn:

S = strategische risico's (doelen halen);

F = financiële risico's (derven vermogen)

O = operationele risico's (beheersingsprocessen)

N = nalevingrisico's (wetten en regels)

R = reputatierisico's (imago)

AANVULLENDE RICHTLIJNEN OCW – HELDERHEID IN BEKOSTIGING

Door de Minister van OCW zijn aanvullende richtlijnen verstrekt voor een aantal thema's waarvan in de jaarrekening en jaarverslag verantwoording dient te worden afgelegd. Voor zover van toepassing op ROC Friese Poort betreft het onderstaande onderwerpen.

THEMA 1: UITBESTEDING VAN BEKOSTIGD ONDERWIJS

Het uitbesteden van bekostigd onderwijs aan een andere al dan niet bekostigde instelling of organisatie tegen betaling van de geleverde prestaties.

In 2017 heeft er geen specifieke uitbesteding van onderwijs plaatsgevonden aan derden. Voor delen van opleidingen vinden er detacheringen vanuit andere (onderwijs)organisaties plaats en worden zelfstandigen ingehuurd. Ook worden een aantal sport- en bewegingslessen in en/of door sportscholen verzorgd.

THEMA 2: INVESTERINGEN VAN PUBLIEKE MIDDELEN IN PRIVATE ACTIVITEITEN

Bij investeringen in private activiteiten wordt de rijksbijdrage ingezet in een privaatrechtelijke rechtspersoon, of worden publieke middelen geïnvesteerd in private activiteiten die niet behoren tot de kerntaak van de instelling.

ROC Friese Poort wendt alleen publieke middelen aan, indien de investering een bijdrage levert aan het realiseren van de doelstellingen van het beroepsonderwijs en de wettelijke waarborgen (kwaliteit, toegankelijkheid en doelmatigheid) zijn geborgd. In 2017 is geparticipeerd of geïnvesteerd in:

- Het merk ROC Friese Poort Avondacademie, waarbij in de avonduren opleidingen worden aangeboden is vanwege een afnemende omzet begin 2017 beëindigd.

- In het Centrum Fijnmechanica (onderdeel van ROC Friese Poort) is een hoogwaardig praktijk- en leercentrum voor fijnmechanica en mechatronica in Drachten gerealiseerd. De technische scholingsactiviteiten liggen in het verlengde van de reguliere opleidingen. Naast private scholing is het voor circa 57% gebruikt voor regulier crebo-onderwijs. In 2017 bedroeg de totale omzet € 356.618 (2016: € 384.450) met een positief resultaat van € 6.985 (2016: € 28.207). De omzet contractonderwijs zorgt voor extra dekking van de aanwezige hoogwaardige apparatuur.

Naast voorgaande investeringen in private activiteiten vinden een aantal publiek-private samenwerkingsvormen plaats, waarbij onderwijskundige activiteiten plaatsvinden in een omgeving waarin ook een economische activiteit plaatsvindt. De keus voor deelname in publiek-private activiteiten dienen een onderwijskundige meerwaarde voor de studenten van ROC Friese Poort te hebben. ROC Friese Poort kent de navolgende arrangementen:

HEALTHY AGEING - CENTRUM VOOR INNOVATIEF VAKMANSCHAP (CIV HA)

Hierin werken diverse partijen samen aan sociale innovatie in de ouderenzorg en het onderwijs in Friesland. De partners zijn afkomstig uit het HBO, MBO, de zorg en het bedrijfsleven. Voor deze samenwerking is in 2016 een RIF-subsidie aangevraagd bij OCW. Begin 2018 is door de partners geconstateerd, dat de wijze van innovatie en kennisdeling moeilijk samengaat met de voorwaarden en cofinanciering van de RIF-regeling. Besloten is om de samenwerking Healthy Ageing Fryslan te continueren, maar dan zonder de RIF-subsidieregeling. Gedurende 2018 zal afrekening van de subsidie met OCW plaatsvinden over de projectperiode.

YACHT BUILDERS ACADEMY

In 2017 is het Centrum voor Innovatief Vakmanschap genaamd Yacht Builders Academy (YBA) opgericht. Het doel van de YBA is om specialistische opleidingen aan te bieden en te ontwikkelen voor de jachtbouw. De begroting over de totale projectperiode 2017 -2021 bedraagt € 2,4 mln., bestaande uit € 2,1 mln. aan inzet van uren (loonkosten) en € 0,3 mln. aan materialen. De financiering vindt plaats vanuit de bedrijven, overheden (provincie en gemeenten) en onderwijsinstellingen. Er is een RIF-subsidie voor € 0,8 mln. aangevraagd voor de gehele projectperiode.

DE KANSELARIJ - WHERE KNOWLEDGE MEETS BUSINESS

Op 15 oktober 2016 is ROC Friese Poort partner geworden in project de Kanselarij als triple-helix verbindinggebouw voor Fryslân. Dit betekent dat er een gezamenlijke omgeving wordt gecreëerd, waarbij grenzen tussen MBO, HBO, WO,

ondernemers en overheid vervagen. Het stimuleren en initiëren van gezamenlijke activiteiten is een belangrijk doel.

De incidentele bijdrage in de ontwikkel- en inrichtingskosten van de Kanselarij is € 51.000. Daarnaast wordt een jaarlijkse exploitatiebijdrage van € 32.500 tot en met 31 december 2019 betaald voor de facilitaire voorziening tijdens kantooruren.

OVERIGE SAMENWERKINGSVERBANDEN

ROC Friese Poort kent nog een aantal samenwerkingsverbanden in het publiek-private domein die onderwijskundig een minder grote impact of een kleinere financiële omvang hebben. Dit zijn:

- Energy College: Dit is een Noord-Nederlands initiatief om de snelgroeiende energiebranche in de regio te kunnen voorzien van innovatieve vakkrachten op mbo-niveau.
- Topcentrum E-Commerce: Dit samenwerkingsverband (met ROC's uit Overijssel, Hogeschool Windesheim, provinciale en regionale overheden, Kennispoort regio Zwolle, Talentstad en 18 e-commerce bedrijven) is gericht op het gebruik maken van ICT en internet voor nieuwe mogelijkheden van zaken doen.
- Uitvoeringsprogramma Health, Zorgtrainingscentrum: In de provincie Overijssel en Flevoland werkt ROC Friese Poort vestiging Emmeloord/Urk nauw samen met Landstede, Windesheim, zorginstellingen, zorgtechnologie en regionale overheden (gemeenten en provincie) om de aansluiting tussen beroepsonderwijs en bedrijfsleven versterken.
- Bio-based Economy – Be Start: Voor Friesland liggen op Noord-Nederlandse schaal specifieke kansen op o.a. het gebied van de productie van biomassa en andere grondstoffen.
- Energiecampus: In 2017 is een begin gemaakt met de inrichting van de Energiecampus op de Schenkenschans in Leeuwarden (direct naast ons gebouw aan de Anne Wadmanwei). Naast de inrichting van het terrein voor reguliere bedrijvigheid gerelateerd aan (innovatieve) duurzame energie, is het voornemen om deze locatie door te ontwikkelen tot een hotspot waar het bedrijfsleven en onderwijs samen kennis ontwikkelen en uitwisselen (onderwijs verzorgen) op het gebied van duurzame energie en gerelateerde innovaties.
- Brewery: In het maritieme innovatielab Vripack Brewery werken studenten van de maritiem technische opleidingen van ROC Friese Poort samen met professionals van Vripack. Vripack is een ontwerp- en constructiebureau voor jachten en scheepsbouw, die wereldwijd opereert. De studenten voeren hun activiteiten uit bovenop hun reguliere studieduur. ROC Friese Poort betaalt voor de ondersteuning van de studenten € 6.000 per jaar.

THEMA 3: HET VERLENEN VAN VRIJSTELLINGEN (BEOORDELING WERKING EVC-PROCEDURE)

De instelling kan vrijstelling verlenen voor het afleggen van toetsen of examenonderdelen in het beroepsonderwijs. Dat kan op basis van eerder afgelegde toetsen of examens, of op basis van buiten het onderwijs opgedane kennis en vaardigheden, ofwel Elders Verworven Competenties (EVC).

ROC Friese Poort kent een aantal maatwerkopleidingen, waarin studenten met EVC's (Erkenning van Verworven Competenties) kunnen instromen. Deze opleidingen zijn als zodanig getoetst op de nieuwe urennorm. Ook voor individuele studenten met EVC's geldt de toetsing aan de urennorm. De regels hiervoor zijn in het intern kaderdocument 'in- en uitschrijvingen voor bekostiging' opgenomen.

THEMA 4: FONDS VOOR LES- EN CURSUSGELDEN

ROC Friese Poort betaalt geen les- of cursusgeld vanuit een fonds dat gevormd is uit rijksmiddelen. In voorkomende gevallen kan het wettelijke cursusgeld ook na het doorlopen van een incassotraject niet worden geïnd. In dat geval komt deze post ten laste van de reguliere exploitatie.

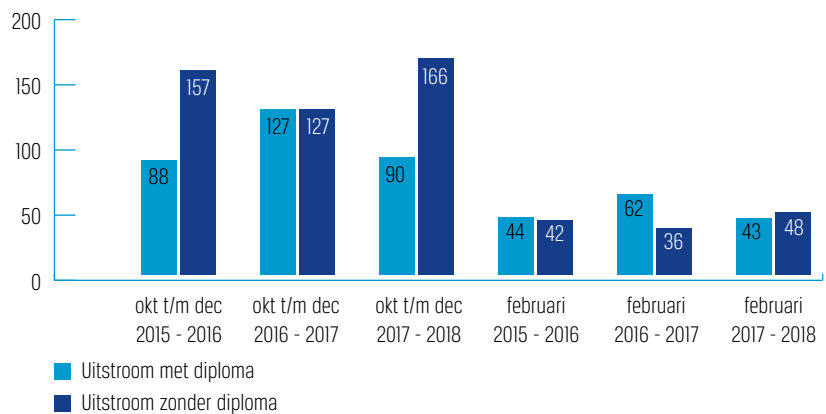
THEMA 5: IN- EN UITSCHRIJVING EN INSCHRIJVING VAN DEELNEMERS IN MEER DAN EEN OPLEIDING TEGELIJK

RELATIEF SNELLE UITSCHRIJVING NA DE TELDATUM

Om te voorkomen dat er bekostiging wordt ontvangen voor studenten waarvoor geen

onderwijs wordt verzorgd, vindt er interne controle plaats. Voor studenten die vlak na een van beide teldata worden uitgeschreven, wordt de onderwijsprestatie beoordeeld. Bij onvoldoende onderwijsprestatie wordt er voor gekozen om geen input-bekostiging te ontvangen.

UITSTROOM STUDENTEN

Van de 166 uitschrijvingen zonder diploma in de periode oktober tot en met december 2017 zijn er 45 waarbij de opleiding niet voldeed aan de (loopbaan)verwachting, 22 studenten ondervond psychische of fysieke belemmeringen, 37 studenten (willen) gaan werken en 18 studenten vinden de opleiding te moeilijk. Daarnaast zijn er 44 studenten vanwege andere redenen vertrokken.

Deze laatste groep vertrekt met name door ongemotiveerdheid, onvoldoende resultaten dan wel persoonlijke omstandigheden (psychosociale belemmeringen, ziekte, verhuizing, etc.). De stijging ten opzichte van vorig cursusjaar zit vooral bij studenten waarbij de studie niet voldeed aan de loopbaanverwachtingen en meer die zijn gaan werken.

DUBBELE BEKOSTIGING VAN STUDENTEN EN DIPLOMA'S

Studenten komen slechts eenmaal per schooljaar voor input-bekostiging in aanmerking. Diploma's worden eenmaal per onderwijsniveau bekostigd. Door de invoering van de cascadebekostiging in 2015 en de landelijke controles in het systeem BRON is dubbele bekostiging niet meer mogelijk.

GECOMBINEERDE TRAJECTEN

Op 1 oktober 2017 zijn geen studenten ingeschreven die tegelijkertijd een beroepsopleiding en een educatietraject volgen.

SAMENWERKINGSVERBANDEN VO/MBO

Voor de bekostiging is het van belang om te bepalen of er leerlingen van een VO-school na 1 oktober zijn overgedragen aan een ROC, waarbij de VO-school de bekostiging ontvangt. Na 1 oktober 2016 zijn er geen leerlingen overgedragen van een VO-school naar ROC Friese Poort. ROC Friese Poort kent met diverse VO-scholen samenwerkingsverbanden over afstemming van onderwijsprogrammering. Daarnaast worden er een aantal praktijklessen verzorgd aan leerlingen van Praktijkscholen en aan leerlingen in het kader van het experiment vmbo – mbo2. In geval er een mbo-diploma wordt behaald, komt deze niet in aanmerking voor bekostiging.

THEMA 6: DE DEELNEMER VOLGT EEN ANDERE OPLEIDING DAN WAARVOOR HIJ IS INGESCHREVEN

Het doel is om studenten zo snel mogelijk op de voor hen geschikte opleiding te krijgen. Tussentijds veranderen er echter studenten van opleiding. Hieronder is aangegeven dat er in de periode

NIVEAU	NAAR NIVEAU 1	NAAR NIVEAU 2	NAAR NIVEAU 3	NAAR NIVEAU 4	TOTAAL
Van niveau 1	6	1			7
Van niveau 2		24	4		28
Van niveau 3		3	17	10	30
Van niveau 4		2	9	25	36
TOTAAL	6	30	30	35	101

LEERWEG	NAAR BBL	NAAR BOL	TOTAAL
Van BBL	17	10	27
Van BOL	18	56	74
TOTAAL	35	66	101

THEMA 7: MAATWERK-TRAJECTEN VOOR BEDRIJVEN

Voor een groot aantal organisaties worden maatwerktrajecten uitgevoerd. ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen sluit daartoe de overeenkomsten met bedrijven of andere organisaties en stemt het onderwijsprogramma af met de uitvoerende vestigingen van het ROC.

THEMA 8: BUITENLANDSE STUDENTEN

Alleen onderwijs dat daadwerkelijk in Nederland wordt verzorgd komt voor bekostiging in aanmerking. Buitenlandse studenten mogen worden ingeschreven als zij hier rechtmatig verblijven.

1 augustus tot en met 1 oktober 2017 101 eerstejaars studenten zijn geswitcht van opleiding. Dit is exclusief studenten die een keus maken vanuit het kwalificatiedossier naar de kwalificatie en uitstroomdifferentiatie. Hiervan zijn 50 waarbij de studie niet voldeed aan de loopbaanverwachtingen.

ROC Friese Poort verzorgt geen bekostigd onderwijs aan studenten die niet rechtmatig in Nederland verblijven. Ook wordt geen onderwijs in het buitenland verzorgd met uitzondering van buitenlandse stages (beroepspraktijkvorming).

BIJLAGEN

1. VERKLARING BEVOEGD GEZAG
2. SAMENSTELLING, FUNCTIE EN NEVENFUNCTIES VAN DE RAAD VAN TOEZICHT
3. SAMENSTELLING STUDENTENRAAD
4. SAMENSTELLING EN PORTEFEUILLEVERDELING ONDERNEMINGSRAAD
5. TABELLEN SOCIAAL JAARVERSLAG
6. LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN

**LET'S
SHARE**

BIJLAGE 1 VERKLARING BEVOEGD GEZAG

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verplicht het bevoegd gezag tot een verklaring dat alle opleidingen voldoen aan de wettelijke vereisten. De wettelijke vereisten definieert ROC Friese Poort als 'alle relevante onderwijs wet- en regelgeving'. Het voldoen aan de eisen van de wet is een van de doelstellingen van ROC Friese Poort. In deze verklaring geeft ROC Friese Poort de stand van zaken weer.

STAAT VAN DE INSTELLING

In 2017 heeft geen onderzoek door de inspectie plaatsgevonden. Eén opleiding heeft een onvoldoende voor kwaliteitsborging. Deze opleiding heeft het kwaliteitszorgsysteem goed op orde, maar meer tijd nodig om het zich eigen te maken.

EXAMINERING

In verband met de invoering van de nieuwe wet op de examencommissies, is veel aandacht besteed aan de examenorganisatie. Examencommissies zijn opnieuw samengesteld en geïmplementeerd. Ook de collega's die de examens vaststellen, zijn hier ondergebracht. De voorzitters rapporteren rechtstreeks aan het College van Bestuur.

INVOERING HERZIENING KWALIFICATIESTRUCTUUR (IHKS)

In augustus 2016 is de herziene kwalificatiestructuur ingevoerd. In 2017 stond vooral de invoering van de keuzedelen centraal. Hoewel uiteindelijk elke student een ruime keuze moet hebben in de keuzedelen, is in eerste instantie gekozen voor een beperkt aanbod. De herziening raakt alle delen van de organisatie. Niet alleen de opleidingsprogramma's en examens moeten tijdig op orde zijn, maar ook de voorlichting aan (potentiële) studenten en de inrichting van de systemen vraagt de nodige aandacht.

VSV-MELDINGEN

Studenten die langdurig verzuimen worden gemeld bij het verzuimloket, volgens het verzuimprotocol. ROC Friese Poort onderhoudt contacten met de RMC's (regio meld- en coördinatiepunt) en gemeentes aangaande VSV en de zorgleerlingen.

TOELATING

Iedereen die met of zonder extra begeleiding een diploma kan halen, kan bij ROC Friese Poort terecht. Bij de toelating worden de landelijk geldende instroomeisen gehanteerd. In principe wordt niemand geweigerd bij ROC Friese Poort. Wel wordt in een zorgvuldige intake bekeken of de juiste opleiding is gekozen. Bij de intake wordt in enkele gevallen het bedrijfsleven betrokken om een goed beeld te kunnen geven van het toekomstige beroep.

In 2017 is de Wet Vroegtijdige aanmelding en toelatingsrecht in het mbo in werking getreden. Hierin is de wettelijke toelating geregeld voor studenten die zich voor 1 april aanmelden. Voor 1 februari dient de school te hebben gepubliceerd voor welke opleidingen aanvullende eisen gelden (vastgesteld door het ministerie), voor welke opleidingen er een numerus fixus geldt en wat de verplichte intakeactiviteiten zijn.

INFORMATIEPLICHT STUDENTEN

Alle studenten die bij ROC Friese Poort met een opleiding zijn gestart hebben een OER (onderwijs- en examenreglement) ontvangen waarin in ieder geval de volgende wettelijke onderdelen zijn opgenomen:

- aantal begeleide onderwijsuren, per programmaonderdeel per studiejaar
- aantal klokuren BPV
- onderwijsprogramma
- examenreglement
- examenplan
- examencommissie
- commissie van beroep voor de examens

Het model voor de OER, het examenreglement, de examencommissies en de samenstelling van de examencommissie en de commissie van beroep zijn door het CvB vastgesteld.

VOORLICHTING

Voor de arbeidsmarktvoorlichting aan studenten worden studiebijsluiters gebruikt. Met de Friese mbo-instellingen zijn afspraken gemaakt om dit op dezelfde wijze te doen.

ONDERWIJSOVEREENKOMST

Voordat een student aan een opleiding begint, tekent hij of zij samen met de school een onderwijsovereenkomst. Deze overeenkomst bevat een reglement waarin ieders rechten en plichten zijn opgenomen. De regels geven duidelijkheid over wat kan en mag. Ze leggen de basis voor een goede verhouding tussen studenten en docenten, voor goed onderwijs en een goede beroepspraktijkvorming.

PRAKTIJKOVEREENKOMST

Met elke student wordt een praktijkovereenkomst (pok) afgesloten. Hier staat in wat de rechten en plichten zijn van de student tijdens de BPV. Voor de keuzedelen wordt een aparte praktijkovereenkomst afgesloten.

BEKOSTIGING

Alle wettelijke vereisten met betrekking tot de bekostiging worden jaarlijks door de accountant gecontroleerd, volgens het door de minister voorgeschreven controleprotocol. ROC Friese Poort heeft in 2017 aan al deze vereisten voldaan.

VRIJWILLIGE BIJDRAGE

ROC Friese Poort kent geen vrijwillige ouderbijdrage of verplicht opgelegde studentenbijdragen. Wanneer de student op 31 juli 18 jaar of ouder is en in voltijd een Beroeps Opleidende Leerweg (BOL) volgt, moet hij/zij lesgeld betalen aan de DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs). Studenten dienen zelf zorg te dragen voor de aanschaf van leer- en hulpmiddelen zoals boeken, digitale leermiddelen en opleidingsspecifieke gereedschappen. Per opleiding is aangegeven welke zaken benodigd zijn. De studenten kunnen de zaken aanschaffen via een externe partij, waarmee de school een contract heeft afgesloten. De keuze hiervoor is niet verplicht. Kiest de student ervoor de aangeboden zaken niet via de school aan te schaffen, dan moeten deze zelf elders worden gekocht.

WET BIO

Voor kwalitatief goed onderwijs zijn bevoegde en bekwaame docenten nodig. ROC Friese Poort

voert een beleid dat erop gericht is vakbekwame medewerkers aan te nemen en de vakbekwaamheid en deskundigheid te behouden en te bevorderen. De doelstelling dat minimaal 98% van de docenten voldoet aan de eisen van de Wet BIO is behaald.

VERKLARING OMTRENT GEDRAG

Voor alle medewerkers dient een verklaring omtrent gedrag in de personeelsdossiers opgenomen te zijn.

STUDENTENRAAD

De Wet Medezeggenschap Educatie en Beroepsonderwijs (WMEB) regelt dat aan elke instelling een studentenraad verbonden is. Gezien de bevoegdheden – die zijn vastgelegd in de WMEB – is ervoor gekozen een studentenraad op instellingsniveau in te stellen. Het aantal zetels van de studentenraad is per 1 februari 2017 uitgebreid van negen naar zeventien. Er zijn kiesgroepen per vestiging.

ONDERNEMINGSRAAD

ROC Friese Poort kent een ondernemingsraad op centraal niveau met onderdeelcommissies per vestiging. De onderdeelcommissies zijn bevoegd tot het voeren van overleg met de vestigingsdirecteur. De ondernemingsraad van ROC Friese Poort telt in totaal zestien zetels. Per vestiging is er een kiesgroep OP (onderwijzend personeel) en een kiesgroep OBP (ondersteunend en beheers personeel) ingesteld. Daarnaast vormt de centrale dienst een kiesgroep.

KLACHTENREGELING

ROC Friese Poort kent een viertal commissies voor bezwaar en beroep:

- Klachtencommissie
- Privacycommissie
- Commissie Arbeidszaken
- Commissie van Beroep voor de Examens
- Daarnaast is er de landelijke Ombudslijn mbo.

MELDCODE HUISELIJK GEWELD

De meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling is een wettelijk verplicht instrument voor organisaties en zelfstandige beroepsbeoefenaren. Het melden van huiselijk geweld en kindermishandeling is een recht en verantwoordelijkheid van alle medewerkers van ROC Friese Poort.

TOETSING AAN DE BRANCHECODE

De taken en werkwijze zijn vastgelegd in de statuten en het reglement voor de RvT. Deze regels zijn in overeenstemming met de branchecode en staan op de website van ROC Friese Poort. Sinds 1 augustus 2014 werd de Code Goed Bestuur in het mbo van kracht. Het reglement RvT en het bestuursreglement van ROC Friese Poort voldoen aan deze code. ROC Friese Poort is in 2017 niet afgeweken van de branchecode Goed Bestuur.

Juni 2018

College van Bestuur

BIJLAGE 2

SAMENSTELLING, FUNCTIE EN NEVENFUNCTIES VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

NAAM	BENOEMINGS-TERMIJN	FUNCTIE	RELEVANTE NEVENFUNCTIE(S)
De heer drs. ing. G. Jaarsma - 49 jaar - voorzitter sinds 24 maart 2017 - lid van de Remuneratie- en Benoemingscommissie	Benoemd per 24 maart 2017. 1e termijn aflopend per 24 maart 2021	Voorzitter Nederlandse Vereniging van Makelaars en Taxateurs in onroerende goederen NVM	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lid Raad van Commissarissen Rabobank Leeuwarden-Noordwest Friesland. 2. Vicevoorzitter Raad van Commissarissen Omrop Fryslân. 3. Vicevoorzitter Raad van Commissarissen Caparis NV. 4. Voorzitter toetsingscommissie vangnet Participatiewet (Ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid). 5. Lid hoofdbestuur MKB-Nederland. 6. Lid SER (Sociaal-Economische Raad). 7. Lid bestuur stichting mr. H.C. Dresselhuysfonds. 8. Lid Overleg Orgaan Employer Support Reservisten (Ministerie van Defensie).
De heer drs. B. Hoekstra - 60 jaar - lid Auditcommissie - contactpersoon OR	Benoemd per 1 januari 2013. Herbenoemd per 1 januari 2017. Aftredend per 1 januari 2021.	Directeur/eigenaar BrugMedia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lid RvC Hoekstra Krantendruk. 2. Lid Verantwoordingsorgaan Pensioenfonds PGB. 3. Voorzitter van de Stichting Beheer Tennishal Noordoostpolder.
Mevrouw drs. J.M. Imhof - 47 jaar - lid Commissie Onderwijs, Cultuur en Identiteit - lid Auditcommissie (waarneming Jan Olivier van mei tot september)	Benoemd per 1 januari 2011. Herbenoemd per 1 januari 2015. Aftredend per 1 januari 2019.	Voorzitter Raad van Bestuur Vanboeijen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lid Raad van Toezicht en voorzitter commissie kwaliteit en veiligheid Zonnehuisgroep Noord (tot 1 oktober 2017).
Mevrouw drs. A.H. Mulder - 44 jaar - voorzitter Remuneratie- en Benoemingscommissie	Benoemd per 1 januari 2011. Herbenoemd per 1 januari 2015. Aftredend per 1 januari 2019.	Lid CDA-fractie Tweede Kamer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lid Board of Ambassadors van het Noord Nederlands Orkest. 2. Lid redactie van het blad van de CDA Bestuurdersvereniging Bestuursforum. 3. Lid Bestuur van de CDA Business Club. 4. Lid Klankbordgroep Avebe. 5. Lid Bestuur Stichting Vrienden van Interzorg te Assen. 6. Lid CDA Stichtingsbestuur (tot 14 november 2017).

NAAM	BENOEMINGS-TERMIJN	FUNCTIE	RELEVANTE NEVENFUNCTIE(S)
De heer drs. J. Olivier RA RE - 57 jaar - voorzitter Auditcommissie	Benoemd per 1 december 2013. Herbenoemd per 1 december 2017. Aftredend per 1 december 2021.	Concern- controller Lefier	1. Teamleider Quality Assurance Reviews namens Institute of Internal Auditors, NBA en NOREA.
De heer drs. W.J.T. Renkema - 50 jaar - vice-voorzitter per 1 januari 2015 - voorzitter Commissie Onderwijs, Cultuur en Identiteit	Benoemd per 1 januari 2011. Herbenoemd per 1 januari 2015. Aftredend per 1 januari 2019.	Voorzitter College van Bestuur Ambion	1. Lid Raad van Toezicht Eduvier te Lelystad (vanaf 01/08/2017).
De heer mr. F. Veenstra - 54 jaar - lid Remuneratie- en Benoemingscommissie	Benoemd per 1 januari 2015. Ie termijn aflopend per 1 januari 2019.	Burge- meester De Fryske Marren	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lid agendacommissie Veiligheid, lid bestuurscommissie Veiligheid en lid Algemeen Bestuur Veiligheidsregio Fryslân. 2. Lid Bestuursadviescommissie GHOR Veiligheidsberaad. 3. Lid, plv. voorzitter, Raad van Commissarissen NV Empatec. 4. Voorzitter IJswegencentrale Gaasterlân. 5. Voorzitter KNRM Lemmer. 6. Voorzitter Van der Walfonds. 7. Voorzitter Studiefonds Van der Wal-Tromp. 8. Lid bestuur St. Frysk Akademy Fûns. 9. Lid Regionaal College voor Bezwaar en Geschillen PKN Fryslân (tot medio mei 2017). 10. Lid Commissie van Beroep voor de Examens PCVO Fryslân. 11. burgemeesterscontactpersoon Fryslân, CDA. 12. lid Comité van Aanbeveling Jubileumboek St. Organum Friscum 2019. 13. Voorzitter RvT van Tryater. 14. Lid Comité van Aanbeveling van de Mijl van Rijs.

BIJLAGE 3 SAMENSTELLING STUDENTENRAAD

Vanaf 1 februari 2017

NAAM	WOONPLAATS	OPLEIDING	NIVEAU	LEERJAAR	AFTREDEND PER
VESTIGING LEEUWARDEN/DOKKUM					
Nigel de Boer	Kootstertille	Pedagogisch werk	4	1	februari 2019
Jeroen Hoogeveen *)	Opende	Logistiek teamleider	3	2	februari 2019
Paul Papa	Leeuwarden	Medewerker ICT	2	2	februari 2019
Jip Stek	Leeuwarden	Onderwijsassistent	4	1	februari 2019
Remco van der Tol *)	Nijelamer	Onderwijsassistent	4	1	februari 2019
VESTIGING DRACHTEN					
Elvis Delsink	Steenwijk	Journalistiek & fotografie	4	2	februari 2019
Laurens Jove Rodriguez	Groningen	Mediavormgeving	4	1	februari 2019
Jan van der Zee *)	Joure	MK bouwinfra	4	1	februari 2019
Pieter de Zwart	Damwoude	Applicatiebeheerder	4	2	februari 2019
VESTIGING EMMELOORD/URK					
Cees Lambregtse	Emmeloord/Urk	Middenkader Engineering	4	2 en 3	februari 2018
Gerwim Hoepel	Kampen	Mechatronica	4	2	februari 2018
Sarina de Lange	Emmeloord/Urk	Applicatieontwikkelaar	4	1	februari 2019
Ewout Wassink	Emmeloord/Urk	Middenkader Engineering	4	2	februari 2019
VESTIGING SNEEK					
Koen Raaphorst	Joure	Onderwijsassistent	4	2	februari 2018
Michel Krist	Joure	Vestigingsmanager Groothandel	4	2	februari 2018
Bobby Eladami	Joure	Middenkader Engineering	4	1	februari 2019
Andreas de Vries *)	Bolsward	Onderwijsassistent	4	2	februari 2019

*) tussentijds afgetreden vanwege diverse redenen (beëindiging studie, te weinig tijd etc.)

BIJLAGE 4

JAARVERSLAG OR

ROC FRIESE POORT 2017

SAMENSTELLING EN PORTEFEUILLEVERDELING ONDERNEMINGSRAAD

ROC Friese Poort kent een ondernemingsraad (OR) met 16 leden.

- De OR-leden per vestiging vormen de vier onderdeelcommissies (OC's) en voeren overleg met de vestigingsdirecteur over het te voeren en gevoerde beleid op de vestigingen en vestiging specifieke zaken.
- Daarnaast kent de OR een drietal commissies, te weten HRM, OKIDO (Onderwijs, kwaliteit, identiteit & organisatie) en Financiën die OR-brede zaken voorbereiden.
- De voorzitter en de secretaris van de OR vormen het DB van de OR (DBOR) en hebben als zodanig eens per 5 à 6 weken overleg met het CvB. In dat overleg worden naast actuele zaken de agendapunten voor de vergadering van de OR en voor de overlegvergadering van de OR met het CvB besproken. Aan dit overleg nemen desgevraagd ook stafmedewerkers van het CvB deel om de voorstellen van het CvB nader toe te lichten en vragen te beantwoorden.
- Het CvB wordt na de OR-vergadering geïnformeerd over wat er is besproken.

Doelstelling en wettelijke basis
De OR bespreekt met het CvB en de RvT de gang van zaken in de instelling en oefent de bevoegdheden uit die op grond van wet- en regelgeving aan de OR zijn toegekend. Jaarlijks vindt (minimaal) twee keer overleg plaats tussen de OR en de SR, mede omdat beide raden instemmingsrecht hebben op de onderwerpen vakantie-regeling en hoofdlijnen van de begroting.

LEDEN VAN DE OR

In 2017 waren de volgende leden actief binnen de raad:

DRACHTEN

Wietse Lap, Thelena Hiemstra,
Ineke van Dongera en Cor van Waveren

EMMELOORD/URK

Peter Geense, Bert Lemstra en Wijnand Koornstra

LEEWARDEN/DOKKUM

Dora Bosma, Reinder Bakker, Gijs Jacobse,
Dick Jager en John Romkes

SNEEK

Lieuwe van der Pol, Gea Dijkstra en Ada van der Linden

CENTRALE DIENSTEN

Mirjam Kuipers

PERSONELE MUTATIES EN TUSSENTIJDSE VERKIEZINGEN IN VERSLAGJAAR

Doordat Gerrit Knoeff als ICT-medewerker in het afgelopen jaar standplaats Emmeloord/Urk

verruilde voor Leeuwarden heeft hij zich teruggetrokken uit de OR als afgevaardigde voor Emmeloord/Urk. Wijnand Koornstra is zijn opvolger.

SCHOLING

Vijf leden hebben deelgenomen aan de tweedaagse studieconferentie van het Platform Medezeggenschap MBO. In eigen kring is aandacht besteed aan de extra (wettelijke) zeggenschap op de begroting en aan onderwerpen die gerelateerd zijn aan het strategisch personeelsplan.

WERKWIJZE

De OR probeert zoveel mogelijk cyclisch te werken. Deze cyclus start met het agendaoverleg tussen DBOR en CvB waar in gezamenlijk overleg wordt bepaald welke stukken wanneer besproken zullen worden. De onderliggende stukken worden vervolgens besproken in de adviescommissies HRM, Financiën en OKIDO. Vervolgens worden de voorstellen gezamenlijk besproken in de OR, waarna besluitvorming plaats vindt in of na het formeel overleg met het CvB in de overlegvergadering (OVOR). Slot van de cyclus is de nabespreking in het overleg tussen DBOR en CvB.

BESPROKEN ONDERWERPEN.

Met het CvB is overeenstemming bereikt over de invoering van de functie senior instructeur. Belangrijk hierbij was de afspraak over de onderscheidende werkzaamheden. Met de RvT is gesproken over het ontstaan en invullen van de vacature voorzitter van het CvB en lid van het CvB. 2017 was ook het eerste jaar waarin de OR haar nieuwe wettelijke bevoegdheid tot instemming op hoofdlijnen van de begroting kon uitoefenen (begroting 2018). Bij ROC Friese Poort gebeurt dit bij vaststelling van de kaderbrief. Afgesproken is dat voor 2019 meer beleidsinhoudelijk naar de begroting wordt gekeken.

Verder kwamen de volgende onderwerpen aan de orde: werkkostenregeling 2017, kaderdocument keuzedelen, productencatalogus, inschaling medewerkers examenbureau, functie OLC-beheerder, transitie FPA naar HRM, gevolgen wet versterking bestuurskracht, strategische rapportages, het MTO, herinrichting en positionering ICT, herinrichting examenorganisatie, formatieplan, wijziging bestuursreglement, strategisch personeelsplan, jaarrooster en vakantieregeling 2018-2019.

CONTACTEN

De OR heeft met diverse organisaties binnen en buiten de instellingen regelmatig overleg. Intern zijn dat vooral CvB, RvT en de SR. Extern zijn dat vooral vakbonden en ondernemingsraden van andere instellingen.

SAMEN MAKEN WE ROC FRIESE POORT

Ook in 2017 heeft de OR haar taak uitgeoefend in het besef dat iedere medewerker zijn of haar steentje bijdraagt aan het succes van onze studenten en aan een plezierige en inspirerende werkomgeving. Draagvlak zorgt ervoor dat ROC Friese Poort haar doelstellingen kan bereiken!

Namens de OR,
Lieuwe van der Pol, voorzitter.
Gijs Jacobse, secretaris.

BIJLAGE 5 TABELLEN SOCIAAL JAARVERSLAG

VERDELING MAN-VROUW

De tabel verdeling man-vrouw geeft een overzicht van het aantal mannen en vrouwen per vestiging in 2016 en 2017. Al vanaf 2008 is er een geleidelijk stijgende lijn te zien in het aantal vrouwelijke medewerkers. Het percentage werkzame vrouwen bij ROC Friese Poort is in 2017 redelijk stabiel gebleven op 57%. In 2016 lag het percentage werkzame vrouwen bij ROC Friese Poort op 58%. Bij de tabel overzicht aantal medewerker verdeeld naar dienstverband en geslacht zie je een onderverdeling naar soort dienstverband en geslacht van 2016 en 2017. Ten opzichte van 2016 zijn er meer mannen en vrouwen in dienst gekomen met een tijdelijk en vast contract.

VESTIGING	M 2016	M 2017	V 2016	V 2017	TOTAAL 2016	TOTAAL 2017
Centrale Diensten	16	46	20	34	36	80
Drachten	194	187	212	222	406	409
Emmeloord/Urk	87	91	125	135	212	226
Leeuwarden/Dokkum	212	219	354	354	566	573
Sneek	141	149	170	182	311	331
TOTAAL	650	692	881	927	1531	1619

2017	MAN	VROUW
Drachten	46%	54%
Emmeloord/Urk	40%	60%
Leeuwarden/Dokkum	38%	62%
Sneek	45%	55%
Centrale Diensten	57,5%	42,5%
ROC Friese Poort	43%	57%

Overzicht aantal medewerkers verdeeld naar soort dienstverband/geslacht

	2017		2016	
	Tijdelijk	Vast	Tijdelijk	Vast
Mannen	129	563	113	537
Vrouwen	168	759	143	738
TOTAAL	297	1322	256	1275

LEEFTIJDOPBOUW

De tabellen onder leeftijdsopbouw geven een overzicht van het aantal medewerkers per leeftijdsgroep onderverdeeld in aantallen en percentages.

LEEFTIJDGROEP	15 T/M 24	25 T/M 34	35 T/M 44	45 T/M 54	55 T/M 64	>65
Drachten	1	73	77	126	121	11
Emmeloord	7	35	50	73	57	4
Leeuwarden	11	100	124	157	171	10
Sneek	15	77	67	88	83	1
Centrale Diensten	2	10	25	28	15	0
TOTAAL	36	295	343	472	447	26

LEEFTIJDGROEP	15 T/M 24	25 T/M 34	35 T/M 44	45 T/M 54	55 T/M 64	>65
Drachten	0%	18%	19%	31%	30%	3%
Emmeloord	3%	15%	22%	32%	25%	2%
Leeuwarden	2%	17%	22%	27%	30%	2%
Sneek	5%	23%	20%	27%	25%	0%
Centrale Diensten	3%	13%	31%	35%	19%	0%
TOTAAL	2%	18%	21%	29%	28%	2%

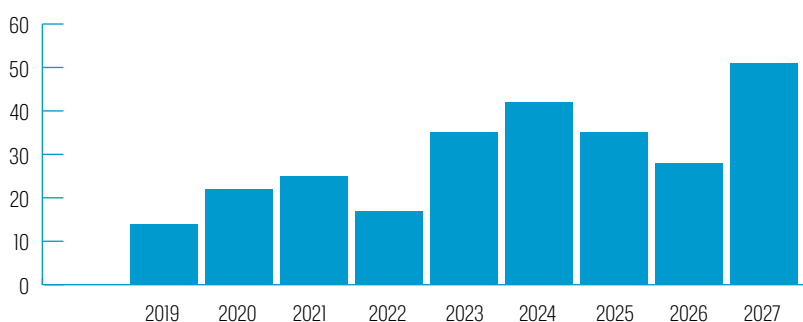
GEMIDDELDE LEEFTIJD 2014, 2015, 2016 EN 2017

In 2017 bedraagt de gemiddelde leeftijd 46,12. De gemiddelde leeftijd is in 2017 ten opzichte van de gemiddelde leeftijd in 2016 omhoog gegaan.

	DRACHTEN	EMMELOORD/URK	LEEWARDEN/DOKKUM	SNEEK	CENTRALE DIENSTEN	TOTAAL
2017	47	46	47	44	45	46
2016	47	46	46	45	47	46
2015	48	47	47	46	46	47
2014	48	47	48	47	46	47

In onderstaand figuur zie je een prognose van de AOW uitstroom per kalenderjaar in fte.

ROC FRIESE POORT

FUNCTIONIES IN FTE

		2016	2017	
MANAGEMENTFUNCTIONIES	Vz College v Bestuur	1	2	
	Lid College v Bestuur	1	0	
	Vestigingsdirecteur	4	6	
	Adj. vestigingsdirecteur	2	0	
OP FUNCTIONIES	Opleidingsmanager	62,83	59,41	
	Coördinerend docent	491,60	517,39	
	Docent	195,58	202,92	
	Leraar in opleiding	4,17	4,25	
BOBP FUNCTIONIES	Instructeur	137,08	148,22	
	Onderwijsassistent	9,09	8,11	
	Beh. Open leercentrum	5,60	3,60	
STAFFUNCTIONIES	Controller	0,95	0,95	
CENTRALE DIENSTEN	Hoofd Facilitair beleid	1	1,00	
	Bestuurssecretaris	1	1,00	
	Hoofd Marketing en Communicatie	1	1,00	
	Medew. Comm Ondersteuning	0,8	0	
	Hoofd Onderwijsbeleid	1	1,00	
	Hoofd ICT beleid	1	1,00	
	Hoofd HRM beleid	1	1,00	
	Beleidsadviseur ICT	0,85	1,65	
	Beleidsondersteuner	2,55	2,55	
	Fin. Medew. Planning&control	0,8	0,80	
	Salarisadministrateur	1,0	0,80	
	1e medew. Finan adm/applib. instelbreed	0,98	0,98	
	Beleidsmedewerker	4,42	6,92	
	STAFFUNCTIONIES DECENTRAAL	Hoofd DOK	4,77	6,87
		Directieadviseur	5	5,00
Senior onderwijskundige		6,86	8,16	
Medewerker Communicatie		6,92	8,03	
Hoofd examinering		2,2	1,60	
Onderwijskundige		10,90	10,50	
Afd. secretaresse		31,05	35,42	
Directiesecretaresse		8,36	8,56	
Secretaresse		0,5	0,50	
Managementassistent		0,8	2,00	

Vervolg Functies in FTE

		2016	2017
ADMINISTRATIEF	Adm. medewerker 3	1,53	1,53
	Adm. medewerker 4	34,10	15,81
	Coörd admin. Medewerker 5	21,31	40,72
	Hoofd Administratie	4	4,00
	1e medew. Admin	11,93	12,03
FACILITAIRE DIENST	Ass. Facilitaire dienst	4,52	3,48
	1e medew. Facilitaire dienst	18,54	22,39
	Medew. Facilitaire dienst 3	9,63	7,88
	Medew. Facilitaire dienst 4	32,57	33,25
	Telefonist/receptionist	9,27	8,54
	Hoofd facilitaire dienst	4,90	5,00
DIENST HRM	Adviseur HRM	5,11	5,18
	Medew/PSA/rechtspos.	0,6	0,60
DIENST ICT	Ass. Medewerker ICT	1,58	1,58
	Coördinator ICT	4	4,00
	Specialist ICT	12	12,00
	Medewerker ICT	8,16	8,33
	Beheerder infrastructuur	1	1,00
	Specialist infrastructuur	4,56	4,56
DIVERSEN	Projectleider	4	7,37
		1200,97	1258,42

 OVERZICHT MEDEWERKERS
 PER FUNCTIECATEGORIE IN
 FTE 2017

VESTIGING	TIJDELIJK IN FTE	TIJDELIJK IN %	VAST IN FTE	VAST IN %	TOTAAL FTE
Centrale Diensten	10,33	14,82%	59,35	85,18%	69,68
Drachten	55,25	16,86%	272,49	83,14%	327,74
Emmeloord/Urk	29,03	17,28%	138,86	82,66%	167,99
Leeuwarden/Dokkum	62,19	14,14%	377,77	85,86%	439,96
Sneek	50,48	20,03%	201,57	79,97%	252,05
TOTAAL	207,27	16,48%	1050,15	83,52%	1257,42

OVERZICHT MEDEWERKERS PER FUNCTIECATEGORIE IN FTE EN AANTALLEN 2017

CATEGORIE	TIJDELIJK FTE	VAST FTE	TIJDELIJK AANTAL	VAST AANTAL	TOTAAL 2017 AANTAL	TOTAAL 2017 FTE
ROC FRIESE POORT						
OP	119,52	666,44	176	817	993	785,96
AOBP	39,72	272,92	50	354	404	312,64
BOBP	48,03	110,79	73	149	222	158,82
Totaal	207,27	1050,15	299	1320	1619	1257,42
DRACHTEN						
OP	31,21	175,35	42	207	249	206,56
AOBP	6,63	67,07	8	91	98	73,69
BOBP	17,41	30,08	25	37	62	47,49
Totaal	55,25	272,49	75	334	409	327,74
EMMELOORD/URK						
OP	16,52	94,07	23	120	143	110,60
AOBP	5,55	34,79	8	46	54	40,34
BOBP	6,95	10,10	14	15	29	17,05
Totaal	29,03	138,86	45	181	226	167,99
LEEWARDEN/DOKKUM						
OP	41,18	258,54	64	320	384	299,73
AOBP	12,76	73,44	14	98	112	86,20
BOBP	8,25	45,79	12	65	77	54,04
Totaal	62,19	377,77	90	483	573	439,96
SNEEK						
OP	30,6	136,52	47	169	216	167,12
AOBP	4,45	40,23	7	54	61	44,68
BOBP	15,43	24,82	22	32	54	40,25
Totaal	50,48	201,57	76	255	331	252,05
CENTRALE DIENSTEN						
OP	0	1,95	0	2	2	1,95*
AOBP	10,33	57,40	13	66	79	67,73
Totaal	10,33	59,35	13	68	81	69,68

OVERZICHT (NETTO) FTE ZONDER
 BAPO EN ANDERE VERLOVEN

CAT.	TIJDELIJK FTE	VAST FTE	TOTAAL 2017 FTE
ROC FRIESE POORT			
OP	118,88	632,96	751,84
AOBP	39,72	262,50	302,22
BOBP	47,83	108,08	155,91
TOTAAL	206,43	1003,54	1209,97
DRACHTEN			
OP	31,13	165,04	196,17
AOBP	6,63	64,73	71,36
BOBP	17,21	29,35	46,56
TOTAAL	54,97	259,19	314,08
EMMELOORD/URK			
OP	16,47	90,85	107,32
AOBP	5,55	33,82	39,37
BOBP	6,95	9,79	16,75
TOTAAL	28,98	134,46	163,44
LEEWARDEN/DOKKUM			
OP	40,68	244,58	285,25
AOBP	12,76	70,72	83,48
BOBP	8,25	44,72	52,96
TOTAAL	61,68	360,00	421,68
SNEEK			
OP	30,60	130,54	161,15
AOBP	4,45	37,95	42,40
BOBP	15,43	24,22	39,64
TOTAAL	50,47	192,72	243,19
CENTRALE DIENSTEN			
OP	0	1,95	1,95
AOBP	10,33	55,29	65,62
TOTAAL	10,33	57,24	67,57

Door afrondingsverschillen kunnen kleine afwijkingen in de tabellen voorkomen.

BEDRAG SCHOLING PER VESTIGING

De tabel bedrag scholing per vestiging geeft aan welk bedrag per

vestiging besteed is aan scholing. In totaal is er in 2017 € 1.901.219,- uitgegeven aan scholing.

DRACHTEN	EMMELOORD/URK	LEEWARDEN/DOKKUM	SNEEK	CENTRALE DIENSTEN	TOTAAL
€ 361.649	€ 243.106	€ 308.505	€ 348.768	€ 639.192	€ 1.901.219

LERARENBEURS DUO

Bevoegde docenten kunnen bij DUO onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor een lerarenbeurs. In totaal hebben 30 docenten in schooljaar 2017-2018 studieverlof aangevraagd en toegekend gekregen voor in totaal 4824 uren.

LERARENBEURS DUO 2016-2017

	AANTAL DOCENTEN	AANTAL UREN
Drachten	12	2024
Emmeloord/Urk	5	736
Leeuwarden	14	2539
Sneek	7	1248
TOTAAL	38	6547

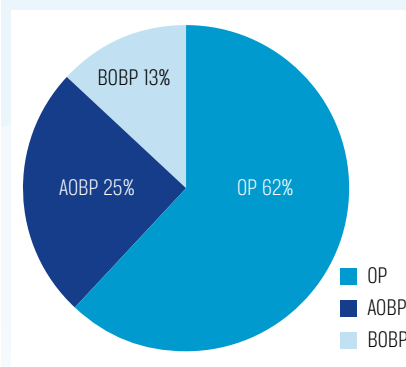
LERARENBEURS DUO 2017-2018

	AANTAL DOCENTEN	AANTAL UREN
Drachten	8	1323
Emmeloord/Urk	2	240
Leeuwarden	16	2645
Sneek	4	616
TOTAAL	30	4824

VERDELING OP, AOBP, BOBP IN FTE

In onderstaand figuur is de verdeling tussen het aantal medewerkers OP, AOBP en BOBP weergegeven in procenten. Doelstelling is dat 70% van de formatie werkzaam is in het primaire proces. Deze doelstelling is gehaald. Ten opzichte van 2016 is het aantal fte van de categorie OP, AOBP en BOBP toegenomen.

CATEGORIE	AANTAL 2017	FTE 2017	PERCENTAGE 2017	AANTAL 2016	FTE 2016	PERCENTAGE 2016
OP	993	785,96	62,51%	946	755,168	61,79%
AOBP	404	312,64	24,86%	379	295,4286	24,76%
BOBP	222	158,83	12,63%	206	150,3658	13,46%
TOTAAL	1619	1257,42	100,00%	1531	1200,9624	100,00%

BIJLAGE 6 LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN

AKA	arbeidsmarkt gekwalificeerd assistent	DUO	dienst uitvoering onderwijs
AOBP	algemeen ondersteunend en beheerspersoneel	EBP	evaluatie bijstelling en planning
BAG	branche adviesgroepen	ECNO	educatief centrum noord en oost
BAPO	bevordering arbeidsparticipatie ouderen	ELO	elektronische leeromgeving
BBL	beroepsbegeleidende leerweg (combinatie werken en leren)	ERD	eigen risicodrager
BIO	beroepen in het onderwijs	EVC	eerder verworven competentie
BO	bedrijfsopleidingen	FIS	financieel informatie systeem
BOBP	bijzonder Ondersteunend en beheerspersoneel	FPA	Friese Poort Academie
BOL	beroepsopleidende leerweg (leren op school, BPV/stage in bedrijf of instelling)	FPU	flexibel pensioen en uitreden
BPV	beroepspraktijkvorming	FTE	fulltime-equivalent
BVE	beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	GPL	gemiddelde personele last
CAO	collectieve arbeidsovereenkomst	HBO	hoger beroepsonderwijs
COCI	commissie onderwijs, cultuur en identiteit (binnen raad van toezicht)	ICNN	internationaal consortium noord-nederland
CVB	college van bestuur	IHKS	invoering hernieuwde kwalificatiestructuur
CD	centrum duurzaam / centrale diensten	IPB	integraal personeelsbeleid
CFI	centrale financiën instellingen	JOB	jongeren organisatie beroepsonderwijs
CGO	competentiegericht onderwijs	KC	kenniscentrum
CREBO	centraal register erkende beroepsopleidingen	KU	klokuren
COE	centraal ontwikkelde examens	LB	salarisschaal docenten
CWI	centrum voor werk en inkomen	LC	salarisschaal docenten
		LEJA	lokale educatieve jeugd agenda
		LEVO	levensbeschouwelijke ontwikkeling
		LGF	leerlinggebonden financiering

LL&B	leren, loopbaan en burgerschap	SBB	stichting samenwerking beroepsonderwijs bedrijfsleven
LOB	loopbaanoriëntatie en -begeleiding	SCW	sociaal cultureel werk
LOR	letter of representation	SBU	studiebelastinguur
MBO	middelbaar beroepsonderwijs	SLB	studieloopbaanbegeleider
MYEM	midden yn'e mienskip	SMW	schoolmaatschappelijk werk
NHL	noordelijke hogeschool leeuwarden	SNN	samenwerkingsverband noord-nederland
NJI	nederlands jeugd instituut	TAB	traject advies en begeleiding
NTI/NT2	nederlands als eerste taal of tweede taal	VD	vestigingsdirecteur
NUG	niet uitkeringsgerechtigd	VEVA	veiligheid & vakmanschap
OAR	onderwijsadviesraad	VMO	vestigingsmanagementoverleg
OBP	ondersteunend en beheerspersoneel	VO	voortgezet onderwijs
OCW	ministerie van onderwijs, cultuur en wetenschap	VOA	voorbereidende en ontwikkelingsactiviteiten
OER	onderwijs- en examenregeling	VOG	verklaring omtrent gedrag
OKV	onderzoek kwaliteitsverbetering	VSV	vroegtijdig schoolverlaten
OM	opleidingsmanager	WAO	wet op de arbeidsongeschiktheid-sverzekering
O&O	onderzoek & ontwikkeling	WEB	wet educatie en beroepsonderwijs
OP	onderwijzend personeel	WMEB	wet medezeggenschap educatie en beroepsonderwijs
OR	ondernemingsraad	WEV	wet evenredige vertegenwoordiging vrouwen
OVOR	overlegvergadering van CvB met OR	WI	wet inburgering
OZB	onroerendezaakbelasting	WGA	wet gedeeltelijke arbeidsgeschiktheid
PDG	pedagogisch didactisch getuigschrift	WIA	wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
POK	praktijkovereenkomst	WMO	wet maatschappelijke ondersteuning
POP	persoonlijk ontwikkelingsplan	WNT	wet normering topinkomens
PRO	kopieerrechten (Stichting ProO)	WOR	wet op de ondernemingsraden
REC	regionaal expertisecentrum	WW	werkloosheidswet
RJO	regeling jaarverslaggeving onderwijs	WWB	wet werken en bijstand
RMC	regio meld- en coördinatiepunt	WWI	wonen werken en integratie
ROC	regionaal opleidingscentrum	ZAT	zorg- en adviesteam
RPO	regionaal planningsoverleg	ZW	ziektewet
RVT	raad van toezicht		

**GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING**

2017

Leeuwarden, 31 mei 2018

De geconsolideerde jaarrekening 2017 van Stichting voor Christelijk BVE Friesland/Flevoland te Leeuwarden (ROC Friese Poort) is dd. 29 juni 2018 goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Inhoudsopgave

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017 ROC FRIESE POORT	139
GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN ROC FRIESE POORT	140
GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2017 ROC FRIESE POORT	141
TOELICHTING BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2017	142
ALGEMEEN	142
TOEGEPASTE STANDAARDEN	142
VERSLAGGEVINGSPERIODE	142
CONTINUITEIT	142
GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING	142
CONSOLIDATIEGRONDSLAGEN	143
WAARDERINGSGRONDSLAGEN BALANS	144
GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN BATEN EN LASTEN	148
VERBONDEN PARTIJEN	151
TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS	152
VASTE ACTIVA	152
VLOTTENDE ACTIVA	153
PASSIVA	156
NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN / ACTIVA	161
TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017	162
BATEN	162
LASTEN	164
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	167
BELASTINGEN	168
VERBONDEN PARTIJEN	169
GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM	171
ENKELVOUDIGE JAARREKENING STICHTING VOOR CHRISTELIJK BVE FRIESLAND/FLEVOLAND	172
TOELICHTING BIJ DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2017	174
WAARDERINGSGRONDSLAGEN ALGEMEEN	174
GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING	174
TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS	175
VASTE ACTIVA	175
VLOTTENDE ACTIVA	176
PASSIVA	178
TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017	183
BATEN	183
LASTEN	183
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	184
RESULTAAT DEELNEMINGEN	184
VASTSTELLING EN GOEDKEURING JAARREKENING	185
OVERIGE GEGEVENS: CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	186

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017 ROC FRIESE POORT

Na resultaatbestemming	BALANS 31-12-2017	BALANS 31-12-2016
Bedragen * € 1.000		
1 Activa		
Vaste activa		
1.1 Immateriële vaste activa	150	197
1.2 Materiële vaste activa	92.517	84.765
Totaal vaste activa	92.667	84.962
Vlottende activa		
1.5 Vorderingen	3.866	2.712
1.7 Liquide middelen	27.390	39.767
Totaal vlottende activa	31.256	42.479
TOTAAL ACTIVA	123.923	127.441
2 Passiva		
2.1 Eigen Vermogen	89.013	93.177
2.2 Voorzieningen	4.477	4.822
2.3 Langlopende schulden	884	996
2.4 Kortlopende schulden	29.549	28.446
TOTAAL PASSIVA	123.923	127.441

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN ROC FRIESE POORT

Bedragen * € 1.000

Baten	Exploitatie 2017	Begroting 2017	Exploitatie 2016
3.1 Rijksbijdragen	109.389	104.642	101.386
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	846	607	665
3.3 College-, cursus-, les- en examengelden	774	1.534	1.480
3.4 Baten werk in opdracht van derden	6.415	4.663	5.372
3.5 Overige baten	2.531	1.771	2.258
Totaal Baten	119.956	113.216	111.161
Lasten			
4.1 Personeelslasten	96.788	90.344	88.520
4.2 Afschrijvingen	7.681	7.986	7.342
4.3 Huisvestingslasten	6.131	5.835	5.606
4.4 Overige lasten	13.443	11.910	12.271
Totaal Lasten	124.041	116.075	113.738
Saldo baten en lasten	4.086-	2.859-	2.577-
5 Financiële baten en lasten	93	57-	155
Resultaat	3.993-	2.916-	2.422-
6 Belastingen	171	13	92
7 Resultaat deelnemingen	0	0	0
Resultaat na belastingen	4.164-	2.929-	2.514-
8 Aandeel derden in resultaat	0	0	0
Nettoresultaat	4.164-	2.929-	2.514-

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2017 ROC FRIESE POORT

(De cijfers tussen haakjes verwijzen naar de posten in de toelichting op de balans en exploitatie).

Bedragen * € 1.000

Kasstroom uit operationele activiteiten	2017	2016
Resultaat	-4.086	-2.577
Aanpassingen voor:		
- afschrijvingen (1.1, 1.2 en 4.2)	7.681	7.342
- boekverlies op materiële vaste activa	50	0
- afname voorzieningen (2.2)	-344	-217
	7.387	7.125
Veranderingen in werkkapitaal		
- toename (2016: afname) vorderingen (1.5)	-1.330	1.406
- toename schulden (2.4)	1.170	4.749
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-260	6.155
Ontvangen interest	331	331
Betaalde interest	62	70
Betaalde belastingen	-138	-92
	131	170
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten:	3.172	10.873
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa (1.2)	15.436	6.292
Desinvesteringen in materiële vaste activa (1.2)	0	48
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten:	-15.436	-6.244
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossing langlopende schulden (2.3)	112	112
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-112	-112
Mutatie geldmiddelen	-12.377	4.517

TOELICHTING BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2017

ALGEMEEN

Stichting voor Christelijk BVE Friesland/Flevoland is statutair gevestigd in Leeuwarden en bij de Kamer van Koophandel geregistreerd onder nummer 41003498. De stichting (hierna genoemd: ROC Friese Poort) heeft tot doel de oprichting en instandhouding van één of meer instellingen voor beroepsonderwijs en volwasseneneducatie in Friesland en in Flevoland. Deze jaarrekening bevat de financiële informatie van zowel de stichting als de geconsolideerde maatschappijen van de stichting.

TOEGEPASTE STANDAARDEN

De geconsolideerde jaarrekening van de onderneming is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW, de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder RJ 660 onderwijsinstellingen. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO).

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

VERSLAGGEVINGSPERIODE

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2017, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2017.

CONTINUÏTEIT

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij anders staat vermeld in de verdere grondslagen.

ROC Friese Poort neemt een actief alleen in de balans op als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen aan ROC Friese Poort toekomen en de waarde ervan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Verplichtingen worden in de balans opgenomen als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard gaat met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten of economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

GEbruik VAN SCHATtingEN

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De waarderingsgrondslag van voorzieningen is naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereist schattingen en veronderstellingen.

CONSOLIDATIEGRONDSLAGEN

Consolidatiekring

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de stichting en haar dochtermaatschappijen in de groep, andere groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat. Dochtermaatschappijen zijn deelnemingen waarin de stichting (en/of een of meer van haar dochtermaatschappijen) meer dan de helft van de stemrechten in de algemene vergadering kan uitoefenen, of meer dan de helft van de bestuurders of van de commissarissen kan benoemen of ontslaan. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de stichting een meerderheidsbelang heeft, of waarop op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten betrokken die potentiële stemrechten bevatten en zodanig kunnen worden uitgeoefend dat ze daardoor de stichting meer of minder invloed verschaffen.

Belangen die uitsluitend worden aangehouden om ze te vervreemden worden niet geconsolideerd indien bij verwerving al het voornemen bestaat om het belang af te stoten, de verkoop binnen een jaar waarschijnlijk. Deze belangen worden opgenomen onder de vlottende activa, onder effecten ('slechts aangehouden om te vervreemden'). Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

Voor een overzicht van de geconsolideerde groepsmaatschappijen wordt verwezen naar noot 1.3 'Financiële vaste activa' in de enkelvoudige jaarrekening.

Consolidatiemethode

De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge aandelenverhoudingen, schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd. Tevens zijn de resultaten op onderlinge transacties tussen groepsmaatschappijen geëlimineerd voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd en er geen sprake is van een bijzondere waardevermindering. Bij een transactie waarbij de rechtspersoon een niet-100%-belang heeft in de verkopende groepsmaatschappij, wordt de eliminatie uit het groepsresultaat pro rata toegerekend aan het minderheidsbelang op basis van het aandeel van de minderheid in de verkopende groepsmaatschappij.

De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd., waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht binnen het groepsvermogen. Indien de aan het minderheidsbelang van derden toerekenbare verliezen het minderheidsbelang in het eigen vermogen van de geconsolideerde maatschappij overtreffen, dan wordt het verschil, alsmede eventuele verdere verliezen, volledig ten laste van de meerderheidsaandeelhouder gebracht, tenzij en voor zover de minderheidsaandeelhouder de verplichting heeft, en in staat is, om die verliezen voor zijn rekening te nemen. Het aandeel van derden in het resultaat wordt afzonderlijk als laatste post in de geconsolideerde staat van baten en lasten in aftrek op het groepsresultaat gebracht.

VERGELIJKENDE CIJFERS

Omwillen van de vergelijkbaarheid zijn enkele vergelijkende cijfers aangepast. Dit heeft geen impact gehad op het resultaat. Het betreft hier posten in de balans die in de jaarrekening 2017 zijn geherrubriceerd. Voor een goede vergelijkbaarheid zijn ook de vergelijkende cijfers van 2016 aangepast. Per saldo zijn de vorderingen ultimo 2016 aangepast van € 2.189.807 (jaarrekening 2016) naar € 2.711.505. De kortlopende schulden zijn ultimo 2016 aangepast van € 27.960.088 (jaarrekening 2016) naar € 28.445.566. De betreffende posten zijn nader toegelicht onder de vlottende activa en de kortlopende schulden.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

ROC Friese Poort kent de volgende financiële instrumenten: handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen, handelsschulden en te betalen posten. Zij heeft geen afgeleide financiële instrumenten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, worden direct toerekenbare transactiekosten direct verwerkt in de staat van baten en lasten. In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Handels- en overige vorderingen

Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Dit gebeurt op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waarderingsverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. De effectieve rente wordt direct in de winst- en-verliesrekening verwerkt.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

SALDERING VAN FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de stichting beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de stichting het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen.

Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN BALANS

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige voordelen die dat actief in zich bergt, zullen toekomen aan de stichting en de kosten van dat actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De uitgaven na eerste verwerking van een gekocht of zelf vervaardigd immaterieel vast actief worden toegevoegd aan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs als het waarschijnlijk is dat de uitgaven zullen leiden tot een toename van de verwachte toekomstige economische voordelen en de uitgaven en de toerekening aan het actief op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor activering worden de uitgaven verantwoord als kosten in de staat van baten en lasten.

De grondslagen voor de vaststelling en verwerking van bijzondere waardeverminderingen zijn opgenomen onder het hoofd Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa.

Ontwikkelingskosten

Ontwikkelingskosten worden geactiveerd voor zover deze betrekking hebben op commercieel haalbaar geachte projecten. De ontwikkeling van een immaterieel vast actief wordt commercieel haalbaar geacht als het technisch uitvoerbaar is om het actief te voltooien, de stichting de intentie heeft om het actief te voltooien en het vervolgens te gebruiken of te verkopen is (inclusief het beschikbaar zijn van adequate technische, financiële en andere middelen om dit te bewerkstelligen), de stichting het vermogen heeft om het actief te gebruiken of te verkopen, het waarschijnlijk toekomstige economische voordelen zal genereren en de uitgaven gedurende de ontwikkeling betrouwbaar zijn vast te stellen. Ontwikkelingskosten worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die gemaakt

zijn voor het ontwikkelen van de website van de stichting, dit betreft externe uitgaven. Er zijn geen (loon)kosten van eigen medewerkers geactiveerd. De geactiveerde kosten worden na beëindiging van de ontwikkelingsfase afgeschreven over de verwachte gebruiksduur, die vier jaar bedraagt.

De afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode. De kosten voor onderzoek en de overige kosten voor ontwikkeling worden ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin deze zijn gemaakt. Voor het nog niet afgeschreven deel van de geactiveerde ontwikkelingskosten wordt een wettelijke reserve gevormd.

Goodwill

Goodwill wordt bepaald als het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs van de deelnemingen (inclusief direct aan de overname gerelateerde transactiekosten) en het belang van de groep in de netto reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa en verplichtingen van de overgenomen deelneming, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Intern gegenereerde goodwill wordt niet geactiveerd.

De geactiveerde positieve goodwill wordt lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur, die is bepaald op tien jaar.

Bij gehele of gedeeltelijke verkoop van een deelneming wordt de aan het verkochte deel toegerekende positieve goodwill proportioneel afgeboekt (in geval van geactiveerde goodwill) respectievelijk teruggenomen (in geval van rechtstreeks ten laste van het eigen vermogen gebrachte positieve goodwill) en ten laste van het boekresultaat gebracht. In het laatste geval wordt uitgegaan van een levensduur van tien jaar voor de bepaling van het terug te nemen bedrag.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden in de balans verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot dat actief zullen toekomen aan de stichting en de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De kostprijs van de activa die door de stichting in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging. Verder omvat de vervaardigingsprijs een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente op schulden over het tijdvak dat kan worden toegerekend aan de vervaardiging van de activa.

In het geval dat de betaling van de kostprijs van een materieel vast actief plaatsvindt op grond van een langere dan normale betalingstermijn, wordt de kostprijs van het actief gebaseerd op de contante waarde van de verplichting.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering, alsmede vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij afstoting.

De volgende afschrijvingstermijnen worden hierbij gehanteerd :

Bedrijfsgebouwen: 10-35 jaar

Inventaris en apparatuur: 3-15 jaar

De stichting bepaalt het af te schrijven bedrag zonder rekening te houden met een restwaarde.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd als zij de gebruiksduur van het object verlengen en/of leiden tot toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot het object. Ter zake van verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan gebouwen, installaties e.d. wordt een voorziening gevormd. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de

opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Voor ROC Friese Poort geldt dat er in 2017 geen aanwijzingen zijn dat activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Een bijzonder waardeverminderingverlies voor goodwill wordt niet teruggenomen in een volgende periode.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Indien waardering tegen nettovermogenswaarde niet kan plaatsvinden doordat de hiervoor benodigde informatie niet kan worden verkregen, wordt de deelneming gewaardeerd volgens het zichtbaar eigen vermogen. Bij de vaststelling of er sprake is van een deelneming waarin de stichting invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid, wordt het geheel van feitelijke omstandigheden en contractuele relaties (waaronder eventuele potentiële stemrechten) in aanmerking genomen.

Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de stichting gehanteerd.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Bij deze waardering worden ook langlopende vorderingen op de deelnemingen meegenomen die feitelijk moeten worden gezien als onderdeel van de netto-investering. Dit betreft met name leningen waarvan de afwikkeling in de nabije toekomst niet is gepland en niet waarschijnlijk is. Een aandeel in de winst van de deelneming in latere jaren wordt pas verwerkt als en voor zover het cumulatieve niet verwerkte aandeel in het verlies is ingelopen. Wanneer de stichting echter geheel of ten dele garant staat voor de schulden van een deelneming, dan wel de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) in staat te stellen tot betaling van haar schulden, wordt een voorziening gevormd ter grootte van de verwachte betalingen door de stichting ten behoeve van de deelneming.

Onderhanden projecten

De post onderhanden projecten bestaat uit het saldo van gerealiseerde projectkosten, toegerekende winst, verwerkte verliezen en reeds gedeclareerde termijnen.

In de waardering van onderhanden projecten worden de kosten die direct betrekking hebben op het project (zoals personeelskosten voor werknemers direct werkzaam aan het project), de kosten die toerekenbaar zijn aan projectactiviteiten in het algemeen en toewijsbaar zijn aan het project (onder meer verzekeringskosten en overheadkosten van projectactiviteiten en rente op schulden over het tijdvak dat aan het project kan worden toegerekend) en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend, begrepen.

De toerekening van opbrengsten, kosten en winstneming op onderhanden projecten geschiedt naar rato van de verrichte prestaties bij de uitvoering van het werk ('percentage of completion'-methode). De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Verwerking vindt plaats zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat van een onderhanden project.

Het resultaat van een aanneemcontract kan betrouwbaar worden ingeschat als de totale projectopbrengsten, de vereiste projectkosten om het project af te maken en de mate waarin het onderhanden project is voltooid betrouwbaar kunnen worden vastgesteld, het waarschijnlijk is dat de economische voordelen naar de vennootschap zullen toevloeien en de aan het onderhanden project toe te rekenen projectkosten duidelijk te onderscheiden zijn en op betrouwbare wijze te bepalen zijn.

Het resultaat van een regiecontract kan betrouwbaar worden ingeschat als het waarschijnlijk is dat de economische voordelen naar de vennootschap zullen toevloeien en de aan het onderhanden project toe te rekenen projectkosten duidelijk te onderscheiden zijn en op betrouwbare wijze te bepalen zijn.

Indien het resultaat van een onderhanden project niet betrouwbaar kan worden ingeschat, worden de projectopbrengsten slechts verwerkt in de winst-en-verliesrekening tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald. De projectkosten worden verwerkt in de winst- en verliesrekening in de periode waarin ze zijn gemaakt.

Onder projectopbrengsten wordt verstaan de in het contract overeengekomen opbrengsten vermeerderd met eventuele opbrengsten op grond van meer- of minderwerk, claims en vergoedingen, indien en voor zover het waarschijnlijk is dat de opbrengsten zullen worden gerealiseerd en betrouwbaar kunnen worden bepaald. De projectopbrengsten worden bepaald op de reële waarde van de tegenprestaties die is of zal worden ontvangen.

Uitgaven die verband houden met projectkosten die na de balansdatum tot te verrichten prestaties leiden, worden als onderdeel van de voorraden (onderhanden projecten of vooruitbetalingen)/ overlopende activa verwerkt indien het waarschijnlijk is dat ze in een volgende periode zullen leiden tot opbrengsten. Verwerking van de projectkosten in de winst-en-verliesrekening vindt plaats als de prestaties in het project worden geleverd en zijn gerealiseerd. Verwachte verliezen op onderhanden projecten worden onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Het bedrag van het verlies wordt bepaald ongeacht of het project reeds is aangevangen, het stadium van realisatie van het project of het bedrag aan winst dat wordt verwacht op andere, niet gerelateerde projecten.

Vlottende activa

Vorderingen

De grondslag voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Deze staan ter vrije beschikking, tenzij anders is vermeld. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves, de publieke en private bestemmingsreserves en wettelijke reserves gepresenteerd.

De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het bestuur. Reserves die aantoonbaar zijn opgebouwd uit private middelen worden niet onder de algemene reserve opgenomen, maar als bestemmingsreserve dan wel bestemmingsfonds gerubriceerd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen reserves die zijn opgebouwd uit publieke middelen enerzijds dan wel uit niet-publieke (private) middelen anderzijds. De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperkte bestedingsmogelijkheid, die door het bestuur is aangebracht. Er bestaat echter geen betalingsverplichting. De wettelijke reserve is gevormd voor geactiveerde ontwikkelingskosten.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Rechten en verplichtingen voortvloeiend uit eenzelfde overeenkomst worden niet in de balans opgenomen indien en voor zover noch de stichting noch de tegenpartij heeft gepresteerd. Opname in de balans geschiedt wanneer de nog te ontvangen respectievelijk te leveren prestatie en tegenprestatie niet (meer) met elkaar in evenwicht zijn en dit voor de stichting nadelige gevolgen heeft.

Voorzeningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de beste schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Voorziening wachtgeld

Dit betreft de nominale waarde van de toekomstige te betalen uitkeringen aan medewerkers inzake wachtgeld en WGA in het kader van het eigen risico dragerschap van ROC Friese Poort. Bij de voorziening voor wachtgeld worden voorziene verplichtingen langer dan één jaar voorzien en korter dan één jaar als periodelast verantwoord.

Voorziening spaarverlof ADV

De voorziening spaarverlof ADV betreft een voorziening op basis van de spaarverlof ADV regeling. De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst af te wikkelen spaarverloven. De berekening is gebaseerd op de gedane toezeggingen en blijfkansen van medewerkers.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De voorziening duurzame inzetbaarheid is gebaseerd op de cao-afspraken inzake de regeling duurzame inzetbaarheid. De voorziening is berekend op basis van de aanspraken van medewerkers die hebben aangegeven gebruik te willen maken van de regeling duurzame inzetbaarheid.

Reorganisatievoorziening

Een reorganisatievoorziening wordt getroffen indien op balansdatum een gedetailleerd reorganisatieplan is geformaliseerd en uiterlijk op opmaakdatum van de jaarrekening de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan heeft gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als is gestart met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben.

In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijk kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de stichting.

Jubileumvoorziening

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkansen en leeftijden.

Voorziening groot onderhoud

Een voorziening wordt gevormd voor verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan panden, installaties e.d. op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud. De uitgaven van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de onderhoudsvoorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten. Indien de kosten van groot onderhoud uitgaan boven de boekwaarde van de voor het desbetreffende actief aangehouden voorziening, worden de (meer)kosten verwerkt ten laste van de staat van baten en lasten.

Langlopende schulden

De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Kortlopende schulden

De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN BATEN EN LASTEN

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel en er sprake is van bestedingsverplichtingen, dan worden deze

naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord. Indien toegekende gelden betrekking hebben op een specifiek doel, maar geen sprake is van bestedingsverplichtingen, worden de ontvangen gelden als bate verantwoord in het jaar waarop de gelden betrekking hebben, tenzij toerekening naar schooljaar plaats vindt (i.p.v. kalenderjaar) of sprake is van een concreet bestedingsplan voor de periode na balansdatum.

Overige overheidsbijdragen en -subsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten, zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat er voldaan zal worden aan de daaraan verbonden voorwaarden.

Subsidies ter compensatie van gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van kosten van een actief worden systematisch in de staat van baten en lasten opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

College-, cursus-, les- en examengelden

De college-, cursus-, les- en examengelden worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het schooljaar zijn gespreid.

Baten werk in opdracht van derden

Opbrengsten van werk in opdracht van derden (contractonderwijs) worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten als vast staat dat deze kosten declarabel zijn. Een eventueel positief resultaat wordt genomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum (de zogeheten percentage of completion methode). Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden. Voor een eventueel verwacht negatief resultaat wordt een voorziening getroffen. Zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat van een onderhanden project, worden de projectopbrengsten en -kosten als opbrengsten en kosten in de staat van baten en lasten verwerkt naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum. De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Indien het resultaat van een onderhanden project niet betrouwbaar kan worden bepaald, worden de project opbrengsten slechts verwerkt tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald.

Verwachte verliezen op projecten worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten opgenomen.

Overige bedrijfsopbrengsten

Overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit baten uit verhuur, detachering en overige baten. Opbrengsten uit hoofde van verleende diensten worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van de tot dat moment gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Voor arbeidsongeschiktheidsrisico's die zijn verzekerd wordt een voorziening getroffen voor het in de toekomst te betalen deel van de verzekeringspremie dat rechtstreeks toe te rekenen is aan het individuele schadeverleden van de vennootschap. Als geen betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de omvang van het in de toekomst te betalen deel van de verzekeringspremies dat rechtstreeks is toe te rekenen aan het individuele schadeverleden van

de rechtspersoon, wordt geen voorziening opgenomen.

Nederlandse pensioenregelingen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Indien op basis van de uitvoeringsovereenkomst met betrekking tot een stichtingspensioen- / bedrijfstakpensioenregeling per balansdatum een verplichting bestaat, wordt een voorziening gevormd als het waarschijnlijk is dat de aanwending van een maatregelenpakket, dat nodig is voor het herstel van de per balansdatum bestaande dekkingsgraad, zal leiden tot een uitstroom van middelen en de omvang daarvan betrouwbaar kan worden geschat.

Indien sprake is van aanpassingen van de per balansdatum opgebouwde aanspraken die voortvloeien uit toekomstige salarisverhogingen die per balansdatum reeds zijn toegezegd en die voor rekening van de vennootschap komen wordt hiervoor een voorziening gevormd.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen. De disconteringsvoet vóór belasting geeft de actuele marktrente per balansdatum van hoogwaardige stichtingsobligaties / rendement op staatleningen weer, de risico's waarmee bij het schatten van de toekomstige uitgaven reeds rekening is gehouden worden hierin niet betrokken.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij de pensioenuitvoerder wordt een vordering opgenomen als de stichting de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de stichting zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Voor de medewerkers van ROC Friese Poort geldt een middelloon pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds (ABP) en wordt, overeenkomstig de Richtlijn Jaarverslaggeving, in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat het over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord. Ultimo 2017 was de dekkingsgraad* van het ABP 104,4% en zijn de pensioenen niet geïndexeerd. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening.

*De dekkingsgraad is de verhouding tussen het vermogen en de verplichtingen van het pensioenfonds. Deze verhouding wordt uitgedrukt in een percentage dat aangeeft hoe groot het vermogen is ten opzichte van de waarde van de pensioenverplichtingen.

Uit berichtgeving van het ABP volgt dat op basis van de laatste stand van de beleidsdekkingsgraad, het ABP inschat dat de pensioenen de komende vijf jaar niet of nauwelijks verhoogd zullen worden. In 2017 worden de pensioenen niet verlaagd, maar de kans blijft aanwezig dat dit met ingang van 2018 wel aan de orde komt, als de financiële situatie onvoldoende is.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de stichting zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievergoeding. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen.

Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Rentebaten en soortgelijke baten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Belastingen

Hierbij gaat het om de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. Deze belastingen worden in de staat van baten en lasten opgenomen, behalve als deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen. In het laatste geval wordt de belasting in het eigen vermogen verwerkt. De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar. Deze is berekend aan de hand van de geldende belastingtarieven en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Leasecontracten

ROC Friese Poort kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als financiële lease. Alle ander leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst. ROC Friese Poort heeft geen financiële leasecontracten afgesloten.

Als ROC Friese Poort optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van het resultaat gebracht.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht toegelicht.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

VERBONDEN PARTIJEN*Transacties met verbonden partijen*

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de stichting en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de stichting. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de stichting en haar deelnemingen, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

VASTE ACTIVA

1.1 Immateriële vaste activa

1.1 Immateriële vaste activa	1.1.1 Ontwikkelingskosten	1.1.3 Goodwill	Totaal immateriële vaste activa
Aanschafwaarde primo boekjaar	185.287	158.381	343.668
Cumulatieve afschrijvingen primo boekjaar	-122.643	-23.757	-146.400
Boekwaarde primo boekjaar	62.644	134.624	197.268
Investeringen boekjaar	0	0	0
Desinvesteringen aanschafwaarde (*)	-60.001	0	-60.001
Cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen (*)	60.001	0	60.001
Afschrijvingen lopend jaar	-31.321	-15.838	-47.159
Aanschafwaarde ultimo boekjaar	125.286	158.381	283.667
Cumulatieve afschrijvingen	-93.963	-39.595	-133.558
Boekwaarde ultimo boekjaar	31.323	118.786	150.109

Onder de ontwikkelingskosten is opgenomen het deel van de website, wat in de balans is geactiveerd. De investeringen in goodwill in 2015 betreft door ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen betaalde goodwill voor overname van activiteiten en klantenbestanden van Maritieme Opleidingen Urk en Kennis Instituut Veiligheid. De goodwill wordt in 10 jaar afgeschreven.

1.2. Materiële vaste activa

1.2 Materiële vaste activa	1.2.1 Terreinen	1.2.1 Gebouwen	1.2.2 Inventaris en apparatuur	1.2.4 In uitvoering en vooruitbetaling	Totaal materiële vaste activa
Aanschafwaarde primo boekjaar	9.928.209	103.359.749	47.377.295	553.482	161.218.736
Cumulatieve afschrijvingen primo boekjaar	0	-42.821.596	-33.632.257	0	-76.453.853
Boekwaarde primo boekjaar	9.928.209	60.538.153	13.745.039	553.482	84.764.883
Investeringen boekjaar	0	8.938.875	6.497.687	0	15.436.562
Reclassificatie	0	508.283	0	-508.283	0
Desinvesteringen aanschafwaarde (*)	0	-446.104	-15.548.274	-45.199	-16.039.577
Cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen (*)	0	446.104	15.543.349	0	15.989.453
Afschrijvingen lopend jaar	0	-3.822.364	-3.811.512	0	-7.633.876
Aanschafwaarde ultimo boekjaar	9.928.209	112.360.803	38.326.709	0	160.615.721
Cumulatieve afschrijvingen	0	-46.197.856	-21.900.420	0	-68.098.276
Boekwaarde ultimo boekjaar	9.928.209	66.162.947	16.426.289	0	92.517.445

*) Toelichting op de desinvesteringen aanschafwaarde en cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen: dit betreft posten van een boekhoudkundige aard, waarbij activa die geen boekwaarde meer hebben en niet meer dienstbaar zijn aan de bedrijfsvoering uit de activastaat zijn verwijderd. Deze opschoningsactie heeft per saldo geen invloed op de hoogte van de boekwaarde, maar de posten cumulatieve aanschafwaarde en de cumulatieve afschrijvingen nemen hierdoor wel af.

1.2.1. Gebouwen

In 2017 is de nieuwbouw van Uniformberoepen gerealiseerd voor een totaalbedrag van € 9,4 mln: € 8,8 mln. is opgenomen onder investeringen boekjaar en € 0,5 mln. onder reclassificatie, investeringen die reeds in voorgaand

boekjaar zijn gedaan. Daarnaast zijn er in de post investeringen gebouwen voor € 0,1 mln. nagekomen posten opgenomen voor de nieuwbouw van Zorg en Welzijn en Techniek (Drachten) opgenomen onder de investeringen.

1.2.2. Inventaris en apparatuur

In 2017 is € 6,5 mln. (2016: € 4,1 mln.) in inventaris en apparatuur geïnvesteerd. Hiervan is € 3,6 mln. geïnvesteerd in hard- en software: centrale investeringen in het netwerk en aanschaf van computers en mobile devices op de vestigingen. € 1,4 mln. bedraagt investeringen in machines en apparatuur, hoofdzakelijk t.b.v. het onderwijs. € 1,0 mln. is geactiveerd voor investeringen in meubilair, waaronder de inrichting van het gebouw van Uniformberoepen. € 0,5 mln betreft overige investeringen.

1.2.4. In uitvoering en vooruitbetalingen

Begin 2017 bestaat deze post voor € 0,5 mln. uit de lopende nieuwbouw van Uniformberoepen. In de loop van 2017 is deze gereed gekomen. Daarmee zijn de uitgaven gereclassificeerd en opgenomen onder de post 'Gebouwen. Begin boekjaar is tevens een klein deel (€ 45.199) onder desinvesteringen verwerkt in de exploitatierekening. Dit betreft aanvangskosten van de inhuizing Centrale Diensten op Wilaarderburen, welke achteraf niet doorgaat.

Waarde ultimo (bedragen x 1.000)	2017	2016	2015	2014	2013
WOZ-waarde gebouwen en terreinen	€ 70.888	€ 81.832	€ 77.800	€ 76.801	€ 73.270
Verzekerde waarde gebouwen	€ 154.353	€ 145.138	€ 143.184	€ 129.213	€ 126.600

WOZ-waarde

De WOZ-waarde van alle gebouwen en terreinen is gebaseerd op peildatum 1 januari 2016. Deze peildatum is financieel bepalend voor het kalenderjaar 2017. Deze lag € 2,1 mln. lager dan het jaar ervoor. Daarnaast hebben we in 2017 bezwaar gemaakt tegen de opgelegde aanslagen, dit heeft geresulteerd in een neerwaartse bijstelling van de WOZ-waardes met € 8,8 mln. Totaal valt hierdoor de WOZ-waarde over 2017 € 10,9 mln. lager uit. De gepresenteerde waarde is exclusief de WOZ-waarde van de nieuwbouw van Uniformberoepen, hiervan is op balansdatum nog geen waarde beschikbaar.

Verzekerde waarde

De verzekerde waarde is per 1 januari 2018 (ultimo 2017). De stijging van de waarde ten opzichte van het voorgaande jaar is met name het gevolg de nieuwbouw van Uniformberoepen. Ultimo 2017 is deze ook in de polis opgenomen.

VLOTTENDE ACTIVA

1.5. Vorderingen

	Huidig jaar	Vorig jaar
1.5 Vorderingen		
1.5.1 Debiteuren algemeen	2.399.511	1.600.770
1.5.5 Vorderingen op studenten/deelnemers/cursisten	414.592	361.313
1.5.6 Belastingen en sociale premies	151.652	7.797
1.5.7 Overige vorderingen	112.503	291.863
1.5.8 Overlopende activa	1.022.483	604.164
1.5.9 Voorzieningen wegens oninbaarheid	-234.947	-154.402
1.5 Totaal	3.865.794	2.711.505

De boekwaarde van de opgenomen vorderingen benadert de reële waarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd. De vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar. Uitgezonderd de overlopende activa, hierin is € 80.000 vooruitbetaalde (licentie-)kosten opgenomen met een looptijd langer dan één jaar.

Herrubricering vorderingen

In de jaarrekening 2017 zijn een aantal posten geherrubriceerd. Voor een goede vergelijkbaarheid, zijn ook de vergelijkende cijfers van 2016 aangepast. Per saldo zijn de vorderingen ultimo 2016 aangepast van € 2.189.807 (jaarrekening 2016) naar € 2.233.824. Het betreft de navolgende posten die in de balans zijn verschoven:

- De post voorraad ad. € 36.220 is verschoven van de voorraad naar overlopende activa, dit doet beter recht aan de rubricering. Hierdoor vervalt de aparte rubriek voorraad in de jaarrekening.
- De post omzetbelasting ad. € 7.797 betreft ultimo 2016 een vordering, maar stond negatief gerubriceerd in de kortlopende schulden.
- De post overlopende activa is ultimo 2016 met € 477.681 verschoven van de overlopende activa (debet) naar de overlopende passiva. Dit betrof posten die ultimo 2016 negatief gerubriceerd stonden in de overlopende activa.

1.5.1. Debiteuren

Ultimo 2017 is het saldo debiteuren € 0,8 mln. gestegen ten opzichte van 2016. In december 2017 heeft ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen € 0,8 mln. gefactureerd naar Defensie. Dit werd in voorgaande jaren meer gespreid over het jaar gefactureerd.

1.5.8. Overlopende activa

Onder de overlopende activa zijn begrepen de nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen (€ 390.786) en de overige activa (€ 631.697). De vooruitbetaalde bedragen betreffen transitorische posten, kosten welke in 2017 zijn vastgelegd maar, al dan niet gedeeltelijk, betrekking hebben op 2018. Diverse posten in deze rubriek vallen wat hoger uit ten opzichte van 2016, waardoor het saldo met € 418.320 gestegen is. Er zijn verder geen bijzonderheden in deze post opgenomen.

1.5.9. Voorziening wegens oninbaarheid

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid is als volgt:

	Huidig jaar	Vorig jaar
Stand per 1 januari	-154.402	-153.121
Onttrekking	-77.123	-50.291
Dotatie	157.668	48.572
Stand per 31 december	-234.947	-154.402

De voorziening wegens oninbaarheid heeft betrekking op de post debiteuren. Ultimo 2017 is de voorziening voor € 153.556 gevormd door ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen, voor € 42.944 bij vestiging Leeuwarden/Dokkum en voor het overige bij de vestigingen Sneek, Emmeloord/Urk en Drachten. De toename van de voorziening in 2017 ten opzichte van 2016 zit bij ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen.

1.7. Liquide middelen

	Huidig jaar	Vorig jaar
1.7 Liquide middelen		
1.7.1 Kasmiddelen	5.229	4.520
1.7.2 Banken	27.385.048	39.762.755
1.7.3 Deposito's	0	0
1.7.4 Overige	0	0
1.7 Totaal liquide middelen	27.390.277	39.767.275

De liquide middelen bestaan uit kasgelden, het saldo van de lopende rekeningen en uitstaande spaargelden en deposito's bij banken. Met ingang van 2017 worden de saldi van de spaarrekeningen onder 1.7.2. banken gerubriceerd. Ook de vergelijkende cijfers over 2016 zijn hierop aangepast: er is een bedrag van € 39.350.018 verschoven van rubriek 1.7.4 Overige naar 1.7.2 Banken. Op totaal is het saldo liquide middelen 2016 niet gewijzigd.

Afhankelijk van de markt worden deze middelen conform het treasury statuut van ROC Friese Poort weggezet op spaar- dan wel depositorekeningen. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van ROC Friese Poort en zijn niet weggezet voor een periode langer dan één jaar.

PASSIVA

2.1. Eigen vermogen

Ultimo 2017 bedraagt het groepsvermogen € 89.013.100.

Voor een toelichting op het aandeel van de stichting in het groepsvermogen, wordt verwezen naar de toelichting op het eigen vermogen in de enkelvoudige jaarrekening.

2.2. Voorzieningen

	Saldo vorig jaar	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand ultimo boekjaar	Kortlopend deel (<1 jaar)	Langlopend deel (>1 jaar < 5 jaar)	Langlopend deel (>5 jaar)
2.2 Voorzieningen								
2.2.1 Personeelsvoorzieningen								
Voorziening wachtgeld	250.000	61.261	59.261	0	252.000	156.000	96.000	0
Voorziening spaarverlof ADV	82.535	1.097	7.552	0	76.080	8.273	17.300	50.507
Voorziening WGA	930.000	237.967	161.507	289.460	717.000	122.000	412.000	183.000
Voorziening Duurzame inzetbaarheid	70.000	89.759	9.759	0	150.000	20.000	80.000	50.000
Voorziening Jubileum	1.122.713	5.118	125.796	144.540	857.509	48.000	316.991	492.518
Overige personele voorzieningen	153.043	20.000	107.327	0	65.716	5.716	60.000	0
Totaal	2.608.291	415.202	471.202	434.000	2.118.305	359.989	982.291	776.025
2.2.2 Voorziening verlieslatende contracten	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2.3 Voorziening groot onderhoud	2.213.282	273.000	127.254	0	2.359.028	101.084	1.017.019	1.240.925
2.2 Totaal voorzieningen	4.821.573	688.202	598.456	434.000	4.477.333	461.073	1.999.310	2.016.950

2.2.1. Personeelsvoorzieningen

De personele voorzieningen ultimo 2017 bestaan uit de voorziening wachtgeld, spaarverlof ADV, WGA, duurzame inzetbaarheid senioren, jubileum en overige personele voorzieningen.

De wachtgeldvoorziening is opgenomen ten behoeve van de langlopende wachtgeld verplichtingen welke voor rekening van de werkgever komen. Ultimo 2017 is deze verplichting opgenomen voor acht wachtgelders, waarvan de verplichting naar verwachting tot 2021 doorloopt. De kortlopende wachtgeldverplichtingen worden direct als periodelast verantwoord.

Voor de voorziening spaarverlof ADV geldt dat deze regeling is komen te vervallen of vervangen. Dit houdt in dat er geen nieuwe instroom is in deze regelingen. De onttrekkingen en dotaties binnen deze voorzieningen gelden voor bestaande gevallen en mensen die onder de overgangsregelingen vallen, zoals deze zijn opgenomen in de CAO.

Duurzame inzetbaarheid

Op grond van de cao middelbaar beroepsonderwijs 2014-2015 geldt de regeling Duurzame inzetbaarheid voor oudere werknemers. Binnen deze regeling vallen zowel de overgangsregeling BAPO als de nieuwe regeling seniorenverlof. Deze regelingen brengen voor ROC Friese Poort verplichtingen met zich mee, doordat werknemers aanspraak kunnen maken op werktijdvermindering. Onder verwijzing naar de brief van het Ministerie van OCW dd. 31 mei 2010 worden de BAPO-lasten als periodelasten verwerkt in de staat van baten en lasten, er wordt voor de verplichtingen die voortvloeien vanuit de BAPO-regeling geen voorziening in de balans opgenomen. De nieuwe regeling Seniorenverlof kent dezelfde strekking als de BAPO-regeling, maar volgens de huidige verslaggevingsregels (RJO) geldt voor deze nieuwe regeling Seniorenverlof dat er wel een verplichting (voorziening) in de balans opgenomen zou moeten worden.

Op dit moment zijn er zeven medewerkers die reeds gebruik maken van de regeling duurzame inzetbaarheid. Hiermee is in de voorziening rekening gehouden.

Voor de groep medewerkers die wel rechten opbouwen, maar nog niet hebben aangegeven of zij al dan niet gebruik willen maken van de regeling, is geen voorziening getroffen. Op dit moment is er nog onvoldoende informatie beschikbaar om een betrouwbare schatting te kunnen maken van de kans dat deze medewerkers daadwerkelijk van de regeling gebruik zullen gaan maken. Dit geldt ook voor de groep medewerkers die binnen nu en vijf jaar het recht opbouwt om gebruik te mogen maken van de regeling. Omwille hiervan zijn deze mogelijke toekomstige verplichtingen nog niet als voorziening verantwoord in de jaarrekening.

De WGA voorziening is gevormd vanwege het eigen risicodragerschap voor de WGA en Ziektewet. De onttrekking betreft de kosten voor WGA- en Ziektewetuitkeringen. De WGA voorziening wordt voor 50% gevuld vanuit de inhouding WGA op de personeelssalarissen en voor 50% door de werkgever. De dotatie is daarmee afhankelijk van de loonkosten. Het premiepercentage wordt jaarlijks vastgesteld op basis van de te verwachten WGA kosten.

De kosten van de WGA'ers worden voorzien op basis van een individuele inschatting van de verwachte arbeidsongeschiktheid en de verwachte looptijd van de WGA-uitkering, met een maximale looptijd van tien jaar. De kosten zijn gebaseerd op de bekende WGA'ers (elf) en zieke (twee) op balansdatum en op de verwachte instroom in de WGA (zes) en de Ziektewet (geen). De totale kosten hiervan bedragen naar schatting € 1,4 mln. Op dit bedrag wordt 50% WGA-premie in aftrek gebracht, zijnde het deel van de premie wat ingehouden wordt op de salarissen en derhalve niet voor rekening van ROC Friese Poort komt. Op basis van deze uitgangspunten bedraagt de voorziening WGA ultimo 2017 € 0,7 mln. Hiermee is de gehele verplichting in het kader van de WGA en Ziektewet in de voorziening opgenomen.

De jubileumvoorziening heeft betrekking op uitkering aan medewerkers op basis van de duur van het dienstverband. De voorziening voor jubileumuitkeringen is bepaald via een berekeningsmodel, waarin rekening gehouden is met de blijfkans van medewerkers en een gemiddelde indexatie van het brutosalaris van 1,5% en een disconteringsrente van 0,5%.

De overige personele voorzieningen bestaan grotendeels uit een voorziening voor het lustrumfeest. De dotatie heeft betrekking op de kosten voor het lustrum in 2019. Voor het lustrumfeest in 2019 zal een totale voorziening van € 0,1 mln. worden opgebouwd in de periode van vijf jaar.

Uitgezonderd de jubileumvoorziening zijn de personele voorzieningen niet contant gemaakt. Hierbij wordt als uitgangspunt genomen dat de potentiële invloed van de indexering van de lonen het niet contant maken van de voorzieningen compenseert.

2.2.3. Voorziening groot onderhoud

De voorziening groot onderhoud is bestemd voor egalisatie van uitgaven inzake onderhoud aan gebouwen en terreinen die een onregelmatig verloop kennen over een aantal jaren. De dotatie aan deze voorziening is gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan (MOP) uit 2015, de dotatie bedroeg in 2017 € 0,3 mln. De onttrekking bedroeg € 0,1 mln.

2.3. Langlopende schulden

	Hoofdsom primo boekj	opname	aflossing	Hoofdsom ultimo boekj.	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rentevoet
2.3 Langlopende schulden							
2.3.1 Schulden aan groepsmaatschappijen	0	0	0	0	0	0	0
2.3.2 Schulden aan overige deelnemingen	0	0	0	0	0	0	0
2.3.3 Kredietinstellingen	996.321	0	112.447	883.874	330.260	553.612	5,6%
2.3.4 OCW/EL&I	0	0	0	0	0	0	0
2.3.5 Overige	0	0	0	0	0	0	0
2.3 Totaal langlopende schulden	996.321	0	112.447	883.874	330.260	553.612	

Onder overige zijn de afgesloten leningen opgenomen voor de financiering van gebouwen en terreinen. De jaarlijkse rente en aflossing worden betaald uit de jaarlijkse huisvestingvergoeding. Het bedrag waarvoor de looptijd < 1 jaar is, is opgenomen onder de kortlopende schulden aan kredietinstellingen (2.4.1). De rente van de leningen is vast gedurende de looptijd. De rentevoet betreft de gemiddelde rente die over de leningen verschuldigd is. Deze bedraagt gemiddeld 5,6%.

De reële waarde benadert de boekwaarde .

Als zekerheid voor de afgesloten leningen geldt een onvoorwaardelijke garantie door de Stichting Waarborgfonds BVE.

2.4. Kortlopende schulden

	Huidig jaar	Vorig jaar
2.4 Kortlopende schulden		
2.4.1 Kredietinstellingen	112.447	112.446
2.4.2 Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen OHW	2.711.895	1.646.096
2.4.3 Crediteuren	4.044.690	3.551.050
2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	3.832.614	3.638.179
Premies sociale verzekeringen	81.105	47.710
Totaal	3.913.719	3.685.889
2.4.8 Schulden terzake van pensioenen	1.046.016	866.017
2.4.9 Overige kortlopende schulden	199.539	281.738
2.4.10 Overlopende passiva		
Vooruitontvangen college-, cursus- en les gelden	1.021.016	0
Vooruitontvangen subsidies OCW geormerkt	2.905.795	1.904.699
Vooruitontvangen investeringssubsidies	3.783.292	4.249.396
Vooruitontvangen termijnen	0	1.216
Vakantiegeld en -dagen	3.688.972	3.551.155
Accountants- en administratiekosten	0	2.529
Overig	6.121.935	8.593.335
Totaal	17.521.010	18.302.230
2.4 Totaal kortlopende schulden	29.549.317	28.445.566

Herrubricering kortlopende schulden

In de jaarrekening 2017 zijn een aantal posten geherrubriceerd. Voor een goede vergelijkbaarheid, zijn ook de vergelijkende cijfers van 2016 aangepast. Per saldo zijn de kortlopende schulden ultimo 2016 aangepast van € 27.960.088 (jaarrekening 2016) naar € 28.445.566. Het betreft de navolgende posten die in de balans zijn verschoven:

- De post omzetbelasting ad. € 7.797 betreft ultimo 2016 een vordering, maar stond negatief gerubriceerd in de kortlopende schulden.
- De post overlopende activa is ultimo 2016 met € 477.68 verschoven van de overlopende activa (debet) naar de overlopende passiva. Dit betrof posten die ultimo 2016 negatief gerubriceerd stonden in de overlopende activa.

2.4.1. Kredietinstellingen

Het saldo onder kredietinstellingen betreft de aflossingsverplichtingen van de langlopende leningen in het jaar na balansdatum.

2.4.2. Vooruitgefactureerde en –ontvangen termijnen onderhanden projecten

Het per ultimo 2017 openstaand saldo onderhanden projecten bestaat uit vooruitgefactureerde opbrengsten en vooruitontvangen kosten ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen:

Huidig jaar	Vorig jaar
3.291.035	2.076.062
579.140	429.966
2.711.895	1.646.096

In de waardering van de onderhanden projecten is rekening gehouden met voorzienbare verliezen.

2.4.10. Overlopende passiva

In 2017 is de rubriek vooruitontvangen college-, cursus- en les gelden opgenomen voor € 1.021.016. Dit betreft de cursus gelden welke in 2017 zijn ontvangen voor het collegejaar 2017-2018. Het deel wat betrekking heeft op 2018 is in de balans opgenomen. Als gevolg hiervan vallen eenmalig in 2017 de opbrengsten cursusgeld (zie 3.3.2) € 1.021.016 lager uit.

De geormerkte vooruitontvangen subsidies van OCW betreffen de geormerkte subsidies die ontvangen zijn van OCW, maar in een volgend jaar worden ingezet. In model G op de volgende pagina is een overzicht van de betreffende subsidies opgenomen.

De vooruitontvangen investeringssubsidies betreffen subsidies voor materiële activa, zoals gebouwen. De jaarlijkse vrijval ten gunste van het resultaat verloopt evenredig met de afschrijvingen van de betreffende activa en wordt gepresenteerd onder 3.1.2 toerekening investeringssubsidies OCW en 3.2.2 overige overheidsbijdragen. Van deze post heeft € 0,5 mln. een looptijd korter dan een jaar, € 1,2 mln. een looptijd langer dan één jaar maar korter dan vijf jaar en € 2,2 mln. een looptijd langer dan vijf jaar.

Onder de overige overlopende passiva zijn onder andere opgenomen de vooruitontvangen niet-geormerkte OCW-subsidies. Deze subsidies zijn reeds ontvangen op balansdatum, maar worden in een volgend jaar ingezet. Ultimo 2017 bedraagt dit € 5,3 mln. totaal (ultimo 2016 € 7,1 mln.).

Financiële instrumenten:

ROC Friese Poort maakt gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de organisatie blootstelt aan markt-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de organisatie een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestatie van de organisatie te beperken.

De organisatie zet geen afgeleide financiële instrumenten in om risico's te beheersen en maakt geen gebruik van derivaten.

Kredietrisico:

De vorderingen uit hoofde van debiteuren zijn getoetst op inbaarheid en voor zover nodig geacht voorzien. Voor de kredietrisico's inzake de overige vorderingen wordt verwezen naar financiële vaste activa en vorderingen.

Renterisico:

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot einde van de looptijd. De organisatie heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Liquiditeitsrisico:

De organisatie loopt geen significante liquiditeitsrisico's.

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing		Prestatie afgerond
	Kenmerk	Datum	ja/nee
Subsidie zij-instroom	683376-1	20-3-2015	nee
Subsidie zij-instroom	683376-1/700759-1	15-4-2015	nee
Subsidie zij-instroom	683376-1/705157-1	20-7-2015	ja
Subsidie zij-instroom	683376-1/719961-1	20-11-2015	ja
Subsidie zij-instroom	DL/B/110284	20-11-2013	nee
Subsidie zij-instroom 2016	769738-1	15-4-2016	ja
Subsidie zij-instroom 2016	781841-1	22-11-2016	nee
Subsidie zij-instroom 2017	842586-1	19-5-2017	nee
Subsidie zij-instroom 2017	865464-1	19-12-2017	nee
Subsidie studieverlof BVE 2013	548822-1	20-8-2013	ja
Subsidie studieverlof BVE 2014	638693-1	4-11-2014	ja
Subsidie studieverlof BVE 2015	707636-1	21-9-2015	ja
Subsidie studieverlof BVE 2016	775562-1	20-9-2016	nee
Subsidie studieverlof BVE 2016	779910-1	22-11-2016	ja
Subsidie studieverlof BVE 2017	809642-1	21-2-2017	ja
Subsidie studieverlof BVE 2017	852133-1	20-9-2017	nee
Subsidie studieverlof BVE 2017	855213-1	20-10-2017	nee
Subsidie studieverlof BVE 2017	856762-1	21-11-2017	nee
Subsidie studieverlof BVE 2017	862607-1	19-12-2017	ja
Voorziening Leermiddelen minimagezinnen 2017	849432-1	22-8-2017	nee
Aspirant-opleidingschool NHL-ROC Friese Poort	OS-2017-C-005	1-12-2017	nee

G2 G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Te verrekenen ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum							
Subsidieregeling schoolmaatschappelijk werk in het mbo 2016	733715-1	20-1-2016	418.028	418.028	299.852	118.176		118.176	
Subsidieregeling schoolmaatschappelijk werk in het mbo 2015 (Berechja)	666488-1	20-1-2015	4.940	4.940	3.777	1.163		1.163	
Voorziening leermiddelen minimagezinnen 2016	786410-1	20-12-2016	137.728	137.728	18.336	119.392		45.249	74.142
Totaal			560.696	560.695	321.965	238.731		164.588	74.142

G2-B Doorlopend tot in volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum								€
Subsidieregeling schoolmaatschappelijk werk in het mbo 2017	804581-1	20-1-2017	427.644	-	-	-	427.644	304.910	122.734	122.734
Regionaal investeringsfonds MBO RIF: Centrum voor Innovatief Vakmanschap Healthy Ageing Friesland	940754	23-5-2016	1.449.221	507.227	-	507.227	289.844	164.381	632.690	1.284.840
Regionaal Investeringsfonds MBO RIF17018, Yacht Builders Academy	1190377	23-5-2017	789.324	-	-	-	276.263	104.793	171.470	684.531
Regionaal Programma 2017-2020 Voortijdig Schoolverlaten RMC-regio Friesland-Oost	OND/ODB-2016/17737 U	14-11-2016	1.097.360	274.340	-	274.340	274.340	10.427	538.253	1.086.933
Regionaal Programma 2017-2020 Voortijdig Schoolverlaten RMC-regio Zuidwest-Friesland	OND/ODB-2016/17738 U	14-11-2016	487.170	121.793	-	121.793	121.793	116.999	126.587	370.171
Regionaal Programma 2017-2020 Voortijdig Schoolverlaten RMC-regio Friesland-Noord	OND/ODB-2016/17739 U	14-11-2016	1.446.040	361.510	-	361.510	361.510	273.437	449.583	1.172.603
Regionaal Programma 2017-2020 Voortijdig Schoolverlaten RMC-regio Flevoland			88.261	-	-	-	79.435	-	79.435	88.261
Totaal			5.785.020	1.264.870	-	1.264.870	1.830.830	974.947	2.120.752	4.810.073

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN / ACTIVA

Waarborgfonds BVE

ROC Friese Poort is aangesloten bij de stichting Waarborgfonds BVE. Het waarborgfonds stelt zich borg ten gunste van geldgevers van geldleningen die voor huisvesting worden verstrekt aan bve-instellingen. Het borgen heeft veelal een rentevoordeel tot gevolg. Zo heeft ROC Friese Poort ultimo 2017 vier leningen bij het fonds geborgd.

Elke aangesloten instelling kan jaarlijks aangesproken worden tot maximaal 2% van de rijksbijdrage. Dit kan geschieden indien individuele instellingen hun financiële verplichtingen voor geborgde leningen niet meer kunnen voldoen. De maximaal latente claim bedraagt voor ROC Friese Poort jaarlijks circa € 2,2 mln. (prijsniveau 2017).

Huurverplichtingen

De huurverplichtingen die ROC Friese Poort op balansdatum heeft en die een meerjarige looptijd hebben, kunnen als volgt ingedeeld worden:

€ 384.000 huurverplichting in 2018

€ 274.000 huurverplichting met een looptijd langer dan een jaar en korter dan vijf jaar

Er zijn geen huurverplichtingen met een looptijd langer dan vijf jaar.

Als toelichting op de grootste posten:

In de huurverplichting 2018 is huur van de Badweg opgenomen voor € 148.000. Deze huurverplichting loopt tot december 2018. De huurverplichting van de nieuwe locatie voor Centrale Diensten aan de De Eenhoorn is niet verwerkt in bovenstaande huurverplichting, dit contract heeft een ingangsdatum in 2018.

Voor de opleidingen Maritiem wordt jachtwerf Abma aan 't Ges te Sneek gehuurd tot 1 juli 2019. De huurverplichting bedraagt € 58.000 per jaar.

Aan de Zuiderbuurt te Drachten wordt ruimte gehuurd tot 1 februari 2022, met een tussentijdse breakoptie per 31 januari 2020. De huurverplichting bedraagt € 55.000 per jaar.

Daarnaast bestaan er een aantal (ver)huurverplichtingen voor met name sportactiviteiten en onderwijsleerbedrijven die jaarlijks opzegbaar zijn, voor een totaalbedrag van € 220.000 op jaarbasis. Dit is niet opgenomen in vorenstaande huurverplichting.

Operational leaseverplichtingen

Voor twee personenauto's is een operational leasecontract afgesloten. De aangegane operational leaseverplichtingen bedragen € 31.000 in 2018 en € 8.000 in 2019. De operational leaseverplichtingen lopen af in 2019.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017

BATEN

	Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
3.1 Rijksbijdrage sector BVE			
3.1.1 Rijksbijdrage OCW			
Vergoeding studenten	66.689.458	64.487.446	66.316.465
Vergoeding diploma's	15.543.005	15.268.807	14.988.971
Vergoeding Passend Onderwijs	1.573.440	1.698.168	1.552.872
Huisvestingsvergoeding	6.222.216	6.222.216	6.425.903
Vergoeding Entree	2.987.519	2.748.335	2.951.420
Overgangsbekostiging (extern)	-125.084	-125.035	-212.868
Inhouding cursusgelden	-1.290.894	-1.332.745	-1.235.120
Totaal Rijksbijdrage OCW	91.599.660	88.967.192	90.787.644
3.1.2 Overige subsidies OCW			
Geormerkte OCW subsidies	1.711.342	726.917	1.459.403
Niet-geormerkte OCW subsidies	15.864.509	14.677.187	8.872.517
Toerekening investeringssubsidies OCW	213.878	270.230	266.202
Totaal overige subsidies OCW	17.789.729	15.674.334	10.598.122
3.1.3 Af: inkomensoverdrachten	0	0	0
3.1 Totaal Rijksbijdrage	109.389.389	104.641.526	101.385.766

3.1.1. Rijksbijdrage OCW

De rijksbijdrage bestaat uit de vergoeding voor deelnemers, diploma's, Passend Onderwijs, huisvesting, Entree en overgangsbekostiging. De inhouding cursusgelden betreffen de aan het ministerie af te dragen cursusgelden. De rijksbijdrage valt hoger uit dan begroot, door prijscompensatie voor gestegen loonkosten.

3.1.2. Overige subsidies OCW

De geormerkte OCW subsidies betreffen de bestedingen in het kader van onder andere Schoolmaatschappelijk werk, Subsidie zij-instroom en Studieverlof BVE. Een volledig overzicht van de besteding van geormerkte subsidies is terug te vinden onder 2.4.10. overlopende passiva.

Onder de niet geormerkte OCW vergoeding zijn naast de gelden uit de kwaliteitsafspraken mbo onder andere ook de wachtgeldvergoeding en subsidies Voortijdig Schoolverlaten opgenomen.

3.2 Overige overheidsbijdragen en –subsidies

	Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
3.2 Overige overheidsbijdragen			
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen en subsidies			
3.2.1a Gemeentelijke bijdrage Educatie	39.254	37.206	76.201
Totaal gemeentelijke bijdragen en subsidies	39.254	37.206	76.201

3.2.2	Overige overheidsbijdragen	806.668	569.516	588.799
3.2	Totaal overige overheidsbijdragen	845.922	606.722	665.000

3.2.2. Overige overheidsbijdragen

Hieronder zijn de niet van OCW afkomstige investeringssubsidies opgenomen (€ 131.855). Hieronder valt de bijdrage aan Centrum Duurzaam, de gebouwen voor CVO en de parkeerplaatsen in Leeuwarden en Emmeloord. Daarnaast vallen hieronder de programmagelden VSV en de subsidie vaccinatie stageplaatsen zorg van VWS.

3.3 College-, cursus-, les en examengelden

		Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
3.3	College- cursus- les- en examengelden			
3.3.2	Cursusgelden sector BE	774.280	1.534.058	1.479.929
3.3	Totaal College- cursus- les en examengelden	774.280	1.534.058	1.479.929

3.3.2 College-, cursus-, les- en examengelden

De cursusgelden vallen met € 774.280 lager uit dan begroot € 1.534.058. Dit verschil is grotendeels veroorzaakt doordat met ingang van 2017 de opbrengst cursusgelden gecorrigeerd worden met het deel wat betrekking heeft op het volgende boekjaar. De ontvangsten in 2017 hebben betrekking op het collegejaar 2017-2018.

Met ingang van 2017 is de verwerking van de opbrengsten voor cursusgelden gewijzigd. Het deel wat betrekking heeft op 2018 (€ 1.021.016) is in de balans opgenomen onder 2.4.10 overlopende passiva. Als gevolg van deze wijziging vallen eenmalig in 2017 de opbrengsten cursusgeld € 1.021.016 lager uit. Zonder deze correctie zou de opbrengst juist hoger zijn, dan begroot als gevolg van een groei in deelnemers. De vergelijkende cijfers 2016 betreffen de ontvangen cursusgelden in 2016, deze hebben grotendeels betrekking op cursusjaar 2016-2017.

3.4 Baten werk in opdracht van derden

		Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
3.4	Baten werk in opdracht van derden			
3.4.1	Contractonderwijs			
	Bedrijven	5.076.831	4.119.898	4.201.089
	Totaal contractonderwijs	5.076.831	4.119.898	4.201.089
3.4.2	Contractonderzoek	0	0	0
3.4.3	Overige baten werk in opdracht van derden			
	Overige baten in opdracht van derden	1.338.210	543.059	1.170.805
	Totaal contractonderwijs	1.338.210	543.059	1.170.805
3.4	Totaal baten werk in opdracht van derden	6.415.041	4.662.97	5.371.894

3.4. Baten werk in opdracht van derden

De omzet contractonderwijs (Friese Poort Bedrijfsopleidingen) ligt hoger dan begroot door toename van omzet bij diverse domeinen, onder meer als gevolg van een aantrekkende economie. De overige baten werk in opdracht van derden liggen hoger dan begroot. Dit betreft hogere baten uit diverse projecten, waaronder School als Vindplaats (project voor jonge ouders, die student zijn bij ROC Friese Poort), project FIKS (projecten op het gebied van Infra), Maritieme Yacht Builders en diverse internationaliseringsprojecten.

3.5 Overige baten

		Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
3.5	Overige baten			
3.5.1	Verhuur	88.323	26.000	48.628
3.5.2	Detacheringen personeel	1.098.565	697.291	951.382
3.5.4	Sponsoring	10.800	10.000	12.150

3.5.6 **Overige**

Verkopen kantine	259.616	186.000	180.499
Studentenbijdragen	901.244	786.800	1.177.386
Boekwinst activa	32.196	7.500	14.653
Overige	139.800	57.336	-126.530
totaal Overige	1.332.855	1.037.636	1.246.008
3.5 Totaal overige baten	2.530.543	1.770.927	2.258.168

De overige baten vallen in 2017 hoger uit dan begroot. Dit zit met name op een toename van detacheringen.

LASTEN

4.1 **Personele lasten**

4.1 **Personeelslasten**

	Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
--	-------------	-----------	------------

4.1.1 **Lonen en salarissen**

Bruto lonen en salarissen	66.266.031	66.621.388	63.418.893
Sociale lasten	8.196.712	7.085.115	7.731.737
Pensioenpremies	9.266.836	8.067.570	7.461.490
Totaal Lonen en salarissen	83.729.579	81.774.072	78.612.121

4.1.2 **Overige personele lasten**

4.1.2a Dotaties personele voorzieningen	-76.709	172.087	78.408
4.1.2b Personeel niet in loondienst	6.454.200	3.446.241	4.697.603
4.1.2c Overig	7.442.859	5.209.569	5.537.514
4.1.2d Vrijval uit personele voorzieningen	-190.901	0	-3.547
Totaal Overige personele lasten	13.629.449	8.827.897	10.309.978

4.1.3 **Af: Uitkeringen**

4.1 Totaal personeelslasten	96.788.005	90.344.470	88.519.656
------------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------

4.1.1 Lonen en salarissen

Gemiddeld zijn er over 2017 bruto 1.254,8 fte in dienst (2016: 1.205,0 fte). Netto zijn er in 2017 gemiddeld 1.210,3 fte (2016: 1.161,3 fte) in dienst. De bruto fte kunnen als volgt worden verdeeld:

	Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
Management/directie (*)	7,5	9,0	7,0
Onderwijzend personeel	925,0	869,3	885,9
Ondersteunend personeel	322,3	314,8	312,08
Totaal fte in dienst	1.254,8	1.193,1	1.205,0

*) Management/directie betreft College van Bestuur en de vestigingsdirecteuren.

4.1.2 Overige personele lasten

Onder de overige personele lasten vallen de dotaties aan personele voorzieningen, kosten voor uitzendkrachten en overige werknemer gerelateerde kosten zoals scholing en vestigingsactiviteiten.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen Publieke en Semipublieke sector (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting voor Christelijk BVE Friesland/Flevoland (ROC Friese Poort). Het voor ROC Friese Poort toepasselijke bezoldigingsmaximum bedraagt in 2017 € 165.000 op basis van de indeling in klasse F.

De beloning van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht past binnen het bezoldigingsmaximum voor topfunctionarissen van onderwijsinstellingen. De beloning van de huidige bestuurders is passend binnen deze regeling.

Aan de leden van Raad van Toezicht is in totaal € 68.370 excl. BTW uitbetaald als vaste vergoeding. Voor alle leden van de Raad van Toezicht geldt dat zij onafhankelijk zijn in de zin van de branchecode governance. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen een vaste vergoeding, gebaseerd op de branchecode voor goed bestuur.

In het kader van de WNT wordt gemeld dat er in 2017 (en 2016) geen bezoldigingen boven de vastgestelde WNT-norm zijn uitgekeerd aan niet-topfunctionarissen met een dienstverband.

Bedragen x € 1	Dhr. H.W. Meijerink	Dhr. M.M. van Akkeren
Functiegegevens	College van Bestuur	College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris? (Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	143.220	147.000
Beloningen betaalbaar op termijn	17.457	17.903
<i>Subtotaal</i>	<i>160.677</i>	<i>164.903</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	165.000	165.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0
Totale bezoldiging	160.677	164.903
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	141.970	148.000
Beloningen betaalbaar op termijn	14.923	15.321
Totale bezoldiging 2016	156.893	163.321

WNT overzicht bezoldiging topfunctionarissen

Bedragen x € 1	Dhr. D.A. Fokkema	Dhr. G. Jaarsma	Mevr. drs. J.M. Imhof	Mevr. drs. A.H. Mulder	Dhr. drs. B. Hoekstra	Dhr. drs. J. Olivier	Dhr. drs. F. Veenstra	Dhr. drs. W.J.T. Renkema
Functiegegevens	Voorzitter	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01 tm 24-03	24-03 tm 31-12	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12
Bezoldiging 2017								
Bezoldiging	4.484	10.396	8.832	8.832	8.832	8.850	8.832	9.312
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	5.628	19.122	16.500	16.500	16.500	16.500	16.500	16.500
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2017	4.484	10.396	8.832	8.832	8.832	8.850	8.832	9.312
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016								
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01-01 tm 31-12		01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	13.504		8.832	8.832	8.832	8.918	8.832	8.832
Beloningen betaalbaar op termijn	0		0	0	0	0	0	0
Totale bezoldiging 2016	13.504		8.832	8.832	8.832	8.918	8.832	8.832

WNT overzicht toezichthoudende topfunctionarissen

4.2. Afschrijvingen

4.2.1 Immateriële vaste activa

4.2.2 Materiele vaste activa

4.2 Totaal afschrijvingen

	Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
4.2.1 Immateriële vaste activa	47.159	47.159	47.159
4.2.2 Materiele vaste activa	7.633.876	7.938.717	7.294.718
4.2 Totaal afschrijvingen	7.681.036	7.985.876	7.341.878

4.3. Huisvestingslasten

4.3 Huisvestingslasten

4.3.1 Huur

4.3.2 Verzekeringen

4.3.3 Onderhoud

4.3.4 Energie en water

4.3.5 Schoonmaakkosten

4.3.6 Heffingen

4.3.7 Overige

4.3 Totaal huisvestingslasten

	Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
4.3.1 Huur	792.070	812.137	746.788
4.3.2 Verzekeringen	143.306	145.016	141.070
4.3.3 Onderhoud	2.238.309	1.817.250	1.836.698
4.3.4 Energie en water	841.985	907.100	850.919
4.3.5 Schoonmaakkosten	1.519.315	1.492.175	1.399.014
4.3.6 Heffingen	596.000	661.227	631.129
4.3.7 Overige	0	0	0
4.3 Totaal huisvestingslasten	6.130.985	5.834.905	5.605.617

4.4. Overige lasten

4.4 Overige lasten

4.4.1	Administratie- en beheerslasten
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen
4.4.3	Dotatie overige voorzieningen
4.4.4	Overige
4.4	Totaal overige lasten

	Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
	6.048.861	5.452.045	5.302.281
	6.633.956	5.459.416	6.056.792
	-2.387	5.000	9.876
	760.669	993.362	901.978
	13.441.098	11.909.823	12.270.927

4.4 Overige lasten

De overige lasten vallen hoger uit dan begroot. Voor administratie- en beheerslasten vallen diverse kosten hoger uit dan begroot. Dit geldt ook voor inventaris, apparatuur en leermiddelen. Hiertegenover staan veelal ook hogere baten.

Accountantskosten

Conform Titel 9 van boek 2 BW artikel 382a dient een opgave van de in het boekjaar ten laste van de rechtspersoon gebrachte honoraria met betrekking tot controle- en overige advieswerkzaamheden, uitgevoerd door de externe accountant en de accountantsorganisatie, te worden opgenomen. Dit overzicht is in tabel 8 weergegeven.

Specificatie accountantskosten	Huidig jaar	vorig jaar
Honorarium onderzoek jaarrekening	87.822	64.735
Honorarium andere controleopdrachten	16.496	5.921
Honorarium fiscale adviezen	4.719	3.101
Honorarium andere niet-controlediensten	0	64.130
Totaal accountantskosten	109.037	137.886

Specificatie van de accountantskosten

De in de tabel vermelde honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening hebben betrekking op de uitgevoerde werkzaamheden in 2017 (2016). Voor het honorarium onderzoek jaarrekening gelden vaste prijsafspraken.

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

5.1 Rentebaten

Rekening-courant
Deposito's

5.1 Totaal rentebaten

	Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
	1.270	0	1.048
	153.762	5.000	223.635
	155.032	5.000	224.684

5.4 Rentelasten

Langlopende leningen
Financieringskosten

5.4 Totaal rentelasten

	Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
	62.347	62.155	68.565
	0	0	955
	62.347	62.155	69.519

BELASTINGEN

Belastingen		Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
6	Totaal belastingen	171.105	13.274	91.505

De belastingen betreft de vennootschapsbelasting voor ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen. Deze liggen hoger dan begroot vanwege het hogere resultaat. Het effectieve belastingpercentage bedraagt 22,6% (2015: 20,5%).

VERBONDEN PARTIJEN

Friese Poort Opleiding & Training B.V.

De Stichting voor Christelijk Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie Friesland/Flevoland, handelend onder de naam ROC Friese Poort, is 100% aandeelhouder van Friese Poort Opleiding & Training B.V. De aandeelhouder wordt wettelijk vertegenwoordigd door het College van Bestuur van ROC Friese Poort. Binnen de besloten vennootschap is een statutair directeur benoemd.

Friese Poort Opleiding & Training B.V. verzorgt contractonderwijs voor bedrijven en particulieren, dat voor een groot deel wordt uitgevoerd door de vestigingen van het ROC. Hierna wordt in de jaarrekening voor Friese Poort Opleiding & Training B.V. de naam ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen gebruikt.

	Meerderheidsdeelneming
Naam	ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen
Juridische vorm	Besloten vennootschap
Statutaire zetel	Leeuwarden
Code Activiteit	1. contractonderwijs
Eigen vermogen 31 december 2017	€ 4.246.031
Exploitatiesaldo 2017	€ 551.859
Omzet 2017	€ 6.484.481
Verklaring art 2:403 BW	Nee
Consolidatie	Ja
Percentage deelneming	100%

ROC Friese Poort Opleiding & Training B.V.

Playing for Success Leeuwarden

Ten behoeve van het vergroten van eigenwaarde en zelfvertrouwen en het verbeteren van (leer-) vaardigheden bij kinderen en jongeren is in 2013 de stichting Playing for Success opgericht.

Verbonden partij ROC Friese Poort	Overige verbonden partij
Naam	Playing for Success Leeuwarden
Juridische vorm	Stichting
Statutaire zetel	Leeuwarden
Code Activiteit	4. overige
Eigen vermogen 31 december 2017	€ 12.639
Exploitatiesaldo 2017	€ 2.891
Omzet 2017	€ 53.250
Verklaring art 2:403 BW	N.v.t.
Consolidatie	N.v.t.
Percentage deelneming	N.v.t.

Playing for Success Leeuwarden.

Paars Partnerschap Coöperatief U.A.

Op 30 januari 2009 is Stichting voor Christelijk Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie Friesland/Flevoland (ROC Friese Poort) toegetreden als lid van Paars Partnerschap Coöperatief U.A. Deze coöperatie heeft als doel het inschrijven op de openbare aanbesteding door Defensie voor loopbaanlint en het zelfstandig of in groepsverband ontwikkelen, aanbieden en verzorgen van opleidingen, opleidingstrajecten en onderwijsprogramma's.

De coöperatie bestaat uit zeven leden die elk niet aansprakelijk zijn voor schulden van de coöperatie en niet verplicht zijn tot bijdrage in tekorten, ook niet bij ontbinding van de rechtspersoon. ROC Friese Poort verzorgt het penningmeesterschap. In onderstaande tabel zijn toegelicht het eigen vermogen, exploitatiesaldo en omzet van Paars Partnerschap over 2016. Op het moment van opmaken van de jaarrekening van ROC Friese Poort zijn er nog geen (voorlopige) cijfers van Paars Partnerschap over 2017 bekend. De vorderingen en schulden per 31

december 2017 van ROC Friese Poort ten opzichte van Paars Partnerschap zijn wel in onderstaand overzicht opgenomen.

Verbonden partij ROC Friese Poort	<i>Overige verbonden partij</i>
Naam	Paars Partnerschap
Juridische vorm	Coöperatie met uitgesloten aansprakelijkheid
Statutaire zetel	Leeuwarden
Code Activiteit	1. contractonderwijs
Eigen vermogen 31 december 2016	€ 329.769
Exploitatiesaldo 2016	€ 9.053
Omzet 2016	€ 987.938
Per 31 december 2017:	
Vorderingen op Paars Partnerschap	€ 48.860
Schulden aan Paars Partnerschap	0
Verklaring art 2:403 BW	N.v.t.
Consolidatie	N.v.t.
Percentage deelneming	N.v.t.
	De coöperatie telt zeven leden

Paars Partnerschap.

Coöperatie Maritieme Academie Holland U.A..

In 2013 is ROC Friese Poort toegetreden als lid van de Coöperatie Maritieme Academie Holland U.A. Deze coöperatie heeft als doel het bevorderen en leveren van een bijdrage aan de kwaliteit en kwantiteit van het onderwijs in de maritieme sector in brede zin. De coöperatie bestaat uit zes leden die elk niet aansprakelijk zijn voor schulden van de coöperatie en niet verplicht zijn tot bijdrage in tekorten, ook niet bij ontbinding van de rechtspersoon. De jaarrekeningen over 2017 en 2016 van Maritieme Academie Holland zijn nog niet opgesteld ten tijde van het opstellen van de jaarrekening van Stichting ROC Friese Poort. Derhalve zijn in onderstaand overzicht de cijfers 2015 opgenomen.

Verbonden partij ROC Friese Poort	<i>Overige verbonden partij</i>
Naam	Maritieme Academie Holland
Juridische vorm	Coöperatie met uitgesloten Aansprakelijkheid
Statutaire zetel	Amsterdam
Code Activiteit	4. overige
Eigen vermogen 31 december 2015	€ 456.251
Exploitatiesaldo 2015	-/- € 4.797
Omzet 2015	€ 170.000
Verklaring art 2:403 BW	N.v.t.
Consolidatie	N.v.t.
Percentage deelneming	N.v.t.
	De coöperatie telt zes leden.

Overige verbonden partij Maritieme Academie Holland.

Stichting roc-opleidingen.nl

Naast de direct verbonden partijen heeft ROC Friese Poort nog op indirecte wijze een verbonden partij via ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen. Dit betreft deelname in de stichting roc-opleidingen.nl. Op 18 december 2017 is het besluit tot ontbinding genomen.

Verbonden partijen van ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen	<i>Overige verbonden partij</i>
Naam	Stichting roc-opleidingen.nl
Juridische vorm	Stichting
Statutaire zetel	Utrecht
Code Activiteit	1. contractonderwijs
Eigen vermogen 31 december 2017	0
Exploitatiesaldo 2017	-50
Omzet 2017	0
Verklaring art 2:403 BW	N.v.t.
Consolidatie	N.v.t.
Percentage deelneming	N.v.t.
	De stichting kent 14 deelnemers

Stichting ROC-opleidingen.nl

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Enkelvoudige Jaarrekening Stichting voor Christelijk BVE Friesland/Flevoland

Na resultaatbestemming

Bedragen * € 1.000		BALANS 31-12-2017	BALANS 31-12-2016
1	Activa		
	Vaste activa		
1.1	Immateriële vaste activa	31	62
1.2	Materiële vaste activa	92.452	84.694
1.3	Financiële vaste activa	4.246	4.007
	Totaal vaste activa	96.729	88.764
	Vlottende activa		
1.5	Vorderingen	2.103	1.970
1.7	Liquide middelen	27.291	39.678
	Totaal vlottende activa	29.395	41.648
	TOTAAL ACTIVA	126.124	130.412
2	Passiva		
2.1	Eigen Vermogen	89.013	93.177
2.2	Voorzieningen	4.438	4.787
2.3	Langlopende schulden	884	996
2.4	Kortlopende schulden	31.790	31.452
	TOTAAL PASSIVA	126.124	130.412

Enkelvoudige Staat van Baten en Lasten Stichting voor Christelijk BVE Friesland/Flevoland

Bedragen * € 1.000

Baten	Exploitatie 2017	Begroting 2017	Exploitatie 2016
3.1 Rijksbijdragen	109.389	104.642	101.386
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	846	607	665
3.3 College-, cursus-, les- en examengelden	774	1.534	1.480
3.4 Baten werk in opdracht van derden	3.488	2.037	2.783
3.5 Overige baten	2.558	1.771	2.258
Totaal Baten	117.055	110.590	108.572
Lasten			
4.1 Personeelslasten	95.174	88.779	87.019
4.2 Afschrijvingen	7.648	7.952	7.312
4.3 Huisvestingslasten	6.130	5.834	5.606
4.4 Overige lasten	12.876	10.950	11.586
Totaal Lasten	121.829	113.515	111.523
Saldo baten en lasten	4.774-	2.925-	2.951-
5 Financiële baten en lasten	57	57-	124
Resultaat	4.716-	2.982-	2.827-
6 Belastingen	0	0	0
7 Resultaat deelnemingen	552	53	313
Resultaat na belastingen	4.164-	2.929-	2.514-
8 Aandeel derden in resultaat	0	0	0
Nettoresultaat	4.164-	2.929-	2.514-

TOELICHTING BIJ DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2017

WAARDERINGSGRONDSLAGEN ALGEMEEN

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de statutaire jaarrekening 2017 van de stichting. De financiële gegevens van de stichting zijn in de geconsolideerde jaarrekening van de stichting verwerkt.

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en de enkelvoudige staat van baten en lasten hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde staat van baten en lasten, met uitzondering van de hierna genoemde grondslagen.

Financiële instrumenten

In de enkelvoudige jaarrekening worden financiële instrumenten gepresenteerd op basis van hun juridische vorm.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

In de enkelvoudige balans worden deelnemingen in groepsmaatschappijen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Zie voor een uitwerking hiervan de grondslagen voor financiële vaste activa in de geconsolideerde jaarrekening.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van stichtingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de stichting in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de stichting en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

VASTE ACTIVA

1.1. Immateriële vaste activa

	1.1.1 Ontwikkelings- kosten	Totaal immateriële vaste activa
1.1 Immateriële vaste activa		
Aanschafwaarde primo boekjaar	185.287	185.287
Cumulatieve afschrijvingen primo boekjaar	-122.643	-122.643
Boekwaarde primo boekjaar	62.644	62.644
Investerings boekjaar	0	0
Desinvesteringen aanschafwaarde (*)	-60.001	-60.001
Cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen (*)	60.001	60.001
Afschrijvingen lopend jaar	-31.321	-31.321
Aanschafwaarde ultimo boekjaar	125.286	125.286
Cumulatieve afschrijvingen	-93.963	-93.963
Boekwaarde ultimo boekjaar	31.323	31.323

Onder de ontwikkelingskosten is opgenomen het deel van de website, wat in de balans is geactiveerd.

1.2. Materiële vaste activa

	1.2.1 Terreinen	1.2.1 Gebouwen	1.2.2 Inventaris en apparatuur	1.2.4 In uitvoering en vooruitbetaling	Totaal materiële vaste activa
1.2 Materiële vaste activa					
Aanschafwaarde primo boekjaar	9.928.209	103.359.749	47.085.956	553.482	160.927.396
Cumulatieve afschrijvingen primo boekjaar	0	-42.821.596	-33.411.317	0	-76.232.913
Boekwaarde primo boekjaar	9.928.209	60.538.153	13.674.639	553.482	84.694.483
Investerings boekjaar	0	8.938.875	6.485.314	0	15.424.189
Reclassificatie	0	508.283	0	-508.283	0
Desinvesteringen aanschafwaarde (*)	0	-446.104	-15.536.197	-45.199	-16.027.500
Cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen (*)	0	446.104	15.531.388	0	15.977.492
Afschrijvingen lopend jaar	0	-3.822.364	-3.794.572	0	-7.616.936
Aanschafwaarde ultimo boekjaar	9.928.209	112.360.803	38.035.073	0	160.324.085
Cumulatieve afschrijvingen	0	-46.197.856	-21.674.501	0	-67.872.357
Boekwaarde ultimo boekjaar	9.928.209	66.162.947	16.360.572	0	92.451.728

*) Toelichting op de desinvesteringen aanschafwaarde en cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen: dit betreft posten van een boekhoudkundige aard, waarbij activa die geen boekwaarde meer hebben en niet meer dienstbaar zijn aan de bedrijfsvoering uit de activastaat zijn verwijderd. Deze opschoningsactie heeft per saldo op de boekwaarde, maar de posten cumulatieve aanschafwaarde en de cumulatieve afschrijvingen nemen hierdoor wel af.

1.2.1. Gebouwen

In 2017 is de nieuwbouw van Uniformberoepen gerealiseerd voor een totaalbedrag van € 9,4 mln: € 8,8 mln. is opgenomen onder investeringen boekjaar en € 0,5 mln. onder reclassificatie, investeringen die reeds in voorgaand boekjaar zijn gedaan. Daarnaast zijn er in de post investeringen gebouwen voor € 0,1 mln. nagekomen posten opgenomen voor de nieuwbouw van Zorg en Welzijn en Techniek (Drachten) opgenomen onder de investeringen

1.2.2. Inventaris en apparatuur

In 2017 is € 6,5 mln. (2016: € 4,1 mln.) in inventaris en apparatuur geïnvesteerd. Hiervan is € 3,6 mln. geïnvesteerd in hard- en software: centrale investeringen in het netwerk en aanschaf van computers en mobile devices op de vestigingen. € 1,4 mln. bedraagt investeringen in machines en apparatuur, hoofdzakelijk t.b.v. het onderwijs. € 1,0 mln. is geactiveerd voor investeringen in meubilair, waaronder de inrichting van het gebouw van Uniformberoepen. € 0,5 mln betreft overige investeringen.

1.2.4. In uitvoering en vooruitbetalingen

Begin 2017 bestaat deze post voor € 0,5 mln. uit de lopende nieuwbouw van Uniformberoepen. In de loop van 2017 is deze gereed gekomen. Daarmee zijn de uitgaven gereclassificeerd en opgenomen onder de post 'Gebouwen. Begin boekjaar is tevens een klein deel (€ 45.199) onder desinvesteringen verwerkt in de exploitatierekening. Dit betreft aanvangskosten van de inhuizing Centrale Diensten op Wilaarderburen, welke achteraf niet doorgaat.

1.3 Financiële vaste activa

	Boekwaarde primo huidig jaar	Investerings- en verstrekte leningen	Dividend	Resultaat deelnemingen	Boekwaarde ultimo boekjaar
Financiële vaste activa					
Deelneming in groepsmaatschappijen	4.007.171	0	313.000	551.859	4.246.030
Totaal financiële vaste activa	4.007.171	0	313.000	551.859	4.246.030

Toelichting:

In deze balans is in de financiële activa opgenomen de 100%-deelneming in Friese Poort Opleiding & Training B.V. te Leeuwarden, met een netto vermogenswaarde van € 4.246.030 per 31 december 2017.

VLOTTENDE ACTIVA

1.5. Vorderingen

	Huidig jaar	Vorig jaar
1.5 Vorderingen		
1.5.1 Debiteuren algemeen	571.300	898.149
1.5.5 Vorderingen op studenten/deelnemers/cursisten	414.592	361.313
1.5.6 Belastingen en sociale premies	196.212	36.591
1.5.7 Overige vorderingen	95.558	278.094
1.5.8 Overlopende activa	907.558	481.300
1.5.9 Voorzieningen wegens oninbaarheid	-81.391	-85.232
1.5 Totaal	2.103.829	1.970.216

De boekwaarde van de opgenomen vorderingen benadert de reële waarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd. De vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar. Uitgezonderd de overlopende activa, hierin is € 0,08 mln. vooruitbetaalde (licentie-)kosten opgenomen met een looptijd langer dan één jaar.

1.5.8. Overlopende activa

Onder de overlopende activa zijn begrepen de nog te ontvangen bedragen, vooruitbetaalde bedragen en de overige activa. De vooruitbetaalde bedragen (€ 134.000) betreffen transitorische posten, kosten welke in 2017 zijn vastgelegd maar, al dan niet gedeeltelijk, betrekking hebben op 2018. Diverse posten in deze rubriek vallen wat hoger uit ten opzichte van 2016, waardoor het saldo gestegen is. Er zijn verder geen bijzonderheden in deze post opgenomen.

1.5.9. Voorziening wegens oninbaarheid

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid is als volgt:

	Huidig jaar	Vorig jaar
Stand per 1 januari	-85.231	-97.035
Onttrekking	-4.902	-18.857
Dotatie	-1.062	-7.054
Stand per 31 december	-81.391	-85.232

De voorziening wegens oninbaarheid heeft betrekking op de post debiteuren. Ultimo 2017 is de voorziening als volgt over de vestigingen verdeeld: Leeuwarden/Dokkum € 42.944, Sneek € 8.420, Emmeloord/Urk € 18.808 en Drachten € 11.219.

1.7. Liquide middelen

	Huidig jaar	Vorig jaar
1.7 Liquide middelen		
1.7.1 Kasmiddelen	4.838	4.454
1.7.2 Banken	27.286.634	39.673.777
1.7.3 Deposito's	0	0
1.7.4 Overige	0	0
1.7 Totaal liquide middelen	27.291.472	39.678.231

De liquide middelen bestaan uit kasgelden, het saldo van de lopende rekeningen en uitstaande spaargelden en deposito's bij banken. Afhankelijk van de markt worden deze middelen conform het treasury statuut van ROC Friese Poort weggezet op spaar- dan wel depositorekeningen.

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van ROC Friese Poort en zijn niet weggezet voor een periode langer dan één jaar.

PASSIVA

2.1 Eigen vermogen

Eigen vermogen

	Saldo primo huidig jaar	Resultaat	Onttrekking	Overige mutaties	Saldo ultimo huidig jaar
2.1.1 Algemene reserve	5.600.000	0	0	0	5.600.000
2.1.2 Bestemmingsreserve publiek					
Huisvesting	53.755.013	510.307	0	0	54.265.320
Inventaris	15.134.445	150.000	0	0	15.284.445
Beleidsontwikkeling / projecten	9.204.435	-3.005.098		26.849	6.226.186
Focus op Vakmanschap	1.734.377	-1.734.377	0	0	0
Vestigingen	3.697.537	-605.742	0	286.000	3.377.796
Educatie	0	0	0	0	0
Totaal	83.525.807	-4.684.910	0	312.849	79.153.747
2.1.3 Bestemmingsreserve privaat	3.989.021	551.859	312.849	0	4.228.031
2.1.4 Bestemmingsfonds publiek	0	0	0	0	0
2.1.5 Bestemmingsfonds privaat	0	0	0	0	0
2.1.6 Herwaarderingsreserve	0	0	0	0	0
2.1.7 Andere wettelijke reserves	62.644	-31.321	0	0	31.323
2.1.8 Statutaire reserves	0	0	0	0	0
2.1.9 Minderheidsbelang derden	0	0	0	0	0
RESULTAAT SBL	0	0	0	0	0
2.1 Totaal eigen vermogen	93.177.472	-4.164.372	312.849	312.849	89.013.100

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, bestemmingsreserve publiek, de bestemmingsreserve privaat, welke het eigen vermogen van Friese Poort Opleiding & Training B.V. betreft en andere wettelijke reserves. De resultaatbestemming van het exploitatiesaldo 2017 is opgenomen in de kolom resultaat. Een uitgebreide toelichting is te vinden in onderdeel 3 van Overige gegevens.

2.1 Resultaatbestemming 2017

Bij de bestemming van het exploitatiesaldo 2017 wordt rekening gehouden met de uitgangspunten in de notitie 'Omvang eigen vermogen ROC Friese Poort 2005', de uitkomsten van de calculatie ten aanzien van de risico's ultimo 2017, maximering van bestemmingsreserves op vestigingen en interne beleidsafspraken.

Bij de bestemming van het resultaat 2017 van - € 4.164.372 wordt rekening gehouden met:

- Een buffer voor risico's, die op basis van de gehouden risico-inventarisatie € 5,6 mln. dient te bedragen. De buffer is ongewijzigd ten opzicht van 2016.
- Het resultaat deelneming Friese Poort Opleiding & Training B.V. van € 551.859 wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve privaat.
- Van het resultaat op huisvesting ad. € 660.307 wordt € 150.000 voor prijsindexering toegevoegd aan de reserve inventaris en € 510.307 aan de huisvestingsreserve;
- Aan de reserve beleidsontwikkeling en -projecten wordt per saldo € 3.005.098 onttrokken. De toevoegingen bestaan uit het resultaat op wachtgeld (€ 755.064) en een vrijval vanuit de wettelijke reserve immateriële vaste activa (€ 31.321). De onttrekkingen bestaan uit het resultaat Centrale Diensten (- € 528.920), de uitvoering van de beleidsthema's (- € 2.241.546) en eenmalig vooruitontvangen cursusgeldten ten laste van het resultaat (€ 1.021.017).
- Aan de reserve Focus op Vakmanschap wordt € 1.734.377 onttrokken, dit betreft de inzet in 2017 voor invoering Focus op Vakmanschap en invoering van de herkwalificatiestructuur (iHKS).
- De vestigingsresultaten over 2017 bedragen totaal € 1.626.759 negatief. Hiervan wordt € 605.742 ten laste van de vestigingsreserve gebracht en € 1.021.017 ten laste van de reserve beleidsontwikkeling/projecten. In de vestigingsresultaten is ultimo 2017 totaal voor € 1.021.017 vooruitontvangen cursusgeldten verantwoord in de kortlopende schulden, ten laste van het resultaat.

Deze last in het resultaat is niet ten laste van de vestigingsreserves verwerkt, maar ten laste van de reserve beleidsontwikkeling/projecten. Per vestiging betekent dit het volgende:

- Het negatieve resultaat van vestiging Leeuwarden (€ 577.505) wordt voor € 273.998 ten laste van de bestemmingsreserve vestiging Leeuwarden gebracht en voor € 303.507 ten laste van de reserve beleidsontwikkeling/projecten.
- Het negatieve resultaat van vestiging Sneek (€ 243.087) wordt voor € 30.000 ten laste van de bestemmingsreserve vestiging Sneek gebracht en voor € 213.087 ten laste van de reserve beleidsontwikkeling/projecten.
- Het negatieve resultaat van vestiging Emmeloord (€ 336.881) wordt voor 181.403 ten laste van de bestemmingsreserve vestiging Emmeloord gebracht en voor € 155.478 ten laste van de reserve beleidsontwikkeling/projecten.
- Het negatieve resultaat van vestiging Drachten (€ 469.286) wordt voor € 120.341 laste van de bestemmingsreserve vestiging Drachten gebracht en voor € 348.945 ten laste van de reserve beleidsontwikkeling/projecten.

Resultaat	- 4.164.372
Bestemmingsreserve privaat	551.859
Huisvesting	510.307
Inventaris	150.000
Beleidsontwikkeling / projecten	- 3.005.098
Focus op Vakmanschap	- 1.734.377
Vestigingen	- 605.742

Totaal	- 4.164.372

2.1.1. Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld als risicobuffer voor onvoorziene tekorten in de exploitatie. Op basis van de gemaakte risicoanalyse 2017, dient de risicobuffer € 5,6 mln. te bedragen.

2.1.2. Bestemmingsreserve publiek

Voor de financiering van het masterplan Huisvesting wordt het jaarlijkse resultaat huisvesting toegevoegd aan de huisvestingsreserve en de reserve inventaris. Het resultaat op huisvesting bedraagt dit jaar € 660.307. Hiervan wordt € 150.000 toegevoegd aan de reserve inventaris en het overige aan de huisvestingsreserve.

De reserve van de vestigingen wordt verlaagd met het individuele vestigingsresultaat, totaal € 605.742 in 2017 en verhoogd met een dividenduitkering van ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen aan de vestigingen van totaal € 286.000.

Het resterende deel, dat betreft het resultaat op wachtgeld, centrale diensten en uitgaven beleidsprojecten, wordt per saldo onttrokken aan de reserve beleidsontwikkeling/projecten. Aan de reserve beleidsontwikkeling/projecten wordt toegevoegd een deel van de dividenduitkering van ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen. Ultimo 2017 bedraagt de reserve beleidsontwikkeling/projecten € 6.226.186.

In 2013 is een aparte bestemmingsreserve ingesteld voor de uitvoering van Focus op Vakmanschap. Het deel dat hiervoor al bestemd was uit de beleidsontwikkelingsreserve is, samen met de extra ontvangen middelen, in deze reserve geplaatst. In 2017 is € 1.734.377 ingezet, daarmee is de reserve ultimo 2017 volledig benut.

2.1.3. Bestemmingsreserve privaat

De private bestemmingsreserve bestaat uit het eigen vermogen van de private partij Friese Poort Opleiding & Training B.V. (BO) waaraan het resultaat 2017 van € 551.859 mln. is toegevoegd. Uit het resultaat over 2016 is een dividenduitkering van € 313.000 gedaan ten gunste van de vestigingen (€ 286.000) en reserve

beleidsontwikkeling/projecten (€ 27.000). In 2017 is na statutenwijziging het aandelenkapitaal van ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen met € 151 aangepast.

2.1.7. Andere wettelijke reserves

Onder deze post is opgenomen een wettelijke reserve immateriële vaste activa. Conform art. 2: 365 lid2 BW is voor de geactiveerde ontwikkelingskosten van de website een wettelijke reserve gevormd ter grootte van € 31.323, het geactiveerde bedrag ultimo 2017.

2.2 Voorzieningen

	Saldo vorig jaar	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand ultimo boekjaar	Kortlopend deel (<1 jaar)	Langlopend deel (>1 jaar < 5 jaar)	Langlopend deel (>5 jaar)
2.2 Voorzieningen								
2.2.1 Personeelsvoorzieningen								
Voorziening wachtgeld	250.000	61.261	59.261	0	252.000	156.000	96.000	0
Voorziening spaarverlof ADV	82.535	1.097	7.552	0	76.080	8.273	17.300	50.507
Voorziening WGA	930.000	237.967	161.507	289.460	717.000	122.000	412.000	183.000
Voorziening Duurzame inzetbaarheid	70.000	89.759	9.759	0	150.000	20.000	80.000	50.000
Voorziening Jubileum	1.088.329	0	125.796	144.533	818.000	48.000	298.000	472.000
Overige personele voorzieningen	153.043	20.000	107.327	0	65.716	5.716	60.000	0
Totaal	2.573.907	410.084	471.202	433.993	2.078.796	359.989	963.300	755.507
2.2.2 Voorziening verlieslatende contracten	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2.3 Voorziening groot onderhoud	2.213.282	273.000	127.254	0	2.359.028	101.084	1.017.019	1.240.925
2.2 Totaal voorzieningen	4.787.189	683.084	598.456	433.993	4.437.824	461.073	1.980.319	1.996.432

2.2.1. Personeelsvoorzieningen

De personele voorzieningen ultimo 2017 bestaan uit de voorziening wachtgeld, spaarverlof ADV, WGA, duurzame inzetbaarheid senioren, jubileum en overige personele voorzieningen.

De wachtgeldvoorziening is opgenomen ten behoeve van de langlopende wachtgeld verplichtingen welke voor rekening van de werkgever komen. Ultimo 2017 is deze verplichting opgenomen voor acht wachtgelders, waarvan de verplichting naar verwachting tot 2021 doorloopt. De kortlopende wachtgeldverplichtingen worden direct als periodelast verantwoord.

Voor de voorziening spaarverlof ADV geldt dat deze regeling is komen te vervallen of vervangen. Dit houdt in dat er geen nieuwe instroom is in deze regelingen. De onttrekkingen en dotaties binnen deze voorzieningen gelden voor bestaande gevallen en mensen die onder de overgangsregelingen vallen, zoals deze zijn opgenomen in de CAO.

Duurzame inzetbaarheid

Op grond van de cao middelbaar beroepsonderwijs 2014-2015 geldt de regeling Duurzame inzetbaarheid voor oudere werknemers. Binnen deze regeling vallen zowel de overgangsregeling BAPO als de nieuwe regeling seniorenverlof. Deze regelingen brengen voor ROC Friese Poort verplichtingen met zich mee, doordat werknemers aanspraak kunnen maken op werktijdvermindering. Onder verwijzing naar de brief van het Ministerie van OCW dd. 31 mei 2010 worden de BAPO-lasten als periodelasten verwerkt in de staat van baten en lasten, er wordt voor de verplichtingen die voortvloeien vanuit de BAPO-regeling geen voorziening in de balans opgenomen. De nieuwe regeling Seniorenverlof kent dezelfde strekking als de BAPO-regeling, maar volgens de huidige verslaggevingsregels (RJO) geldt voor deze nieuwe regeling Seniorenverlof dat er wel een verplichting (voorziening) in de balans opgenomen zou moeten worden.

Op dit moment zijn er zeven medewerkers die reeds gebruik maken van de regeling duurzame inzetbaarheid. Hiermee is in de voorziening rekening gehouden.

Voor de groep medewerkers die wel rechten opbouwen, maar nog niet hebben aangegeven of zij al dan niet gebruik willen maken van de regeling, is geen voorziening getroffen. Op dit moment is er nog onvoldoende informatie beschikbaar om een betrouwbare schatting te kunnen maken van de kans dat deze medewerkers daadwerkelijk van de regeling gebruik zullen gaan maken. Dit geldt ook voor de groep medewerkers die binnen nu en vijf jaar het recht opbouwt om gebruik te mogen maken van de regeling. Omwille hiervan zijn deze mogelijke toekomstige verplichtingen nog niet als voorziening verantwoord in de jaarrekening.

De WGA voorziening is gevormd in 2009 vanwege het eigen risicodragerschap voor de WGA en Ziektewet. De

onttrekking betreft de kosten voor WGA- en Ziektewetuitkeringen. De WGA voorziening wordt voor 50% gevuld vanuit de inhouding WGA op de personeelssalarissen en voor 50% door de werkgever. De dotatie is daarmee afhankelijk van de loonkosten. Het premiepercentage wordt jaarlijks vastgesteld op basis van de te verwachten WGA kosten.

De kosten van de WGA'ers worden voorzien op basis van een individuele inschatting van de verwachte arbeidsongeschiktheid en de verwachte looptijd van de WGA-uitkering, met een maximale looptijd van tien jaar. De kosten zijn gebaseerd op de bekende WGA'ers (elf) en zieke (twee) op balansdatum en op de verwachte instroom in de WGA 2017 (zes) en de Ziektewet (geen). De totale kosten hiervan bedragen naar schatting € 1,4 mln. Op dit bedrag wordt 50% WGA-premie in aftrek gebracht, zijnde het deel van de premie wat ingehouden wordt op de salarissen en derhalve niet voor rekening van ROC Friese Poort komt. Op basis van deze uitgangspunten bedraagt de voorziening WGA ultimo 2017 € 0,7 mln. Hiermee is de gehele verplichting in het kader van de WGA en Ziektewet in de voorziening opgenomen.

De jubileumvoorziening heeft betrekking op uitkering aan medewerkers op basis van de duur van het dienstverband. De voorziening voor jubileumuitkeringen is bepaald via een berekeningsmodel, waarin rekening gehouden is met de blijfkans van medewerkers en een gemiddelde indexatie van het brutosalaris van 1,5% en een disconteringsrente van 0,5%.

De overige personele voorzieningen bestaan grotendeels uit een voorziening voor het lustrumfeest. De dotatie heeft betrekking op de kosten voor het lustrum in 2019. Voor het lustrumfeest in 2019 zal een totale voorziening van € 0,1 mln. worden opgebouwd in de periode van vijf jaar.

Uitgezonderd de jubileumvoorziening zijn de personele voorzieningen niet contant gemaakt. Hierbij wordt als uitgangspunt genomen dat de potentiële invloed van de indexering van de lonen het niet contant maken van de voorzieningen compenseert.

2.2.3. Voorziening groot onderhoud

De voorziening groot onderhoud is bestemd voor egalisatie van uitgaven inzake onderhoud aan gebouwen en terreinen die een onregelmatig verloop kennen over een aantal jaren. De dotatie aan deze voorziening is gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan (MOP) uit 2015, de dotatie bedroeg in 2017 € 0,3 mln. De onttrekking bedroeg € 0,1 mln.

2.4 Kortlopende schulden

	Huidig jaar	Vorig jaar
2.4 Kortlopende schulden		
2.4.1 Kredietinstellingen	112.447	112.446
2.4.3 Crediteuren	4.022.621	3.426.543
2.4.5 Schulden aan groepsmaatschappijen	5.344.627	5.191.207
2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	3.832.614	3.560.043
Totaal	3.832.614	3.560.043
2.4.8 Schulden terzake van pensioenen	1.046.016	850.399
2.4.9 Overige kortlopende schulden	191.921	280.820
2.4.10 Overlopende passiva		
Vooruitontvangen college-, cursus- en les gelden	1.021.016	0
Vooruitontvangen subsidies OCW geoormerkt	2.865.795	1.904.699
Vooruitontvangen investeringssubsidies	3.783.292	4.249.396
Vakantiegeld en -dagen	3.562.264	3.235.379
Overig	6.006.971	8.640.834
Totaal	17.239.338	18.030.308
2.4 Totaal kortlopende schulden	31.789.585	31.451.767

Ultimo 2017 heeft Stichting voor Christelijk BVE Friesland/Flevoland onder de kortlopende schulden € 5.344.627 (2016: € 5.191.207) verantwoord als rekening-courant groepsmaatschappijen. Dit betreft de rekening-courantverhouding met ROC Friese Poort Opleiding en Training B.V. te Leeuwarden. Over deze post wordt rente berekend op basis van de werkelijk ontvangen rente op de spaarrekeningen van ROC Friese Poort. In 2017 is € 35.243 rente verrekend. Er zijn geen zekerheden gesteld.

Financiële instrumenten:

ROC Friese Poort maakt gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de organisatie blootstelt aan markt-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de organisatie een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestatie van de organisatie te beperken.

De organisatie zet geen afgeleide financiële instrumenten in om risico's te beheersen en maakt geen gebruik van derivaten.

Kredietrisico:

De vorderingen uit hoofde van debiteuren zijn getoetst op inbaarheid en voor zover nodig geacht voorzien. Voor de kredietrisico's inzake de overige vorderingen wordt verwezen naar financiële vaste activa en vorderingen.

Renterisico:

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot einde van de looptijd. De organisatie heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Liquiditeitsrisico:

De organisatie loopt geen significante liquiditeitsrisico's.

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017

BATEN

	Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
3.4 Baten werk in opdracht van derden			
3.4.3 Overige baten werk in opdracht van derden			
Overige baten in opdracht van derden	3.487.536	2.036.508	2.782.698
3.4 Totaal baten werk in opdracht van derden	3.487.536	2.036.509	2.782.698

3.4.3 Overige

De overige baten liggen hoger dan begroot. Dit betreft hogere baten uit diverse projecten, waaronder School als Vindplaats (project voor jonge ouders, die student zijn bij ROC Friese Poort), project FIKS (projecten op het gebied van Infra), Maritieme Yacht Builders en diverse internationaliseringsprojecten.

LASTEN

4.1 Personele lasten

	Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
4.1.1 Lonen en salarissen			
Bruto lonen en salarissen	65.064.375	65.314.831	62.307.336
Sociale lasten	7.994.638	6.767.050	7.537.853
Pensioenpremies	9.090.537	8.191.693	7.319.684
Totaal Lonen en salarissen	82.149.550	80.273.574	77.164.874
4.1.2 Overige personele lasten			
4.1.2a Dotaties personele voorzieningen	-76.709	172.087	78.408
4.1.2b Personeel niet in loondienst	6.454.200	3.423.191	4.697.603
4.1.2c Overig	7.413.855	5.167.188	5.479.708
4.1.2d Vrijval uit personele voorzieningen	-196.026	0	0
Totaal Overige personele lasten	13.595.320	8.762.466	10.255.719
4.1.3 Af: Uitkeringen	571.022	257.500	402.442
4.1 Totaal personeelslasten	95.173.848	88.778.541	87.018.150

4.1.1 Lonen en salarissen

Gemiddeld zijn er over 2017 1.231,8 fte in dienst (2016: 1.183,9 fte). Netto zijn er in 2017 gemiddeld 1.184,5 fte (2016: 1.137,7 fte) in dienst. De bruto fte kunnen als volgt worden verdeeld:

	Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
Management/directie (*)	6,5	8,0	6,0
Onderwijzend personeel	925,0	869,3	885,9
Ondersteunend personeel	300,3	292,1	291,9
Totaal fte in dienst	1.231,8	1.169,4	1.183,9

*) Management/directie betreft College van Bestuur en de vestigingsdirecteuren.

4.2 Afschrijvingen**4.2 Afschrijvingen**

4.2.1 Immateriële vaste activa

4.2.2 Materiële vaste activa

4.2 Totaal afschrijvingen

Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
31.321	31.321	31.321
7.616.936	7.920.544	7.280.991
7.648.257	7.951.865	7.312.312

4.4 Overige lasten**4.4 Overige lasten**

4.4.1 Administratie- en beheerslasten

4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen

4.4.3 Dotatie overige voorzieningen

4.4.4 Overige

4.4 Totaal overige lasten

Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
5.710.010	5.130.314	5.017.210
6.629.715	5.459.416	6.052.047
-2.387	5.000	9.876
538.777	354.953	506.950
12.876.114	10.949.683	11.586.083

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

5.1 Rentebaten

Rekening-courant

Deposito's

5.1 Totaal rentebaten

Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
1.270	0	1.048
118.519	5.000	191.426
119.789	5.000	192.474

5.4 Rentelasten

Langlopende leningen

Financieringskosten

5.4 Totaal rentelasten

Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
62.347	62.155	68.565
0	0	0
62.347	62.155	68.565

RESULTAAT DEELNEMINGEN

7.1 Resultaat deelnemingen

Resultaat deelnemingen

ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen B.V.

7.1 Resultaat deelnemingen

Huidig jaar	Begroting	Vorig jaar
551.859	53.094	313.498
551.859	53.094	313.498

VASTSTELLING EN GOEDKEURING JAARREKENING

Datum vaststelling jaarrekening	Leeuwarden, 31 mei 2018
Voorzitter College van Bestuur	De heer drs. H.W. Meijerink RA
Lid College van Bestuur	Mevrouw drs. A.C. Muller
Datum goedkeuring jaarrekening	Leeuwarden, 29 juni 2018
Voorzitter Raad van Toezicht	De heer G. Jaarsma
Lid Raad van Toezicht	Mevrouw drs. J.M. Imhof
Lid Raad van Toezicht	Mevrouw drs. A.H. Mulder
Lid Raad van Toezicht	De heer drs. B. Hoekstra
Lid Raad van Toezicht	De heer drs. J. Olivier
Lid Raad van Toezicht	De heer drs. F. Veenstra

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht en het College van Bestuur van Stichting voor Christelijk Beroepsonderwijs en Volwasseneducatie Friesland / Flevoland

Verklaring over de in het geïntegreerd jaardocument opgenomen jaarrekening***Ons oordeel inzake de getrouwheid en ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid***

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting voor Christelijk Beroepsonderwijs en Volwasseneducatie Friesland / Flevoland (hierna 'de stichting') te Leeuwarden (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting voor Christelijk Beroepsonderwijs en Volwasseneducatie Friesland / Flevoland per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, uitgezonderd de effecten van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel inzake de getrouwheid en ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid'.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2017;
- 2 de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2017; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel inzake de getrouwheid en ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid

In overeenstemming met het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 dient de stichting te voldoen aan de aanbestedingswetgeving: het Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten (tot 1 april 2013), Aanbestedingswet 2012 (na 1 juli 2016), Aanbestedingsbesluit (na 1 juli 2016) en de Gids Proportionaliteit (na 1 juli 2016). Bij de totstandkoming van bestedingen in operationele diensten en leveringen in het boekjaar 2017 is voor een bedrag van EUR 4,1 miljoen niet voldaan aan de aanbestedingswetgeving. De totale omvang van voorgenoemde omissie overschrijdt de fouttolerantie ten aanzien van rechtmatigheid van 3%, hetgeen conform het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 leidt tot een oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid totstandkoming.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting voor Christelijk Beroepsonderwijs en Volwasseneducatie Friesland / Flevoland zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel inzake de getrouwheid en ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid.

Verklaring over de in het geïntegreerde jaardocument opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het geïntegreerde jaardocument andere informatie, die bestaat uit:

- Bestuursverslag
- Overige gegevens
- Indicatoren ROC Friese Poort

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het College van Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het College van Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Het College van Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het College van Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het College van Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het College van Bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het College van Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het College van Bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het College van Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Groningen, 29 juni 2018

KPMG Accountants N.V.

W. Feenstra RA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het College van Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het College van Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

**> INDICATOREN
ROC FRIESE POORT
2017**

JAARRESULTAAT EN DIPLOMARESLAAT

Brinnr 08PG

Naam Instelling
ROC Friese Poort

Soort Instelling
regionaalopleidings centrum

VESTIGINGSADRES

Straat Badweg

Huisnr 2

Postcode 8934AA

Plaats LEEUWARDEN

Vergelijkingsgroep ROC

JAARRESULTAAT

2013 - 2014		2014 - 2015		2015 - 2016		2016 - 2017	
Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
78,6%	73,3%	81,2%	74,0%	78,7%	73,2%	78,7%	73,0%

DIPLOMARESLAAT

2013 - 2014		2014 - 2015		2015 - 2016		2016 - 2017	
Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
80,4%	74,1%	82,4%	75,0%	80,3%	74,3%	80,0%	74,5%

BRON CFI-DUO
01. MBO INDICATOREN PER INSTELLING 2018

VSV

Brinnr 08PG

Naam Instelling
ROC Friese Poort

Soort Instelling
regionaalopleidings centrum

VESTIGINGSADRES

Straat Badweg

Huisnr 2

Postcode 8934AA

Plaats LEEUWARDEN

Vergelijkingsgroep ROC

PERCENTAGE NIEUWE VSV-ERS

2013 - 2014		2014 - 2015		2015 - 2016		2016 - 2017	
Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
4,1%	5,8%	3,6%	5,4%	3,2%	5,0%	3,6%	5,2%

BRON CFI-DUO
01. MBO INDICATOREN PER INSTELLING 2018

FINANCIËEL

Brinnr 08PG

Naam Instelling
ROC Friese Poort

Soort Instelling
regionaalopleidings centrum

Bevoegd Gezag
30932

VESTIGINGSADRES

Straat Badweg

Huisnr 2

Postcode 8934AA

Plaats LEEUWARDEN

Vergelijkingsgroep ROC

2013

Liquiditeit		Rentabiliteit		Solvabiliteit	
Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
2,00	1,02	1,80	2,40	0,77	0,45

2014

Liquiditeit		Rentabiliteit		Solvabiliteit	
Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
1,72	1,04	1,90	1,55	0,76	0,49

2015

Liquiditeit		Rentabiliteit		Solvabiliteit	
Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
1,67	1,32	3,40	3,95	0,76	0,51

2016

Liquiditeit		Rentabiliteit		Solvabiliteit	
Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
1,50	1,40	-2,17	0,95	0,73	0,52

BRON CFI-DUO
01. MBO INDICATOREN PER INSTELLING 2018

UITGAVE:

ROC Friese Poort

COLLEGE VAN BESTUUR EN CENTRALE DIENSTEN

Telefoon (058) 284 93 40

E-mail centraal@rocfriesepoort.nl

BEZOEKADRES

Badweg 2, Leeuwarden

POSTADRES

Postbus 140

8900 AC Leeuwarden

WWW.ROCFRIESEPOORT.NL

